

ИЗБРАНИ
САГИ
8063

АЛЕКСАНДРА
РИПЛИ

ЧАРЛАСТЪН
ЧАСТ ПЪРВА

БАРД

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА

АЛЕКСАНДРА РИПЛИ
ЧАРЛСТЪН
ЧАСТ ПЪРВА

Превод: Иван Златарски, Юлиан Стойнов

chitanka.info

Тази книга е посветена на Джейн Кларк Туохи с благодарна признателност към тази Медичи между банкерите.

КНИГА ПЪРВА
1863–1865

1.

Широката улица се простираше тиха и спокойна под изпепеляващото слънце. Листата по лозите и дърветата в градините висяха отпуснато; дори птиците нямаха сили да пеят в тежкия лепкав въздух.

Изведнъж тишината се разчупи от камбанен звън, който отекна четирикратно. Масивна камбана удари четири пъти и силен глас обяви: „Четири часа и всичко е наред!“.

Малко по-късно, в далечината се разнесе тропот на галопиращи копита. Наблюдателят на църковната камбанария проследи внимателно облечения в сива униформа ездач, който мина точно под него. Наистина всичко беше наред. Той позна младия офицер. Беше Ендрю Енсън, който бързаше към дома си на „Мийтинг стрийт“.

„8-и август 1863“ — написа майор Уилям Елис в малкия си джобен бележник. Почеркът му беше прецизен, добре оформен и буквите излизаха равни. „Успяхме в усилията да останем незабелязани“, маршируваха думите по тънката страничка, „и сме готови да се защитаваме срещу бунтовниците, когато разберат за нас. Те ще бъдат много, а ние — малко, но ние вярваме, че Бог ще ни помогне, защото нашата кауза е справедлива. Оръдието, което донесохме от кораба, е насочено в самото сърце на бунта. И привилегията да бъде смачкано в пръстта арогантното семе на така наречената Конфедерация, ще бъде наша. И нека Бог поиска раната да бъде смъртоносна.“

— Ендрю! — протегна ръце към мъжа си Люси Енсън. Той я целуна с бързи целувки по лицето, очите, устните, косата, докато Люси направо се задъха. След това взе ръцете ѝ в своите и ги поднесе до лицето си. Очите му сияеха.

— Толкова си красива! — прошепна той.

Широките сиви очи на Люси плувнаха в щастливи сълзи.

— Колко отпуск ти дадоха? — попита тя. — Трябваше да ми се обадиш, преди да тръгнеш, за да се подготвя. Не, все едно че не съм го казала. Изненадата беше чудесна.

Тя притисна буза на гърдите му и вдъхна от аромата му. Беше подлудяващ. Първоначално не разбра какво ѝ каза Ендрю. Няма да отпусък. Поиска да доброволно да отнесе спешно съобщение от Уилмингтън за Савана, просто за да мине през Чарлстън и да види жена си и детето. Трябвало да смени коня и да потегли незабавно. Може би на връщане щял да остане една нощ...

— Не, не мога да го понеса! — обхвана Люси врата му с ръце. — Не е честно. Няма да те пусна.

— Ш-шт-ш. Тихо, мила. Не прави нещата по-трудни за мен — гласът му беше суров като глас на войник.

— Ще бъда добра — прошепна тя. — Ела да видиш сина си.

Малкият Ендрю спеше в покритата с мрежа люлка до леглото на Люси. Ендрю го виждаше за първи път. Той погледна удивено мъничката фигура.

— Мисля, че съм най-щастливият мъж на света — каза той тихо. Люси спусна ръцете си около кръста му.

— А аз бих могла да бъда най-щастливата жена — прошепна тя. — Прегърни ме. О, мили, сега е едва четири часа! Няма да се стъмни преди десет. Не трябва да потегляш веднага — и тя повдигна ръката му върху гърдите си.

Майор Елис прочете онова, което беше написал, и кимна със задоволство. Затвори бележника, сложи го в джоба на изкаляните бричове, по които бяха избили петна от пот, и облече куртката от груба вълна. Последваха ръкавиците и шапката. Той едва дишаше в почти тропическата жегата, но имаше усещане за историческа мисия и искаше да бъде облечен подобаващо за съдбата, която го очакваше. Накрая вдигна сабята си, артилерийският взвод зае позиция и момчетата запалиха факлите. Елис погледна за последен път през военния бинокъл. От другата страна на спокойните води на пристанището старият град Чарлстън потрепваше като мираж под омарата и високите му тесни къщи противопоставяха на слънцето белите си, сякаш

нематериални стени и скритите зад кепенци прозорци. Над скосените керемидени покриви и комините се издигаше деликатната остра и още по-бяла стрела на църквата „Сейнт Майкъл“, открояваща се на фона на белите облаци, които обещаваха да охладят горещия въздух с приближаващата лятна буря.

Камбанарията беше целта на майора. Той даде знак, разсичайки въздуха със сабята си.

Гюлето беше боядисано в черно. То се стрелна като лешояд над широкия залив, увисна за миг в най-горната точка на траекторията си и след това лениво започна да пада към града. Беше 4:12 часа следобед.

Изстрелът беше неточен. Гюлето попадна в блатото, което граничеше с града откъм запад и потъна в лепкавата синьо-черна тиня, останала след отлива. Майор Елис изруга и се зае да преизчислява.

В камбанарията на „Сейнт Майкъл“ Едуард Пъркинс разтри очи. Той заемаше поста на дневен наблюдател почти двацет години и смяташе да работи поне още двацет. На трийсет и осем годишна възраст зрението му беше „по-остро от това на орел“, както бе написано в градския вестник „Мъркюри“ в очерк, посветен на него. Основното му задължение бе да наблюдава за дим, но не за тънките струйки бял пушек, които постоянно се издигат от комините на кухненските пристройки, а за черните кълбета, които означават пожар. Пренаселеният стар град бе унищожаван вече цели пет пъти след основаването си през 1670 година; хората пазеха спомена и страхът от подобно бедствие беше в кръвта им. Но благодарение на орловия поглед на наблюдателя и двете блестящи червени цистерни в пожарната, жителите на Чарлстън можеха да си позволят лениво да придремват зад кепенците в горещите летни следобеди.

В този момент се разнесе втори изстрел. Едуард Пъркинс се наклони напред, правейки сянка над очите си с длан. Някаква тъмна точка се издигна над остров Джеймс и започна бързо да се уголемява, носейки се над водите. Когато започна да пада, Едуард Пъркинс се хвърли, препъвайки се, към дебелото въже, което висеше под най-голямата камбана. Тънките му ръце се напрегнаха от усилието, после той отпусна въжето, когато камбаната го повдигна над платформата в своя ход нагоре. Над града отекна сигнала за тревога.

Мери Ашли Трад „имаше разговор“ с десетгодишния си син Стюарт. Нещата не се развиваха добре. Когато бащата на Стюарт и поголемия му брат Пинкни заминаха за Вирджиния в началото на Войната, те му казаха, че той става мъжа в семейството. Стюарт реши, че това означава, че може да прави каквото си поиска, без да пита майка си нито за мнение, нито да иска разрешение за каквото и да било.

Мери погледна упоритото луничаво лице на Стюарт и почувства отчаяние. Той представляваше миниатюрно копие на баща си, Енсън Трад. „Инатът личи дори в косата му“, помисли си тя. Дълбоко в себе си винаги беше ненавиждала къдравата, златисто — медна коса на фамилията Трад и се беше надявала децата ѝ да приличат на нея. Но за нейно най-голямо огорчение това не се случи с нито едно от тях. „Сякаш не са мои — мислеше си тя. Те приличаха на Енсън, дори и малката Лизи, и са също така безразсъдни и упорити като Енсън и не искат да се вслушат в това, което им се казва, освен ако не го казва Енсън, а Енсън е мъртъв, след като единствено от магарешки инат млад — зелен поведе кавалерийска атака, оставяйки ме сама със сбирщина негодни слуги и устати деца, без да има кой да ми помогне.“ Големите ѝ тъмни очи започнаха бавно да се пълнят със сълзи, а малката ѝ пълничка ръка се повдигна, за да докосне брошката, която бе сложила в знак на опечаленост. Стюарт неспокойно размърда крака. Подобно на всеки мъж, независимо от възрастта му, той не знаеше как да постъпи с една ридаеща жена. Затова, когато камбаната удари тревожно, той скочи на крака с облекчение.

— Ураган! — извика той радостно.

— Пожар! — изписка ужасено Мери.

Двамата изскочиха на дългата, подпряна върху колони веранда на втория етаж, която се простираше по цялата дължина на къщата.

В другия край на „Мийтинг стрийт“ Ендрю Енсън надигна глава.

— Какво е това?

— Нищо, скъпи — прошепна Люси. — Старият Ед Пъркинс си е помислил, че вижда пожар. — Тя мушна пръсти в гъстата коса на Ендрю и се надигна, за да посрещне устните му.

Навсякъде из града кепенците на прозорците започнаха да се разтварят и от тях занадничаха глави. Хората душеха въздуха и гледаха

към небето. Не се виждаше нищо необичайно. Кепенците започнаха да се затварят.

Освен тези по „Мийтинг стрийт“. Гюлето беше паднало в една от градините и беше разцепило на две стеблото на огромна магнолия. Едрите листа се разхвърчаха наоколо, спускайки се в спирали от тъмнозелено и бронзовокафяво в зависимост от това коя страна на листата се виждаше.

— Какво става, за бога? — сграбчи ръкава на сина си Мери Трад. В двете посоки на улицата жени и възрастни мъже наизлязоха по своите веранди. Под тях започнаха да се отварят вратите на домовете. Изпратени да разберат какво се е случило, слугите се изсипаха на групи по гладките гранитни плочи на площадките пред къщите и по калдъръма на улицата. — Стюарт, кажи на Илайджа да види какво има!

— Отивам аз, мамо!

— Не, не ти. Изпрати Илайджа!

Но Стюарт беше тръгнал.

На остров Джеймс майор Елис свали бинокъла от очите си и за пръв път през тази седмица се усмихна.

— Този път не улучихме за съвсем малко, момчета. Още малко барут на следващото и може да отнесем върха на онази камбанария! — В този миг покрай ухото му изсъска куршум и той инстинктивно сниши глава. Край стените, издигнати от хората му около техния укрепен пункт, започваше битка. Майорът напрегнато се вслуша. През острата пукотевица той долавяше грохота на корабните оръдия. „Добре се справя Адмирала, помисли си той. Докато обсипва Форт Джонсън с непрекъснат артилерийски огън, бунтовниците няма да могат да изпратят много от хората си срещу нас.“

В пожарните командири крещяха заповеди на пожарникарите, които запрягаха конете и проверяваха оборудването на помпаджиите.

Най-младият от тях отиде с най-бързия кон до „Сейнт Майкъл“.

— Къде е? — извика той, събрал ръце във фуния пред устата си. Едуард Пъркинс лудешки размаха ръце и се хвана отново за въжето. Момчето извика отново. И когато пак не получи отговор, скочи от коня

и изтича през вратата към спиралата на тясното стълбище с железни стъпала.

Малко по-надолу, на „Мийтинг стрийт“, започваше да се събира тълпа. Хората се струпваха пред високата порта от ковано желязо с орнаменти и надзъртаха в пространството между фигурите. „Сигурно е било светкавица“ — обясняваха онези в предната редица, които се бяха хванали с две ръце за железните прътове, за да устоят на напора на другите, които се блъскаха отзад. Геометричната подреденост на градината зад порталната врата оставаше почти непокътната. Пътеките от бледорозови плочи се пресичаха, за да образуват пет ромба. Този мотив се повтаряше до задната стена, до привързаните за колчета крушови дръвчета. Късни летни рози отрупваха лехите покрай южната стена.

Четири ромба по ъглите бяха засадени с трева и в центъра на всеки имаше по една висока магнолия. С изключение на един от ромбовете, където се виждаше остатък от прекършеното стебло, около което бяха изпопадали клоните, някои от които бяха рухнали върху ниските плетове по дължина на пътеките.

Камбаната продължаваше тревожно да бие, но градът не знаеше защо. В няколко дома звънът разбуди децата, чийто плач се добави към шума. В други къщи хората се върнаха до прозорците, за да видят отново каква би могла да бъде причината.

Но нямаше какво да се види. На остров Джеймс хората на майор Елис бяха здраво притиснати от атакуващите войски на Конфедерацията. Един от артилеристите беше застрелян. Той падна върху дулото и всичко трябваше да спре, докато не го отнесат. Накрая на мястото му застана изплашен войник. Лицето на майора беше огненочервено.

— Огън! — извика той.

И докато гюлето все още беше във въздуха, малкият стар град започна да се събужда за живот. Младият пожарник изхвъркна през страничната врата на „Сейнт Майкъл“, крещейки:

— Янки! Янките ни обстрелват! — Но гласът му се губеше под отекващия звън на камбаната. Той изтича към тълпата, която хаотично се разпръскваше от входа на градината. Възбудата му прикова вниманието на всички. — Янки! — произнесе той задъхано и посочи нагоре. След което се втурна да съобщи новината.

Няколко момчета в тълпата погледнаха нагоре навреме, за да видят гюлето, в мига преди да попадне в една конюшня на „Чърч стрийт“, през една пряка в източна посока. След това заскачаха от крак на крак, полуужасени, полупощурели от възбудата на случилото се. „Янки!“ закрещяха и те. За няколко секунди най-близките до тях в тълпата разбраха думата и я предадоха съответно украсена: „Янките идват. Минали са покрай фортовете“. Хората се пръснаха във всички посоки, блъскайки се едни в други и панически крещейки.

Един от товарните коне в конюшната на „Чърч стрийт“ имаше колики. Конярят беше започнал да приготвя гореща каша от трици, само секунди преди гюлето да пръсне на парчета керемидения покрив. Пламъчето под котела избухна в огнен език под ударната вълна. Езикът докосна прясно положената слама по пода. Подивели, конете се изправиха на задните си крака и се стовариха връз вратата на обора, но тя беше здрава. Конярят не можа да ги пусне — бе ударен от гюлето в главата.

Сърцераздиращото цвилене на горящите коне накара слугите да се разтичат, но вече беше късно. Огромни пламъци изскачаха от всеки прозорец и всяка врата на конюшната. Снопчета горяща слама излитаха през отвора в покрива и се пръскаха по тясната уличка, падайки върху хората, които при ужасяващите звуци бяха изскочили от домовете си.

През острата миризма на горяща вълна се разнесе сладникавия мирис на овъглена животинска плът. Той се спусна над уличката, притиснат надолу от кълбетата дим. Навсякъде се носеше цвиленето на коне. Конярите във всеки дом на улицата се опитваха да изведат конете на свобода, но изплашените животни се мъчеха да скъсат въжетата. Копитата им по опасен начин разсичаха въздуха.

— Къде е проклетата помпа? — изрева белобрад мъж от прага на дома си. — За какво плащам на пожарната?

Помпата скоро се появи с екип, който неспокойно я следваше. Но момчето, което бе изтичало да разбере къде се намира пожара — още преди да има пожар — се намираще на половин миля, галопирайки по улиците и крещейки „Янки!“ към главите, които се появяваха по прозорците.

Зад него започваше вълна на паника. Хората, черни и бели, изскачаха от къщите, крещяха въпроси към отдалечаващия се ездач и

след като не получаваха отговор от него, започваха да крещят един на друг.

Огънят започна да се разпространява. Помпаджиите, блокирани сред обезумялата тълпа, не можеха да се захванат с работата си. „Стюарт!“ извика Мери Трад, надвесена през перилата на верандата, търсейки червенокосата глава на сина си във водовъртежа под нея. „Стюарт!“ Зад нея тригодишната Лизи се размърда в сигурните обятия на гледачката си Джорджина. Събуди се и се изплаши от бъркотията наоколо. Започна да плаче и Джорджина притисна главичката ѝ към подобния си на възглавница бюст.

Общ вопъл на ужас се изтръгна от тълпата на „Мийтинг стрийт“. Всички лица се обърнаха към падащата върху тях черна топка. Тълпата с писък се разпръсна. Гюлето изора бразда в калдъръма и спря в голяма черна дупка.

Ендрю Енсън едва не се препъна в него, когато изскочи от дома си. Той опита да спре едно от тичащите и пищящи черни момичета, които минаваха покрай него, но то го блъсна. Тогава Ендрю Енсън се заби в тълпата.

От другата страна на улицата Мери Трад за миг забрави за страха си.

— Не знаех, че Ендрю Енсън си е у дома — обърна се тя към Джорджина. — Помниш ли Ендрю? Баща му е втори братовчед на мистър Трад. Пинкни му беше кум, когато Ендрю се ожени за Люси Медисън.

Люси се показа на верандата на отсрещната къща. Беше по измачкан пенъоар. Мери се изкиска и погледна към Джорджина, която не реагира. След това махна на Люси. Но и Люси не прояви желание за общуване. Тя следеше Ендрю с поглед.

Някакъв грохот разтърси въздуха. Всички погледнаха нагоре. Небето беше покрито от плътния, смърдящ пушек на пожара само на една пряка от там. Никой не можеше да види присветването на светкавиците. Гръмотевицата бе взета за тътена на артилерийския обстрел.

Мери Трад гневно крачеше по верандата.

— Къде е този Стюарт?

Изведнъж се появи самия той, минавайки по ръба на стената и покрива на входа за карети. Той зърна майка си и се ухили с много

бяла усмивка на покритото със сажди лице.

— Фалшива тревога, мамо! — извика той весело. — Янките изобщо не са пробили, имат едно-единствено оръдие на остров Джеймс и няма да е за дълго. — Той запази равновесие разпервайки ръце, докато измина по цялата дължина на стената, излизаща на „Мийтинг стрийт“. След това седна на ръба, размаха крака и започна да крещи новината на щураците се под него хора.

— А пожара? — извика Люси Енсън. — Стюарт! Хей, погледни насам. Разкажи за пожара.

— О, здрасти, Люси. Как си?

— Пожарът, Стюарт?

— Пожарът е чудесен. Бях там. Какви искри само хвърчаха из въздуха! Точно като на четвърти юли. Но пожарникарите успяха да пробият. Скоро ще го изгасят. — Разочарованието на Стюарт беше очевидно.

Люси престана да стиска парапета на верандата. „Ето, каза си тя сама на себе си, ето глупачко — тревожиш се за нищо. Ендрю няма да бъде пленен от янките, скъпоценното му донесение е в безопасност и той дори няма да закъснее. Но дори да закъснее, ще отнесе повече новини, отколкото има в остарялото вече съобщение. Ще може да разкаже за оръдието, което янките са закарали в блатата. Това определено си заслужава закъснение от един час.“

Тя гледаше с презрение възбудата по улицата. Никой не обръщаше внимание на виковете на Стюарт. „Боже господи, помисли тя. Какъв хаос! Защо просто не се разотидат по домовете, където им е мястото?“ И тогава откри Ендрю на половин пряка от нея. Той разблъскваше хората, за да си пробие път обратно. Люси вдигна ръце и оправи косата си около усмихнатото си лице.

Наближавайки, Ендрю направи с длани фуния около устата си:

— Не се безпокой — извика той, — всичко е наред!

Люси кимна, че е разбрала.

Хората около него спряха, приближиха се и започнаха да задават въпроси. Униформата му явно правеше информацията, изхождаща от него, по-достоверна. Ендрю се превърна в център на първоначално малка, но все по-нарастваща група. След малко хората се разпръснаха, клатейки глави с облекчение и засрамени усмивки заради паниката, на която се бяха поддали. Изведнъж отекна гръмотевица. От небето рукна

проливен тропически дъжд. Разпръскващите се хора се втурнаха към домовете си.

Ендрю също се затича. Люси, застанала под навеса на верандата, се засмя на спринта му към прикритието на дърветата по края на тротоара. Тя не видя гюлето. Черната топка, която се спускаше на фона на внезапно потъмнялото небе, остана незабелязана и от суетящите се под дъжда хора.

Гюлето се стовари с трясък върху мраморния портал на къщата на Клей. Люси отклони поглед от Ендрю само за миг, изплашена от искрите при удара. Във въздуха се разлетяха парченца бял мрамор, образувайки за миг ореол за вратата под портала. И тогава бавно, наистина й се стори безкрайно бавно, двете колони на портала се наклониха в противоположни посоки.

— Не! — изпищя Люси. — Ендрю!

Сгушил глава под дъжда, Ендрю за миг вдигна поглед към жена си, без да престава да тича. Той по-скоро почувства, отколкото видя, сянката на колоната. Опита да се затича по-бързо. Но някаква непосилна тежест се стовари върху гърба му и го запрати напред. В следващия миг лицето му се озова в някаква локва. Той опита да се извърти, но не можа.

Джорджина съпроводи Лизи и майка й на сушина още при първия пристъп на дъжда. Стюарт, който се наслаждаваше на възбудата, остана, без да помръдва, приличайки на някакъв засмян, червеносок Питър Пан. Когато колоната падна върху Ендрю, усмивката замръзна на лицето му. Той скочи на улицата и се затича по пътеката между къщите, която излизаше на „Чърч стрийт“. Беше видял доктор Перигрю там да се занимава с обгарянията на пожарникарите.

След малко се върна с доктора — възрастен човек, който пухтеше от бързината, с която бе изминал краткото разстояние. Люси седеше в локвата, взела главата на Ендрю в скута си. Тялото й, надвесено над неговото, го защитаваше от плющия дъжд. В краката му няколко мъже се опитваха да вдигнат с въжета колоната, паднала върху тях. Това бяха слуги от околните къщи, повикани от Джеремая — иконома на Ендрю. По лицето на Джеремая сълзите се смесваха с дъжда.

Доктор Перигрю провери пулса на Ендрю и внимателно погледна пепелявото му лице.

— Сигурно много те боли, синко?

Ендрю поклати глава и опита да се усмихне:

— По-скоро страшно съм изплашен.

— Е, сега ще се погрижим както трябва за теб — и докторът се обърна, за да провери защо се бави преместването на колоната.

— О, Ендрю, много ли страдаш? Боли ли те?

— Не. Мила, наистина не ме боли. Но съм вир-вода. И ти също. Не трябваше да излизаш в този дъжд.

Люси се разтресе в ридания и извърна лице през рамо.

— Ш-шт, успокой се! Недей да плачеш. Искаш ли да ти разкажа нещо смешно?

Люси преглътна с мъка и дълбоко пое дъх. После кимна.

Разнесе се тихия, но ясен глас на доктор Перигрю:

— Започвам да броя. Когато кажа „три“, дърпайте с всичка сила тези въжета. Наистина с всичка сила. Не искам колоната да се влачи.

Ендрю стисна ръката на Люси по-силно.

— Обзалагам се, че не знаеш как са нарекли оръдието — каза той. — Не знам кой го е измислил, но това си е чист войнишки хумор. Наричат го „Блатния ангел“.

— Три!

Ендрю и Люси се притиснаха един в друг. Над тях се показа главата на доктор Перигрю.

— Е, не е чак толкова зле, колкото би могло да бъде, момчето ми. — В гласа му се долавяше нескрито облекчение. Люси почувства как менгемето, стиснало сърцето ѝ, се разтваря. — Сега може страшно да те заболи, когато опитаме да те пренесем. Ако боли, викай. Няма защо да си играеш на герой. — Старецът приклепна до главата на Ендрю. Мушна ръка под раменете му и го повдигна колкото да освободи Люси. — Вие, млада госпожо, отивайте вкъщи и наредете да приготвят малко гореща супа. Извадете и малко бренди. Съпругът ви и аз ще имаме нужда от него. Джеремая, хвани го през тялото, а ти, Джубило, се хващай за краката му. Когато кажа „хоп“, леко и внимателно го повдигнете... Хоп... хайде сега да го отнесем у дома. Как си, Ендрю?

— Докторе, аз не чувствам нищо. Абсолютно нищо.

На остров Джеймс майор Елис гневно крачеше през водата, която запълваше средата на укреплението.

— Проклет дъжд. Нищо не може да се направи с мокър барут. Просто отблъсквайте бунтовниците, момчета, а утре ще опитаме пак. Само един нещастен пожар! Дявол да го вземе. Изобщо не им нанесохме никакви щети.

От другата страна на залива блясъкът на светкавица озари камбанарията на „Сейнт Майкъл“ на фона на притъмнялото небе.

— Проклятие — каза майорът.

2.

„Блатният ангел“ отново започна артилерийския обстрел на следващата сутрин, но градът вече беше подготвен. Цялата предишна вечер офицери от Конфедеративните войски обикаляха домовете, успокояваха жителите, даваха им съвети за предохранителните мерки срещу пожари и падащи греди. Когато артилерийският огън беше подновен, отношението към него се изразяваше в гняв, може би примесен с любопитство, но не и в паника. Веранди и покриви скоро се изпълниха с хора, наблюдаващи железните топки, издигащи се, увисващи и падащи около „Сейнт Майкъл“. И когато по средата на сутринта преумореният „Блатен ангел“ избухна по време на трийсет и седмия си изстрел, ярката експлозия беше видяна от цялата публика. Тътенът от нея се разнесе над залива и стигна до града, където отекна ликуващият вик на тълпата.

Не беше изминал и час и момчетата от прислугата на Брютънови, в познатите на всички червено-черни жилетки на райета, плъзнаха из целия град. На бележките, които разнасяха, Сали Брютън беше написала с разкривения си нечетлив почерк: „Чай в гостната, четири часа; непременно елате“.

Сали Брютън беше миниатюрна жена в трийсетте си години. Имаше момчешка фигура и дребно, маймуноподобно личице. Блестящите ѝ очи и неизтощимото ѝ добро настроение бяха спечелили сърцето на Майлс Брютън, което всяка голяма красавица се беше опитала да завладее, само за да се провали. Но и по-късно, по време на многобройните им пътувания из Европа, Азия и Африка, тя бе пленила всеки, с когото се беше запознала. Партитата, които устройваше, бяха забележителни със специалния отпечатък върху тях на домакинята, описван с възхищение като „оригинален“. Всяка дама в Чарлстън, която не беше дълбоко опечалена, се отправи към дома на Брютънови малко преди четири, любопитна какво е намислила Сали този път. Карети и двуколки, задръстили „Кинг стрийт“ в продължение на няколко преки, стоварваха поред пътниците. Закъснението само подхранваше нетърпението на гостите.

И не се разочароваха. Когато влязоха в разкошния хол, обзаведен в стил от осемнайсети век, те откриха Сали седнала зад голяма маса за чай близо до центъра на помещението. Дебел сноп слънчеви лъчи падаше върху нея през отвор в тавана. Лъчите я обгръщаха в ореол от сияние, отразяващ се от сребърния сервиз за чай и пречупен през блестящите призми на кристалния полилей, увиснал застрашително в близост до отвора. Сали беше облечена в бяла рокля от тънък лен, подсилваща ефекта. Полите на роклята сякаш концентрираха в себе си слънчевата светлина. Малките ѝ крака, които бяха основния обект на нейната суетност, бяха обути във възмутителни чехли от червен сатен и имаха катарамии, украсени с диаманти. Те почиваха прилежно положени върху тъмната топка на топовно гюле, фиксирано в специално издълбана под масата дупка в паркета.

— Заповядайте — поканваше Сали всеки гост, който се появяваше в рамката на вратата. — Празнуваме историята. Винаги съм твърдяла, че с всички тези повторения, тя е много скучна. Днес я намирам за по-интересна.

Дамите възкликваха, възхищаваха се и радостно се смееха. Всички знаеха, че по време на Войната за независимостта, в дома на Брютънови беше попаднало британско гюле, пропускайки на косъм полилея в стил Уотърфорд, представляващ едно от съкровищата тук. Гюлето на янките бе повторило пътя на предшественика си.

Всяка гостенка се прибра у дома след чая при Сали, чувствайки се така, както отдавна не се беше чувствала. Високият дух на Сали винаги беше заразителен, но партито също оказа дълбок и дълготраен ефект. Всички поканени бяха — ако не те самите, то техните съпрузи — родственици с онези фамилии в Чарлстън, които се бяха заселили в града още преди Революцията. И всички знаеха епизоди от фамилната история, свързани с онези дни, епизоди, които се предаваха от едно поколение на следващото, така, както се предават сребърните сервизи и семейните портрети. Добре беше да си припомнят, че Чарлстън е бил под обсада и преди. Нещо повече, бил е завзет и окупиран. Но британците бяха победени, пораженията — поправени, а старият начин на живот — възстановен. С изключение на някои преходни неудобства градът винаги беше поддържал своя високоцивилизован, индивидуалистичен менует през годините. Нямаше за какво да се безпокоят. Един ден и тази война щеше да приключи. Къщата на

Брютънови, както и някои други домове, щяха да носят по някой кърпеж тук-там, но след няколко години и тези следи щяха да изчезнат.

Червените чехли на Сали бяха по-силни от цял полк.

През последвалите месеци жителите на Чарлстън имаха нужда от всичката морална подкрепа, която можеше да им бъде оказана. Отдихът след смъртта на „Блатния ангел“ бе кратък. Когато откриха уязвимостта на островите по периферията на залива, силите на Юнионистите започнаха да изграждат едно след друго укрепления за своите оръдия. Джеймс, Джонс, Йонгс, Уодмалоу, Фоли — всеки остров се превръщаше в заплаха за града. На мястото на гюлетата на „Блатния ангел“ се появиха нови — запълнени с експлозив. Те, на свой ред, дадоха път на снарядите с експлодираща обвивка, които можеха да причиняват стократно по-големи поражения от всичко, което Чарлстън досега бе изживявал.

Модерното оръдие имаше също и по-голяма далекобойност. По „Броуд стрийт“ потеглиха семейства, изнасящи се в покрайнините, за да избегнат артилерийския обстрел. Но после се наложи да се преместят и оттам, стигайки дори отвън Калхаун. Някои дори напуснаха, отправяйки се към градовете във вътрешността на материка, при приятели или роднини, съгласили се да ги приемат. Към края на ноември всички останали в Чарлстън се бяха събрали в квадратен район със страна около четвърт миля, в най-северния край на града. По-голямата част на Чарлстън беше безлюдна, оставена на милостта на свистящите денем и нощем снаряди.

* * *

Ема — властната майка на Ендрю Енсън, беше изпратила каретата си, за да го прибере у „дома“ на следващия ден след инцидента. Люси беше оставена да го последва със своята двуколка, заедно с бебето и гледачката. Ема превърна големия си дом на „Шарлот стрийт“ в разширен вариант на болнична стая. Подходящите грижи, каза тя, ще го излекуват и ще помогнат на краката му да възстановят функцията си. Когато започна изселването от града, тя отказа да приеме когото и да е от многобройните си братовчеди. Отказа дори на семейството на брат си. Ендрю се нуждаеше от мир и спокойствие.

Съседката ѝ — Джулия Ашли — не разполагаше с подобно извинение. Джулия беше стара мома на около четиридесет и пет години. Живееше сама в голяма тухлена къща, която бе наследила от обичния си баща, след като той почина преди десетина години. Единствената ѝ сестра бе Мери Трад — осем години по-млада и пълна нейна противоположност.

Мери беше красавицата в семейството: дребничка, пълничка, женствена, с тъмна вълниста коса и огромни сини очи. Къщата винаги беше пълна с нейните ухажори от момента, в който направи зрелостният си дебют в обществото, до деня, в който избра Енсън Трад измежду многото си кандидати. Къщата също бе изпълнена със смеха ѝ, с веселите писъци и бликващите ѝ сълзи. За Джулия, която с горчивина в душата се беше примирила със самотното си бъдеще, онези две години от романтичния период в живота на сестра ѝ бяха истинска агония.

След като Мери се пренесе в новия си дом, Джулия за първи път можа да влезе в собствената си кожа. Без меките контури на Мери като база за сравнение високото слабо тяло на Джулия и твърдите ѝ костеливи форми изглеждаха почти красиви. Тихите, редки коментари, които правеше, можеха да бъдат чути и оценени по достойнство. Тя култивира собствен кръг от приятели, които се интересуваха от литература, наука и история; започна да пътува; стана спонсор на симфоничния оркестър и разполагаше с най-добрата лежа в театъра. Когато стана на четиридесет, Джулия беше завършена и при това щастлива жена.

И ето че сега подреденото ежедневие на Джулия се пръсна на парчета след пристигането на сестра ѝ, на децата на сестра ѝ и на прислугата на сестра ѝ. Мери разконсервира покритите с чаршафи стаи на третия етаж за Лизи, Стюарт и Джорджина, настани се в старата си стая и започна да доминира у дома постарому. Джулия започна да страда от пристъпи на мигрена.

Всички съседи наоколо отваряха заключените стаи и правеха размествания, но за повечето от тях този процес беше лесен, почти нормален. Коледните празници приближаваха и домовете им винаги бяха пълни с гости по това време на годината.

Чарлстън беше град, в който хората обичаха да общуват и да се наслаждават на една непреставаша поредица от по-големи и по-малки

партита. Периодът от Коледа до края на януари беше най-претоварения в това отношение. През нормалните години по това време се предлагаха концерти на оркестри от Лондон, постановки в театър „Док стрийт“, в които участваха чуждестранни трупни със световноизвестни звезди, изтънчени балове и вечери се провеждаха през три или четири нощи в седмицата, а през януари към останалото се добавяше възбудата да заемеш място в луксозния клуб, гледащ към хиподрума, където собствениците залагаха хиляди на конете с техните цветове. В продължение на пет седмици всяка година най-веселият град в Америка беше на върха на екстравагантността и се представяше откъм най-добрата си страна.

Войната сложи край на изтънчените, организирани забавления. „Док стрийт“ затвори вратите, същото стана и с хиподрума, нямаше да се проведе и балът Сейнт Сесилия, на който ставаше представянето на младите момичета пред обществото. Но празничният дух продължаваше да витае както винаги. Може би беше дори по-осезаем. Беше важно да се поддържа духа, независимо от прекъсването, наложено от Войната.

На двадесети декември Мери Трад надзърна в хола и лицето ѝ светна от задоволство. Янките бяха потопили този месец три кораба, опитали се да пробият блокадата, но четвъртият — бърз и тесен кораб — беше успял да мине покрай оръдията им. И по щастливо стечение на обстоятелствата именно той прекара каргото, което я интересуваше най-много. Коледните подаръци за децата бяха подредени в ярко опаковани пирамидки и чакаха на перваза на прозореца.

— Мис Трад — Мери подскочи. Тя беше така вгълбена, че не бе чула стъпките на Илайджа. Когато вдигна поглед и видя лицето му, сложи ръка на сърцето си. Долната му устна трепереше, а очите му бяха широко отворени и в тях имаше страх. В ръката си държеше телеграма. Всичко приличаше досущ на момента, когато преди осемнадесет месеца пристигна новината за смъртта на мъжа ѝ. Мери изстена. Тя дръпна тънкия лист от ръката на Илайджа и разпечата телеграмата.

После избухна в ридания.

— О, няма нищо — хълцаше тя. — Просто много се изплаших. Всичко е наред, Илайджа. От мистър Пинкни е. Ще си дойде преди Коледа. Кажи на всички.

Още същия ден всички в града научиха добрата вест и всички бяха очаровани. Пинкни Трад беше всеобщ любимец.

Като момче той беше див, но никога подъл. Златисто червената му коса служеше като маяк на останалите момчета, които го следваха, независимо дали ставаше дума за катерене, плуване, изследване на околностите, състезания по гребане, езда на коне, дори в някои експерименти с пури и алкохол. Наставниците му си скубеха косите, защото той не посвещаваше изобретателността си на учението и предпочиташе конюшната пред класната стая, но в крайна сметка винаги приемаха извиненията, които той поднасяше със смях. Пинкни не се подчиняваше, но никога не беше лукав. Той си признаваше греховете и понасяше наказанията без оправдания.

Измежду тези грехове най-ярко се открояваше избухливият му темперамент. Той се успокояваше също тъй бързо, както пламваше, но междуременно нещата вземаха застрашителен развой. С възрастта се научи да се контролира: цели пластове галантни и добри обноски го изолираха от емоциите му. Научи се също да се покланя и отстъпва със смях пред препятствията, но само най-добрите му приятели усещаха бурята зад преbledнялото лице и неочаквано потъмнелите му сини очи. Превърна се в едно високо цивилизовано животно, все така смело физически, но под пласт на модерна, усмихната отпуснатост. Жилавето му мускулесто тяло беше в състояние еднакво успешно да повдигне паднало дърво или тънкото острие на шпагата за фехтовка. Той беше най-добрият ездач и най-добрият танцьор в цяла Южна Каролина.

За безкрайно задоволство на майка си Пинкни израсна като красив младеж. Той имаше траен загар от живота на открито, но за разлика от повечето червенокоси, нямаше лунички. Смуглата кожа придаваше романтичен, малко цигански вид на тясното му добре оформено лице. Лице, винаги гладко избръснато. За ужас на Пинкни окосмението по лицето му беше кафяво, а не червено и той не можеше

да си остави брада, както правеха повечето мъже, без да изглежда смешен.

Когато се усмихваше, а това бе често, тънките устни на малката му уста се разтваряха, за да разкрият големи бели зъби с малка междина в центъра, а светлите му очи дяволито блясваха. Сали Брютън го наричаше Аполон и всички дами в Чарлстън бяха съгласни, че това прозвище му отива.

Баща му с облекчение беше забелязал, че то не прави впечатление на момчето.

През лятото, когато навърши седемнадесет, Пинкни беше изпратен в Оксфорд. Очакванията бяха, че подобно на другите момчета от Чарлстън, техните бащи и деди, той ще съумее да вземе сносна диплома без никакви сериозни скандали. Но на следващата година Южна Каролина се отцепи от Съюза. Пинкни се прибра у дома. Той беше понаучил нещо от Шекспир, беше завързал дузини приятелства и някак подсъзнателно бе възприел английски акцент към южняшкия си изговор. През месец май 1861 година беше заминал заедно с баща си, за да се присъедини към доброволците на Уейд Хемптън. И оттогава не се беше връщал.

В почти всеки дом хората с умиление си спомняха за номерата на Пинкни в детските му години и споделяха чутото за смелостта му в сраженията. Той бе заслужил да стане командир на своята кавалерийска рота и се говореше, че самият генерал Лий го наричал „кентавърът“.

В много домове майките критично прегледаха роклите на дъщерите си, тяхната стойка и телосложение. Пинкни беше на двайсет години и бе наследил плантацията и състоянието на фамилия Трад. А беше добре известно колко податливи са героите, върнали се след ужасите на войната, към тихия съчувствен глас и симпатичното лице. Всеки месец ставаше поне по една венчавка.

В дома на Ема Енсън Ендрю за първи път показва искрени признаци на оживеност, когато чу новината. Той и Пинкни бяха израдли заедно и бяха неразделни най-добри приятели. Ендрю дори се беше сериозно замислил, преди да предложи на Люси да се оженият, защото това автоматично означаваше, че няма да може да отиде в

Оксфорд заедно с Пинкни. Но обожанието в сивите очи на Люси се оказа с по-голяма притегателна сила от образованието. В очакване на завръщането на Пинкни в съседския дом Ендрю поиска да разместят мебелите в стаята му. Диванът, на който той прекарваше дните си, бе избутан до прозореца, който предоставяше изглед към входа на дома на Джулия.

В своята стая, непосредствено до тази на Ендрю, седемнадесетгодишната му сестра Лавиния натри бузите си с навлажнено парче от боядисана в червено тъкан. Тя бе обожавала Пинкни през целия си живот. Сред избродираните кърпички в чекмеджето на масата бе скрит и най-ценния талисман, който Лавиния притежаваше — носна кърпичка, използвана от Пинкни. Понякога тя заключваше вратата и поднасяйки я до устните си, се питаше какво ли е да те целунат.

В дома на Джулия Мери представляваше едно малко торнадо — ту даваше противоречащи си заповеди на слугите, ту отваряше скриновете, където бяха нагънати дрехите на Пинкни, ту се хвърляше към кухненската пристройка, за да напомни на готвача на Джулия, че мистър Пинкни обича маслото му да е подсолено и предпочита чай пред кафето.

Стюарт, подобно на Ендрю, се настани край прозореца. Пинкни беше неговият идол.

Дори Джулия загуби сдържаността си. Още на шест години Пинкни беше спечелил сърцето ѝ завинаги, предлагайки на майка си да даде на Джулия всичките си пръстени, защото пръстите на леля му били дълги и грациозни, докато тези на Мери били дундести. Тя проветри стаята на баща си, която винаги бе стояла заключена, и нареди на Илайджа да я подготви по начина, по който Пинкни би я харесал.

Единствено Лизи не изпита удоволствие. Тя беше объркана от суетнята. Колкото и да се напъваше, не можеше да си спомни как изглеждат нито брат ѝ, нито баща ѝ. Единственото, което ѝ беше ясно, бе, че Джорджина опъва косата ѝ по-силно от обикновеното, когато я вчесва и че никой не намира време да се възхити на куклата, която бе получила на четвъртия си рожден ден миналия месец. Куклата имаше блестящи черни обувки, които Лизи можеше сама да завързва. И след като четири дни наред ѝ казваха да стои настрана, докато се приготвят

за Пинкни, Лизи реши да избяга от дома. Тя смело мина през вратата на двора и тръгна надолу по улицата към ъгъла. След това клекна зад един храст на тротоара до градината на Уилсънови и се замисли къде да отиде.

Върху нея падна сянка и един плътен глас ѝ каза „здравей“. Лизи се сгуши в храста.

Непознатият се наведе и седна на тротоара.

— Как сте, мадам? — каза той. — Търся дома на мис Елизабет Трад.

Лизи се озъби подозрително:

— Не ми е разрешено да говоря с непознати.

— Това правило е много разумно — каза мъжът, — но ние не сме точно непознати... Обичаш ли да си играеш на гатанки?

Малкото момиченце изпъзля от храста. Тя обичаше всякакви игри. Но напоследък никой не намираше време да си поиграе с нея. Тя изгледа непознатият с опасение.

— Какви гатанки? — попита тя.

Мъжът се усмихна.

— Е, не са много трудни. Ще трябва да ме погледнеш и да прецениш кой червенокос човек с мръсно лице ще иска да посети мис Елизабет Трад с надеждата, че ще го поканят на чай.

Лизи отстъпи и го изгледа. Изведнъж някакъв смътен спомен се избистри в главата ѝ:

— Пини! — и ръчичките ѝ го обгърнаха през врата. — Аз те харесвам.

— Доволен съм! Аз пък те обожавам. — И с едно плавно движение Пинкни се изправи, държейки Лизи в столче на едната си ръка. След това тръгна към къщата на Джулия.

— Спри! — извика Лизи. Той спря. Настъпи тишина. — Аз тъкмо бягах от дома — призна Лизи.

— Доволен съм, че промени намерението си.

— Няма ли да им кажеш?

— Няма. Но ти ще трябва да ме поканиш на гости в детската стая.

— О, ще те поканя, Пини! Да побързаме.

Пинкни се затича. Лизи изпищя от удоволствие. Когато зави през вратата на дома на Джулия, той завъртя Лизи в кръг, а тя изпадна в

екстаз.

— Пини! — отекна гласът на Ендрю. Пинкни се обърна и се усмихна към русата глава, която се подаваше през прозореца на съседната къща.

— Здравсти, Ендрю. Имам един малък ангажимент с тази дама, но след това ще намина.

3.

Когато влезе у дома, Пинкни бе обсаден от своето семейство и слугите.

— Здравейте, здравейте! — извика той засмяно. — Дайте възможност на човек да си поеме дъх, а? Весела Коледа!

Въпреки протестите на Мери, той настоя да пият чай в детската стая. Мери, Джулия и Стюарт се озоваха седнали на пода, докато Лизи им сервираше чай в малки като орех чашки, които Джорджина донесе.

Когато чайника се изпразни и всеки бе получил възможност да се изкаже, Пинкни се протегна и се прозя:

— Това, което искам най-много от всичко в момента, е баня и чисти дрехи. Убеден съм, че вагона, в който пътувах, е бил предназначен за добитък.

Той взе ръката на майка си в своята.

— А после трябва да се видя с Ендрю. Как е той?

Мери стисна ръката на Пинкни.

— Ендрю е добре, просто е прекрасно — каза тя. — Винаги е толкова радостен и щастлив!

— Разбирам — каза Пинкни тихо. Той стисна ръката на майка си в отговор, после я пусна. — Хайде сега да видим какво става с банята.

— Готова е, миста Пинкни. В стаята на миста Ашли.

— Благодаря, Джорджина. Благодаря и на теб, лельо Джулия. Откакто се помня искам да спя в голямото легло на дядо.

— Не си отивай, Пини — чу се жален глас. Пинкни целуна малката си сестричка:

— Скоро ще се върна. И тогава ще ти прочета приказка.

Когато приключи с къпането и преобличането, Пинкни почувства, че е готов за всичко. Дори да посети Ендрю. Неговата майка му беше писала за трагедията и той се бе опитал да пише на Ендрю, но просто не можа да намери подходящите думи. Беше видял много убити и ранени, но така и не свикна с тази гледка. А Ендрю бе най-добрият

му приятел. Той напълни една сребърна табакера с тънки пури, мушна я в джоба, предназначен именно за нея, и изтича надолу по стълбището.

— Няма да се забавя — извика той на онези, които може би го чуваха.

Секунда по-късно почука на външната врата на дома на Енсънови, мъчейки се да си спомни името на иконома на Ема Енсън. Когато вратата се отвори, очите му се отвориха широко.

Помнеше Лавиния от времето, когато бе с къси извити плитчици и имаше неприятни червени пъпки по лицето. Но момичето, което сега стоеше пред него бе толкова красиво, че дъхът му спря. Блестяща златноруса коса падаше разделена на път в средата. Тя обграждаше лице със сърцевидна форма и малко симпатично носле, пълни розови устни и широко раздалечени очи с цвета на небето през студен зимен ден. Кожата ѝ беше като порцелан с млечен цвят, с изключение на порозовелите бузи.

— Влез — каза просто тя и отстъпи с книксен.

Пинкни влезе в хола и се поклони.

— Лавиния? Весела Коледа.

Лавиния се изправи от книксена и се усмихна. Малка трапчинка с формата на полумесец се появи в едно от ъгълчетата на устата ѝ.

— Радвам се да те видя пак, Пини. — Тя говореше тихо, почти шепнешком. — Ендрю те очаква. Ще те придружа до горе.

Пинкни я последва по стълбището, отбелязвайки тънкия кръст, обвит в пояс от пъстроцветни копринени ленти. Когато беше две стъпала пред него, главата ѝ беше на нивото на неговата. От косата ѝ полъхваше жасминов аромат.

С плавна походка тя прекоси хола до стаята на Ендрю и отвори вратата.

— Ендрю, мили, Пини е тук. — Когато отстъпи, тя притисна полата си, за да направи място на Пинкни да мине. Долният ръб на роклята ѝ се изнесе напред, разкривайки няколко слоя дантелени фусти и малки кадифени чехли, над които се виждаха стройни, скрити в коприна глезени.

— О, боже — възкликна тя и притисна полата си по-надолу. След това изтича, скривайки очите си зад дълги мигли, за да скрие притеснението си.

Пинкни се отпусна в първия попаднал му стол и поклати глава.

— Просто не мога да повярвам, че това действително е малката Лавиния. Последния път, когато я видях, тя беше по престилка.

Ендрю се усмихна:

— Последния път, когато си я видял, изобщо не си я поглеждал, Пини. Това беше на венчавката ми и ти беше прекалено обезпокоен как да опазиш шаферите да не се напият, преди да сме влезли в църквата. Но Лавиния те видя много добре. Не си ли спомняш как тя взе букета и забодде цветете в бутониерата ти? Вече ти беше хвърлила око.

— Разбира се — засмя се Пинкни. — И проклетото цветете пушна сок по палтото ми. Искрах да ѝ извия врата. Но тогава не разбрах, че е била Лавиния.

— Няма да ѝ кажа това. Ще се разстрои много. Вече ти е скроила шапка.

— По-скоро трябва да е детско боне.

— Добре. Само не казвай, че не съм те предупредил.

Пинкни се усмихна. И след това стана сериозен. Погледна към вратата, убеди се, че е плътно затворена и придърпа стола си към дивана на Ендрю.

— Как си наистина, Дрю?

Ендрю погледна ръцете си. Те стояха прибрани върху горния ръб на одеялото, с което беше покрит.

— Не чувствам болка — каза той. После замълча за дълго. Вдигна мрачен поглед към Пинкни: — Може да помислиш, че съм луд, но понякога си мисля, че щеше да ми бъде по-лесно, ако усещах някаква болка. Тогава щях да съм уверен, че нещо не е наред. А така забравям. Нека Бог ми е на помощ, Пини, но сутрин се събуждам, слънцето е изгряло, аз лежа в чисто легло вместо в някаква кална палатка, през главата ми минава мисълта колко съм щастлив — като че ли съм в отпуск — и се опитвам да скоча от леглото... а краката ми не помръдват. И това непрекъснато се повтаря. Сигурно си мислиш, че би трябвало да свикна... Нямам срещу какво да се боря. Ако имах враг, щях да се стегна като мъж и да го надвия. А срещу това... какво? — Дясната му ръка се сви в юмрук и той започна да удря мъртвите бедра под одеялото.

— Хей, това не е много умно — Пинкни хвана Ендрю за китката. В продължение на един дълъг, неприятен момент Ендрю се

противопостави на задържащата го ръка и устните му гневно се изкривиха. След това се отпусна. Пинкни пусна ръката на Ендрю. — Май за първи път не ме побеждаваш на канадска борба. Навит ли си да играем до две от три?

Пет минути по-късно Лавиния почука тихо и влезе в стаята, носейки поднос с чаши и гарафа. Тя беше ужасена от гледката на двамата мъже, вплели ръце, със зачервени лица и напрегнати мускули.

— Какво правиш? — изпищя тя. — Причиняваш болка на Ендрю!

Те не ѝ обърнаха внимание. Тя изхвъркна в хола. Чашите върху подноса заплашително издрънчаха. Когато се върна заедно с Люси, ръката на Пинкни беше опряна на седалката на дивана. Ендрю все още не го пускаше и натискаше ръката в тапицерията от конски косъм.

— Сигурен ли си, че ме остави да победя?

— Не ставай глупак. Следващата игра ще видиш.

Преди да започнат отново, двете жени изтичаха до дивана. Лавиния сгълча Пинкни, давайки да се разбере, че не го прави сериозно, а Люси попи потта по челото на Ендрю с малката си дантелена кърпичка.

Като добри джентълмени мъжете се предадоха. Пинкни взе подноса от Лавиния и наля уиски в чашите. Ендрю се усмихна на сила на Люси. Лицето му беше пребледняло.

— Люси — каза той, — нали знаеш, че мъжете не пият пред жени.

С един последен обезпокоен поглед към Ендрю Люси подбра Лавиния и двете излязоха. Пинкни предложи чаша. Ендрю я обърна наведнъж и я подаде, за да му долее.

— Те ще ме убият — каза той сериозно. — Направо ще ме убият. Пинкни остави чашата си.

— Аз все още настоявам за реванш. Уговорихме се две от три.

— Може би утре — поклати глава Ендрю. — И то, ако жените излязат някъде. Не искам да тревожа Люси. — Чашата му отново бе празна. Пинкни премести гарафата на масичката до дивана.

— Ще се освободя към четири — обяви той. — Ако дамите излязат, изпрати едно от момчетата и ще дойда да ти смачкам опашката. — Той намигна и излезе. Както можеше да се очаква, Люси се навърташе пред стаята на Ендрю. Пинкни се поклони и се сбогува.

Люси си наложи леко да се усмихне и забързано влезе в стаята на Ендрю.

Пинкни поспря пред външната врата на къщата на Люси. Небето на запад червенееше от залеза и беше прорязано с виолетови ивици. Грохотът на обсадните оръдия беше затихнал още през следобеда в съгласие с необявеното коледно примирие. Всичко беше много спокойно. Той извади дълга, тънка пурета и бавно запуши. Прислугата започна да пали газените лампи по стаите и един по един прозорците на дома светваха. След малко бяха дръпнати и завесите и светлината откъм дома намаля. Когато и небето, и къщата притъмняха, той сви рамене, отърси се от потиснатото си настроение и тръгна.

Бъдни вечер протече като тих семеен празник. Боровите цепеници в камината пукаха и хвърляха искри, а Пинкни седна в едно от дълбоките кресла и сложи Лизи на коленете си. Мери, Джулия и Стюарт избраха столове.

Когато всички се настаниха, Пинкни прочисти гърло и отвори кожените корици на книгата, която го очакваше на масата до неговото кресло.

— ... Беше Бъдни вечер и в целия дом...

Когато приказката свърши, Лизи неохотно призна, че е време да си ляга, за да може да дойде дядо Коледа. Тя тръгна, протаквайки колкото можеше, от човек на човек, пожелавайки на всекиго лека нощ и правейки книксен.

Когато излезе, Пинкни изсипа кошницата с боровите цепеници в огъня, върна се в креслото и опъна крака към топлината. Мери започна да му разказва клюките за времето, през което бе отсъствал. Високите странични облегалки на креслото създаваха удобна сянка. Очите му се затвориха.

Събуди го Стюарт:

— Мама каза да те събудя. Имаш време колкото да вечеряш, преди да тръгнем за църквата.

— Колко е часът?

— Минава десет. Спа цели три часа. Оставихме те така и ядохме без теб. Леля Джулия каза, че имаш нужда повече от сън, отколкото от храна.

Пинкни стана и се протегна.

— Уф. Схванал ми се е вратът. И чувствам дупка в стомаха. Ела да си поговорим, докато вечерям.

Между хапките пилешки пилаф той отклоняваше въпросите на Стюарт, който искаше да разбере какво е да си на война. Говори основно за коне и се нахрани бързо. След това отиде да преоблече измачканите си дрехи.

Когато слезе от стаята, всички го очакваха в хола, готови за тръгване. Лавиния стоеше близо до Мери.

— Надявам се не възразяваш, че ви се натрапвам по този начин — каза тя. — Мама и Люси ще останат при Ендрю и затова помолих братовчедката Мери да се съгласи да дойда с вас на църква. Струваше ми се ужасно да карам Джеремайя да ме откара сама.

* * *

Епископалната църква на Свети Павел на „Ен стрийт“ беше запълнена до край. Конгрегацията ѝ беше поканила членовете на другите църкви от центъра на града да се присъединят към тях още в самото начало на бомбардировките.

На тази Бъдни вечер старите богомолци се бяха събрали на запазените за фамилиите места. По-младите бяха отпратени към галерията, където трябваше да останат заедно с робите, за които бе предназначена тази част.

Студеният въздух навън действаше като тоник след службата. Многото свещи и притиснатите едно в друго тела бяха направили обстановката вътре страшно задушна. Всеки гледаше да се задържи на стъпалата и по алеята пред входа на църквата и да размени коледни поздравления с останалите. Пинкни стана център на вниманието и му се наложи да отговаря на въпроси за синове и съпрузи, както и да успокоява хората за обстановката във Вирджиния. Няколко млади госпожици задърпаха майките си през тълпата около него, настоявайки да го попитат „за татко“, но бяха изненадани и подразнени от присъствието на Лавиния до него. Тя се усмихваше лъчезарно на всички, гледаше Пинкни с широко отворени очи, когато той говореше и от време на време слагаше за миг ръката си върху неговата в жест на кратко собственическо докосване. Но го правеше толкова

незабележимо, че Пинкни, ангажиран в разговори, така и не осъзна какво прави тя.

На Коледа всички вкъщи станаха още с изгрев-слънце. Лизи беше една вихрушка от възбуда. Тъничкият ѝ гласец можеше да бъде чул от всекиго:

— Кога мога да сляза долу, Джорджина? Дойде ли вече Дядо Коледа? — Възрастните се усмихваха и бързаха да се облекат.

Когато интригуващите предмети в чорапите бяха извадени един по един до последния, всички без Лизи се отправиха на закуска.

— Аз ще нахраня мис Лизи по-късно — решително заяви Джорджина. — Нищо не може да се задържи в този стомах, докато не се успокои.

Чистата зимна светлина на слънцето падаше в наклонени лъчи през високите прозорци на трапезарията. Те се заплитаха в червената коса на мъжа и момчето и хвърляха червеникав отблясък на махагоновата маса. Под зоркия поглед на Илайджа прислужници в бели ръкавици се движеха в добре организирана процесия около масата. Те носеха сребърни купи и плата, предлагайки яйца — бъркани, пържени, варени, на очи; натрупани на купчинки резенчета хрупкав бекон; грижливо подредени една в друга сочни наденички; могилки дребни, сладки скариди; пирамидки пържени стриди; цели планини с блестящ бял качамак. Пред мястото на всеки имаше филигранен поднос с формата на лодка. Ленената салфетка в него беше загърната върху още горещи курабийки от царевично брашно, банички с мая и бисквити, замесени с масло и мляко. По масата бяха поставени купи с масло. Беше обичайната за Чарлстън закуска.

Докато дамите бърбеха, Стюарт се хвалеше на Пинкни със собствения си героизъм. Заедно с другите момчета в Чарлстън, които бяха твърде малки, за да отидат на война, беше му възложено след училище да помагат на артилерийска батарея на Конфедералните войски, която се установяваше на брега на река Ашли.

— Честно казано, работата е никаква — разказваше той, правейки се на скромен. — Използват ни като куриери, носим вода, броим снарядите, торбите с цимент в укрепленията и други такива. Разбираш ли, ако янките съумеят да стоварят една от техните батареи

от тази страна на Уакамоу Крийк, тогава ще могат да разрушат моста на пътя за Савана. Затова трябва да сме готови да ги обстрелваме в района, където могат да се опитат да настъпят.

— Стюарт, остави бекона и използвай вилицата си — прекъсна го Мери.

Стюарт се намръщи, но се подчини.

— Пръстите са измислени преди вилиците — промърмори той. Пинкни опря салфетка на устните си, за да скрие усмивката си.

— Колко близо е укреплението до хиподрума?

— Не е близо, а си е върху него. Овалът оставя много място за фургоните да обикалят и разтоварват нещата, а и конюшната е наблизко за конете. — Стюарт гореше от ентусиазъм, описвайки изобретателността, с която генерал Боригард се беше захванал да върши промените.

Но Пинкни не го слушаше. От писмата на майка си той беше научил за разрушенията в центъра на града, за изгорелите домове, за улиците, посипани с натрошени стъкла, за буренясалите градини. И все пак той не можеше да се застави да приеме, че Чарлстън е сериозно ранен. Сградите можеха да се ремонтират или построят наново. А жалбите на Мери, че не са останали салони за провеждането на балове, изобщо не го впечатляваха. Струваше му се, че животът тече постарому. Трансформацията на хиподрума обаче го разтърси. Най-голямото нещо в живота му пред войната си оставаше Седмицата на надбягванията. Той обичаше да дискутира скритите предимства на животните с техните собственици, болшинството от Саратога, Англия и Ирландия. А възбудата на залагането, макар неговите залози да бяха много по-малки от онези на по-възрастните мъже, беше много по-опияняваща от всичко останало, което бе изживявал. Включително от посещенията, които баща му организираше в луксозния парфюмиран дом на „Чалмърс стрийт“, където клиентелата беше ограничена само до „джентълмени“.

Още не беше спечелил сам купа като многото, които баща му беше събрал, но хранеше силна надежда за едно жребче на име Гордостта на Мери. Войната беше сложила край на всички надежди. Гордостта на Мери сега се намираще някъде из Вирджиния — един от стотиците породисти коне, подарени от жителите на Чарлстън на кавалерията на Конфедерацията. Беше си наложил да не мисли за

реалността на онова, което ставаше в Чарлстън. Тази реалност сега беше навсякъде около него. Войната обезобразяваше всичко, в името на което беше отишъл да се бие.

— Готов ли си, Пини? — извади го от мислите му гласът на Джулия. — Ще започнат да идват различни хора.

— О, разбира се, лельо Джулия! — Пинкни остави салфетката си на масата и последва останалите в дневната.

По всяко време на годината жителите на Чарлстън бяха заети с това да приемат или да ходят на гости. Те отиваха да поздравят новите майки, да посрещнат с останалите младоженците в новите им домове, да споделят новини за децата и роднините, да обменят клюки, да се възхитят на чуждите градини, да посъчувстват на опечалените. Преди ежегодните посещения в провинцията те минаваха да се сбогуват. Когато се върнеха от плантациите си, обаждаха се да обявят, че са пристигнали и да обсъждат събитията в града по време на отсъствието им. Всеки знаеше в кои дни отделните фамилии са си у дома и очакват гости. Но през специалните дни, като Коледа например, кръстосването беше не така добре организирано. Някои ходеха на гости сутрин и посрещаха следобед. Други практикуваха в обратен ред. Когато посетителите не заварваха никого у дома, те оставяха картичките си и написани на ръка коледни приветствия, уверени, че посещението им няма да остане без ответна реакция — ако не същия ден, то следващия или по следващия.

На Коледа сутринта фамилия Трад и мис Ашли приемаха. В продължение на три часа различни хора идваха и си отиваха. Случваше се да има до трийсетина гости в голямата двойна гостна, които пиеха чай или шери и опитваха малките сиренки. Отчетливите гласни, характерни за изговора на Чарлстън, се натрупваха в цивилизован хаос, над който се издигаше гласа на Пинкни с неговия любопитен британски акцент.

Обедът беше както обикновено в два и половина. На Лизи бе позволено да яде с възрастните, защото беше Коледа, но удоволствието не продължи дълго. Тя наблюдаваше с обожание Пинкни да разопакова нейния хартиен плик, докато държеше ръце на ушите си. Наградата беше имитация на перлена гривна. В неговия плик имаше допълваща

комплекта огърлица. Когато той ѝ я даде, благодарността ѝ бе толкова шумна, че майка ѝ заплаши да я изпрати в стаята ѝ.

— Госпожиците казват „Благодаря“, Лизи. Те не вият като бухали.

Обедът продължи. Както винаги в Чарлстън, за всяко поредно ястие имаше избор. И също както винаги, имаше ориз — гръбнака на икономиката в плантацията. Всички в Чарлстън ядяха ориз всеки ден, а понякога и два пъти на ден.

Пинкни поклати глава, когато прислужниците се появиха със суфле, плодов кейк и орехов пай.

— Ще оставя десерта за вечеря — заяви той. — И ще трябва да се консултирам с вас, госпожи, за моя график. Ще бъде ли възможно да изкажа съжаленията си, че няма да отида на бала, даван от семейство Уолкърс утре вечер?

— О, не — възрази Мери непрекословно. — С него те ще представят Луиз на обществото и аз обещах на майка ѝ, че ще отидеш. Мъжете за танци просто не достигат, Пини, и тя има нужда от теб.

— Е, добре, тогава ще трябва да тръгна веднага за плантацията. Смятах да пътувам утре, но не бих могъл да се върна навреме.

Мери започна да изтъква колко е наложително Пинкни да я придружи в следобедните ѝ посещения, но Джулия я спря:

— Стига си дърдорила, Мери. Има някои неща, за които искам да поговоря с Пинкни. — Тя погледна към вратата на килера за провизии. — Ще отидем в библиотеката. Само ние двамата.

Във високата стая, чиито стени бяха покрити с книги, Джулия седна зад покритото с кожа писалище и отключи едно от чекмеджетата. Когато му показа документите, които извади оттам, възхищението на Пинкни към леля му нарасна още повече.

Това бяха подробно детайлизирани разписки и разходни ордери за Карлингтън — плантацията на семейство Трад. Джулия разясни някои дребни подробности: с блокадата на пристанището беше невъзможно да се транспортират тоновете ориз, представляващ основния продукт на плантацията. Но разходите за издръжка бяха по-високи от когато и да е било.

— За да сумирам, Пинкни, ти живееш от главницата. До днес тази главница беше моя. Продавах облигации на жп компанията, когато се налагаше. Ето общата сума, която ми дължиш. А също и

пълномощно. Ще трябва да ми се довериш да ръководя бизнеса ти. Вече инструктирах твоя надзирател Инграм да не разчита на реколтата следващата година. Аз ще постъпя по същия начин. Няма смисъл да се засажда нещо, което не можеш да използваш. Всички складове са препълнени. А освен това хората ти са заразени с тези разговори за свободата. Но нека се опитат да не работят и ще видят колко ще се изморят, когато не правят нищо.

Под „твоите хора“ Джулия имаше предвид робите в Карлингтън. Хората в Чарлстън никога не използваха тази грозна дума; предпочитаха да разглеждат чернокожите мъже и жени като допълнение към семейството и игнорираха смисъла на това един човек да бъде собственик на друг. Така си беше от край време. И нямаше защо да се задават въпроси.

Джулия започна да разказва истории за избягали домашни прислужници веднага след започване на бомбардировките. Опитваше да бъде безстрастна, но Пинкни долавяше и можеше да разбере страха ѝ. Понеже в града на пет черни се падаше един бял, а в плантацията съотношението беше сто към едно, страхът от въстание на робите беше постоянен, макар и никога да не бе открито признаван. В историята на Чарлстън бе имало два бунта на роби, които бяха потушени с цената на жертви и от двете страни. Много от фамилията с френски имена се бяха заселили в Чарлстън, бягайки от кървавите кланета в Хаити. Имаше някои неща, за които най-добре беше да не се мисли.

— Джон Инграм се оправя добре в плантацията, Пини. Грижи се за хранителните култури и редовно изпраща лодки с достатъчно припаси. Моят човек в Беръни прави същото. Аз от своя страна изпратих на Инграм каквото бе необходимо, за да раздаде коледни подаръци на твоите хора. Няма особен смисъл да отиваш в Карлингтън.

Пинкни възрази. Той ярко си спомняше как обикаляха яздейки с баща му от колиба на колиба, разговаряха с всеки от техните хора, радваха се на израстващите деца, изслушваха оплакванията и поздравяваха за успехите.

— Няма по-добър тор от ботуша на собственика — каза той.

Ноздрите на Джулия се разшириха.

— Добре, иди щом си решил. Но майка ти ще получи удар.

— Лельо Джулия, не е честно!

— Но независимо от това е истина.

Пинкни сви рамене, признавайки поражението си:

— Как се научи да бъдеш толкова добър менажер? — попита той, измествайки разговора на по-безопасна плоскост.

— От дядо ти. Когато се роди майка ти, лекарите му казаха да забрави, че може да има син. И затова той ме направи свой син. Когато почина и аз го наследих, продължих да се уча чрез работа. Не беше много трудно. Винаги съм имала добър бял надзирател. А освен това имам Исяя, който знае повече и от надзирателя. Изпращам инструкции и до двамата.

— Как? Исяя не може да чете.

— Може, разбира се. Аз самата го научих да чете и да пише. На него може да се разчита повече, отколкото на всеки другото. Освен Соломон, дърводелеца ми. Научих и него. Той ми докладва за състоянието на сградите.

— Но, лельо Джулия, законът не позволява черните да бъдат обучавани да четат.

Джулия си позволи едно от нейните редки изсмивания. От нея то прозвуча като излайване.

— Скъпи мой племеннико — каза тя, — какво общо имам аз със законите? Аз съм Ашли... а ти си Трад. И си глава на семейството, сега след кончината на баща ти. Трябва да започнеш да мислиш за себе си по този начин, а не да се смяташ за безгрижно момче.

— Ще ти кажа истината, лельо Джулия. Това ме плаши. Беръни е десет пъти по-голяма от Карлингтън и ти не правиш нищо особено, за да вървят нещата. Но аз се безпокоя дали ще мога да се оправя.

Джулия размести документите върху писалището.

— Ще се справиш чудесно — отсече тя. — Най-важното е, че си мъж и другите няма да се опитват да се отнасят с теб като с идиот. И освен това, можеш да разчиташ на всичката помощ, която мога да ти окажа. Ако пожелаеш.

Пинкни взе една от ръцете ѝ и я целуна.

— Ще ти бъда много благодарен — призна той. — А сега, къде има писалка? Ще ти напиша чек и най-вече ще подпиша пълномощното, преди да си размислила.

4.

Мери се зарадва страшно, когато Пинкни ѝ каза, че е на нейно разположение като придружител. Разписанието за този сезон бе претрупано както обикновено. Макар големите зали за балове да се намираха в центъра на града и по тази причина да бяха недостъпни, хората изнасяха мебелите от своите дневни, а оркестри, спонсорирани от клубовете, бяха на разположение във всеки дом, когато там щеше да има танци. Сали Брютън беше отседнала при братовчедите си на „Елизабет стрийт“ и бе поканила триста и петдесет души за новогодишния прием.

— Изпратила е покани практически на всички — чудеше се Мери. — Къде смята да ги посреща?

— О, мамо, Сали ще се справи, освен ако е загубила способностите си. По-важното сега е да решим проблема с обувките ми за танци. Имат дупка в подметката.

— Не се безпокой. Илайджа ще ги оправи. Ще изреже кожа от една от прашасалите книги в библиотеката.

Пинкни се засмя.

— Не, не мога да кажа, че е Аристотел — съобщи той по-късно, предавайки разговора на Ендрю. — Обожавам милата си майка, но има мозъка на бълха.

— Хайде сега, човек не може да изисква от една дама да бъде умна. Майка ти е мила като момиче и това е всичко, което има значение. Не ме изненадва, че мис Джулия така и не си намери съпруг.

— Мисля, че си прав. Ще ти призная обаче едно нещо. Един ден прекарах само у дома с дамите и вече напълно ти съчувствам. Какво ще кажеш за един малък „пунш“?

— Голям, приятелю. Казах на Лавиния да ни остави гарафата и по-големи чаши. И понеже ставаше дума за тебе, тя беше кротка като агънце. — Пинкни наля по четири пръста уиски в чашите, подаде едната на Ендрю и се изтегна на стола си.

— А-а-а, това вече е добре — въздъхна той.

— За мен е напълно достатъчно — отвърна Ендрю. През изтеклата седмица, двете фрази се бяха превърнали в ритуал, изпълняван в началото на ежедневните посещения на Пинкни. Двата много, много не се замисляха: Ендрю — за безползното си тяло, а Пинкни — за вероятността да бъде убит или да стане инвалид, когато отново се върнеше там, където се водеше войната.

Жените долавяха непрестанната миризма на уиски, но не се замисляха над причините. Южняците винаги пиеха. И джентълмените между тях се познаваха по това как им понася алкохола.

Това, от своя страна, не пречеше на Пинкни в ролята му на галантен придружител. Всеки следобед той съпровождаше майка си на чай, всяка вечер — на танци. Понякога с тях идваше и Джулия. Доста по-често Лавиния се интересуваше има ли място за нея в каретата. Ендрю се шегуваше с Пинкни във връзка с прозрачните хитрини на Лавиния. Но също му беше и благодарен, че поема ролята на баща и по-голям брат.

— Искам да знаеш, че съм ти благодарен — каза той веднъж.

— Млъкни, моля те! Така се подготвям за времето, когато порасне Лизи.

Симпатичните устни на Лавиния се нацупиха. Тя се отдалечи на пръсти от другата страна на вратата. Когато влезе в своята стая, се хвърли на леглото и се разрида.

В Новогодишната вечер Пинкни направи безуспешен опит да убеди майка си да останат у дома.

— Утре заминавам, мамо, и наистина бих предпочел да прекарам останалото време заедно със семейството.

— Но, Пини, става дума за партито на Сали.

Пинкни сви рамене. Когато отиде в стаята си да се преоблече, взе гарафата със себе си.

Сали Брютън никога не разочароваше приятелите си. Всеки отделен гост, пристигнал в дома на братовчедите ѝ, където Сали живееше, бе съпроводен през централния хол до задната врата. Там пред погледа му се откриваше дълга алея, оформена от застъпващи се персийски килими. Облечени в ливреи слуги стояха на равни интервали и държаха факли, осветяващи пътя до конюшната и

помещението за каретите. Сали посрещаше гостите си на входа на конюшната заедно с братовчедите си — възрастна двойка, неуспяла да се отърси от замаяното изражение на хора, оцелели след катаклизъм.

Интериорът на конюшната предлагаше топлина и уют. В две големи камини, иззидани до далечните стени, горяха големи огньове. Помещението беше наскоро боядисано. Две редици колове се простираха в центъра на дългата сграда. На връв, опъната между тях, висяха гирлянди от зеленика и бръшлян. Клетките за конете ги нямаше, а по местата, където конете спяха, бяха подредени столове и дивани, тапицирани с брокат. Железните ясли покрай стените бяха превърнати в сандъчета, засадени с коледни храсти, цъфнали в яркочервени цветове. Във високите сребърни свещници по масите бяха поставени червени свещи, а подът бе застлан с дебели ориенталски килими.

Съседната сграда, където обикновено се прибираха каретите, беше превърната в приказна бална зала. На всяка стена висяха по шест високи огледала в позлатени рамки. Те отразяваха трепкащата светлина на декоративните свещи в четирите кристални полилея, висящи на гредите, оформящи високия покрив. Стените между огледалата бяха боядисани така, че да приличат на виещи се лози. По дължината на гредите на тавана бе прикрепен свеж смилак и уханието на гардении, събуждаше някакъв трепет в душата. Тухленият под бе боядисан в зелено и полиран неколkokратно. Стаята изглеждаше като павирана със смарагди.

В един от ъглите свиреше оркестър. Музикантите бяха скрити зад украсен с цветя параван от свежи борови клони, така че музиката сякаш се раждаше във въздуха. В другите три ъгъла бяха подредени маси с огромни купи лед, сред който пробиваха гърлата на бутилките шампанско. Сервитьорите, разносящи подносите с чаши, бяха облечени в бели бричове до коленете и фракове от зелен сатен в цвета на пода.

Гостите на Сали бяха смаяни. Тя се наслаждаваше на комплиментите им, но отхвърляше обвиненията в прекомерен разкош.

— Скъпи мои, аз просто нямах избор. Когато се наложи да дойда в покрайнините на града, минах из сервизните помещения на дома ми на „Кинг стрийт“ и намерих тези неща складирани там. Разбира се, не можех да ги оставя. Ами ако следващото гюле натроши всички тези

огледала? Винаги съм имала лош късмет. А що се отнася до тези безкрайни топове плат, не знам коя точно от бабите на Майлс ги е купила, но аз никога не бих могла да ги използвам. Платът е толкова крещящ! Взех съвсем малко, просто за увеселението. — И Сали повдигна полата си от розова коприна, колкото да покаже връхчетата на ярките сатенени чехли.

Приказната обстановка в балната зала допринесе вечерта да окаже магическо влияние на присъстващите. Всички танцуваха. Сам генерал Боригард изведе Сали, за да открие бала, а изглежда беше довел със себе си всички офицери под свое командване. За първи път от началото на войната имаше достатъчно мъже за партньори на дамите. Момичетата просто се замаяха от възбуда, когато тълпи мъже ги молеха да впишат имената им на картите си за танци. Когато отмина първия наплив, дойде ред на майки и баби да погледнат с надежда. И дами на седемдесет годишна възраст се озоваха във вихъра на последните валсове.

Пинкни наблюдаваше от ъгъла, където се бе настанил в близост до шампанското. В средата на втория валс към него се присъедини негов далечен братовчед, Бил Ашли. Пинкни го познаваше съвсем бегло — Бил беше осем години по-голям и просто не беше обърнал внимание на съществуването на Пинкни. Затова когато Бил заговори, на Пинкни му стана приятно:

— Решил си да почиваш на този?

— Решил съм да почивам на всички. След тази ужасна седмица, изпитвам направо облекчение.

— Не мога да кажа същото — изсумтя Бил. — Пристигнах днес и не мога да се свържа с момичето, което искам да видя. Между другото, кои са всички тези в униформите?

— Кой знае — усмихна се Пинкни. — Моята очарователна, лекомислена майка, която е по-проницателна, отколкото изглежда, си има теория. Според нея Сали Брютън е съобщила на генерал Бо, че той не може да дойде, ако не доведе и последния мъж в неговата армия. Герой или не, той не посмял да ѝ откаже. Мисис Бо в Ню Орлиънс нямало да му прости, ако той изпуснел шанса да присъства на едно от партитата на Сали Брютън.

Бил се задави с шампанското:

— Може и да е права — каза той кашляйки. — Когато бях в Париж през петдесет и девета, първото нещо, което ме питаха, бе дали познавам Сали Брютън. И когато обясних, че я познавам, всички врати се отвориха за мен.

— Така беше и в Лондон. Е, наздраве за нашата Сали. — Мъжете докоснаха чашите си, пресушиха ги и взеха нови.

В десет и половина оркестърът взе заслужена почивка, докато гостите вечеряха в конюшната. Пинкни търсеше Мери и Джулия, когато някой го дръпна за ръкава.

Беше Лавиния.

— Пини, много те моля да седна при теб и братовчедката Мери. Нямам нищо против да танцувам с всички тези непознати, но просто не знам за какво бих могла да разговарям с тях по време на вечерята, а има около двайсетима, които спорят кой ще вечеря с мен.

Вдигнатото към него лице на Лавиния изглеждаше безкрайно младо. Бузите ѝ бяха порозовели, къдрица от косата ѝ се бе изплъзнала от кока и беше залепнала от потта върху бялата и шия. По горната ѝ устна също се виждаха капчици пот. Пинкни се усмихна:

— Разбира се — каза той, — но най-напред трябва да ти помогна да се пооправиш — и той попи лицето ѝ с кърпичката си, след което предложи ръката си, за да я съпроводи до масата.

Дори Джулия беше танцувала, макар бързо да бе подчертала, че не познава никого от офицерите. Мери беше задъхана също като Лавиния и бърбореше с нея сякаш бяха на една възраст. Пинкни ги изключи от съзнанието си и се концентрира върху задачата да обезпечи редовно доливане на чашата си. Когато музиката подхвана отново, край масата им се появиха танцьори, търсеци партньорки. Бяха офицери от войската на Боригард и следователно непознати на Пинкни. Джулия наблюдаваше с интерес Пинкни да се изправя и кланя при запознанствата. Изобщо не му личеше, че е пил.

Когато всички се отправиха към залата за танци, Пинкни остана в конюшната. Един от сервитьорите остави бутилка шампанско на масата в близост до него. След двайсет минути бутилката беше празна. Пинкни опря лакът на масата до бутилката. Спеше му се.

— Тук е много топло — каза той на висок глас. Изправи се и без да се олюлява, отиде в залата за танци. Видя майка си в другия край,

която оживено разговаряше с генерал Боригард. Тръгна покрай танцуващите, за да се присъедини към тях.

Докато танцуваше, Лавиния бе наблюдавала вратата. Когато зърна Пинкни, усмивката ѝ стана по-лъчезарна, трапчинката ѝ се откри, но той не я забеляза. Лавиния се намръщи, но след това се сети, че не трябва да бърчи чело. Трябваше да бъде красива. И трябваше да привлече вниманието му. На следващия ден той заминаваше и тя може би никога повече нямаше да може да го накара да я забележи. Беше съумяла да бъде покрай него през цялото време, когато си бе у дома, но той продължаваше да гледа на нея като на малката сестра на Ендрю. Защо не забелязваше, че е пораснала? Трябваше да я види, тя трябваше да привлече вниманието му. Бузите ѝ порозовяха, а в очите ѝ припламна гняв.

Пинкни мина наблизко, готов да ги подмине без дума. Лавиния вдигна поглед към партньора си и се усмихна закачливо.

— Мога да ви кажа, мис Енсън, че вие сте най-красивото момиче, което съм виждал през живота си — каза непохватното момче от Тенеси, което в момента танцуваше с нея. За негово изумление Лавиния го дръпна за ръката и го завъртя в танца, притиснала се в него.

— Не трябва да говорите такива неща — каза тя високо, — както не трябва да ме притискате така. Пуснете ме — и думите ѝ завършиха с леко, задавено изхлипване.

Момчето усети нечия ръка да го стиска за рамото.

— Назад, войнико — произнесе нисък глас зад гърба му. — Тук не се отнасяме с дамите по този начин. — Лавиния го избута и той се обърна очи в очи с Пинкни.

— Не съм направил нищо, мистър. Момчето изведнъж ме сграбчи и...

— Тихо! Не е необходимо да оскърбяваш дамата допълнително със скандал. Можеш да се извиниш и да я оставиш на мен. — Пинкни насили мрачна усмивка на лицето си, за да изглежда отстрани, че водят само приятелски разговор.

Момчето се вдърви. Беше докачливо като всички американци, живеещи по границата.

— Няма за какво да се извинявам — сопна се то, — и най-малко някакъв денди ще ме поучава как да се държа.

Очите на Пинкни потъмняха.

— Оскърби братовчедка ми, а сега оскърбяваш и мен. Ще трябва да се срещнем с вас, сър.

— Кажете къде и кога.

— Ще изпратя мой приятел да ви уведоми до един час.

Лавиния стана свидетел на всичко. Дишаше задъхано като малко кученце. Пинкни я хвана за ръката и я поведе към Мери.

— Добър вечер, сър — обърна се той към генерала. — Надявам се да ме извините, че прекъсвам разговора ви. Братовчедка ми почувства прималяване от задуха тук и аз реших, че майка ми може би ще знае как да ѝ помогне.

Лавиния се отпусна на ръката на Пинкни.

— Бедното ми дете — започна да я успокоява Мери, — ето, вземи ветрилото ми. Мисля, че имам нещо са освежаване в чантичката си. Пини, намери място за Лавиния.

Генерал Бorigард незабележимо помръдна с ръка. В същия миг до него се появи адютанта му и бе изпратен да донесе стол. За по-малко от минута, Лавиния се превърна в център на една група загрижени хора. Пинкни се измъкна, за да намери Бил Ашли.

— Имам нужда от секундант — каза му той. — Няма да се обидя, ако ми откажеш.

— Не ставай глупак. Разбира се, че ще го направя. Кой е човекът? Ще го сметна за чест, ако е някой от тези чужденци.

Докато Бил уговаряше необходимото с един от приятелите на момчето от Тенеси, Пинкни отведе Лавиния и Джулия у дома. Пътуването мина в мълчание. Джулия изразяваше неодобрението си свила плътно устни. Лавиния беше толкова впечатлена от резултата на необмислената постъпка, имаща за цел единствено да привлече вниманието на Пинкни, че просто не бе в състояние да говори. Самият Пинкни с раздражение се вслушваше в тъпата болка, настанила се в главата му.

Когато се върна на бала за майка си, оптимизмът му, че инцидентът е останал незабелязан, рухна. Всички насочиха погледите си към него, след което се извърнаха деликатно, разигравайки цивилизована незаинтересованост. Когато отиде да изкаже уважението

си на Сали, преди да си тръгнат, тя наруши протокола, прошепвайки в ухото на наведената към нея глава „Успех“.

Мери започна да говори в мига, когато каретата потегли.

— Моля те, мамо — настоя Пинкни. — И без това главата ми ще се пръсне.

— Тогава най-добре е да поспиш — каза Мери. — Макар да мисля, че това едва ли ще промени нещата. Едно провинциално дете едва ли разбира от пистолети толкова, колкото разбира от обувки. Пини, трябва да ми разкажеш точно какво се случи. Това е толкова възбуждащо! И толкова романтично! Нямах представа, че наистина ухажваш Лавиния. Ще можеш ли да си удължиш отпуската или ще се върнеш за венчавката? Когато се приберем у дома, трябва да разгледам ковчежето с бижутата си, за да ѝ изберем пръстен. Какво ще кажеш за сапфир? Страшно ще подхожда на русата ѝ коса. Жалко, че очите ѝ изглеждат малко воднисти. Сапфирът може да подчертае колко са светли. Но недей да мислиш, че я критикувам заради очите. Лавиния е прекрасно момиче и тя вече е като член на нашето семейство.

На Пинкни направо му призля. В мислите му Лавиния заемаше същото място като Лизи. Монологът на Мери му помогна да осъзнае положението, в което се беше поставил. Лавиния не му беше сестра и определено не беше дете. Само баща, брат или съпруг имаше правото да се дуелира за една жена. Отправяйки предизвикателство към момчето от Тенеси, той беше обявил, че е защитник на Лавиния и бе възприел ролята на неин съпруг. И сега честта изискваше да се ожени за нея.

Ако не паднеше убит. За разлика от майка си, Пинкни добре познаваше репутацията на жителите на Тенеси като точни стрелци.

5.

Дуелът започна монотонно. Светлината на развиделяващата се зора нямаше цвят. Широката, бавно течаща река приличаше на метален поток, едва видим през носещите се кълбета сива сутрешна мъгла. Малки, източени облачета от мъглата изпълзяваха откъм реката и обвиваха краката и глезените на хората, застанали на брега, сливайки се със сивото на униформите им. Над главите им, в студения утринен въздух, като неподвижна сива брада, провиснала от дебелите клони на дъба, се спускаше натежал от влагата испански мъх. Двамата секунданти стояха близко един до друг и тихо разговаряха. Нищо не помръдваше. Сцената приличаше на гравюра.

Пинкни размишляваше за смъртта. Да паднеш в меката трева, пронизан в сърцето или главата, не му изглеждаше чак толкова лош начин да се умре. Той сравняваше тази смърт със смъртта, която бе видял по бойните полета — купищата сгърчени тела на мъже и коне, чиято кръв, пулсирайки, попиваше в плътната червеникава глина на Вирджиния, писъците, които им отнемаха последното достойнство, с което човек следваше да посрещне онова, което го очакваше отвъд. Бяха толкова много — баща му, приятели от юношеските му години, новите приятели, с които се беше запознал през пролетта, когато всички най-смели и достойни мъже на Юга бяха яхнали конете под знамената, уверени в победата.

Пинкни вече знаеше, че победа не може да има. Те щяха да продължат да се бият и да умират, докато не остане никой и едва тогава войната щеше да свърши. Светът, какъвто той го познаваше, си беше отишъл, независимо от оазиса в добре стопанисваното имение на Джулия.

Обхвана го отвращение, което го стисна за сърцето, дробовете и вътрешностите. Той усети, че по слепоочията му избива студена пот и започва да се стича в ямката на тила му. Беше се примирил с факта, че може би щеше да умре, но изведнъж отказа да се примири с идеята да свърши, усещайки как лепкавата кал на Вирджиния изпълва устата и носа му. Цялото му същество нададе безмълвен вопъл за богатия

чернозем на родното му място. За тъмната почва, черна като гроба, може би, за сладкия мирис на изгнили растения, които можеха да донесат утеха и да поемат тялото му с готовност.

Някакво размърдване привлече погледа му. Бил Ашли се носеше през мъглата към него, предлагайки му разтвореното куфарче, в което бе останал само един пистолет. Някъде зад главата на Бил зората обявяваше раждането на един нов ден със светлина, която му заприлича на цвета на кайсия. И докато Пинкни наблюдаваше приближаването на Бил, мъглата над реката започна да се стопля в прасковено розов цвят. Магията на светлината докосна и тъмните храсти непосредствено до Пинкни, разкривайки малко изненадващо, че това е тъмнозелен храст на камелия, обсипан с не така плътни сенки, които само след малко щяха да засветят като скъпоценни камъни, когато слънцето се издигне и освети тъмночервените листца на цветовете.

Пинкни се отърси от мрачното си настроение, засрамен от слабостта, която го беше обхванала. Дявол да го вземе, та той беше само на двайсет години и Смъртта трябваше доста да потича, за да го догони! С око на експерт той провери добре ли е зареден пистолета. Това не беше първият му дуел. Той и приятелите му уреждаха спорове на „полето на честта“ още от седемнайсетгодишни, но приятелите му, също като него, бяха научени да спазват едно свещено правило: тържествената церемония винаги завършваше с джентълменско изстрелване на куршумите във въздуха. Не можеше да очаква същото поведение от този чужденец. Дуелът сега беше истински, беше среща на мъже, а не на момчета. В пристъп на възбуда сърцето му заби до пръсване. Когато зае мястото си, той се усмихваше в изблик на младежко въодушевление.

Очевидният му възторг притесни противника му, така че неговият изстрел бе далече от целта и свали шапката на неговия секундант. Пинкни пък одраска с куршума си рамото на младежа — точно там, където искаше да уцели. Той се засмя радостно и извади посребрена манерка с бренди от джоба си, поканвайки всички да се почерпят.

Те се захванаха да укрепват новото приятелство с такова усърдие, че Пинкни едва не пропусна влака. Остана му време колкото да се отбие в дома на Джулия, за да си вземе багажа и се сбогува, след

това мина през дома на Енсънови, за да поиска официално от Ендрю ръката на сестра му. Лавиния все още се чудеше коя от роклите ѝ най-много ще ѝ отива, когато чу Пинкни да затръшва вратата зад себе си. Тя изтича до прозореца и го вдигна.

— Пини! — той се обърна и я дари с въздушна целувка. И изчезна. Лавиния остана зяпнала, докато студеният въздух не ѝ припомни, че е само по нощница. Тя изтича обратно в леглото и се мушна под постелките. След това се разплака за своя заминал си герой.

Още преди обед цялата история с годежа и дуела се разнесе из града. Из всички домове, където имаше неомъжени дъщери, се разнесоха съчувствени подканвания да се яде повече от традиционното новогодишно блюдо от черен грах и ориз, наричано кой знае защо „Подскачащия Джон“. Говореше се, че количеството „Подскачащ Джон“, изядено по Нова година, определя късмета през започващата година. Някои хора вярваха на това и твърдяха, че лично са се уверили в правотата на поверието; всички бяха достатъчно суеверни, за да могат да го отрекат направо. В дома на Енсънови Люси се пошегува с Лавиния за броя на изядените от нея чинии през миналата Нова година.

Лавиния беше лъчезарна. Тя беше избутала стола си по-далече от масата, за да може да се наслаждава на гледката на лявата си ръка, която чинно лежеше върху салфетката на скута ѝ. Кожата ѝ беше бяла като чаршаф, в драматичен контраст с тъмносиния овален сапфир на пръстена, който Мери Трад беше донесла. Сгодена! И то за Пинкни Трад — най-мечтания избраник в Чарлстън, значи Южна Каролина, а защо не и в целия свят! Лавиния с нетърпение очакваше следобеда, когато щяха да започнат да се появяват и гостите. О, колко ревниви щяха да бъдат те!

В съседния дом атмосферата не беше чак толкова празнична. Мери щастливо бърбореше какво парти ще направи за Лавиния, но думите ѝ падаха в тежка тишина. Лицето на Джулия бе замръзнало в неодобрителна маска; тя отказваше да бъде въввлечена във възторга на Мери по повод романтичната драма. На Стюарт и Лизи, разбира се, не се позволяваше да говорят, ако към тях не се обърне някой, но в този случай единственото, което те искаха, бе никой да не им обръща внимание. Когато Джулия обяви, че могат да си вървят, те се отправиха към вратата с достойнство. Озовал се отвън, Стюарт изхвъркна, за да

се присъедини към приятелите си за обичайното новогодишно занимание по изстрелването на фойерверки. Лизи изкачи високото стълбище до детската стая, за да уведоми куклите си, че Пини се жени за принцеса и че се е бил с дракон, за да спечели ръката ѝ.

„Обични ми бъдещ съпруге“ — четеше Лавиния писмото, което беше написала през изтеклата нощ, „сърцето ми е пълно с трудна за описване радост, родена от честта, която ми оказа да ме помолиш да стана твоя жена. То бие в гърдите ми като изплашена, но ликуваща малка птичка — изплашена от богатството на клетката си и ликуваща от емоцията, която я кара да пее. Когато отново се съберем, тя ще запее, опасявам се, примряла от щастие, което е прекалено голямо, за да се изживее, но аз съм сигурна, че твоите силни ръце ще обхванат слабото ми тяло и ще успокоят трескавите удари на сърцето, което иска единствено да запее заедно с теб райската мелодия на споделена любов, на споделен живот...“

Красивият ѝ почерк бе покрил четири страници, преди да свърши. Тя беше копирала думите от любимия си роман — романтична история, изпълнена с опасности, станала по времето на Бони Принц Чарли. Полиците над малкото ѝ писалище се огъваха под тежестта на други подобни книги и тя можеше да пише всяка нощ на Пинкни по едно пулсиращо с тръпката на любовта писмо. Той ги получаваше накуп, когато куриерът успееше да настигне измъчените бойци от кавалерията на Хемптън в техния преход по хълмистите земи на Вирджиния.

Винаги по време на война писмата от дома са скъпоценни за бойците на фронта. Екстравагантните писма на Лавиния бяха цяло богатство за Пинкни. Месеците минаваха и в мислите му все по-често заемаха място спомените за сладкия аромат на меката ѝ коса. Той все по-често изпитваше тъга за дома и дългите, златни часове на живота, който бе живял. Тя се превърна в олицетворение на всичко, което му липсваше и той жадуваше за нея.

Когато дойде пролетта, той намери един кучешки дрян, който бе необяснимо как оцелял след артилерийската битка край Фредериксбърг и постави един от цветовете между скъпите му страници, които съхраняваше в чантите на седлото. На задния капак на

часовника си бе залепил миниатюра с нейния образ, изпратена му от Мери — образ, който той често разглеждаше, опитвайки се да си спомни изобразеното момиче. Дори и пред себе си той не призна, че единственото писмо, което получи от Джулия Ашли, бе по-важно, макар да го препрочиташе често. Писмото стигна до него в края на юни.

11 май 1864. Чарлстън. Върнах се в града след поредното посещение в плантацията. Реколтата в Беръни и Карлингтън се очаква да бъде добра. Всички сгради са в отлично състояние. Сеното е в отлично състояние. Сред хората в Карл. има 14 раждания и 3 смъртни случая. Старата ти кафява кобила роди обещаващо жребче. Не е ясно от кой кон е заплодена. Всички добри коне са с Хемптън. Заклани са, осолени и изпратени на армията са 2/3 от едрия добитък, свинете и овцете. Останалият добитък е добре. Надзирателят в Карл. е глупак и крадец. Наех ранен ветеран от армията, който ще го замести. Очаквам следващата зима да се народят маса светлокафяви бебета. Горите са зле, защото сърните са се хранили с кората на дърветата. Окуражавам браконьерството сред слугите. Еленското месо е достатъчно за всички. Ще поспортуваш до насита, когато се върнеш. Край тресавището в Беръни са забелязани огромни диви прасета. Семейството е добре. Провизиите са достатъчно. Обсадата се засилва, но Шарлот стрийт остава недокосната. Бог да те пази. Джулия Ашли.

Пинкни ядеше оскъдната си вечеря и препрочиташе писмото на Джулия на светлината на лагерния огън. Жилавото като кожа осолено говеждо, което бе единственото в порцията му за днес, му се струваше вкусно, защото той си мислеше, че може да идва от Карлингтън. Макар зъбите да го боляха и венците му да кървяха от продължителното недождане, той се усмихваше дъвчейки.

— Тютюнец ли криеш, кеп?

Пинкни трепна и се обърна гневно. Всички бойци знаеха, че не трябва да се прокрадват зад гърба на друг. Неписаното правило изискваше приближаването да става отпред или поне да се вдигне достатъчно шум.

Гневът му поутихна, когато видя кой му говори. Беше едно момче, жалко изглеждащо момче — едно от новия набор в армията, които чакаха войниците да се върнат в лагера.

— Как се казваш, войнико?

— Джо Симмънс, сър. — Момчето разпъна костеливите си рамене и отдаде чест. Пинкни го остави да стои мирно и изучаващо го огледа. Коса като кълчища, мъртвобледа кожа, изпъкнали ребра, лакти, ключици, тънки извити крака. Беше ниско и може би щеше да бъде пълно, ако можеше да се храни добре, но външният му вид, деформираните крака, бледата кожа говореха за пелагра и рахит, за класическата диета на бедните бели, състояща се от сланина и качамак. За провинциалния произход на момчето говореше убийственият, горд гняв, надигащ се в него, който бликаше през бледите, кехлибарени очи.

— Свободно, Джо Симмънс. Клекни до мен и нека те науча на нещо.

Момчето отпусна плещи, но остана право.

— Защо да клеча до огъня през лятото?

— Както желаеш. Но ако не искаш някой да ти пусне куршум в главата, по-добре ме чуй какво ще ти кажа. Никога не се прокрадвай като индианец зад човек с пистолет и никога не го питай какво дъвче. Едва се спрях да не те застрелям.

Джо се захлади:

— Трябваше да се сетя — и той с лекота се отпусна на земята до Пинкни. — Аз и баща ми веднъж дебнехме един елен, а брат ми се приближи до нас наистина тихо. Татко стреля и с двете цеви. И Сам не беше убит само защото баща ми мисли позитивно. Той се целеше в голям елен, а Сам си е дребничък.

Пинкни разпозна акцента.

— От Форт Мил ли си, Джо?

— Тъхъ. Графство Калхаун.

— Добрият стар Джон Калхаун. Можем да му благодарим, че в момента сме тук. Не ми изглеждаш много стар.

Джо се изплю върху въгленчетата.

— Достатъчно стар съм, за да убия човек и да горя в Ада. Избягах, за да убия някой янки, защото иначе най-вероятно щях да убия баща си. Има божия заповед за това, но Библията не забранява да убиваш янките.

— Защо баща ти не е в армията?

— По дяволите, кеп, какво означава тази война за хора като нас? — засмя се Джо. — Ние никога не сме имали черньовци, само децата се оправяхме с нивата с памук, а ремъка на татко се грижеше работата да се свърши. Аз бях най-големият и отнасях най-много бой. Татко ще се бие като всички, ако някой се опита да се настани на земята му, и няма да му пука какъв е цветът на костюма на този някой, но той казва, че не вижда как ще се съгласи да го убият, за да могат благородниците в Чарлстън да си удържат робите. От много приказки устата ми пресъхна, кеп. Да си разделим онова, което имаш, а?

Пинкни предложи остатък от говеждото. Джо постави крайчето в устата си и го издърпа обратно.

— Но това не е тютюн.

— Не съм ти казвал, че е.

— Тогава защо си се скрил тук от другите да си печеш кокалите? Реших, че криеш нещо специално.

— Трябваше ми светлината на огъня, за да прочета нещо.

Джо изгледа Пинкни, сякаш той можеше да ходи по вода. След това отпусна клепахи и сви очи с подозрение.

— Я да видя как четеш.

Пинкни услужливо прочете няколко изречения.

Джо се ококори.

— Кой си ти? — осведоми се той.

— Аз съм един от онези благородници на Чарлстън, за които баща ти отказва да се бие.

Джо се изправи и бавно направи кръг около Пинкни и огъня, разглеждайки раздърпаните му дрехи и спокойната усмивка на чисто избръснатото му лице.

— Баща ми пак е сбъркал — каза той накрая. — И не му е за първи път. Аз ще се бия за тебе, капитане.

И от този момент нататък момчето не се отдели от Пинкни. Стоеше винаги отдясно, малко назад. Другите първоначално го взеха на подбив, наричайки го Сянката, но Джо просто не им обръщаше

внимание. След няколко месеца всички свикнаха със странната двойка. Прякорът на Джо беше съкратен до Шед^[1], а по-късно той остана единственият, който помнеше, че някога са го наричали другояче.

Коледата на 64-а година в Чарлстън привидно приличаше на коледите преди войната. Гостоприемните домове бяха претъпкани с гости и ястията трябваше да бъдат поднасяни на два или три пъти, защото масите в трапезарията, макар и разширени до максимум, не можеха да поемат повече от трийсет души наведнъж. Храната, докарвана по реката от плантациите, все още беше в изобилие и блюдата следваха едно след друго без видими признаци на оскъдица. Острият сладък аромат на вечнозелените гирлянди се носеше из въздуха, стените бяха украсени с ухаещи борови клонки, парпетите на стълбищата бяха все така обвити в смилакс, огромни сребърни купи пълни с цветовете на камелии, стояха по масите. Въпреки непреставания дъжд, дамите и техните деца все така продължаваха да обикалят дом след дом, посещавайки и поздравявайки братовчеди и братовчеди на братовчедите, които не бяха виждали от години. В оживените разговори, обаче, се чувстваше повече страх, отколкото празнично настроение. Посетителите бяха бежанци пред неумолимия марш на войските на Шърман и пожарищата, които оставаха след тях. След като превзе Атланта, Шърман и мъжете с него се отправиха в средата на ноември на югоизток към Джорджия. В своя поход те грабежа и палежа, оставяйки след себе си изпепелена ивица, широка шейсет мили, както и все по-засилващ се ужас. Всички знаеха, че след като стигнеше до крайбрежието, Шърман щеше да се насочи на север и да мине с огън през двете Каролини, за да се съедини с армията на Грант във Вирджиния.

Гостите на Чарлстън се позадържаха няколко дни, наслаждавайки се на комфорта от привидната нормалност, след което тръгнаха към други райски кътчета, посявайки след себе си паника. Войските на Конфедерацията в Чарлстън се опитаха да ги успокоят, но не можеха да лъжат, знаейки, че скоро и те ще отстъпят пред напора на Юнионистите. Те съветваха жителите на града да се присъединят към своите роднини в тяхното бягство.

Джулия Ашли намери сестра си обляна в сълзи, сред пъстроцветен куп бални рокли на пода в стаята ѝ.

— О, Джулия, просто не знам какво да правя — хлипаше Мери. — Ако не взема тези рокли, няма да имам какво да облека, когато изляза от траур, а те са толкова много, че не мога да ги опаковам. Купих си билет за влака, но не ми позволяват да взема повече от два сандъка.

Джулия изстена:

— Ти си пълна идиотка, Мери. Къде си мислиш, че можеш да отидеш?

— В Кълъмбия, разбира се. Всички заминават за Кълъмбия. Вече са подготвили ковчега на мистър Калхаун и го изпращат за Кълъмбия. Както и камбаните на „Сейнт Майкъл“.

— Да не мислиш, че Шърман ще се изплаши от призрака на Джон Калхаун?

— Ами, мисля. Той ще пътува със същия влак. — Мери погледна страхливо сестра си. — Надявам се, че не възразяваш, Джулия. Оставих място за твоите вещи в един ъгъл на сандъка на децата. Наистина този ще ми потрябва целия. А и ти никога не си се вълнувала много от дрехите.

— Това няма значение — поклати глава Джулия. — Не съм глупачка, та да тръгна за Кълъмбия. Шърман ще се насочи точно натам в пътя си на север. Аз отивам в имението. Няма да позволя на тези бандити да подпалят дома ми или да тероризират хората ми.

— Джулия! Ти си луда. Не можеш да направиш това.

— Не ми казвай, че не мога, Мери Ашли. Заминавам. И ще постъпиш умно да дойдеш с мен, ако не искаш да останеш тук. Всички мухльовци в Чарлстън ще се струпат в Кълъмбия и ще чакат там примирено.

— Мислиш си, че знаеш всичко. Но аз вече изпратих телеграма на братовчедката Юлайли Пинкни, за да ѝ съобщя, че пристигаме. При нея има много място и изобщо няма никъде да се струпваме.

Джулия въздъхна.

— Никой никога не е успял да ти набие малко ум в главата, Мери. И е безполезно да се опитвам да го направя сега. Щом така наречената ти „глава“ вече е решила, поне вземи малко храна с вас. Едва ли ще можете да ядете корсети. — Вътре в себе си тя изпитваше

облекчение, че Мери напуска. Не беше сигурна какво я очаква в плантацията, а истерията на Мери беше последното нещо, с което би желала да се оправя там.

Мери Трад, Стюарт, Лизи, дойката на Лизи — Джорджина, личната прислужница на Мери — Софи и три сандъка бяха натоварени на раздрънкания влак, който потегли на следващия ден. Веднага щом заминаха, Джулия се захвана да събере малкото ценни неща, които щеше да вземе със себе си на лодката, с която смяташе да стигне в имението. Тя знаеше, че къщата на „Шарлот стрийт“ вероятно щеше да бъде опустошена. За разлика от Мери, тя бе чула за телеграмата на Шърман до Линкълн, с която той му предаваше Савана като коледен подарък и обещанието да поръси улиците на Чарлстън със сол като един съвременен Картаген. Тя, разбира се, разполагаше с пълен комплект слуги, които живееха постоянно в плантацията, но обеща да изпрати лодката обратно за всички градски прислужници — както нейните, така и онези на Мери, които искаха да се изнесат. И когато лодката се върна повторно в плантацията, тя не се изненада да види, че бяха дошли толкова малко. Духът на свободата в Чарлстън беше особено заразителен и много чернокожи очакваха хората на Шърман, сякаш те бяха ангели небесни. Така, Джулия се установи в края на януари в провинцията, готова да чака и да прави планове. Никой, който погледнеше гордото ѝ безстрастно лице, можеше да се досети, че тя вече не е сигурна, че да си Ашли е достатъчно, за да бъде сразен всеки противник.

[1] „Сянка“ на английски е „шедоу“. — Б.пр. ↑

6.

Ако Джулия Ашли можеше да види какво става в Чарлстън, щеше да благодари на Бога, че не е там. На 18-и февруари армията на Юнионистите навлезе в града откъм юг, след като армията на Конфедерацията се изтегли на север. Главните сили на Шърман подминаха града, нанасяйки удар директно през центъра на щата в посока Кълъмбия. Но той бе обещал да отмъсти на арогантния Чарлстън, който беше подпалил войната и удържа на думата си. Той изпрати поделенията на Килпатрик да опожарят всички околни плантации и заложи на дълбоко вкоренения расов ужас на бялото население, изпращайки на върха на атаката полковете с безукорно облечени чернокожи воители. Славният 54-и Масачузетски полк мина в стегната маршова стъпка по „Мийтинг стрийт“, развял копринено знаме, на което пишеше „Свобода“, и пеейки „Тялото на Джон Браун“. Когато стигнаха долната част на града, гласовете им едва се чуваха от шума на стъпките им по разбитите стъкла на прозорците, които покриваха улиците. Но на лицата им грееше усмивката на освобождението и те бяха заобиколени от тълпи танцуващи, смеещи се хора, които същата сутрин все още бяха роби.

След победния марш офицерите им — бели до последния човек — заповядаха на войниците да изпълнят следващата задача. И те влязоха във всяка сграда, дом, офис, склад, магазин. Всеки срещнат негър научаваше новината, че е свободен и беше прегърнат. Всички огнестрелни оръжия бяха конфискувани и всяка „изоставена“ собственост беше завзета. Люси Енсън наблюдаваше със страх от прозореца на Ендрю рота войници да влиза в дома на Джулия. Никой от Енсънови не се беше евакуирал. Ендрю не можеше да се движи и майка му забрани на останалите да го напускат. Лавиния се скри в килера зад стария гардероб; тя стоеше там сгушена и заглушаваше несвързаното бърборене, което не можеше да овладее, затискайки устата си със стара копринена кърпа. Ендрю беше упоен с лауданум, поставен в чаша бренди, за да не изложи на риск живота им, като се опита да защитава своя дом и семейство. Мисис Енсън и Люси се

подкрепяха взаимно без думи, изправени в стаята на Ендрю между вратата и леглото, в което той спеше.

Шумът навън привлече Люси до прозореца. Тя гледаше колоната войници, които изнасяха сребърната посуда, огледалата и бъчвите вино от дома на Джулия. Неочаквано ги спря пристигането на здрав офицер в униформа с еполети, който се появи на огромен скопен жребец. Тя не чу какво им каза, но дейността на войниците изведнъж смени посоката си и те се захванаха да връщат всичко, което бяха успели да изнесат.

— Мис Ема — прошепна тя, — те не крадат. Появи се някакъв бял генерал и ги накара да спрат. О, може би той ще им каже да ни оставят на мира. Мис Ема, ще сляза да говоря с него.

— Не можеш да разговаряш с войник на янките, независимо дали е генерал или не е — отрязва свекърва ѝ.

— Но това може да ни спаси. Следващата къща е нашата, а ако тези войници видят Ендрю и генералът не е тук да ги спре, кой може да каже какво ще направят?

Мисис Енсън величествено прекоси стаята, приближавайки до прозореца. Тя не искаше да наведе глава и затова погледна по продължение на дългия си нос към сцената, която се развиваше долу. Изведнъж тя се засмя — звук, който не беше издавала, откакто се случи бедата с Ендрю.

— Слава богу, това е Дан Сикълс. Срецахме се с него всяко лято в Саратога. Че ние практически израснахме заедно. Той много се разстрои, когато се венчах за бащата на Ендрю. Сега всичко ще се оправи. — По лицето ѝ потекоха сълзи на облекчение и тя почти изтича от стаята.

Люси зачака, подсъзнателно затаила дъх, докато Ема се отправяше от тяхната порта към командира, възседнал огромния кон. Тя ахна от преждевременна радост, когато генералът, виждайки мисис Енсън, слезе от коня и се поклони. Поведението на мисис Енсън беше притеснителна пародия на най-откровените флиртове на нейната дъщеря. Тя свиваше и сгъваше ветрилото си, поглеждайки генерала над него, докато говореше. Но неговата реакция предизвика внезапна промяна: мисис Енсън отпусна ръката с ветрилото и източи глава напред като стара костенурка. Устните ѝ бързо се раздвижиха. Генералът разпери ръце, като че ли се опитваше да я накара да го изслуша. И понеже тя не спря да бърбори, той се отдръпна от нея и

застана във вдървена военна стойка. В следващия момент заговори Сикълс. Ема Енсън го хвана за ръкава, но той се изплъзна и ѝ обърна гръб — гръб като стена. Той извика нещо на един любопитен офицер, който стоеше до портата на дома на Енсънови, яхна коня и замина, без повече да се обръща.

Мис Енсън остана замръзнала като статуя. Тогава забеляза офицера, който я наблюдаваше. Тя отметна глава назад с характерния за нея високомерен жест и бавно се отправи към дома си. Люси изтича да я посрещне, повече изплашена от онова, което се бе разиграло пред очите ѝ, отколкото от перспективата за другото, което нашествениците можеха да извършат. Майката на Ендрю винаги я беше потискала. Сега усещаше съжаление за нея и тази емоция беше ужасяваща.

— Видя ли какво стана, Люси?

— Да, мадам — Люси заби поглед в пода.

— Благодаря на Бога, че Ендрю не стана свидетел на това как майка му унижи себе си и него. Това беше последният път, когато помолих един янки за нещо. Не ще допусна никой от семейството ми да го направи.

Люси искрено желаше да дари на мисис Енсън усамотението, от което възрастната жена очевидно се нуждаеше, но собствените ѝ нужди бяха по-силни. Тя трябваше да знае какво ще стане с Ендрю и нейното детенце.

— Извинете ме, мисис Ема, но какво ви каза той?

Мисис Енсън трепна и излезе от транса, в който беше изпаднала.

— Какво каза ли? Каза, че щял да съобщи на майка си, че ме е срещнал и че съм изглеждала добре. След това допълни, че ще вземе дома на Джулия Ашли за своя щабквартира. След това каза, че армията ще конфискува моята къща за нуждите на друг офицер. Когато му обясних, че Ендрю не бива да бъде безпокоен, той спомена, че е загубил във войната своя баща и своя брат. След това се засмя с ужасен смях и ми цитира думите на своя началник: „Войната е Ад“. И обеща да изпрати група бели войници, които щели да ми помогнат да събера някои дрехи и да преместим Ендрю. Трябвало да оставим всичко в къщата за някакъв проклет янки, който щял да има нужда от него.

— Какво ще правим сега?

— Онова, което трябва. Ще изпратим слугите да почистят малката ти къща на „Мийтинг стрийт“ и ще откараме Ендрю там — тя

започна да се изкачва по стълбището. — Разбира се, това ще бъде възможно, само ако са ни останали някакви слуги. Ако не, тогава ти, Лавиния и аз ще трябва да се справим сами. Сега ще остана за няколко минути в стаята си сама, Люси. Искам да си припомня отново всеки унизителен момент на онова, което се случи. Искам да бъда сигурна, че ще запомня всичко. И после, когато войната свърши, ще поискам ретрибуция за всяка отделна секунда.

Викът на Люси я спря на стълбите:

— Какво искаш да кажеш с това „когато войната свърши“? Чарлстън падна. С нас е свършено.

Ема Енсън се обърна и погледна надолу:

— Глупости. По време на революцията Чарлстън беше окупиран цели две години преди да спечелим. Историята винаги се повтаря. Разликата е само в това, че британците тогава бяха джентълмени. Аз със сигурност няма да отида пак в Саратога. Не искам да имам нищо общо с измет и парвенюта — и тя величествено продължи нагоре. Люси се свлече на долното стъпало и заплака отпуснала глава на ръката си.

Остро „С-с-ст“ я накара да се озърне. Беше Джеремая:

— Какво става, мис Люси? Ще открат ли янките миста Ендрю?

— О, Джеремая, толкова съм щастлива да те видя. Мислех, че си заминал.

Високият чернокож излезе от сенките в хола.

— Излязох само да погледна парада, мем. Повечето от останалите лудуват край Уайт Пойнт Гардънс. Има фойерверки и така нататък. Но аз не мога да изоставя миста Ендрю за дълго. Отгледах го от малък, нали знаете. Не мога да го изоставя сега, когато сините униформи са по петите му.

Люси избърса лицето си с ръкав.

— Благодаря ти, Джеремая — каза тя, — ти си истински приятел. Мистър Ендрю ще има нужда от теб повече от всякога. Всички ще имаме нужда от теб. Ще се преместим в дома на „Мийтинг стрийт“, колкото е възможно по-скоро. Янките ще останат да живеят на „Шарлот стрийт“, а ние не желаем да сме наоколо. Ако свалиш няколко сандъка от килера, ще започнем да опаковаме нещата на мистър Ендрю. — Тя прекоси хола и взе една картина на Ендрю като малко

момченце, която висеше над малката маса. — Ще започна с това. Те няма да имат никаква нужда от вещите на Ендрю.

След половин час Ендрю, все още в безсъзнание, бе отнесен от грижовния Джеремайя до каретата на Ема Енсън. Люси и Лавиния го прикрепяха, докато Джеремайя бавно ги откара по „Мийтинг стрийт“ покрай покритите със следи от снарядите къщи и обгорелите основи на едно време величествените домове. Ема Енсън остана сама, за да надзирава натоварването на своите сандъци на фургона, предоставен по разпореждане на генерал Сикълс. Тя стоеше неподвижна в топлата дневна и чакаше фургона да я откара заедно с вещите ѝ до дома на своя син. Беше изпаднала в състояние на шок, толкова изумена от събитията, че не можеше да застави очите си да се затворят. Те гледаха широко разтворени смеещите се чернокожи войници, които бяха събрали всички малки декоративни предмети в шапките си. И когато китайските порцеланови вази паднаха от перваза над камината и се разбиха, тя изобщо не реагира.

На двадесет мили оттам, нагоре по течението на широката извиваща се река Ашли, Джулия гледаше с телескоп през един малък прозорец. Както по реката, така и в края на застлания с греди път за каретите не се забелязваше никакво движение. Тя скръцна със зъби. Шърман очевидно настъпваше. Беше само въпрос на време подпалвачите му да стигнат до имението. На време, но на колко време? Никой не можеше да каже. Чакането я измъчваше.

Тя затвори телескопа с щракване и се отдалечи от прозореца. Вече беше обиколила къщата тази сутрин, но реши да го направи още веднъж. Определено имаше усещане за сбогуване. Дори ако планът ѝ сработеше, тя едва ли щеше да има много възможности отново да мине по чудесните, подредени стаи и алеите на градините. Спокойствието, усещаше тя, съвсем скоро щеше да напусне за дълго имението.

Слугите бяха добре обучени. Когато чуеха твърдите стъпки на приближаващата Джулия, те изчезваха от пътя ѝ, готови да се отзоват при първото ѝ повикване. Тя ходеше бавно, докосваше някоя статуетка от неглазиран порцелан, подреждаше разместените оранжерийни лилии във вазите, изпълващи всяка стая, спираше пред портретите на майка си и баща си, на нейните деди и прадеди, на нея самата и на

Мери като деца, седнали в краката на красивата си майка и — нейният фаворит — спретнатия по-малък син, основал баронството с дарение на Крал Чарлз през 1675 година. Джулия изпитваше някаква особена обич към него. Той изглеждаше малко абсурден с изисканата си перука и сатенения брич до коленете. В очите му определено се долавяше блясък. Нищо чудно, че никой не се беше оказал в състояние да му попречи да направи цяла империя в пустошите на Каролина. Джулия повдигна брадичка. Сега нищо не можеше да ѝ попречи да задържи тази империя. Тя бързо прекоси големия хол, пресичащ къщата по ширина, излезе на широката веранда с колоните по нея и започна да се спуска по стъпалата. Дори не се обърна да погледне величествената постройка.

Подмина тухлените кухни, навеса за опушване на месо, конюшните, хамбарите и се озова в центъра на пътя между редиците бунгала на робите. В края на алеята имаше малка борова горичка; тя стигна до нея и отвори вратата от ковано желязо на семейното гробище. Все така забързана подмина мраморната катафалка, след това излезе през вратичката от далечната страна и забави ход, едва когато наближи порутения котидж, иззидан от „таби“ — материал от смлени мидени черупки, използван от първите заселници, за да издигнат устойчиви на огъня постройки. Къщата отразяваше величието на фамилия Ашли през 18-и век, но в този миг тя търсеше онази решимост, която бе съпровождала първата Каролина Ашли през трудностите, за да стигне до това великолепиe.

Тя притисна буза до грубата стена на котиджа. Стената изглеждаше силна и способна да понесе изпитанието на времето. И тя самата щеше да бъде такава. Обърна се и се върна по същия път до портичката на градината. Озовала се там, тя методично мина по алеите, отбелязвайки, че азалиите бяха готови да разцъфнат, че градинарите още не са подрязали дърветата, въпреки че онзи ден им беше наредила да се захванат с това.

Извади от джоба си малък бележник и си отбеляза това. Фонтаните трябваше да се изстържат. Нова бележка. И преди да свърши обиколката, три страници от бележничето бяха изпълнени със ситния ѝ отработен почерк. Докато можеше да ръководи, животът в баронското имение щеше да продължава нормалния си ход.

Докато можеше. Знаеше, че това едва ли щеше да продължи повече от още някой друг ден. Или някой друг час. А междуременно трябваше да се занимава с нещо, иначе нямаше да издържи на напрежението. А това беше немислимо. Хората ѝ зависеха от нейната сила. Те трябваше да бъдат успокоени. Дори онези, които не зависеха от нея, които очакваха с нетърпение да посрещнат янките — те трябваше да бъдат удържани, макар и само със силата на нейната личност, за да не заразят и другите. Една бяла жена, сама сред стотици роби, не може да си позволи прояви на слабост или страх. Джулия решително се изкачи по широките стъпала на стълбището и влезе у дома. Имаше работа за вършене.

Проверяваше спалното бельо с прислужницата Пенси, когато чу виковете откъм двора. Изражението на спокойствие не напусна лицето ѝ — беше се подготвила за този момент и сега бе готова. Слава богу, чакането най-сетне свърши. Погледна Пенси и спря треперенето ѝ само със силата на волята си.

— Тези чаршафи ще ни изкарат поне още две години — каза тя, — а тогава ще отворим някои от сандъците в килера. — Тя затвори и заключи вратата към големия гардероб. — Можеш да си вървиш, Пенси. Кажи на Джеферсън, че слизам. — Пенси повдигна полите на роклята си и изтича към стълбището.

Когато Джулия слезе на двора, там цареше суматоха. В центъра ококорен стоеше Джона — надзирателя на Мидълтънови, които притежаваха плантацията в съседство с баронството. Той се вайкаше, стенеше и викаше:

— Опожаряват! — виеше той. — Избиват животните, подпалват нивите и къщите! Този само понечи да се обади и войника му разсече главата със сабята си като пъпеш! Истински сини дяволи, които се смеят, обгърнати в адски огън.

Събралите се около него роби на Джулия бяха на колене, клатеха се напред-назад и вдигаха ръце към бледото зимно небе.

— Гори! — викаха те като ехо на думите на Джона. — Гори! — и воят им премина в пронизителен писък.

Джулия погледна надолу по реката към Мидълтън Плейс. Там започваха да се издигат облаци черен дим. Не ѝ оставаше много време.

Тя удари по железния триъгълник, който висеше в близост до задната врата. В неочакваната тишина, настъпила в затихващото ехо, тя заговори с остър глас, ясно изговаряйки всяка дума:

— Янките няма да опожарят баронството. Няма да им позволя. Също така те няма да ви причинят нищо лошо, нито ще ви оставят да гладувате. Джеси, събери децата и ги отведи в трапезарията. Нека седнат на пода под масата. Дай им някакви сладкиши и им кажи да не издават нито звук... Грифин... Дайна... Сниси... Езекийл... Соломон... Джупитер...

Тя извика имената на най-добре обучените и най-смелите слуги в тълпата и издаде заповеди да приведат в действие стратегията, която беше разработила за борба с янките. По-малките домашни животни и птиците бяха вкарани в къщата и получиха неочаквана храна, напоена с уиски, за да заспят. По-големите животни заедно с оборудването бяха откарани на скрито из гората и тресавищата. Навесът за опушване, както и студеното помещение бяха вече изпразнени от храна — бутоните шунка, питите сирене бяха натрупани в ъглите на балната зала.

Командирите, избрани от Джулия, избраха на свой ред помощници и се забързаха да изпълнят заповедите. Ужасът им се смени с възбуда. След като мис Джулия казваше, че няма да допусне янките да им сторят нещо лошо, значи нямаше от какво да се страхуват, а необичайните задачи, които им бе възложила, бяха толкова вълнуващи. Малко от тях се питаха как Джулия смята да се противопостави сама на цяла армия. Те я боготворяха в такава степен, че смятаха, че е способна на всичко.

Когато дворът се изпразни, Джулия се обърна към раненото момче от Мидълтън Плейс:

— Сега иди в кухнята и кажи на Уили да приготви аптечката. Аз ще дойда след малко и ще превържа изгарянията и раните ти. Как се казваш?

— Джона, мем.

— Не се безпокой, Джона. Всичко ще бъде наред. Сега бягай. Кажи също на Дайна да извади четири буркана ягодово сладко от склада. Ще запомниш ли всичко?

— Да, мем.

— Тръгвай тогава.

Джулия се задържа за миг, оглеждайки реда в двора на кухнята, където не беше останало почти нищо, събирайки сили за това, което ѝ предстоеше. След това повдигна костеливата си брадичка още по-високо и влезе в къщата.

В кухнята цареше пълен хаос. Цялата домашна прислуга се беше напъхала там и всички викаха един срещу друг. Джулия сграбчи една дълга калаена лъжица и удари с нея по медния казан.

— Спрете! — изкомандва тя. Мигновено настъпи тишина. — Дайна — заповяда тя, — донеси ми бурканите и една лъжица. Ще искам също и една от старите ти престилки. Някоя с повече петна по нея.

— Мис Джулия, луда ли сте? Сигурно не помните. Ягодовото сладко не ви понася.

— Помня много добре. Дай бурканите и намери престилка.

Малко по-късно Джулия седеше облеганата на стената в близост до предната врата и гледеше през малките прозорчета, странично на нея. Чувстваше се сякаш винаги беше седяла тук. Къде, по дяволите, бяха проклетите янки?

Представляваше грозна шокираща гледка. Ъгловатото ѝ тяло бе облечено в стара, избеляла басмена рокля, собственост на Пенси. Полите и деколтето бяха покрити с мазни петна, направени преди малко благодарение на мазнината в тигана, в който се пържеха пилетата. Те миришеха на застояло. Изцапаната престилка на Дайна беше намачкана добре и натрита с пепел, която покриваше по-голямата част и от басмената рокля. Косата на Джулия беше като леговище на плъх. Тя я беше извадила от стегнатия кок, беше я разбъркала с две ръце и я беше посипала с мазнина и сажди. Всеки видим инч от нея беше мръсен, с изключение на лицето и ръцете ѝ.

Ръцете ѝ бяха вързани зад гърба ѝ. Също както лицето и цялото ѝ тяло, те бяха покрити с пулсиращи червени петна, резултат от острата ѝ алергия към ягодите. Сърбежът я подлудяваше. Беше заповядала да я завържат, за да не се издере до кръв.

Започваше да пада ранен зимен здрач, по-ранен от обикновено поради облаците дим, носени нагоре по реката от горящите постройките

в Мидълтън Плейс. Скоро нямаше да може да вижда нищо и всичките ѝ приготовления щяха да отидат нахалост.

— Пенси — обади се тя, — запали газената лампа и я захлупи с кошчето за боклук като абажур. — Усилието дори от тези ѝ кратки думи едва не я задави. В хола се разнасяше миризма като от отворен гроб. Три бута развалено еленско месо висяха от полилея. Отвратителната сладникава миризма на разлагащата се плът се подсилваше от острия мирис на терпентин, с който бяха напръскани всички килими и завеси.

Драсването на кибритената клечка едва не накара Джулия да подскочи. „Овладей се“, каза си тя с гняв. След това чу още едно издраскване, този път по-слабо. Наклони лице още по-близо до прозореца. Да, беше шум от копитата на коне по чакъла на дългата алея. Сърцето ѝ лудо заби. Моментът най-сетне настъпваше. Джулия престана да усеща сърбежа, страхът ѝ се изпари. Тя беше като хазартен играч, зложил всичко на една карта. Тялото ѝ сега беше плуваше в адреналин и сякаш се издигаше във въздуха от високата мелодия на възбудата.

— Пенси — прошепна тя, — те идват. Развържи ме.

Кавалеристите завиха по пътя, който водеше до централния вход. Предвождаше ги самия Килпатрик — печално известния офицер на Шърман, добил славата си като най-бруталния млад командир.

— Изглежда изоставена — обади се той. — Слугите май са избягали.

— О, те ще наизлязат от гората, като запалим огъня — засмя се неговият помощник. Той прочисти гърло и се изплю на белите мраморни стъпала.

— Винаги правят така. Иди при колоната и им кажи да идват насам. Ще лагеруваме тук тази нощ, а сутринта ще запалим всичко.

Помощникът му обърна изморената си кобила. Но преди да забие шпори в слабините ѝ, голямата врата на къщата се разтвори и някаква жена плашило, залитайки излезе на площадката, държейки високо газена лампа пред себе си.

— Слава богу — изграчи Джулия. — Има ли лекар във вашата армия? Тук има шейсет черни болни от шарка и повече не мога да направя нищо за тях. — Тя вдигна лампата и я разклати. Трепкащата светлина озари подпухналото ѝ, покрито с петна лице. Зад нея,

невидима в сенките на хола, Пенси размахваше две огромни ветрила от палмови листа и издухваше смрадта към разтворената врата.

Килпатрик и хората му опънаха юздите и дръпнаха конете назад.

— Не можем да помогнем! — извика един от тях. — Стойте подалече от нас!

Джулия залитна напред и посегна с отеклата си ръка към юздите на коня на Килпатрик.

— Трябва да ни помогнете — изстена тя. — Четирима вече умряха, а ние сме толкова слаби, че даже не можем да ги погребем. Помогнете ми! — От нея полъхна на разложена плът.

Миризмата сякаш удари Килпатрик през лицето.

— Боже в небесата! — изръмжа той, — да се махаме оттук.

Ездачите, галопирайки, се отдалечиха, за да се присъединят към основната група. Зад тях продължаваха да се разнасят виковете на Джулия:

— Помощ, помогнете ми!

В отговор се чуваха само чаткащите копита.

След това и те заглъхнаха. Разнесе се смехът на Джулия. Тя се отпусна на стъпалата, прималяла от настъпващата едва сега реакция и продължи да се смее, докато по подпухналите ѝ бузи потекоха сълзи.

— Пенси — извика тя, — донеси ми лайка. Така ме сърби, че направо ще полудея!

КНИГА ВТОРА
1865

7.

Шед Симмънс гребеше в пропускащата вода лодка по течението на Купър Ривър, проклинайки прилива, който през последния половин час идваше срещу него. От време на време се обръщаше, за да погледне с безпокойство отпуснатата на носа на лодката фигура на Пинкни. Надяваше се Пини само да е заспал — пътуването им от Вирджиния дотук бе докарало и двама им до границата на изтощението.

Но сега вече бяха накрая. Отдясно на Шед се виждаха останките на кейове и складове, надвесени над реката. Острата миризма на овъглено дърво гротескно се смесваше с тежкия аромат на жасмин и глициния, полъхващ от обраслите в бурени градини в града.

Изведнъж притъмнялото небе се озари в яркочервено. Блясъкът беше като от експлозията на мина. Шед се хвърли в мръсната локва вода на дъното на лодката. Разклащането, което предизвика, разбуди Пинкни и той надигна глава.

— Какво по дяволите...?

— Не може да ни обстрелват — изправи се Шед. — Проклетата война свърши. — Бяха научили новината за поражението на Лий от Юнионистки войници, които ги изненадаха, докато спяха в изоставен вагон.

Когато отново погледнаха с тревога към небето, то отново присветна, този път в жълто и зелено. Бяха фойерверки.

— Не мога да повярвам — каза Пинкни. След това се разсмя: — Как мислиш, дали това не е в чест на нашето завръщане?

Смехът му беше груб, но искрен. Имаше дни, дълги дни, когато го измъчваха съмнения дали изобщо някога ще се върне у дома. А ето, сега някакви необясними ракети осветяваха бялата камбанария на „Сейнт Майкъл“ в карнавални цветове. Носът му долови сладкогорчивия дъх, разнасящ се от синьо-черните кални локви, останали след отлива. Този мирис — нещо кошмарно за гостите, бе серен парфюм на принадлежност за онези, които го познаваха от рождението си. Вълна на щастие стопли измъченото му сърце.

— Я спри тук, Шед — показа той с ръка. — Би трябвало да има едни стъпала, ако ги намерим. Когато се изкатерим през боклуците, ще се озовем в началото на „Трад стрийт“.

От реката до дома на Пинкни имаше само три преки, но пътят им отне много време. Шед трябваше да се справи с канонадата от впечатления, защото никога по-рано не беше виждал град. Високите сгради от двете страни на тясната „Трад стрийт“ се издигаха заплашително над тях; Шед имаше усещането, че минава през затворен планински проход. На няколко пъти той погледна нагоре, подсъзнателно търсейки снайперисти по скалите. През начупената линия на покривите небето проблясваше и пак притъмняваше през случайни интервали от изстрелваните фойерверки. Звукът на техните експлозии, макар и приглушен, беше ясно доловим. Челюстите на Шед бързо се движеха и в нервна възбуда той прехвърляше топката тютюн от едната буза на другата.

Пинкни също се озърташе. Сгъстяващият се здрач играеше козметична роля. Той можеше да различи само една малка част от пораженията, нанесени от обсадата. За него познатите домове по старите им места представляваха успокоителна гледка. Той крачеше нестабилно по плочите на тротоара и няколко пъти се натъкна на стените на домовете от лявата му страна. Все още не беше усвоил новото усещане за равновесие, с което щеше да живее през останалата част на живота си. Десният му ръкав беше полупразен и свободно се клатеше от лакътя надолу и липсващата контратежест му причиняваше неудобство.

Шед започна да се отпуска едва когато излязоха на „Мийтинг стрийт“. Улицата беше широка и директно пред него в отвореното пространство между градини и гробище се виждаше църква с две кубета. И двамата закрачиха по-бързо.

— У дома сме, Шед!

Домът на Трад беше с плътно спуснати кепенци, но през дупките от шрапнели в тях проникваше слаба светлина. Те бързо минаха през портата и се озоваха пред висока тухлена стена с желязна врата, едното крило на която висеше на огънатите панти.

— Ще заобиколим отзад — каза тихо Пинкни. — Ще трябва да се поизчистим, преди да се изправим пред дамите. — Зелените звезди

над тях осветяваха с призрачна светлина брадясалото му лице и сплъстената коса.

— Мисля, че си прав, кеп. — Шед изплю струя тютюнев сок на улицата, погледна отново високите, призрачно бели колони по верандите, сви рамене, след което се освободи също и от топката тютюн в устата си.

Те минаха по дължината на павирания път за карети до незастлания заден двор, отвъд буренясалата градина. Там, с гръб към тях, стоеше млада чернокожа жена и простираше влажно бельо на тънко въже, опънато между две дървета. Басмената ѝ рокля и пъстрата кърпа бяха единственото цветно петно в полумрака. Постройките в двора бяха иззидани от онези уникални сиво-розови тухли, произвеждани само в предвоенен Чарлстън; ръбовете им смътно се различаваха в сивкавия сумрак и нарядко проблясваха в розово, отразявайки отблясъка на фойерверките.

— Софи? Ти ли си? — Пинкни не беше уверен.

Жената изпусна огромната мокра нощница и се извъртя на пети.

— Слава Господи! Мист Пинкни! — Тя притисна ръце върху сърцето си. Когато той се приближи, тя ги повдигна и притисна бузите си: — Какво вижда аз? — изстена тя. — Кожа и кокал. И нещо липсва! — Тя изпусна тънък, остър вик на печал.

— Софи, спри да виеш. Така ли се посрещат двама герои? — Той не бе в състояние да продължи по-нататък изкуствената безгрижност. — Софи, умолявам те! — извика. Беше се подготвил психически да не позволи да бъде засегнат от реакцията на семейството, когато научат за ръката му. Беше постигнал пълен контрол над емоциите си. Но това бе във Вирджиния, в армията. И ето че сега, когато най-накрая отново си беше у дома, контролът му се изплъзваше. Прекалено много емоции се блъскаха в сърцето му. Той изпитваше желание да падне върху земята на познатия двор и да я прегърне. Искаше да отметне глава назад и да завие от болка при вида на замазаните дупки по стените и от страх пред онова, което бъдещето щеше да му донесе. Но вълнението, което изпитваше в момента, не се показва на изпитото му лице. Той се усмихна на Софи и я потупа по рамото. — Всичко е наред — успокои я той. — Наистина всичко е наред.

Жената затисна с юмрук в устата си, докато не замълча.

— Е, така е по-добре — окуражи я Пинкни. След това направи жест на Шед, който се приближи: — Шед, това е Софи. Едно време се грижеше за мама и дрехите ѝ, но ако съдя по цялото това пране, изглежда сега е поела цялото семейство...

— Да, сър — изломоти Софи, — и за мис Джулия, особено за нея.

— Мис Джулия? Тя тук ли живее?

— Да, сър. Янки генерал живее на „Шарлот стрийт“ в дома на мис Джулия.

— Ясно. Ами... Софи, това тук е мистър Симмънс. Той ще живее с нас. Но не се безпокой. Той не държи особено на прането, както и аз също. Котлето с вода за миене още ли е на огъня?

— Огънят изгаснал, но аз оставила вода.

— В такъв случай, Софи, ще те помоля да сложиш малко дърва и да го запалиш. Мистър Симмънс и аз ще трябва добре да се поизмием със сапун, разбира се, а след това ще е най-добре да извариш тези дрехи.

— Да, сър, мист Пинкни. Ще кажа на Соломон да отнесе ваната във вашата стая.

— Не прави това. В тези дрехи имам спътници, които не искам да отнасям и у дома. Ще се измием тук, на двора. А ти... да не поглеждаш, ясно ли е?

— О, мист Пинкни! — Софи игриво се изкиска.

— Добре тогава, хващай се на работа. И Софи... ще имаме нужда от бръснач и някои чисти дрехи. Навремето оставих някои неща в моя гардероб. Още ли са там?

— Да, сър.

— Ще бъда доволен, ако се поразтичаш.

— Да, сър... Мист Пинкни? Аз тръгва, но иска да ти каже, че всички ще са доволни, че се върна. Този дом има нужда от мъж.

— Благодаря ти, Софи. И най-добре ще е този мъж да е чист, как мислиш?

— Да, сър. Аз тръгва да върши — и тя изтича към кухненската пристройка.

Пинкни вдигна газената лампа високо и поведе Шед към дневната. И двамата бяха вече чисти и това горе-долу беше всичко, което можеше да се каже за тях. Предвоенните дрехи на Пини стояха свободно на отслабналото му тяло и буквално скриваха Шед от погледа.

— Леля ми Джулия е Горгона, Шед — предупреди го той. — Не допускай нищо, което ще каже, да те разстройва. — И той почука на рамката на отворената врата.

Джулия вдигна поглед от гергефа. Използваше го, за да закърпи някаква риза на Стюарт с добре познатия му блестящ конец, с който бродираше навремето.

— Добър вечер, Пинкни — произнесе тя със спокоен глас. — Не стой там, ела и седни.

За един безкраен миг Пинкни не можа да накара краката си да помръднат. Очите му скачаха от предмет на предмет в стаята, която познаваше от най-ранното си детство, и попиваха пораженията, нанесени от войната. Изчезнали бяха сребърните купи, в които някога се поднасяха уханни сладкиши на блестящите махагонови маси. Нямаше ги и кристалните вази, в които винаги бе имало свежи цветя. А също и порцелановите статуйки на кученца, които бдяха на страна по перваза над камината. Всъщност, всичкият порцелан беше изчезнал — дрезденските овчар и овчарка, чиито глуповати усмивки винаги го бяха вбесявали, малката китайска танцьорка и миниатюрното цветно дърво, боядисано върху малкото ветрило, кутиите с капаци, които винаги бяха претъпкани с любимите бонбони на майка му. Изчезнало беше и всичко, за което си спомняше. Всички красиви и фриволни дреболии бяха изчезнали.

Сребристо синята коприна, която покриваше стените, беше на петна, драпериите ги нямаше. Някаква картина висеше дразнещо ниско на една от стените. По следите около нея ставаше очевидна ролята ѝ за прикриване на замазаната дупка от парче от снаряд. И това беше единствената картина в стаята. Тъмни правоъгълници маркираха местата, където едно време бяха висели деликатните, излъчващи светлина пейзажи.

Беше останала по-малко от половината от мебелировката. Дълбоки бразди по краката на столовете говореха за краката на хора в шпори, които бяха седели на тях. Прецизни квадрати свидетелстваха за

майсторството на Джулия при закърпване на разкъсаната тапицерия. Ожуленият под беше излъскан, но все още се виждаха треските по ръбовете на улеите, останали след преместването на тежкото писалище. Не се виждаха меките, избелели килими, които в миналото щяха да бъдат използвани, за да се скрият тези рани.

Пинкни се насили да влезе в стаята. Той предпазливо пристъпи по голия, ожулен под. Очите на Джулия за миг се разшириха, когато тя забеляза запретнатия му празен ръкав.

— О, боже! Страшно съжалявам. Много ли те боли?

— Вече не, слава богу. Лельо Джулия, нека ти представя моя приятел Шед Симмънс. Загубих ръката си, но Шед ми спаси живота.

Джулия погледна Шед. Не направи опит да скрие отвращението си. Пинкни усети съживителен прилив на гняв. Той погледна леля си с предизвикателните си стоманеносини очи.

— В такъв случай мистър Симмънс определено е добре дошъл — каза Джулия. Не се постара фразата да прозвучи убедително.

Пинкни се обърна към Шед, който продължаваше да се колебае в коридора:

— Казах ти — промърмори той. — Хайде, влез. Може да лае, но със сигурност не хапе. Извинявай, Шед.

— О, сблъсквал съм се и с по-страшни неща — отвърна момчето. Влезе в стаята с походка, в която се долавяше напереност. — Как сте, мем? — обърна се той към Джулия. След което се настани в един висок стол, чиито странични облегалки го скриха от погледа ѝ. Както и нея от неговия.

Пини си избра едно столче по-наблизо до леля си. От гнева по бузите му бяха избили червени петна. Той страстно искаше да може да изкаже какво мисли в момента. Но Джулия му беше леля, беше по-възрастна от него и беше дама.

— Благодаря за фойерверките — спря се на нещо друго той.

Иронията не остана незабелязана от Джулия, но и не наруши киселата ѝ надменност. Без да вдига поглед от ръкоделието си, тя обясни повода. Беше четвъртата годишнина от превземането на Форт Съмтър и началото на войната. Още от началото на окупацията на Чарлстън през февруари, основната задача на Юнионистката армия беше да се възстанови форта и да се отвори наново. Малкото парче земя в залива, едно време символ на Юга, се беше превърнало в

символ на Севера. За тази годишнина бяха пристигнали параходи чак от Ню Йорк и Бостън, докарали на борда си триумфиращите дейци на аболиционизма, предвождани от самия Хенри Уорд Бийчър. Майор — сега полковник — Андерсън, който се беше предал през април 1961 година, сега беше пак в Чарлстън, за да вдигне знамето, което беше свалил преди четири години.

— През целия ден гърмяха топовни салюти. Заболя ме главата. А сега и тези фойерверки. Всичко това е за забавление на чернокожите пияници в Уайт Пойнт Гардънс и за да се припомни на останалите какво бяха тези осемнайсет месеца обсада. Затворих кепенците, разбира се. Не искам да ставам част от всичко това, дори и само като свидетел.

Раздразнението на леля му поддържа успокоително на Пинкни. Джулия си беше все такава, каквато винаги си беше била. И до момента беше реагирала само веднъж и то по задължение, на липсващата му ръка. Нейното безразличие имаше странно лечебно въздействие, а острият ѝ и неспокоен тон го караше да се чувства у дома, въпреки всички промени.

— Кажете нещо за Стюарт, за мама и Лизи — помоли я той. — Те едва ли са отишли да гледат фойерверките.

— Разбира се, че не. Лизи беше сложена да си легне както обикновено веднага след чая. Стюарт се съгласи с недоволствие да придружи майка ти на парти. Джентълмените пооредяха, така че даже дванайсетгодишните момчета имат нови задължения.

— Горкият Стюарт — ухили се Пинкни. — Дванайсет години не са възраст, на която да се възхищаваш на дамите. Но как успя милата мама да намери парти в тези дни?

— Правят ги всеки петък. Сали Брютън — кой друг? — ги събира и е измислила нещо, което нарича „парти на спасението“. Всеки дом, в който е останало пиано, поема организацията следващия път. През следобеда момчетата разместват останалите мебели и килими и лъскат пода. Вечерите пък момиченцата се редуват на пианото, докато младите танцуват. Разхлаждат се с чаши за пунш, пълни с вода. Някой бил предложил да наричат събиранията „водни танци“, вместо „танци на чай“, но Сали реши, че това не звучи достатъчно драматично.

— Хората гладуват ли? — попита Пинкни, поглеждайки отслабналото тяло на леля си.

— Почти — направи гримаса тя. — Цялата храна е в ръцете на янките. Раздават купони за снабдяване от интендантската им служба — ориз, брашно, оцет, осолено свинско, смляна царевица — а черните се нареждат на опашка, за да получат каквото се дава. Пенси, Соломон и Хати губят по половин ден там, за да донесат нещо за вечеря.

— Не могат ли и белите да се наредят на опашка?

— Могат, но не искат. — Смехът на Джулия прозвуча като проклятие. — Не искаме да доставим на сините дяволи това удоволствие. Във Вирджиния войната може и да е свършила, но тук едва сега е започнала. Ние срещу тях.

И с помощта на епизодични въпроси от страна на Пинкни Джулия разказа безстрастно и подробно за събитията в Чарлстън от последния му отпуск досега, както и за условията, в които им се налагаше да живеят сега.

В дните непосредствено след окупацията войниците на Юниона се настанили във всички непострадали сгради от „Калхаун стрийт“ нататък и преместили чарлстънци в Стария град. Освен това подпалили всички складове, пълни с памук и ориз, което унищожило и кейовете. Известно време изглеждало, като че ли екзалтираните доброволци могат да опожарят целия град, но офицерите им успели да ги удържат. Единственият унищожен дом бил онзи на френския консул, където някой от хугенотите в Чарлстън били складирали на сигурно място различни неща с международно предназначение.

Освободените роби от града, както и надошлите от плантациите образували безкрайна процесия из града и спели в порутените домове, в парковете и по улиците. По силата на Военна заповед номер 15, издадена от Шърман, цялата земя от Бофор до Чарлстън била конфискувана, за да се преразпредели в полза на освободените роби, които следвали армията му през Джорджия. В този район влязло и баронското имение. Един от генералите на Шърман, човек на име Сексън, трябвало да раздаде 485000 акра земя. Той произнесъл реч в Чарлстън: „Дойдох да ви кажа да вземете земята“, което повечето черни разбрали като покана да си изберат, която земя пожелаят. Из целия град се появили съобразителни мошеници, които отворили сергии и продавали номерирани колчета по долар парчето. Те

разправяли, че всичко, което един чернокож трябвало да направи, е да забие колче там, където си хареса и с това ставал собственик на четиридесетте акра около колчето.

— Доколкото разбрах — разказваше Джулия, — известен брой от кандидатите се опитали успешно да се взаимноизбият. На всичко отгоре не бяха много доволни и от своите благодетели.

Разгневени, смятащи, че са предадени, черните роби се изсипали обратно в града, където започнали да нападат всеки бял, когото срещали, дори офицерите на Юнионистката армия. Джулия се усмихна:

— Някой си генерал Гърни сметна, че е намерил решението. Той им каза да се върнат в плантациите северно от града и да се наемат на работа при белите на надница. Конфискуваната земя на юг била само за негрите от Джорджия. Всеки здрав негър, който остана, беше хванат да чисти улиците и развалините от бомбардировките. Започнаха вълнения с вдигане на много шум. Нощем беше просто невъзможно да се спи. След това офицерите тръгнаха из града, предлагайки да въоръжат всички бели с тояги, ако се съгласят да помогнат на янките да държат работниците под контрол. Мисля, че даже им плащаха нещо. Следващото нашествие в града беше от бедни бели от вътрешността. — Тя погледна бегло Шед, който седеше зад столчето на Пинкни. — Бяха хора, щастливи да счупят някоя друга глава срещу заплащане. Естествено, никой от хората, които познавахме, не би поискал такова нещо, макар че Стюарт имаше желание. Той си мислеше, че може да набие с тояга някой друг янки и никой няма да забележи. Трябваше да поговоря много сериозно с него.

— Стюарт? Но Стюарт е дете.

— Почакай да го видиш! — И тя подхвана разказа отново. Армията създаде две отделни групи, за да удържи нещата под контрол: редовната окупационна войска и така нареченото „Бюро на освободените, бежанците и изоставените земи“, т.е. „конфискуваните земи“. Бюрото взело всички училищни сгради, включително „Южна Каролина“ в съседство и отворило девет училища за негърчета и възрастни. — Разбира се, в целия град няма девет училищни сгради. Повечето хора преди наемаха частни учители за децата си. Затова преоборудваха каквото им трябваше. „Сейнт Люк“ беше разчистена от

всичко, та до покривките на олтара и сега е девическо училище за негърчета.

Пинкни си помисли за коледната литургия в тази църква и за лицето на Лавиния, сияещо до рамото му. Как ли щеше да реагира тя на празния ръкав под лакътя му сега? Той се насили да се вслуша в онова, което леля му разказваше.

— ... честно да заработи някой друг долар. Освен това е много по-лесно да се научи едно черно момиченце на азбуката, отколкото как да слага масата.

— Извинявай, лельо Джулия. Не чух всичко, което каза.

— Аз не говоря на себе си, Пинкни. Не се разсейвай. — И за пореден път острият ѝ тон по един странен начин успокои Пини. Някои неща поне не се бяха променили. — Казах, че повечето учители са от дамите, които познаваш — и тя назова една дузина имена. — Тъпите янки изпратиха деветдесет мисионери, които за никъде не стигаха, затова трябваше да наемат повече от седемдесет местни учители. Възрастни мъже за мъжките училища и дами — за девическите. Анабел Марион преподава четене, което е изненадващо, след като винаги съм я считала за неграмотна. Тя разказва, че имало над три хиляди ученици. Майка ти искаше да се предложи за учителка, но аз я убедих, че те не са стигнали дотам, че да чегъртат дъното на този казан.

— Мама? — гръмогласно се изсмя Пинкни. — Та тя не може да каже как се пише „котка“! Защо, за бога, ще иска да стане учителка?

— Всичко това е част от последната лудост, която я е обхванала. Стана религиозна фанатичка.

— Мама?

— Празноглавата ти майка. Когато хората започнаха да се връщат обратно в центъра на града, в „Сейнт Майкъл“ веднага подновиха службите си. Още най-първата възможна неделя мистър Сандърс си мърмореше под носа както той си знае, но някакъв схватлив янки от галерията се бил заслушал прекалено внимателно. Той забелязал, че мистър Сандърс пропуснал молитвата за Президента. Той си я пропускаше от години, нали знаеш, никой от нас не си мисли кой знае какво за Дейвис. Но онзи янки докладвал и тогава стана голяма история. Генерал Сикълс настояваше, че всички трябва да се молим за Линкълн, мистър Сандърс отказваше да се съобрази и тогава те му

отнеха дома, мебелите, дори църковните одежди и го смениха с някакъв от Роуд Айлънд. Казва се Едуардс, Ейдам Едуардс и е богослужител, доведен сякаш от пъкъла. Наричам го Джонатан, което подлудява майка ти, макар и да не схваща какво искам да кажа.

— Не те разбирам.

— Ще разбереш като го видиш. Епископалната църква направи единственото, което наистина може да унищожи Чарлстън. Този човек е красив като Гавраил, гласът му е като на орган и е вдовец. Половината жени в Чарлстън са луди по него и са готови на какви ли не хитрости, само и само да привлекат вниманието му. Но не мисля, че болшинството от тях се държат така абсурдно като майка ти. Те просто се държат смирено, но тя възприема изцяло неговото послание: Чарлстън е Содом и Гомор, взети заедно, а войната е Божието наказание за греховете ни. Освен това повтаря думите му като папагал, което страшно ми досажда. Единственият забавен момент е да наблюдаваш попрезрелите красавици в неделя. Прискърбна гледка. Когато Едуардс ги причестява, той буквално трябва да изтръгне потира, за да премине на следващата... Струва ми се, че страстното желание да преподава се дължи на това, че в тази романтична атмосфера Мери просто остава незабелязана. Едуардс обаче има дъщеря и тя е учителка в училището, която направиха в съседната къща. Милата ти майчица си внуши, че ще може да се отбива в дома на пастора и да обсъжда училищните дела с Прудънс. И да се бави в сладки приказки, докато не зърне татенцето на Прудънс.

8.

Пенси незабележимо влезе в стаята и изчака Джулия да ѝ обърне внимание. След това тихо каза:

— Вечерята за мист Пинкни и другия джентълмен е готова, мем. — После стрелна бърза усмивка към Пинкни: — Дрехите също са сготвени. — И като се изсмя звънко, изхвъркна в хола.

На дългата маса беше сложено за двама. Пинкни придърпа допълнителен стол за леля си, но тя погледна към Шед, който тъпчеше горещи цели бисквити в устата си и отказа да се присъедини към тях.

— Ще бъда в библиотеката. Когато свършите, ако не си много изморен, ще бъда щастлива да дойдеш там.

Двамата говориха малко докато се храниха. Умираха от глад и топлата храна им се струваше като амброзия. Менюто беше семпло: качамак, бекон и бисквити, но в щедро количество. Обслужваше ги Илайджа и както по време на предвоенен банкет беше облечен в кадифен фрак, брич и бели копринени чорапи, които наистина бяха закърпени, но това почти не им личеше. Когато внушителната фигура на иконома се появи на прага на вратата за първи път, Шед се ококори, но Пинкни не забеляза това. Той беше зает с това да се измъкне от стола, за да приветства чернокожия:

— Лайджа, толкова съм щастлив да те видя пак!

— Да, сър, и аз също, мист Пини, но ако разсипеш този качамак, онези в кухнята ще ме убият. Това е всичко, което имаме. — Той остави подноса на масата и обхвана с могъщите си ръце слабото тяло на Пинкни. В очите му блестяха сълзи.

Пинкни се подчини на неумолимите маневри на Илайджа и се озова отново седнал на стола.

— Трябва да се храниш, момчето ми, защото си заприличал на уличен котарак. — Илайджа взе подноса, установи, че Шед се е протегнал от другата страна на масата за храна, че купата и голямата плоска чиния са празни, и се озъби ужасно.

— Шед, това е Илайджа. Той се грижи за семейството — бързо каза Пинкни. — Лайджа, това е мистър Симмънс. Той ми спаси

живота, когато си загубих ръката. Надявам се да остане при нас за известно време.

— Да, сър — обади се Илайджа. Озъбването изчезна. Той предложи подноса от дясно на Пинкни. — Старата мис Ашли винаги ни предупреждаваше кои гости са леваци — поясни той спокойно — и аз знаех какво да правя. Ако трябваше нещо да се нареже, аз го правех в кухнята и едва тогава го поднасях. Ще ви донеса още една лъжица, докато свикнете с вилицата. — Кафявите му очи срещнаха погледа на Пинкни за един дълъг момент, възприеха болката в налетите с кръв сини очи, казаха безмълвно каквото имаше да се казва за загубата, любовта, болката и куража. Пинкни се усмихна и изведнъж лицето му се подмлади.

— Благодаря ти, Лайджа — прошепна той.

— Радвам се, че Илайджа е останал — каза той на Джулия след вечерята.

Леля му изсумтя:

— Той е един стар лицемер — въздъхна тя. — Сигурно ще ти каже, че е останал, за да се грижи за дамите, но не му обръщай никакво внимание. Както всички останали и той избяга при янките. Майка ти никога не можеше да се оправи с нейните слуги. Те се върнаха като тълпа няколко дни по-късно, когато разбраха, че янките не предлагат жилища като тези тук и че ние трябва да им даваме същите стаи, храна и дрехи както преди и освен това да им плащаме надници. Трябваше да откажа да приема повечето от тях. Не знам как ще можем да си позволим да задържим дори и тези, които сега са тук.

— Кои са тук?

— Илайджа и Софи от вашата къща. Пенси и Соломон от Беръни, както и готвача ми — Дилси от дома на „Шарлот Стрийт“. Соломон работи като градинар и се занимава с каквото има да се поправя. Илайджа е твърде изтънчен, за да се захване за нещо с ръцете си. Още утре бих го изпратила да си събере багажа, но майка ти не иска и да чуе. Той върви след нас, когато отиваме на църква, издокаран сякаш е току-що изваден от кутийка и носи молитвеника й. Ще призная, че това наистина я откроява между другите.

— Лельо Джулия, имаш език на пепелянка.

— Искам да вярвам, че е така — усмихна се Джулия.

Уличната врата се тресна.

— Стюарт, колко пъти трябва да ти казвам да не тръшкаш вратите? — Веселбарите се връщаха от партито.

Неподготвена за срещата, Мери Трад изписка и избухна в сълзи, когато видя измъченото лице на Пинкни и висящия празен ръкав. След това се извини, хлипайки разстроено и направи с това нещата още по-лоши.

Първата реакция на Стюарт беше да се хвърли на врата на брат си. После се сети, че е твърде възрастен за толкова детинско поведение и протегна по мъжки ръка, за да се здрависа. Пинкни се почувства безпомощен. Нямаше значение какво прави, все щеше да е грешно. Той се опита да посрещне дясната ръка на Стюарт със своята лява. Както се страхуваше, жестът само подчерта неловката ситуация. Стюарт отдръпна рязко ръката си, изчерви се и се озъби. Китките му висяха през окъселите ръкави на отеснялото му палто. Дори и по тях избиха червени петна. Следващият половин час бе върхът на притеснението за всички. Запознаването с Шед бе посрещнато с неумел опит да се скрие шока от лицата, след което настана тишина. Никой не знаеше какво да каже. Стюарт се опита да спаси всички, като оживено разказа за клуба, който беше организирал с най-близкия си приятел Алекс Уентуърт.

— Прекарваме на моста над река Ашли заедно всеки ден. И осмината. Когато снарядите на янките предизвикат пожар, започваме да пълним вода във ведра и да гасим. Нашият полковник казва, че сме войници като в армията. Писаха за нас в „Месинджър“. Дадохме си тържествена клетва да не прекратяваме борбата, дори след като нашата армия трябваше да се оттегли и беше изпратена заповед да подпалим моста, така че янките да не могат да го превземат. И наистина, никога няма да се откажем. Те си мислят, че ние сме само деца, но ние ще пораснем. Вече правим планове. Ще дойде ден, когато ще изхвърлим проклетите янките от...

— Стюарт!

— Мамо, да кажеш, че един янки е „проклет“, не е като да ругаеш.

— Не искам да чувам непристойности в този дом.

— Но това не е...

Пинкни чувстваше, че тялото му повече не може да издържи. Той се надигна от стола.

— Ако никой не възразява — обади се той, — смятам да си легна. Лека нощ, мамо; лека нощ, лельо Джулия; лека нощ, Стюарт. Хайде, Шед. Казах на Илайджа да ти постели в моята стая.

Шед кимна в посока към дамите и нещо промърмори. Беше щастлив да избяга от напрегнатата атмосфера, от сърдитите тайни погледи, насочени към него. Усещаше, че по гърба му се стича пот. Последва Пинкни по стълбището почти на бегом. Светлината на газената лампа в ръката на Пинкни трепкаше нестабилно.

Спряха на площадката на третия етаж. Шед едва не се блъсна в гърба на Пинкни.

— Това е стаята на малката ми сестра — прошепна Пини. — Искам да видя дали и тя е пораснала с шест инча. Искаш ли да дойдеш с мен?

— Мога да я изплаша. Непознат съм.

— О, няма да изплашиш Лизи. Тя е най-обичливото малко същество на света. Освен това, нали спи. — Той отвори вратата предпазливо и пристъпи на пръсти в тъмнината.

Лизи беше свита на топка на тясно ниско креватче на колелца. Трепкащата светлина разкриваше, че е опасно слаба. Бузите ѝ бяха хлътнали, под затворените ѝ очи се виждаха сенки.

— Мили боже — каза Пинкни ужасено.

Очите на детето се отвориха и тя погледна към лампата. После сложи тъничките си юмручета върху тях и изпищя.

Пинкни мушна лампата в ръката на Шед и се отпусна на колене.

— Тихо, Лизи, ш-ш-шт миличка, ш-ш-шт малката ми. — Той се опита да сложи ръка върху раменете ѝ, но тя го ритна с краче, продължавайки да пищи. — Лизи, аз съм Пини. Малкото ми, това е твоят Пини.

Письците спряха. Настъпи тишина, после се чу ужасено учестено дишане и от гърлото на малкото момиченце се разнесоха задавени звуци. Ръчичките ѝ се замятаха във въздуха, сякаш за да намерят въздуха, от който тресящото се телце се нуждаеше. Пинкни трескаво се опитваше да я успокои, говорейки ѝ нещо, потупвайки я.

— Махни се от нея! — беше Джулия. — Да не искаш да я изплашиш до смърт? — Тя дръпна Пинкни за здравата му ръка.

Той се остави да бъде издърпан в коридора.

— Винаги се задавя така, когато е изплашена. Макар че звучи по-страшно, отколкото е в действителност.

Пинкни се опитваше да не се вслушва в давенето.

— Не трябва ли да повикаме лекар?

— Доктор Перигрю вече я преглежда. Каза, че като порасне, ще се оправи. И нямало да я убие.

— Лельо Джулия, това е просто безсърдечно.

— Може би. Но такива са нещата. Ето, чуй, става по-добре.

Пинкни напрегна слух. Да, задавянето преминаваше в задъхано дишане.

— Благодаря ти, лельо Джулия.

— Върви да спиш, късно е вече. Ще трябва да се стегнеш, Пинкни. Има много неща, с които ще трябва да свикнеш и за много от тях не можем да направим нищо.

Слънцето беше почти в зенита си, когато Пинкни се събуди. В продължение на няколко мига, докато все още беше в просъница, познатата обстановка му позволяваше да се чувства като онзи пълен с енергия, обичащ живота младеж, който се будеше от нахлуващото през прозореца сладко ухание на пролетта в дните преди войната.

Изведнъж той осъзна смазващата реалност на всичко случило се оттогава досега и тревогата от всичко, което предстоеше. Усети, че тялото му е твърде тежко, за да го помръдне.

— Пини! Събуди се. Добри новини. — Стюарт нахлу в стаята, бликащ от злорадство. Пинкни рязко се изправи в леглото.

Щастливото момче, което видя, беше коренно различно от онзи Стюарт миналата нощ. Ако се изключеха няколкото инча в повече в ръста му, това си беше същият шумен, възбуден по-млад брат, който Пини беше оставил преди повече от година.

— Какво има? Ще бъда доволен, ако новините наистина са добри.

— Старият Ейб е мъртъв! Застрелян е миналата нощ във Вашингтон, докато приятелите му празнуваха в Чарлстън. Как ми се иска тази нощ ние да изстрелваме фойерверки! Да видим как ще им харесат.

Пинкни почувства горчиво задоволство.

— Мисля, че трябва да вдигнем тост по повод раздялата с Честния Ейб. Дали е останало нещо у дома?

— Лайджа ще намери нещо. Той крие различни неща къде ли не. Ще мога ли и аз да пия?

— Разбира се. Ти си войник, нали? Намери Шед. Ще се облека и после ние тримата ветерани от армията на Конфедерацията ще отпразнуваме добрата вест. Ще се видим в трапезарията. И кажи на Илайджа, че искам на масата да има храна и нещо за пиене, когато сляза долу.

Стюарт отдаде чест:

— Слушам, сър, капитан Трад, сър — и изхвъркна от стаята, тръшвайки вратата зад гърба си и понасяйки се надолу по стълбището с размирнически вой.

Убийството на Линкълн послужи като повод за избухване на насилие по улиците на Чарлстън, продължило цяла седмица. Залостените врати и спуснатите кепенци на прозорците бяха налагани с тояги и обстрелвани с парчета тухли от негрите войници в Юнионистката армия и от отчаяните бивши роби. Чарлстънци изтърпяха обсадата благодарение на офицерите, които галопираха с конете си от една обсада на друга, вдворявайки ред със саби и пистолети. Когато най-лошото отмина, те продължиха да патрулират по улиците. Никой не можеше да излиза без наложителна причина, за която се искаха доказателства.

По време на насила наложената седмица на уединение различните характери в дома Трад се триеха един в друг, сблъскваха се, отстъпваха, напредваха и бавно се установяваха в едно ново положение, което имаше за фокус Пинкни. Той се превърна в онова, което смъртта на баща му го беше направила — стана глава на семейството.

Беше твърде зает, за да обръща внимание на собственото си нетърпение и неопитност. Трябваше да се превърне във водач — такъв, какъвто беше станал по време на по-леките битки по полетата на Вирджиния. Трябваше да прегледа къщата и двора и да оцени пораженията, нанесени от бомбардировките и занемаряването; трябваше да уговаря Илайджа да разкрие всички неща, които беше

съумял да скрие от окупационните войски; трябваше да разпреди дрехите на баща си между Шед и Стюарт и да убеди леля си да уговори Пенси да ги прекрои; трябваше да покаже на Соломон каква протеза му трябва, за да може да я пристегне и носи в превръзка, за да не плаче майка му всеки път, когато го погледне; трябваше да намери ценно време, за да поседи мълчаливо в стаята на Лизи, докато тя се люлее в столчето си и постепенно свикне с неговото ненаатрапчиво присъствие; трябваше да разпита леля си за последните съобщения, които беше получила от Карлингтън преди пристигането на армията на Шърман; трябваше да удържа Стюарт да не изтича, за да се бие с опасните тълпи по улиците; трябваше да се пита дали Лавиния не поглежда към кепенците, които го скриваха, така както той поглеждаше през тях към дома на Енсънови от другата страна на улицата и спуснатите завеси на прозорците му; трябваше да играе ролята на буфер между Шед и семейството му, особено що се отнася до слугите и тяхното предизвикателно снизхождение; трябваше да бъде силен и уверен, отлагайки разяждащото го безпокойство докато не се скриеше в тихата тъмнина на спалнята си от всички, които зависеха от него.

Но тъй като Шед разделяше стаята с него, той беше лишен дори от възможността да крачи напред-назад, докато умът и сърцето му се борят с неувереността вътре в него. Трябваше да стои спокойно и да си налага бавно и равномерно да диша, преструвайки се, че е заспал. А през цялото време искаше да изкрещи от гняв и страх. Нищо в младежкия му живот не го беше подготвило за това, пред което се бе изправил сега. Безгрижните, пълни с екстравагантности години на младостта му го бяха научили как един енергичен млад човек, практически неограничено богат, следва да се държи в цивилизованото общество. Но сега той нямаше никакво богатство, управляващата класа, към която някога бе принадлежал, беше натикана да се крие зад заключените врати от един заплашителен свят на насилие и анархия.

Не, дори опасностите и лишенията на бойното поле не бяха толкова лоши в сравнение с това, което му се налагаше да изживява сега. Там той бе в състояние да отвърне на удара, да отговори на насилието с насилие. Тук трябваше да преглътне унижението да бъде защитаван от своите врагове. Не му беше разрешено да се бие. Битката бе нещо, което той разбираше. Тя беше предизвикателство, смелост,

игра срещу смъртта и сърцето жадуваше за нея, биейки до пръсване в дива екзалтираност. Тя повличаше мъжете с нея си, изискваше цялата им концентрация и в един момент свършваше. Но този нов живот никога нямаше да свърши, а Пинкни не го разбираше.

„Какво очакват от мен?“ — искаше да разбере той, без да пита, знаейки, че няма кой да му отговори. Чувстваше се като смутено, изплашено дете, което иска да дойде баща му. Енсън Трад беше загинал със смъртта на герой и гордеенето на Пинкни с баща му затъмняваше чувството за загуба. Сега обаче той не можеше да се противопостави на това усещане и скърбеше за онзи мъж, който му беше най-ценен в света, без някога да бе успял да го разбере. Той виждаше високата елегантна фигура, чуваше бавния глас, усещаше топлата сила на бащиното присъствие. „Помогни ми, татко! — викаше сърцето му. Толкова се нуждая от теб!“

Но беше сам.

Беше възпитан да стане плантатор, да поеме Карлингтън под ръководството на баща си и опитния надзирател. Щеше да разполага с време да се научи и щеше да встъпи в един организиран свят. Сега, обаче, нямаше време, а старият порядък бе изчезнал. Пинкни съзнаваше, че не знае как да управлява плантация. Имаше някои неща в кръвта си — ритъма на сезоните, неразрушимите връзки със земята и реката, почитта пред Бог, който дава смърт, но носи обновление и от време на време всява респект с някоя буря. Но това не беше достатъчно. Леля Джулия щеше да помогне, беше обещала да го направи. Но и това не беше достатъчно. Карлингтън не беше конфискувана — плантацията се намираше северно от града и не влизаше в района, за който се отнасяше заповедта на Шърман. Все още му принадлежеше. Но какви ли бяха разрушенията там? Джулия не знаеше нищо повече от това, че надзирателят, когото бе наела, си бил заминал. В последното известие от него той споменава, че слугите бягат и отнасят всичко със себе си.

„Не ме интересува, мислеше си Пинкни. Ще направя всичко сам. Дори едноръкият може да се научи да оре и сее. Най-малкото ще мога да изхранвам моето семейство.“ Мислите му се смесваха с надежда, спомняйки си плодородната почва и изобилния дивеч в безкрайните акри гори. И изведнъж горчивата реалност смачка мечтанията му. Той нямаше мулета, нямаше семена, нямаше пушка, нямаше патрони,

нямаше плуг. И нямаше пари. Храната на масата идваше от подаянието на янките, давано на слугите. Той си мислеше за Карлингтън и сърцето му се преобръщаше. Реши да разкара тези си мисли от главата си. Не можеше да си позволи да прахосва енергията си в скръб.

Трябваше да намери работа в града. Не бе единственият на този свят, който трябваше да научи как да си вади хляба, а и не се страхуваше от тежка работа. Веднага след като бунтовете утихнеха, щом улиците се отвореха, той трябваше да започне да търси. Не можеше да няма нещо, което би могъл да прави.

Не можеше да няма такова нещо, настояваше умът му. А сърцето му плачеше: „Какво пък! Все ще намеря нещо, успокояваше се той. Трябва. Те всички зависят от мен — мама, леля Джулия, Стюарт, малката Лизи, прислугата, дори Шед. Не мога да ги изоставя. Един мъж не е мъж, ако не може да се грижи за семейството си.“

... А жена му? Мили боже, какво ставаше с Лавиния? Той си помисли за страстните ѝ писма и тялото му потръпна. Опита се да си припомни лицето ѝ, но съзнанието му предлагаше само размития спомен за мека коса и сладък аромат. Тя беше повече символ, отколкото човек, беше олицетворение на женствеността, което трябваше да бъде боготворено и защитавано.

„Но аз дори не я познавам, помисли той в неочакван пристъп на страх. Загубих контрол над себе си и спечелих жена. Коя е тя? Тя трябва да застане до мен, въпреки че съм безпаричен инвалид. Такива са правилата, а Лавиния е дама. Тя е длъжна да ги спазва, така както бях длъжен аз.“

Той си представи умиротворението да има мила, млада жена, която би споделила новия непознат живот, който трябваше да намери. Тя щеше да го успокоява в неговата скръб и да се гордее с неговия кураж. Той нямаше да остане сам.

Не. Искаше прекалено много. Трябваше да я освободи от оковите на онзи годеж... Но може би тя не искаше да бъде освобождавана. Онези писма... Той почувства тръпка в слабините, които жадуваха да намерят отдушник за напиратата в тях страст, потискана през дългите години на войната.

Насили се да съсредоточи цялата си воля върху мисленето, а не върху чувствата. Не можеше да няма нещо, за което да се хване —

някаква опорна точка в центъра на душевния му смут и хаоса в света навън. Трябваше да намери пътеводната звезда, която да следва.

Изведнъж, толкова ясно, че Пинкни се огледа за него в стаята, той чу гласа на баща си: „Един мъж трябва да пази своята чест, синко. Тя струва повече от целия му живот“. Енсън Трад бе изричал тези думи хиляди пъти, винаги когато Пини беше задавал въпроса „Защо?“ по отношение на правилата и ограниченията, които задушаваша младежкия му живот. Той почти беше забравил за тях с израстването си — те се бяха превърнали в част от него и не беше необходимо да му бъдат припомняни. Сега обаче те изплуваха в съзнанието му, произнасяни с гласа, на който вярваше най-много: „Винаги прави онова, което трябва, независимо на каква цена. Дори никой да не разбере, че си постъпил правилно, ти сам ще знаеш това. И тогава можеш да изправиш глава — така, както винаги сме правили в семейство Трад“.

„Благодаря, татко, каза Пинкни вътре в себе си. Това е, което исках да знам. Още съм изплашен, но не е безчестно човек да се страхува. Поне дотогава, докато върви напред и прави онова, което трябва да прави. Аз ще установя какво е това нещо и няма да сведа чело.“

Присъщият му оптимизъм започна да се възвръща. Дяволите да го вземат, та Трад бяха изживявали и по-лоши неща от бедността. И винаги са оцелявали. Щеше да намери начин да се оправи.

9.

Когато седмицата свърши и над града се спусна неспокойна тишина, Пинкни събра куража си за онзи момент, от който се страхуваше и който очакваше.

Късно сутринта той изпрати Илайджа до Енсънови, за да ги предупреди, че ще наmine следобеда, към четири часа. След това пригответи дрехите си и загуби представа за времето в търсене заедно със Соломон и Шед на дупката в покрива, през която течеше в стаята на Стюарт. След това се изкъпа и буквално изстърга всеки инч от тялото и главата си. Избръснат и облечен в най-добрите си дрехи, той седна в центъра на дългата маса и се престори, че яде, докато вътре в себе си преповтаряше речта, която бе съчинил. Продължаваше да репетира и по-късно, когато пресече улицата, неосъзнавайки, че е стиснал решително челюсти.

Лавиния, която надничаше иззад завесите, усети, че сърцето ѝ лудо бие. Тя знаеше, разбира се, за ръката му. Илайджа беше съумял да съобщи новината през улицата. Когато научи, тя изтича до портата на градината и повърна, а след това в пристъп на главоболия изслуша упреците на майка си за лошото ѝ държание. Изобщо не я вълнуваше, че Пинкни е герой; мисълта, че е сгодена за човек с чука вместо ръка, я караше да се чувства не на себе си...

Е, не изглеждаше чак толкова страшно. Ръката почиваше в превръзка през рамо. Илайджа трябва да беше сбъркал. Ръката не Пини не беше откъсната, сигурно е била само счупена. Слънцето се отразяваше в златночервената му коса. Беше забравила колко изключително красив бе той. Макар сега да бе ужасно слаб.

Когато той почука, тя изтича да отвори вратата.

— Добре дошъл у дома, Пинкни. — Лавиния направи дълбок книксен и широките фустии на роклята ѝ я обгърнаха като листцата на цвят, разпращайки сладък аромат от малките торбички, прикрепени отвътре на фустите.

Тя го поведе към дневната, поклащайки големия си кринолин. Пинкни спря в коридора, нетърпелив да произнесе речта си, преди

влудяващата гледка да го накара да забрави всичко. Когато заговори, гласът му прозвуча дрезгаво от вълнение:

— Трябва да ти кажа нещо, Лавиния, и трябва да ме изслушаш мълчаливо, докато не се освободя от него — избърбори той. — Опитах се да намеря правилния начин да изразя онова, което чувствам. Мисля, че бях войник прекалено дълго. Вече не мога да намеря подходящи деликатни изрази. — Изпитваше силно желание да избърше потта от веждите си. Големите очи на Лавиния бяха приковани в очакване върху лицето му. Пинкни пое дълбоко дъх и с мъка продължи нататък: — Аз не съм онзи мъж, който бях, Лавиния. Загубих част от себе си и това промени нещо в мен. Загубих също и света, който познавах. Ние всички... — мислите му бясно се въртяха в главата и той се опитваше да си припомни внимателно подобраните думи, но те просто не изплуваха.

Миглите на Лавиния трепнаха. Значи беше истина! Това, което се намираше в тази превръзка, сигурно е дървена ръка. Тя почувства вкус на кисело в устата си. „Но, напомни тя сама на себе си, тя не се вижда. Не е необходимо да я гледам. Мога да си мисля, че е счупена и да не мисля за останалото. Милият Пини! Колко тъжно е всичко това!“ Тя усети, че в ъгълчето на едното ѝ око бликва сълза; попи я с малката си кърпичка. Пини се носеше към заключението на речта си:

— Исках да те освободя от годежа, но не мога да го направя. Не смея да го направя. Аз знам колко е смело сърцето ти, знам, че би отказала. И аз бих се зарадвал от отказа ти, макар че е възможно това да не те направи щастлива. Но аз няма да допусна смелостта ти да те обвърже, без да имаш време за размисъл... Баща ти скоро ще се върне. Ще говоря с него за изменението в перспективите пред мен и мисля, че той е най-добрият човек, който може да ти даде съвет. И тогава, когато си готова, ще решиш дали все още си готова да се отдадеш на един безпаричен стар войник. — И той отново пое дълбоко въздух, доволен, че всичко свърши.

Лавиния, все още свела поглед, въздъхна. Каква хубава реч! Точно както бе се изразил граф Родериго — герой в един от нейните любими романи. Ако сега не гледаше Пинкни, можеше да си представи, че е облечен в палто от брокат и носи шапка с пера, като илюстрацията на корицата. Тя бавно повдигна поглед, гледайки в

пространството над рамото му и залитна към него, оформила устни за целувка.

— О, боже мой! — изстена Пини. Той притисна тялото ѝ и я целуна по начин, неупоменат в никоя от книгите. Лавиния беше толкова шокирана, че не успя да протестира.

— Прости ми — прошепна Пинкни в косата ѝ. — Толкова дълго бях далече от теб, а ти си така мека и този аромат... — думите му заглъхнаха. Лавиния си каза, че той диша много странно. — Трябва да вървя — каза той, — и извинявай. — Тя протегна ръка за целувка, но той дори не я забеляза. След като излезе, Лавиния отиде пред огледалото и огледа подпухналите си устни и разбърканата коса. Погледът ѝ блестеше. Като си помисли само човек, че Пинкни Трад може да се притесни до такава степен! Тя бе вкусила от своята сила и я намери за чудесна.

Когато Пинкни се върна от Енсънови, Шед поправяше рамката на леглото, което беше намерил в складовото помещение.

— Имал ли си някога момиче, Шед? — попита Пинкни с много бледо лице.

— Не, не мога да кажа, че съм имал — отвърна Шед.

— Тогава ти е време. Ела с мен — Шед бързо остави безценните гвоздеи и чука.

Пинкни наложи бърз ход по „Мийтинг стрийт“.

— Отиваме съвсем наблизко — обясни той. — На „Чалмърс стрийт“. Баща ми ме заведе там, преди да замина за Англия през шейсата. Тогава бях на седемнадесет и доста див. А също и голям невежа. Мислех си, че съм мъж, след като можех да яздя и да стрелям с пистолет. — Той се усмихна припомняйки си. — Когато татко ми каза къде отиваме, изведнъж се почувствах прекалено млад. Не се издадох, разбира се. Държах се като светски мъж. Или поне ми се струва, че така беше. Сигурен съм, че не заблудих татко дори и за миг... Както и да е, той беше организирал всичко. Има една къща — много малка, много елегантна, в която винаги се носи сладък аромат, и е много, много тиха. Само за джентълмени. Предполагам, че все още я има. Има един занаят, на който войната не може да навреди.

Шед изостави вежливото си безразличие.

— Много ли момичета има там, кеп?

— Честно казано, не знам. Те работят така: даваш картичката си на иконома още на вратата, той те отвежда в една малка стаичка, донася ти чаша мадейра, след което се появява мадам Дюбоа заедно с жена, представя я, остава няколко минути, за да си поговорите за времето и се оттегля. Струва ми се, че тя и баща ми бяха взели решението вместо мен. Никога по-нататък не ми се наложи да го променя. Казваше се Лили.

— Ти мислиш, че още е там?

— Разчитам. Определено нямам пари, за да се сприятелявам с непозната.

— Сигурно струва доста, а?

— И това не знам, Шед. Тези неща ги уреждаше баща ми. Но каквото и да е плащал, заслужаваше си. Тя знаеше всичко, което може да се научи за това какво правят един мъж и една жена заедно. Бях лудо влюбен в нея и прекарвах всяка минута, която можех, в нейното легло. Когато трябваше да замина, едва не умрях от мъка. Кълна се, че беше така. За щастие бяха ми казали за някои места в Лондон и там установих, че талантите на Лили не са уникални.

— Виж, кеп, не искам да те разочаровам, но тази Лили едва ли те е чакала самотна, докато се върнеш. А и баща ти вече го няма, за да плаща някой.

— Прав си и за двете. Но аз съм си оптимист. И ако е тук, мисля, че ще се зарадва да ме види, макар и джобовете ми да са празни. Тя също много ме харесваше. — Пини намигна. — Освен това, нося й много специален подарък в името на миналото. Най-големият рубинен пръстен, който бижутерът имаше в сейфа си. Подобен дар трябва да бъде достатъчен да бъдат посрещнати с добре дошли у дома един смел войник и неговият приятел. А, ето тук. Сега завиваме.

„Чалмърс Стрийт“ гъмжеше от хора. Само на няколко крачки от „Мийтинг“ група войници тропаша с крака и пляскаха с ръце в такт с музиката на един потен и захилен свирач на банджо. Малко по-нататък, голяма група бели и черни крещяха коментарите си и наддаваха пред един отпуснат търговец с дрезгав глас, застанал на платформа пред ниска, покрита с белезите от снарядите сграда. Зад платформата няколко въоръжени мъже охраняваха неподредени купчинки със свещи, сребърни подноси и огледала.

— Три долара първи път... втори... продадено! — Купувачът, набит плешив мъжага с голяма черна брада, подаде парите и взе чифт малки, блестящи свещници от платформата.

Пинкни гледаше с широко отворени очи.

— Какво става тук? — попита той един офицер, облегнал се на каруца.

— Собственост на бунтовниците, мистър. Военна плячка. Малки подаръци, които можеш да изпратиш у дома. И освен това начин момчетата да припечелят джобни пари от това, което им принадлежи. Компанията, която провежда търга, прибира само половината.

Шед дръпна Пинкни настрана.

— Сигурен съм, че познах това сребро — настояваше Пини. — Знам, че е от дома на майката на Лавиния. Виждал съм свещниците на тяхната маса.

— Недей да мислиш за това, кеп. Нищо не можеш да направиш.

— Но аз трябва да направя нещо.

— Не можеш. Това е истината. Мисли за нещо друго. Разкажи ми нещо повече за онази Лили, например. — Той продължаваше да тегли Пинкни през тълпата по улицата. На ъгъла с „Чърч стрийт“ те трябваше да спрат, за да мине една закрыта карета.

Когато тя отмина, пред тях се откри ясна гледка на поне една пряка напред.

— Господи! — прошепна Пинкни и Шед откликна с подобно възклицание. Останалата част на „Чалмърс“ представляваше сцена на вакханалия. Пияни мъже — бели и черни — залитаха напред-назад по неравния паваж, хванали бутилки с уиски. Много от тях бяха прегърнали облечени в скъпи дрехи смеещи се жени, чиято кожа имаше всички оттенъци на кафявото. Други от мъжете викаха към други жени, гледащи от прозорците на къщите и таверните по цялата дължина на улицата. Какофония от смях, крясъци, писъци и музика на пиано се изливаше към хаоса навън при всяко отваряне на врата, за да влезе или излезе някой. Докато Пинкни и Шед наблюдаваха, едно бяло момче в униформа на лейтенант наля шампанско в деколтето на жената с него; тя сграбчи бутилката и се опита да го удари, после я пусна и го въведе през близката врата.

— Да се махаме оттук — каза Пинкни. — Мястото, което познавах, вече го няма. — Грубата вулгарност го отвращаваше.

Но Шед не го чу. Той стоеше хипнотизиран от разюзданата сексуалност пред очите му.

— Няма за къде да бързаме, кеп. Не казваха ли, че тъмното месо е най-сладкото?

— От това ми се повдига — дръпна го Пини за ръката. — Хайде, тръгвай!

Шед поклати глава:

— Ти ме накара да си мисля за жените и смятам да се позабавлявам с една от тях. Не ме мисли, един приятел беше загубил кесията си и аз я намерих в джоба си. Като я опипвам ми изглежда достатъчно пълна, за да можем и двамата да си позволим каквото поискаме.

— Не, Шед. Аз си тръгвам.

— Както искаш, кеп. Аз не съм толкова придиличив като тебе. Ще се прибера преди комендантския час. — Той бързо прекоси улицата и се смеси с водовъртежа от човешки фигури. Пинкни се поколеба, но после също така бързо се отправи надолу към „Чърч стрийт“.

През следващите няколко седмици в дома им идваха поединично, по двойки, а понякога и на групи чарлстънските ветерани от войната. За всички тях пристигането в падналия град, бавното минаване по разрушените улици и покрай зейналите прозорци на гостните беше агония, по-болезнена от всяка рана, по-мъчителна от болката, изпитана, когато приятел, син или брат падаха пред очите им на бойното поле.

Джосая Енсън беше върнат на прага на дома си от своя бивш кочияш, издигнал се до поста иконом на семейството на юнионисткия полковник, нанесъл се там. Той отказа помощта на сержанта, охраняващ при портата, след това се извини за своята рязкост и се качи на покрития с пяна кон. Гърбът и раменете му бяха изправени. Никой не трябваше да разбере колко близко до колапса се намираше.

Краката му почти се подгъваха, когато се изкачи по стъпалата пред вратата на дома на Ендрю. Ема Енсън бе на верандата и събираше падналите листа от хортензиите в саксии. Когато видя, че Джеремайя не се появява при чукането по портата, тя гневно цъкна и се отправи през верандата, за да отвори.

Люси също чу почукването. Тя изтича от стаята на Ендрю, където Джеремая къпеше брат й. Сцената пред очите й я накара да спре като закована. Свекърва й, тази властна, внушаваща страх жена на средна възраст се беше свлякла на колене и ридаеше като дете. Проснатото тяло на Джосая Енсън лежеше наполовина в скута й и тя притискаше главата му към гърдите си.

— Скъпи мой — каза мисис Енсън, — мислех си, че никога вече няма да те видя. — Съпругът й не отговаряше. Беше загубил съзнание.

Люси мълчаливо се отдръпна, засрамена от присъствието си в този интимен момент, но доволна от изумителното разкритие, че Ема Енсън все пак има сърце. „Тя го обича“, мислеше си Люси, смаяна. Повече от Лавиния, дори повече от Ендрю. Цялата любов в нея беше съхранена за мистър Джосая.

През следващите дни и седмици Люси откри също, че Джосая Енсън е силно влюбен в своята възпълна, некрасива жена. Неговите емоции, обаче, не бяха така дълбоко интимни като нейните. Като се изключеше времето, когато прекарваха сами заедно, тя си оставаше все така сдържана както обикновено, но от него се излъчваше един постоянен поток топлина към всички в семейството. В това число влизаха децата и съпругата на братовчед му Енсън Трад.

Той сега мислеше за тях, в частност за Пинкни. Момчето се бе опитало да произнесе реч относно годежа му с Лавиния, почти веднага след като мистър Енсън се бе съвзел от пътуването, но възрастният мъж го беше спрял.

— По-късно — каза му той. — Ще говорим по-късно. Ние всички трябва да свикнем с това около нас и едва тогава ще мислим за бъдещето. Засега нека отново се опознаем. Идвай да се виждаш с Лавиния и с всички нас колкото често ти се иска. Води я на онези ваши тъжни сбирки и бъдете толкова щастливи, колкото можете. Аз трябва да си намеря работа, ти също. Ще говорим по-нататък.

Оттогава изтече един месец. Наближаваше края на май. Джосая Енсън беше възстановил контактите си със старата си клиентела на адвокат, която беше оставил при заминаването си. И наблюдаваше ненакърнимия оптимизъм на Пинкни, въпреки поредицата неуспешни опити на последния да си намери работа. Джосая и Ема Енсън бяха посетили дома на Трад. Той беше видял условията там и можеше да си

представи тежестта върху плещите на Пинкни. Мистър Енсън погледна купа документи на писалището пред себе си. И потрепери.

Беше станал адвокат на Енсън Трад от момента, в който бе излязъл на частна практика, и познаваше по-добре ситуацията, в която се намираше Пинкни, отколкото той самия. И за първи път в неговия петдесет и две годишен живот усети, че изпитва страх. Целият свят се беше разпаднал — приятелите му и любимия му град, и той чувстваше дълбока печал за всички тях. Но по отношение на кръщелника си, това двадесет и две годишно момче, той изпитваше мъка и отчаяние и се страхуваше да му каже онова, което знаеше, че Пинкни трябва да научи.

Нямаше как, трябваше да го направи. Той оправи палтото си и взе шапката и ръкавиците.

— ... Така че, както сам разбираш, Пинкни, вероятно ще трябва да продадеш Карлингтън. Аз мога да продам неразработената земя, която притежаваш на река Уапо, но това ще ти позволи само да изплатиш завещаното на другите от баща ти и да се оправиш за не повече от няколко месеца. Ако смяташ да поддържаш дома на „Мийтинг стрийт“, не можеш да задържиш и плантацията. Трябва да плащаш данъци, а тази година не очакваш никаква реколта, която да ти донесе пари в наличност. Много хора са изправени пред същия нерешим проблем. Някои от тях продават градските си къщи и смятат да вдигнат на крака плантацията си. Но това са хора с по-малки отговорности...

— И с две ръце.

— Разбирам чувствата ти, синко, повярвай ми. Помня Карлингтън. Това беше раят. Но не е място за сам мъж с две жени, които трябва да разтървава, и две деца, които трябва да образова. Не смея и да помисля, че мога да живея в изолация с Джулия Ашли, дори и в самата райска градина.

Пинкни се изненада и това пролича.

— Ти вече не си момче, Пини — усмихна се Джосая Енсън. — Ще трябва да свикнеш с факта, че и джентълмените понякога имат откровено неджентълменски мисли за някои дами. И ги споделят помежду си. Едва ли има повече от трима души в Чарлстън, които не се ужасяват от Джулия Ашли. При това, аз не съм един от тях. — Добре. Момчето се усмихна. Джосая Енсън стана от стола: — Е, това

беше. Винаги изпитвам облекчение, когато лошите новини са предадени и с тях е свършено. Ще тръгвам.

Пинкни прочисти гърлото си:

— Има още нещо, братовчедо Джосая. Имам предвид мен и Лавиния.

Мистър Енсън приседна бавно. Той не искаше да разговаря за Лавиния. Той дори не искаше да мисли за Лавиния, защото когато го правеше, си спомняше думите, които неволно я беше чул да изрича, думи, които разкриваха безсърдечието, скрито зад сладката усмивка и заучените ѝ маниери. Обичаше я — тя беше плът от плътта му, но бе жестока и той не можеше да допусне Пинкни да стане жертва на тази жестокост. Защото обичаше и това момче. Насили се да се концентрира върху онова, което Пинкни говореше в момента.

— Знаете в каква ситуация се намирам, братовчедо Джосая. Не знам дали някога ще мога да се грижа за нея. Но искам да се захвана за честна работа, каквато и да е тя, и вярвам, че все нещо ще се намери. Предложих да освободя Лавиния, но тя отказа. Ако ни разрешите, сър, ние сме готови да изчакаме. В края на краищата, още сме толкова млади.

— Да, млади сте — каза Джосая. Изпитваше нерешителност. Сега бе моментът да каже на Пинкни, че не може да се ожени за Лавиния. Бавенето щеше да бъде безсъвместно. Но как да го направи? Току-що бе казал на момчето, че се налага да се откаже от земята, на която семейство Трад бяха живели почти двеста години. Можеше ли да нанесе втори удар?

И освен това, момчето имаше нужда от него, независимо дали го разбираше или не. Той беше кръстникът на Пинкни и възнамеряваше да замести баща му, поне дотолкова, доколкото Пинкни беше готов да позволи. Ако забранеше брака, без да обясни на Пини истинската причина, това би довело до разрыв в отношенията, който щеше да му попречи да помогне по какъвто и да е начин на момчето. И щеше да извади Ендрю от кръга на най-близките му приятели в момент, когато той имаше най-голяма нужда от приятели.

„Трябва да му кажеш, предупреждаваше го съвестта му. Дължиш му това. Гodeжът трябва да бъде развален.“

„Но не сега, възразяваше сърцето, както той каза преди малко, те са млади и готови да чакат. По-късно може да се окаже по-лесно.

Когато не е така слаб, не е така уморен и изправен пред такива проблеми.“

Мълчанието му продължаваше твърде дълго. На лицето на Пинкни се бе появило изражението на победен. И това реши нещата. Не сега.

— Извини ме, Пини. Припомних си времето, когато бях на твоите години. О, не бих искал да ги изживея отново, дори ако ми обещалят целия чай на Китай. Какъв разход на енергия! Разбира се, че имате благословията ми. При положение че както ти каза, сте готови да изчакате, докато се съглася бракът да се осъществи.

Пинкни протегна ръка.

— Благодаря, братовчеде Джосая. — Мистър Енсън я стисна за миг. — Благодаря — повтори Пини.

И лицето ми се преобрази от младежка усмивка:

— Едно последно нещо, братовчеде Джосая. Смятам да запазя Карлингтън. По някакъв начин.

— Ако изобщо някой може да го направи, приятелю, вярвам, че това може да си само ти — засмя се мистър Енсън. — Ще ти помогна с каквото мога.

Той изненада двойката офицери, патрулиращи по „Мийтинг стрийт“, като ги поздрави приветливо, пресичайки улицата пред тях. Боже мой, момчето би могло да го направи! За миг си помисли колко хубаво би било да има Пинкни Трад за зет и да се радва на внуци със същата пламтяща коса и пламтящ дух.

След това въздъхна и влезе в къщата на сина си. От верандата на втория етаж се долавяха тихите гласове на дъщеря му и снаха му. Джосая Енсън отпусна рамене. Гласовете звучаха така сладко, като музика, като сънливи птици в ранна утрин, като живота преди войната. Поради същата причина беше останал да седи мълчаливо в един тъмен ъгъл онази нощ, дремейки в уханието на подобните на луни пищни цветове на магнолиевото дърво, израсло близо до къщата. Трябваше да им покаже, че си е дошъл. Вместо това той вкусваше младите им гласове като допълнителен аромат. Докато не осъзна какво чува.

— Не е възможно да говориш сериозно, Лавиния.

— Говоря напълно сериозно. Ако Микел Джонсън само вдигне поглед към мен, ще се скарам с Пини и ще го оставя за миг. Но Микел не вижда никого друго, освен Сара Лесли. Мисля, че нямам друг избор, освен Пини.

Люси се възмущаваше, но Лавиния бе неумолима.

— Огледах всички на всяко парти. Който можеше да се върне се върна, но те всички са тъжни, скапани и повредени. Микел Джонсън е единственият, който може да се гледа. А след като татко е толкова беден, че не може да ме изпрати в Саратога или Нюпорт, където да си намеря богат съпруг, ще се примиря с това, което имам на разположение. Но когато къщата стане моя, в нея няма да има място за бели боклуци като Шед, както и за онази ужасна стара вещица мис Ашли. Както и за децата. Ако в къщата има деца, те ще са моите. Братовчедката Мери ще може да остане. Тя ме обожава.

10.

По някакъв необясним начин в края на юли градът намери равновесие. След годините на размирици той с облекчение се върна към извечния си ритъм, характерен за изискванията на климата. В ранните часове хората се размърдваха в леглата си, без да се събуждат, под тихите, кухи звуци на свирките от морски раковини, използвани от чернокожите лодкари, които се предупреждаваха един другото за присъствието си в ранноутринните дрезгавини. Когато слънцето изгрееше, първите му плахи лъчи докосваха върховете на мачтите и едва малко по-късно озаряваха със студената си розова светлина платната. Зеленчуци, риба, стриди, раци и цветя, поръсени с капчици роса, блестяха в цветовете на дъгата в кошници, поставени в лодките. Богатствата на плодородната земя на остров Джеймс бяха на път за пазара, както ставаше винаги през летните месеци, а и какво значение имаше за сезона, че земята може би има нов собственик?

Към пет сутринта пазарът започваше да се събужда: сънливи чернокожи слуги и готвачи започваха да пристигат с празни кошници от сплетени палмови листа, които трябваше да се напълнят от пъстроцветните купчинки, подредени на дълги сергии под арките на покритата площ. Събитието имаше както търговска, така и социална страна. Провлечените носови гласни в силно акцентираните срички в говора на негрите от крайбрежните райони на Южна Каролина се смесваха със смях и викове в музика, разбираема само за кореняците, която действаше опияняващо на участниците в този объркан, но вечно движещ се менует на купувачи и продавачи. Дузини лешояди пристъпваха по покрива, разпервайки и прибирайки огромните си, подобни на платна криле. Те изпълняваха функцията на боклукчии за стария град и пазарът, който приключваше към седем сутринта, бе само първата им спирка за деня.

Бяха по-малко от преди. Безразсъдното прахосничество на плантаторските времена беше история. В седем сутринта излишъците не бяха оставяни, както в миналото, да изгният. Вместо това черните предприемачи ги натоварваха в теглени от мулета каруци и започваха

обиколката из града, минавайки по улиците след количките на уличните търговци на скариди, донасяни от лодките, обикаляли порозовелия под зората Атлантик, отвъд защитата на крайбрежните острови. Във все още свежия утринен въздух се разнасяше скърцането на колелата и песните, долитащи от отворените прозорци на старите къщи.

— Стриди! Кой ще купи прясната стрида... Има пресен зеленчук... Ягода... Женски рак...

Малко по-късно прозорците се затваряха и кепенците се придръпваха, за да се задържи прохладния нощен въздух, а слънцето се издигаше над главите и си пробиваше път в невъзможно синьото почти тропическо небе. Щяха отново да бъдат отворени в късния следобед, когато откъм морето се надигнеше югозападния бриз, за да донесе облекчение на домовете, издигнати сред градините под такъв ъгъл, че да го пресрещнат. Вятърът беше благословия и управник на града, останал непроменен през мир, война, преуспяване и бедност. Той бе определил мястото, избрано от първите заселници и живота на потомците им след това, приспивайки ги във високите стаи, помагайки на големите платноходи да намерят пътя до оживените докове, разтърсвайки ги от благодушието им с демонстрации на своята мощ.

Офицерите от окупационната армия под ръководството на Сикълс се потяха и се мъчеха в униформите си, проклинаха горещината, презираха чарлстънци като лениви южняци, продължаваха да работят през целия ден и припадаха на дузини. Чернокожите войници бяха по-издръжливи и по-мъдри. Когато контрола над тях отслабнеше, те изоставяха работата и се отправяха към уличките на удоволствията край доковете, които трябваше да възстановят. Там имаше град сред града, който пулсираше с живот и музика, град без бели и без правилата на белите, град, където черните мъже се чувстваха истински свободни. Там централната улица бе прекръстена на „Прави каквото ти се иска“ и се говореше за светлокожия младеж, пристигнал неотдавна от областта около река Ашепу — той се наричал „Татко Каин“ и проповядвал за Юниън Лийг. Там говорел каквото мисли и думите му намирали път право в сърцата на другите: „Подпалете къщите на белите с всички в тях — белите и продажните черньовци, които им слугуват. Присъединете се към Юниън Лийг. Когато се съберете достатъчно хора, никой няма да може да ви спре“.

Но неумолимото покачване на термометрите действаше на чарлстънци по-силно, отколкото окупаторите им можеха да забележат. Зад кепенците те водеха най-тежката битка на войната. Нямаше кризи, нямаше героични поводи хората да се надигнат. Имаше недоимък, безпокойство и бедност, с която никой не беше свикнал. Врагът вече не беше Сикълс и неговите воители, а беше собствената им раздражителност под тежестта на натрупващите се малки проблеми, които грижите им бяха попречили да забележат досега.

Домът на Трад не бе изключение. Пинкни изпитваше ужас от прибирането вкъщи всеки ден. Още от ранно утро той бе ангажиран в „Чарлстънски Стрелкови Клуб на Леките Драгуни“ и към обед вече чувстваше умора, беше му горещо и бе обезсърчен. Той жадуваше за спокойствие и едно добро ядене, а вместо тях трябваше да се занимава с разправии и оплаквания.

Сикълс бе поискал от ветераните на Чарлстън да се организират в клубове. Той имаше нужда от помощта им, за да възпре потенциалния източник на насилие, който се зараждаше около доковете. Всеки район в града имаше свой клуб и свой собствен арсенал, охраняван денонощно от членовете на клуба на смени от по осем часа. Генералът не се страхуваше, че членовете на клубовете могат да обърнат оръжията си срещу него и неговите мъже — тези хора бяха бивши войници и джентълмени и те всички бяха положили клетвата за вярност, както бе поискано от всички победени граждани на Юга.

Без Джулия Ашли. Тя бе отказала. Поне веднъж седмично на „Мийтинг стрийт“ се появяваше юнионистки офицер и за пореден път настояваше и тя да положи клетва. Седмици наред Джулия го приемаше в дневната и седеше като императрица във висок стол, с лице като издялано от слонова кост. Тя го гледаше внимателно в устните, докато той, заеквайки изричаше указанията си, след това отсичаше „Не“ и се изправяше в знак, че разговорът е приключил. Ако куриерът беше толкова глупав, че да се опита да спори, тя напускаше стаята без нито дума повече.

Сценката се превърна в основна тема на разговор за съседите. Мери беше потисната, защото Ейдам Едуардс я бе помолил да се намеси, а тя не беше успяла да разубеди сестра си. Стюарт беше страшно горд с леля си. От него не бяха поискали да положи клетва,

тъй като беше твърде малък. Това го вбесяваше — щеше също да откаже, дори ако го обесеха за това, твърдеше той. И го повтаряше, докато Пинкни, на когото това започна да досажда, не му нареди да млъкне.

Но не можеше да нареди по същия начин и на прислугата. Те го издебваха индивидуално, оплаквайки се, че им се възлага прекалено много работа, разказваха измислици за недостатъците на останалите, изтъкваха нуждата от дрехи, пари или искаха да вземе страна в уреждане на споровете. Илайджа беше най-тежкия случай. Неговото достойнство изискваше власт, каквото той не притежаваше по отношение прислугата на Джулия и неговото отмъщение се състоеше в това да изчезва за часове, обяснявайки, когато се върнеш, че е бил на училище, учейки се да чете. Пинкни нямаше основание да му вярва, но не можеше да отрече на възрастния мъж правото да се развива. А и не можеше да го уволни. Илайджа принадлежеше на дома Трад и бе тяхна отговорност. Беше избрал да остане лоялен на дома и за семейството нямаше алтернатива на това да се отплаща за тази лоялност.

Също както Илайджа и Шед отсъстваше с часове, без да дава обяснение. Пинкни знаеше, че той работи като колар за трудовите бригади. Не одобряваше това, но признаваше, че няма право да му забранява, така че не коментираше въпроса. Нито пък отваряше дума за това, че Шед най-вероятно прахосва спечелените пари в бордеите на „Чалмърс стрийт“, сега преименувана на „Мулатката“. Само веднъж се опита да предупреди Шед за опасността да прихване нещо там, но когато очите на Шед се скриха зад мрежа от бръчици, се отказа. Единствено рязкото разглаждане на бръчките показваше, кога Шед се усмихва. Държеше устата си затворена, за да крие кривите си, пожълтели от тютюна зъби.

Шед поне си мълчеше и Пинкни му бе благодарен за това. Когато сядаше на масата, той изяждаше храната си методично, без да взема участие в непрекъснатите спорове. Сякаш изобщо не присъстваше. Когато не бе излязъл по своя работа, си намираще нещо да върши под навеса за каретата или в градината, поправяше стари вещи, изровени от него в склада, или търпеливо плевеше бурените, пропуснати от Соломон. Не говореше с никого, само дъвчеше вечния си тютюн и плюеше сока в основата на розите, които избуяваха от това.

Малката Лизи бе другата мълчаливка, но нейното мълчание безпокоеше Пинкни повече от шумните конфликти между останалите членове на семейството. Тя стоеше в стаята си самотна и правеше изключение за яденето и двете посещения на църква в неделя, към които Пинкни отказваше да се присъедини. На масата тя се бореше с ножа и вилицата под непрестанните корекции от страна на Джулия и изяждаше храната си, както ѝ се казваше. Отговаряше вежливо само когато някой се обръщаше към нея и не забравяше да направи книксен и да каже „Благодаря“, когато я освобождаваха. Но оставаше гротескно слаба и изплашено се дръпваше всеки път, когато някой се доближеше до нея. Пинкни съумяваше да прекара всеки ден по малко с нея, но не можеше да измисли за какво да говори с петгодишно дете, а и Лизи с нищо не му помагаше.

Отказа се да прави каквото и да е било по въпроса, докато не минеше изпитанието, свързано с Четвърти юли. Постоянните тренировки на Стрелковите клубове бяха свързани най-вече с подготовката за този ден. Сикълс беше предупредил, че Татко Каин проповядвал за Ден на независимостта, която ще означава истинска независимост, в смисъл ликвидиране на всеки бял в Чарлстън. Генералът беше контрирал по гениален начин, обявявайки целодневен празник в Уайт Пойнт Гардънс, завършващ с фойерверки.

— Хляб и зрелища — обясни той сухо на подчинените си. — След като е било от полза за Цезарите, надявам се да помогне и на Американската армия.

Стрелковите клубове получиха задача да се разположат незабелязано по входните пунктове на всички улици в жилищните райони. Юнионистките офицери водеха парада, с който се откриха тържествата, и държаха под око както хората си, така и празнуващата тълпа след парада, усмирявайки юмручните схватки и груповите надвиквания, преди те да могат да се превърнат в масови размирици. Беше един кошмарен дълъг и горещ ден, а след него и нощ, но всичко завърши мирно.

Сега Пинкни можеше да се появява в клуба по служба само два пъти седмично. Вече имаше време да се занимае с непреставашите търкания вкъщи. Една вечер той се присъедини към майка си и леля си на верандата. Те спореха за Бога, като Мери цитираше доктор Едуардс, а Джулия цитираше Волтер. Пинкни отклони поканата да се включи в

спора. „Аз само ще изпуша една пура, ако дамките не възразяват, и ще се насладя на бриза.“ След това наклони стола си назад, докато облегалката се подпря на перилата, кръстоса крак върз крак и затвори очи.

Спорът загуби остротата си и угасна. Озоваха се в един кратък оазис на спокойствието. След това Мери подсмръкна:

— Татко ти седеше по същия начин, Пини. Понякога излизахме след вечеря, за да попуши и просто оставахме без да говорим, докато се стъмнеше. Беше толкова спокойно... Той така ми липсва!

— Той липсва на всички ни, мамо.

— О, как искам нещата да са както бяха!

— Само с желание няма да облечем децата — отсече Джулия. След това се изправи: — Ще отида да обърна яките на здравите ризи на Стюарт.

— Моля те не тръгвай, лельо Джулия. Искам да ми помогнеш за нещо.

Джулия се върна при стола си.

— Безпокоя се за Лизи. Тя е много тиха и плашлива. Не ми се струва съвсем нормално, но нищо не разбирам от деца. Аз съм само мъж и вие като жени трябва да ми помогнете.

Мери закърши ръце:

— Правя всичко каквото мога, Пини, но тези деца просто ме надвиват. Какво да направя? Учителят на Стюарт си замина още преди да започне войната, защото беше от Масачузетс. И при това от добро семейство. Нямах друг избор, освен да оставя Стюарт да учи заедно с Алекс Уентуърт. Не можеше да се намери друг учител, а човекът на Уентуъртови беше твърде възрастен, за да го мобилизират. Знам, че е див. Такъв е и Алекс. Онзи старец просто не можеше да го контролира.

— Не говорех за Стюарт, мамо. Той е като всяко останало момче на неговата възраст. Говорех за Лизи.

— Но Лизи е перфектното дете и изобщо не създава проблеми.

— Точно за това става дума, мамо. Не създава проблеми и затова никой не ѝ обръща внимание. Беше такова лъчезарно малко създание, а сега е като изплашена мишка.

— Тя се учи как да се държи, това е всичко. Малките момиченца трябва да бъдат малки госпожици.

— Но, мамо, тя никога не напуска стаята си. Това не може да бъде добро за нея. И изглежда толкова тъжна.

— Тя има нужда от гледачка, ето това е. Казах на Софи да започне да я води в градината да си играе, но на нея не ѝ остава време. Всички малки деца имат нужда от гледачка. Струва ми се, Лизи все още тъгува за Джорджина.

— Глупости — обади се Джулия. — Детето е твърде голямо за гледачка. Ще стане на шест през ноември. Трябва да започне да ходи на училище. Пинкни, трябва да намериш пари, за да я изпратим на мадам Талванд.

— Джулия — възрази Мери, — казах ти, че още не съм готова да разговарям с мадам Талванд. Елинър Олстън смята да открие училище у дома си и най-добре е Лизи да ходи там. Елинър е чудесен човек и е добър пример за подражание.

— Елинър Олстън няма и най-малка представа как се преподава. А мадам Талванд има училище от години. Не говори без акцент, но поне е францужойка. Всяка млада дама трябва да научи френски колкото е възможно по-рано.

— Аз не знам нито дума, независимо от това какво правеше нашата мадмоазел. И не ми се струва, че френският е толкова важен.

— Причината е, че си малоумна. Всички културни хора говорят френски.

— Аз просто не знам...

Пинкни не им обръщаше повече внимание. Той мислеше за онова, което майка му беше казала. Разбира се, че Лизи трябваше да има гледачка и трябваше да може да си играе с други деца на нейната възраст. Нищо чудно, че беше тъжна. Тя живееше в дом, пълен с възрастни хора. Дори Стюарт сигурно ѝ изглеждаше възрастен.

— Мамо — прекъсна ги той, — ще наредя на Софи да извежда Лизи всеки ден след обяд. Не ѝ позволявай да те разубеждава. — Той усети, че някаква тежест падна от сърцето му.

— Мис Трад, вечерята е сервирана — обади се Илайджа от полумрака в хола.

— Благодаря, Лайджа, веднага слизаме — въздъхна Мери. — Загубих чувството си за времето. Мислите ли, че отново ще чуем камбаните на „Сейнт Майкъл“ някога?

— Попитай архангел Гавраил. Неговите приятели янките ги начупиха на парчета в Кълъмбия. — Джулия беше намерила нов подразнец прякор за преподобния доктор Едуардс. Прозвището вбесяваше сестра ѝ. Пинкни бързо се намеси.

— Дами, дами. Северната Епископална църква заплати транспорта до Англия, да бъде отлята камбаната наново. Не можем да виним църквата за деянията на армията.

Мери хлипаше като опечалена гълъбица:

— Не понасям, когато богохулстваш.

— Но, мамо, това, което казах, едва ли е богохулство.

— Но, леля ти...

— Не ме замесвай в тези извъртания, Мери. Ходя на служба всяка неделя, както съм правила през целия си живот. И не съм длъжна да харесвам това, с което се сблъсквам тези дни.

— Джулия! Д-р Едуардс е наистина един одухотворен мъж.

— Одухотворен, дрън-дрън. Колко одухотворен щеше да ти се стори, ако имаше заешка уста?

Мери се разплака на сериозно. Пинкни сложи ръка през пълничките ѝ рамене. Както много мъже по-възрастни и по-мъдри от него, той също беше готов да направи всичко, за да спре плача на една жена.

— Не се разстройвай, мамо — каза той с отчаяние в гласа. — Ще те заведе на църква следващата неделя. Сега по-добре ли се чувстваш?

Още от следващия ден Софи започна да извежда Лизи всеки следобед през две дълги преки до Уайт Пойнт Гардънс. Първоначално се цупеше, но когато се вля в редиците на другите гледачки, седящи по скамейките, и откри сред тях няколко стари приятелки, настроението ѝ се повиши. Другите жени ѝ правеха комплименти за външния вид на Лизи, която наистина се открояваше в твърдо колосаната си престилка. Към края на първия следобед Софи се поздравя сама. За разлика от другите деца Лизи беше все още чиста. Докато те тичаха, играеха и се търкаляха по тревата под клоните на старите дъбови дървета в парка, Лизи седеше до един олеандров храст и правеше малки купчинки от окапалите листа и цветове. Тя изобщо не ѝ създаваше проблеми.

Пинкни ги чакаше да се върнат.

— Добре ли прекара, малка сестричке?

Лизи кимна механично:

— Да, сър.

Лицето на Пини посърна.

— Малките деца имат нужда от време, за да свикнат едно с друго, мист Пинкни — каза авторитетно Софи.

— Да, надявам се да е така. Благодаря ти, Софи. — Той се усмихна на Лизи, която изобрази подобие на усмивка в отговор. Но преструвката беше достойна за съжаление.

Пинкни отиде в дома на Енсънови. Къщата от другата страна на улицата се превръщаше в убежище за него. Вежливостта изискваше да посещава Лавиния всеки ден; така правеха всички сгодени. И тъй като венчавката по необходимост се отлагаше за неопределено време, другите правила, имащи отношение към годениците, също претърпяха известни изменения, за да са в тон с по-специалните обстоятелства. Пинкни можеше да води Лавиния по партита, а у дома можеше да седи до нея на дивана и да я държи за ръката. Но дамата винаги имаше своя придружителка: Мери Трад за партитата и Люси Енсън у дома. Формулата бе предложена от Джосая Енсън:

— Ти може и да не намериш средствата да се ожениш, Пини; човек не знае какво може да стане на този свят. Не би искал Лавиния да бъде компрометирана, нали?

Пинкни отговори, че наистина не би искал това да се случи. И действително не го желаше с цялото си сърце. Той вече дълбоко съжеляваше, че бе загубил контрол над себе си, когато я бе целунал онзи първи път и беше доволен, че бе избавен поне от изкушението, тъй като никога не оставаха сами. Лавиния може би нямаше представа колко бе опасно за нея да флиртува по този начин с него, мислеше си той. Тя беше толкова красива и така доверчива, мушвайки ръката си в неговата и облягайки се на рамото му, когато погледът на Люси бе върху ръкоделието, с което тя никога не се разделяше!

„Люси винаги изглежда уморена“, мислеше Пинкни. Горката. Грижите за Ендрю не биха могли да бъдат нещо обикновено. Пинкни се качваше в стаята му всеки ден след часа, прекаран с Лавиния и Люси. Ендрю пиеше вече по-малко и поради това външно изглеждаше по-здрав, но за сметка на липсата на уискито, което консумираше като анестетик, беше навъсен повече от нормално. Джосая Енсън беше

започнал да го учи на основите на правото; един адвокат нямаше нужда да ходи. Но Ендрю бе слаб ученик и съзнаваше това.

— По дяволите, Пини. Аз никога не съм можел да правя нещо наистина добре, освен да яздя и да танцувам валс. Учителят ми трябваше насила да ми набива различните таблици в главата. Какво мога да разбера от всички тези „страни по втория дял“ и други адвокатски термини? Наистина се старая. Люси ми помага часове наред, а татко се е въоръжил с търпението на светец, но това не помага.

Пинкни не можеше да каже нищо. Той нямаше отговор нито за Ендрю, нито за себе си. Единственото, което оставаше и на двамата, бе да изкарат поредния ден по най-добрия възможен начин. И понякога този „най-добър“ начин означаваше да се хванат за гарафата в стаята на Ендрю. За да забрави, че земята край река Уапо беше продадена практически на безценица. Да забрави, че нищожната сума се топеше с всеки изминал ден, въпреки че се ограничаваха във всичко. И най-вече да забрави, че приближава деня, когато щеше да се наложи да продаде и Карлингтън.

Сърцето му се късаше за Карлингтън. Той бленуваше за това място, спейки и вървейки. Но нямаше смелостта да измине късото разстояние, което го отделяше от най-съкровено то за него нещо. Беше му твърде ценно. Само Шед знаеше какво му е на душата. Той беше обърнал внимание на нежеланието на Пинкни да разговаря за плантацията, когато майка му повдигаше въпроса.

— Какво има, кеп? — попита той тихо. — Да не те е страх, че старият Шърман я е заграбил?

Пинкни набързо разказа за страховете си, благодарен, че може да се освободи от това бреме пред мълчаливия ненатрапващ се младеж.

— Ако къщата я няма — каза той на Шед, — за мен ще бъде сякаш никога не съм съществувал, както баща ми или неговия баща преди. Янките вероятно са я опожарили, но аз не знам със сигурност. И не искам да знам. Искам само да си мисля, че там всичко е както си беше, когато аз и татко заминахме за Вирджиния. Има голяма разлика между това да разбираш, че онзи живот вече го няма и да го узнаеш със сигурност. Аз трябва да разбирам, но не е необходимо да знам. Не съм готов да го науча.

11.

Мери закърши ръце по фината дантела около деколтето на сивата си рокля.

— О, Пини — каза тя, когато той влезе в трапезарията, — как мислиш, дали тази дантела не е прекалено фриволна? Боже, колко си красив! Надявам се Стюарт да не ни изложи. Той израства като бурен и вече нищо не му става. Не искам да изглеждам като светска дама. Чувствам се мека и смирена, така както трябва да се чувства някой, тръгнал за Божия храм, но ако се опитам да махна тази дантела, корсажът ми ще се разпадне. Много е стар, както всичко останало. Как мислиш, добре ли е така?

— Чудесно е, мамо.

— В края на краищата, не съм си сложила никакви бижута. Това би било прекалено тщеславно. — И тя продължи да бърбри несвързано. Пинкни усещаше как тъпата болка зад очите му започва да се разпростира към горната част на главата. Не трябваше да остава при Ендрю толкова до късно снощи, а и не трябваше да пият толкова много. И най-вече, не трябваше да обещава на майка си, че ще я придружи в църквата.

— Сега е едва седем и половина, Мери; стига си нервничала — Джулия седна на стола, дръпнат от Илайджа за нея. Стюарт и Лизи последваха примера ѝ и тихо заеха местата си. Стюарт беше мрачен, Лизи беше бледа и затворена. Приборите пред мястото на Шед бяха сложени, но той не се появяваше. Пини обясни, че е излязъл от къщи рано сутринта по свои задачи.

Възбудата на Мери ги пришпори да свършат бързо със закуската. В седем и четиридесет и пет семейството се бе отправило към „Сейнт Майкъл“, която се намиреше на пряка и половина от дома им. Процесията се предвождаше от Мери, която гордо беше сложила ръка върху ръката на сина си. Той, на свой ред, изглеждаше великолепно. Гозбите на Дилси бяха поизпълнили тялото му, така че сивият му фрак и черната жилетка се спускаха както трябва от широките плещи към тесния кръст. Десният му ръкав изглеждаше напълно нормално с добре

изработената протеза и поставената в ръкавица ръка, която Соломон беше изработил, мушната в презрамка от черна коприна.

Както обикновено на входа на църквата се беше събрала тълпа и хората се поздравяваха преди да влязат. Пинкни отведе майка си до кабинката, запазена за семейство Град и отвори вратичката. И докато Лизи и Стюарт влизаха, Мери шепнешком заговори с Джулия.

— Хайде, Пини — каза високо леля му, — ела с мен, а майка ти нека седне близо до пътеката — на лицето на Мери се бе появило изражение на светица и тя изчака синът ѝ да влезе преди нея. След това тя пристъпи в малката квадратна кабинка и грациозно се отпусна на колене върху ниското столче. Пинкни протегна ръка над склонената ѝ глава и затвори вратичката.

От органа се разнесе встъпителен акорд и след това в залата зазвуча химна на процесията. Всички се изправиха. Пинкни чу гласа на преподобния Ейдам Едуардс да се разнася в задната част на църквата. Гласът беше дълбок, богат и силен, извисяваше се над гласовете в хора и мелодията на органа. Когато процесията с кръста мина покрай него, той наклони глава и погледна зад себе си. Едуардс беше величествен. Пищната бяла стола падаше върху ръцете му като крилете на ангел. Косата му беше също така пищно бяла. Тя бе заметната назад от онова, което би могло да се нарече благородническо чело над широко лице с едри кости, открояващ се тънък нос, прав като линийка и свежо избръсната квадратна челюст и дълбока трапчинка в брадичката. Пинкни отново погледна напред. Той не смееше да погледне към леля си, защото се страхуваше, че може да се разсмее. Тя не бе преувеличавала. Мекото шумолене на копринени фустии беше индикация за извъртащите се дами, които следяха с поглед фигурата на Едуардс, привлечени от някаква магнетична сила.

Когато църковния химн свърши, гласът на Ейдам се разнесе от амвона още преди всички да бяха седнали:

— Да се пожертва Бога, означава човек да разбие душата си — извика той, — да разбие и озлоби сърцето си. О, Господи, не ни презирай. — След това вдигна ръка и погледна нагоре сякаш прониквайки до небесата. Хората отново коленичиха. Той чакаше, те чакаха, докато в залата престана да се чува шума от наместващи се тела и шумоленето на дрехи. Тишината ставаше все по-напрегната. И тогава златният глас отново се спусна над наведените им глави. —

Скъпи, обични ми братя — прозвучаха думите му като милувка — Светото Писание ни доведе, ни води на различни места — ритъмът се засилваше, — за да осъзнаем и признаем многобройните си грехове и своята порочност — Пинкни долавяше вибрациите на думите с цялото си тяло. Беше нещо, което бе изпитвал досега само веднъж, когато чу Пати да пее в *Лакме* в Лондон. Бе дошъл тук от любопитство и развеселен от чутото по отношение на Едуардс. Но вече беше забравил за това, сега бе като омагьосан. Той пригласяше на хората около себе си, следвайки командата на гласа на Ейдам: — ... Ние твърде дълго следвахме прищевките на нашите сърца. Ние нарушихме Светите закони... — познатата служба продължаваше по нов начин. Беше като новоизсечена монета от Едуардс. Когато той отвори Библията на аналоя пред себе си, всички лица се повдигнаха нагоре и зачакаха.

В кабинката, непосредствено до аналоя, Прудънс Едуардс също вдигна глава, сякаш вирайки се в профила на баща си. Харесваше ѝ да седи там, защото надвисналият балкон на галерията създаваше една странна акустична дупка — тя чуваше на десет думи по една. Изумителният глас на баща ѝ не представляваше нищо особено за нея — тя го чуваше всеки ден от живота си. Погледна с ъгълчето на окоото си към енорияшите. Както винаги, всички изглеждаха като хипнотизирани. Беше безопасно да обърне малко повече глава и да потърси с поглед жената. Да, беше пак там. Нищо не се бе променило. Слабата жена с арогантното лице видимо изпитваше досада. През всички години и във всички църкви това бе единствената жена, която така и не се бе поддадала на магията на Ейдам Едуардс. Сърцето на Прудънс възликува. Всяка неделя тя се вълнуваше дали и тази жена няма да се превърне в една от останалите. Защото и в други църкви бе имало други хора, които първоначално бяха имунизирани, за да се поддадат накрая.

Сега забеляза нещо различно. С жената, както обикновено имаше момче и момиченце. На Прудънс ѝ харесваше да наблюдава как издигащото се слънце в един момент ще вкара наклонен лъч в залата над тези златокоси главици. Но днес с тях имаше една по-висока глава, която вече бе докосната от лъча. Тя забрави за предпазливостта и изви глава прекалено подчертано, за да вижда по-добре. Ръката на баща ѝ се повдигна, приковавайки вниманието ѝ обратно. Но не преди да попие в съзнанието си красивата глава и лицето на мъжа със слънчевия ореол.

Останалата част от службата мина незабелязано за нея, макар тя да реагираше механично в хор с останалите и дори да се включи в химните без съзнанието ѝ да участва. Външно изглеждаше напълно концентрирана. Но всъщност броеше секундите, които оставаха до края. Когато процесията, изнасяща кръста стигна до средата на пътеката между редовете, тя можа да се измъкне от страничната вратичка, да изтича през църковното гробище и да остане в сянката на една от колоните на входа, за да наблюдава излизащите хора. Ако спряха, както обикновено ставаше, за да поговорят, тя щеше да го чуе, може би той дори щеше да се усмихне, защото ѝ изглеждаше като човек, който не се е усмихвал прекалено дълго.

Отсъствието на Шед тази неделя не се дължеше на обичайната за него черта да не го свърта на едно място. Но това се отнасяше за много от отсъствията му. Той се бе задържал прекалено много седмици в дома на семейство Трад, преди да осъзнае с увереност, че има нужда и от нещо извън опита на Пинкни. Постави си за цел да разбере какво е то, да го намери и да го получи.

Беше мълчалив по природа, както външно, така и вътрешно. Лишен от образование, на него му липсваха думите, с които да се изразява пред другите или да формулира мислите си. За сметка на това той подсъзнателно усещаше атмосферата около себе си и изпитваше неясни емоции, които ставаха по-силни от това, че не ги анализираше. Поради тази причина той не беше в състояние да изрази благодарността си за приятелството на Пинкни, както и за дома, който му беше предоставен. Нито пък поставяше на съмнение факта, че е тук, за да защитава този дом от името на Пинкни. Смътно разбираше, че безжалостността, на която се бе научил, за да може да оцелее сред бруталността на предишния си живот, ще се превърне в най-ценната му черта по време на хаотичния следвоенен Юг. И когато основният ремонт в дома на „Мийтинг стрийт“ завърши, той започна да броди из града, душейки теченията, наблюдавайки актьорите, докато накрая разбра къде трябва да действа. И се захвана с това.

Хотел „Чарлстън“ беше най-голямата сграда, която някога бе виждал. Той се простираше на по една пряка в две посоки и беше висок три етажа. На всеки етаж се простираха широки веранди с под

от жълти и зелени мраморни плочи, които започваха от огромните дорийски колони и стигаха до високите над двацет фута сводести врати и прозорци на хотела. Фасадата бе блестящо бяла, боядисана от войниците на Сикълс за отпразнуването на Форт Съмтър. Страничните и задната стена бяха все още покрити със следите от снарядите. Тухлената зидария се виждаше през струпейте на първоначалната бяла боя.

Шед започна да идва в подобното на пещера, лошо осветено фойе. Навсякъде се виждаха групички хора, които разговаряха — някои заговорнически тихо, другите с гръмогласна показност. Това място беше център на бизнеса в града. Хотелът даваше подслон на наплива хищници, които историята щеше да нарече „торбарите“. Фойето се превръщаше в място за общуване. Денем и нощем различни групи се формираха, разцепваха, преместваха и прегрупираха. През огромния портал на вечно отворената входна врата, влизаха и си отиваха различни мъже, повечето от тях в униформа.

Шед бродеше насам-натам, без никаква очевидна цел и се навърташе из сенчестите места, където хората предпочитаха да разговарят. Беше облечен в подкъсени протрити панталони, риза и на лицето му беше застинало изражението на човек, който не е с всичкия си. Светлите му очи непрестанно се движеха и погледът в тях издаваше страхопочитание пред внушителната обстановка и важните посетители.

Но в намеренията му нямаше никаква безцелност. Очите и ушите му попиваха всичко и всекиго, запомняха лица, гласове, срещи, ръкостискания, разговори.

— Железопътните линии, ето там са парите — викаше прегърбен мъж с огромна брада на кръга хора, събрал се около него. — Има три компании, готови да паднат като узрял плод в мига, когато чарлстънци бъдат притиснати от трудностите още малко. Релсите ги няма, но компаниите, притежаващи правата върху тях, ще ги продадат и ще пеят.

— И ти си само онзи, който ще им напише мелодията, а? — надсмиваха се тези около него. Шед се премести на друго място.

— ... така че Ал ще получи правото да снабдява с учебници всички училища, открити от Бюрото. Сенаторът сега вдига голям шум

за това колко много благодарни гледачки четат Шекспир, Конгреса ще гласува парите и после неколкостотин посредници ще сложат в джоба на Ал повече от сто хиляди.

— А колко ще даде той на Сенатора?

— Нито цент — намигна разказвачът. — Но някой ще изпрати на жена му нова каляска с чифт жребци с посребрени юзди. — Шед премина нататък.

— ... ще получи нивите с памук за долар на акър веднага щом бъдат разпратени данъчните декларации. Ще наеме няколко бедни бели да се грижат за тях. И цената на памука ще скочи до небето... Ти си луд. Парите са в това да произвеждаш, а не да притежаваш... Сувенирите струват страшно скъпо в Ню Йорк. Търси се всичко, от знаме на бунтовниците до бойна униформа, стига да личи, че идва от стария Юг. Можеш да си купиш униформа за долар. Все още не са чак толкова изгладнели, че да разпродават и знамената, но и този ден ще дойде... Чух, че Хари е купил правата да доставя дървесина за ремонта на четири склада... Не, това го взе стария Ардсли. Хари ще достави тухлите... Ей, има ли някой сведения какво става в офиса на Сикълс? Искам да разбера дали адютантът му може да бъде купен... — Шед се присъедини към излизащите. Той никога не се задържаше прекалено дълго — не искаше някой да го забележи.

Месец по-късно той знаеше повече за сключваните сделки от хората, които ги сключваха. Два месеца още по-късно беше набелязал хората, на които можеше да се има доверие... поне до известна степен. И тогава стана готов да се превърне в един от актьорите, вместо да стои в публиката.

Той накара Пенси да преправи ленения костюм, който Пинкни му беше подарил и в неделята, когато Пинкни заведе майка си на църква, Шед взе на заем часовника му с ланеца, избра бастун от закачалката и направи своя дебют като бизнесмен.

Провинциалният му диалект накара човека, към когото се обърна, да се усмихне и да си тръгне. Но Шед продължи да говори. И след малко мъжът се върна.

— „Трад“ ли каза? Като „Трад стрийт“?

— Чухте ме какво казах. Ще ме чуе и всеки богат човек в Чарлстън.

— И как ще се свържеш с тях?

— Това не е твоя работа, мистър. Стига да правя това, което казвам.

— Я да се разходим до ресторанта, синко. Изглеждаш ми като човек, който има нужда да хапне добре.

— Не съм ви син, така че не ме наричайте така. Но не съм чак толкова горд, че да откажа вашето ядене.

Шед си тръгна с пълен стомах и пълен джоб с ментови бонбони за Лизи. Освен това беше сключил сделка.

Останал сам в залата, неговият домакин премести клечката за зъби в устата си. „Дявол да го вземе, този е по-добър в сделките от мен. А даже още не е започнал да се бръсне!“

Когато Шед се прибра, той върна часовника на Пинкни и докладва какво беше свършил:

— Кеп, вашите приятели в Чарлстън от известно време изпращат своите негри да продават вещите им, за да си купят нещо за ядене. Но тях буквално ги ограбват. А аз намерих един тип, който е готов да даде най-добрата цена.

Пинкни побесня. Той преглътна думите, които бяха на езика му и се обърна с гръб, за да се овладее. После чу какво казва Шед и бавно се обърна отново с лице към него. Раменете му бяха повдигнати, а главата — сгъшена между тях. Той ненавиждаше истината в думите на Шед.

— Някой ще трябва да върти бизнес с тях. Аз не съм от Чарлстън и нямам гордост, за която да ме е грижа. И ти не ми изглеждаш като човек, който ще се захване с това. Всичко, което искам, е да помогна на тези като тебе. Те ще ти дават нещата, ти ще ми ги предаваш, а аз ще ги продавам. За злато. Не мога да чета или да пиша, кеп, но мога да броя. Никой няма да бъде измамен. Нещата вече са започнали, кеп: дреболии — сребърни лъжички, купички и други такива. Нали видя онзи търг? Този бизнес тепърва ще се разраства. Хората имат нужда от пари. Да не искаш да бъдат измамани още по-лошо, отколкото заслужават?

— Прав си, Шед — кимна Пинкни. — И трябва да съм ти благодарен. Но всичко това е толкова... тъжно. — Той примигна. — Мисля, че ще се разплача.

Сега беше ред на Шед да се извърне:

— Трябва да прибера този костюм — каза той. Реши да не съобщава сега на Пинкни комисионната, която щяха да получават.

12.

През останалата част от лятото те се занимаваха с този бизнес на дребно. Пинкни реши най-напред да обсъди проблема с Джосая Енсън, който изцяло се съгласи с Шед и подготви счетоводните им книги за начинанието.

— Аз ще ги водя засега, синко, докато не се научиш да използваш писалка с лявата си ръка. И ще ми плащаш за това. Време е да осъзнаеш, че времето на човек, както ориза, който той яде, струва пари. Това, което ти ще правиш, също е работа, точно както е работа факта, че ви водя счетоводството. И не е срамно да бъде заплащано за нея. Та, да се върнем на въпроса: знам, че Елинът Олстън има нужда от пари, за да купи чинове за нейното училище. Намеква, че ще ипотекира къщата си. Но ще постъпи много по-добре, ако се реши да продаде онази чудовищна мраморна нимфа в градината си. Тя на всичко отгоре е и гола, което може да се хареса на някои колекционери на изкуство. Посети я. И вземи комисионната, което онова момче сигурно прибира за теб. Между другото, къде го намери?

И Пинкни разказа единствено на своя кръстник, цялата история на Шед, за привързаността му към него и за това как бе убил онзи янки, който бе стрелял от засада и беше разкъсал ръката на Пинкни на две части.

— Използва ножа, който носеше скрит в палтото си. Втори изстрел щеше да привлече вниманието към нас. След това разкъса палтото си, за да ми направи турникет и ме пренесе на гръб далече от вражеските линии. Почти не си спомням останалото. Напали огън, сложи ножа в огъня, удари ме по брадичката с чорап, напълнен с пясък, и когато се свестих по-късно, установих, че съм в палатката на лазарета с чиста превръзка върху чисто отрязания чукан. Аз съм една глава по-висок от него и поне двацет паунда по-тежък, а той вероятно ме е мъкнал близо пет мили. И не ми дава да му благодаря.

— Значи ти го доведе у дома?

— Не, той ме доведе. Аз бях много слаб. Бих искал да знам как да му се отблагодаря.

— Пини, не е възможно да се отблагодариш за спасяването на един човешки живот. Единственото, което можеш да направиш, е това, което правиш в момента. Дай му дом, защото ми се струва, че той никога не е имал такъв. Той е човек, който има нужда да се грижи за някого. Едва ли е на повече от шестнайсет, но е от онези мъже, които никога не са били момчета, струва ми се. Ще бъда горд да стана негов приятел, ако ми разреши.

— Това е голяма чест, братовчеде Джосая. Ще му кажа.

— По-добре недей. Няма по-докачливи от бедните бели. Убеждавал съм се в това из съдилищата много пъти. Просто дай на твоя приятел време и свобода на действие, колкото има нужда. Може би един ден и той ще може да получава, вместо само да дава. А, сега тръгвай за Елинър. Тя буквално се измъчва откъде да намери пари.

Пинки посети мисис Олстън същия ден, а след това навести и други стари приятели, които Джосая Енсън му препоръчваше по двама-трима в седмицата. Освен това приемаше парите, които Шед му носеше и се старееше да не изглежда като неблагодарник.

Не беше възможно да запази бизнеса си в тайна. Чарлстън беше прекалено малък свят, за да не разбере семейството му. Затова пребледнял и оправдаващ се, разказа за това на майка си, след посещението при мисис Олстън, която не назова. Мери плесна с ръце и широко се усмихна към него и Шед:

— Каква чудесна идея! Сигурно и аз имам нещо тук, което янките не са успели да ми вземат. После ще можем да купим на Стюарт и Лизи някои неща. Те практически са останали боси. Просто не мога да повярвам колко бързо израстват. Не смеех да го спомена пред теб, защото ти беше малко особен, Пини. Сега, я да помисля. Имаме голямата сребърна купа за пунш, която баща ти наричаше „ваната“. Тя е на тавана в помещението за каретата. Отвратителна е, но е много ценна. Прабаба ти Маршал я е използвала, когато са угощавали Лафайет.

Шед прочисти гърлото си:

— Извинете ме, мадам, но има достатъчно сребро да се павират улиците. Обаче ако имате нещо лъскаво, мисля, че имам клиент за него.

— Искаш да кажеш скъпоценни камъни? О, боже, откраднаха ми кутията със скъпоценностите в Кълъмбия.

— Е, нищо — сви рамене Шед. — Може би тогава ще кажа, че сребърната купа е била вана. Има ли нещо гравирано по нея?

— Какво правехте в Кълъмбия, мамо? — прекъсна го Пинкни. — Не ми казвай, че сте се евакуирали там. Никога нищо не си ми споменавала.

— О, не искам да говоря за това, Пинкни. Беше толкова ужасно! Нека да говорим за нещо хубаво. — Усмивката ѝ изглеждаше почти естествена.

Шед изгледа недоверчиво майката на Пинкни. В нея трябваше да има повече смелост, отколкото ѝ личеше. Или може би беше най-глупавата жена, сътворена от Бога. Да не помисли да спомене за там! От всички ужаси, които войната на Шърман причини на гражданите, смъртта на Кълъмбия беше най-зверската. Шърман беше приел капитулацията на града от неговия кмет в официална церемония, изпълнена с достойнство, а след това се беше изтеглил с почетния си караул извън града, на мястото, където армията му беше спряла на лагер. Три часа по-късно юнионистките войници, разположени по периферията, бяха излели газ и бяха запалили огнен обръч. Немало начин да се избяга. Там, където огненият обръч се разкъсвал, се запалвали нови огньовете. Димът затулил небето и допринесъл за ужаса на хилядите, които открили, че са пленници на града. Когато паднала нощта, пламъците осветили улиците, по които тичали обезумелите тълпи, пищейки и тъпчейки слабите, паднали в краката им. Обръчът постепенно се свивал, отрязвайки старите и ранените, които не могли да се движат достатъчно бързо. Късметлиите се озовали заклещени в един парк в центъра на града. Те използвали шапки, барети, ботуши и обувки, изгребвайки вода от езерото, която изливали върху себе си, за да се запазят от настъпващите огнени езици. Два дена по-късно, когато покритите със сажди оцелели бавно напусkali унищожения централен град на Южна Каролина, въгленчетата още димели. Никой не можеше да забрави Кълъмбия.

Шед отново погледна Мери Трад; той долавяше, че тя с последни усилия се сдържа да не рухне съвсем. „Тя не иска капитана да види белезите от войната“, помисли той и към впечатленията му за тази разглезена жена дете, се добави и чувството на уважение.

— И къде е тази купа? — попита той, за да наруши настаналото неловко мълчание.

— Ще трябва да се качиш по покрива. Стюарт го правеше с лекота, разбира се. Това момче винаги е било като маймуна. О! Само за секунда. Какъв късмет! Спомних си. Стюарт. Къде е Стюарт? Той остави венчалната ми огърлица в една хралупа на дървото, където си беше направил свой дом. Спомняш ли си това дърво, Пини? Онова, на което се катерехте с Ендрю, когато бяхте малки. Стюарт поправи нещата горе, по-скоро май двамата с Алекс се захванаха. И когато трябваше да се пренесем при Джулия, направи така, че янките да не могат да се покатерят по дървото. Разбираш ли, той скри огърлицата ми там. Джулия винаги е критикувала моята огърлица. Не смеех да я взема в нейния дом. Тя винаги ревнуваше, че баща ти се влюби в мен. В този момент Мери разбра, че говори на въздуха. Пини и Шед вече бяха в двора, викаха името на Стюарт и гледаха към високите клони на дървото.

Стюарт се изкатери ловко до най-високите клони и хвърли три подплатени кожени торбички на Шед, който ги подаде на Пинки.

— По-добре занеси това на майка си — каза той, — а аз ще изчакам Стюарт да слезе.

— Добра работа — похвали той момчето, когато то слезе на земята.

— Ти дори не знаеш колко е добра. Понеже ми е известно колко много забравя мама, реших да прибера в едно вързопче и другите ѝ бижута, когато трябваше да скрия огърлицата. Да отидем да видим.

— След малко. Знаеш ли, току-що научих, че си бил в Кълъмбия, вярно ли е това?

— Дали е вярно? Можеш да ми вярваш. Нека ти разкажа... — И Стюарт започна да описва минута по минута всичките си преживелици. Беше намерил пистолет и смятал да убие някои янки, но пистолетът се оказал незареден. И въпреки това, беше съумял да прояви истински героизъм, защитавайки майка си в бягството им към по-безопасно място. И разказваше за всичко с охота.

— И бебето ли беше с вас?

— Лизи ли? Та тя едва не стана причина да ни убият! Когато изтичахме навън от дома на братовчедката Юлайли, Лизи си забрави глупавото плюшено мече. Посред пътя към парка, тя започна да пици

за него. Искаше да се върне и дърпаше мама в една посока, докато аз я дърпах на другата страна. Беше ужасно; Джорджина я взе на ръце и я понесе, макар да пицеше и риташе, но все пак продължихме нататък. След това се разделихме и мама започна да пици за Лизи. Да ти кажа, направо ме ядосаха.

— Все пак сте се спасили и това е най-важното. Как се намерихте с Джорджина?

— Повече не видяхме Джорджина. Мама смята, че е изгоряла в пожара, но аз се обзалагам, че тя просто се скри. Мама щеше да я убие, че е загубила Лизи.

— Изоставила е Лизи?

— Сигурно. Видяхме Лизи, едва когато чакахме влака, който янките докараха, за да заминат всички. Тя беше с жените на Хътчинсънови. Видели я да броди без посока, плачейки за тъпото си мече и я хванали. Боже мой, защо не ме попиташ как се чувстваше мама! Беше се побъркала от тревога. Лизи има навика да бяга, винаги когато не ѝ се угоди. Мама я напляска още там на депото. Готов съм да се обзаложа с теб, че Лизи никога повече няма да избяга.

Шед се замисли за мълчаливото момиченце.

— Не, и аз не мисля, че ще избяга.

Когато влязоха в къщата, Мери се носеше във валсова стъпка из трапезарията около масата. Тя разпери ръце, за да улови слънчева светлина в диамантите и рубините по гривните и пръстените на ръцете си. Ниско до шията ѝ се спускаха дълги обеци. А на самата шия имаше огърлица с такъв ослепителен блясък, че Шед примигна.

Огърлицата беше отрупана с диаманти: редици подобрани камъни, които се спускаха в изострен връх ниско в корсажа на неугледната сива рокля на Мери. Огромен камък, шлифован в крушовидна форма, се поклащаше на края, тежко отпуснат между пълните ѝ гърди. Пинкни я гледаше усмихнат.

— Мамо, това наистина е трудно за вярване. За какво си е мислел татко?

Мери спря да се върти. Широка ѝ пола продължаваше да се поклаща около глезените ѝ. Тя сложи ръце на лицето си, за да скрие порозовелите си бузи и се изкиска:

— Мислеше си нещо много неприлично, което няма да ти кажа. Казваше, че понякога дори вулгарността може да прозвучи уместно.

Това беше тайният му венчален подарък за мен. За пред другите хора ми даде да сложа перлена огърлица.

— Мисля, че паричните ни проблеми са решени — каза Пинкни. — Партньорът на Шед няма да намери нещо по-крещящо дори и за милион години.

Шед погледна усмихнатите им лица, без да разбира нищо. За него огърлицата беше най-красивия предмет на света.

Преговорите по продажбата на огърлицата на Мери Трад отнеха на Шед известно време. Той маневрираше между потенциалните купувачи до момента, когато инстинкта му подсказа, че те са стигнали до границата на търпението и възможностите си. Продаде я за едно малко състояние, особено като се имаха предвид тежките условия, в които трябваше да работи.

Когато изсипа златните монети на масата в трапезарията, Пинкни се смая. Карлингтън беше спасена.

— Мили боже, Шед, та ние можем да живеем като крале! — възкликна той. — Нови обувки за всички ни; боне за майка, та когато отиде в църквата най-сетне да привлече погледа на д-р Едуардс, а защо не и сърцето му; може би дори и кон. Соломон ще може да излъска каретата и ще бъдем в състояние да се движим из града в стил.

— Кеп... приближава времето, когато ще трябва да се плащат данъците. Може би ще е по-добре да помислиш как да задържиш къщата, вместо как да изхранваш кон.

Пинкни го потупа по рамото:

— Изпитвам такова облекчение при вида на това злато, че не мога дори да се ядосам на това, че си прав. Ще купим само онова, от което наистина се нуждаем, и ще съхраним останалото за тежките дни, които се задават... Какво е това? — Той взе кутията, която Шед му подаде, и изгледа обемистия, обвит в хартия пакет, който Шед остави на масата.

— Това е нещо, от което и двамата имаме нужда.

Пинкни повдигна капака и пред погледа му се разкри куп плочки за писане и кутия тебешир. Под тях се виждаше и буквар.

— Ти ми спомена, че мистър Енсън ти казал, че трябва да се научиш да пишеш с лявата ръка. А аз се надявам да научиш и мен. Не искам да остана неук.

Пинкни беше толкова трогнат, че известно време не можа да каже нищо. Гледаше безмълвно Шед, който отбягна погледа му и продължи да говори, сякаш нищо не се бе случило:

— Донесох подарък и за малката. Дай ѝ го ти, кеп. — И разопакова пакета на масата. Едно закръглено плюшено мече ги погледна с копчетата на очичките си. Пини най-сетне си възвърна гласа:

— Колко мило от твоя страна, Шед. Но тъй като ти си се сетил, ти ѝ го дай. Не е получавала нова играчка от толкова време.

— Ще бъде по-добре, ако ѝ дадеш подаръка ти. Тя почти не ме познава, а е толкова свенлива, че се боя да не я изплаша.

— Може би си прав — съгласи се Пини и взе играчката, — но заслугата трябва да бъде твоя. Ела да я намерим.

„Играчка, мислеше си той, качвайки се по стълбите. Ако мислех, че една играчка може да я направи щастлива, щях да продам тази къща и всичко в нея и да ѝ купя всички възможни играчки. И все пак, Шед го прави от добро сърце. Странен е, мълчалив и свенлив като Лизи. Надявам се да не се обиди, когато тя не реагира. Тя е като малка кукла — прави каквото се очаква от нея, но е издялана от дърво. Трудно е все пак, след загубата на Джорджина. Бог ми е свидетел колко силно се надявам скоро да надмогне тъгата си.“ Той тихо почука на вратата на стаята на Лизи и я отвори, скрил играчката зад гърба си. Шед го последва в стаята.

Тя седеше на малкия си люлеещ се стол до прозореца. Дъгите леко поскърцваха. Пинкни знаеше, че ритъмът е винаги един и същ. Той долавяше слабото поскърцване всеки път, когато се качваше по стълбите за своята стая.

— Здравей, Лизи — каза той. — Шед ти е донесъл чудесен подарък. — Лизи акуратно постави крачета отстрани на стола върху пода и се изправи. — Благодаря ви, мистър Симмънс — каза тя, направи лек книксен и зачака спокойно.

— Е, хайде, Лизи, не заслужава ли той една усмивка?

Тя послушно помръдна личицето си и повдигна ъгълчетата на устните си нагоре. Но в очите ѝ нямаше радост. Пинкни усети познатото чувство на отчаяние, което се появяваше всеки ден по време на опитите му да намери път към сърчицето на малката си сестра.

— Не искаш ли да видиш какво ти е купил? Я погледни! — Той извади със замах куклата от скривалището ѝ. „Господи, помисли си той, накарай я да си спомни пак да се усмихне.“ И той сам се усмихна, за да ѝ припомни какво се очаква от нея. В този миг долната му челюст провисна от изумление. Лизи тичаше към него с протегнати ръчички, светнали очи и бликаща от живот.

— Мече! — извика тя. Пинкни се усети да клекне навреме, за да получи прегръдката, която обхвана него и мечето. Лизи седна на пода с тупване и притисна мечето към рамото си. Тя радостно се смееше и започна да го целува. След това го отдалечи от себе си и се намръщи — първо на играчката, после към Пини.

— Но това не е Мечо! — каза тя.

Пинкни поклати глава объркано. Първо смеха, а след него гнева. Слава богу, тя реагираше, но какво не бе наред?

Шед седна близо до вратата.

— О, това е Мечо, наистина — каза той, — или поне той самият твърди, че се казва така. Спря ме на улицата смело, без да се страхува. Каза, че е бил на екскурзия и е работил в един цирк. Хората му давали много сладкиши и малко надебелял. Но могъл да си купи хубаво ново палто, след което станал толкова красив, че решил да се върне у дома, за да се покаже. Мисли се кой знае за какво, този Мечо. — Шед погледна към Лизи. Лицето му беше сериозно.

Тя погледна играчката, а после Пинкни.

— Той си измисля всичко това, нали? — Гласът ѝ беше безизразен. Пинкни се опита да се усмихне.

Лизи го изгледа сърдито, после погледна Шед.

— Ти си измислил това!

За един безкраен миг погледите им се срещнаха. Никой не помръдваше мускулче. След това Шед проговори:

— Това зависи от теб, миси. Искаш ли тази история да е измислена?

Лизи сбърчи вежди, докато мислеше. Погледът ѝ не изпускате този на Шед. Пинкни затаи дъх. Той знаеше, че става нещо много важно. След малко Лизи отпусна вежди.

— Не — каза тя, прегърна мечето и го разтърси. — Тук няма да получиш никакви сладкиши — извика тя, — ах, ти лаком, стар и дебел Мечо! — После го прегърна и зарови личице в меката му шия.

Шед стана и повика с пръст Пинкни. Двамата излязоха на пръсти от стаята.

Когато бяха на средата на стълбището, лицето на Лизи се появи над перилата над главите им. Главата на Мечо беше до нейната.

— Мистър Симмънс — прошепна тя. Шед и Пинкни вдигнаха поглед нагоре. — Клати ми се зъб — съобщи им тя. После се усмихна и бутна с език едно от малките си зъбчета. След това тя и Мечо изчезнаха.

— Трябва да пийна нещо — прошепна Пинкни. И тръгна напред към библиотеката. — Какво се случи горе, Шед?

— Просто късмет, това е всичко. Стюарт спомена, че момиченцето си е загубило плюшеното мече по време на бъркотията в Кълъмбия и приела нещата много дълбоко. Знам от малък, че децата понякога се привързват силно към една от играчките си. И реших, че на нея играчката ѝ липсва повече, отколкото онази негърка, за която ти се безпокоеше. Проклетата черна кучка! Да остави малкото дете просто така, когато сякаш адът се е пренесъл на земята!

Лицето на Пини ясно показваше, че не разбира за какво му се говори. Шед докосна ръката му:

— Няма полза от мрачни мисли. Един Господ знае какво е изживяла малката онази нощ, кеп, и това вече не може да се промени. — Той довърши уискито си на един дъх и протегна чашата си: — Мисля, че ще се справя с партньора на предишната. — Пинкни стана, за да му долее.

Зад гърба му Шед се засмя:

— Ама и тя е умна. Знаеше, че това не е загубеното мече, но реши да си каже, че е същото. Просто помисли и взе решение. Възхищавам се на всеки, който може да приема фактите каквито са.

Пини му подаде чашата:

— Благодарен съм ти, Шед.

— Няма нужда.

Пинкни вдигна чашата за на здравица и двамата продължиха да пият.

13.

Удачният подарък на Шед се оказа повратна точка в живота на Лизи. Тя все още продължаваше да бъде много тиха и свръхвежлива с всички в семейството, но гледаше на Шед като на второ дете и предпазливо му предлагаше приятелството си, макар да не бе установила никакви контакти с децата в Гардънс. Пинкни беше щастлив да вижда как детето постепенно се измъква от черупката на страх, в която се беше крило досега, но признаваше вътрешно в себе си, че ревнува, задето то не се държи така свободно и с него.

Съвсем случайно той намери път за сближаване с Лизи. Сезонните гръмотевични бури през август връщаха у дома децата и гледачките им от Гардънс по-рано от обикновеното. Един ден Софи погледна небето и реши да не излизат. Лизи, останала свободна, изненада Пинкни и Шед в тайните им занимания, на които се отдаваха, когато дамите спяха, Стюарт беше в Клуба, а Софи извеждаше Лизи. Пини обучаваше Шед на четмо и писмо, опитвайки се да пише с лявата си ръка.

— О, Пини — изписка тя, — и аз, Пини, и аз искам — в обхваналата я възбуда тя го докосна за ръката. Това беше първият ѝ контакт след драматичното представяне на Мечо.

Без да проговори, Шед ѝ подаде една от плочките.

— Това тук е буквата „С“ — изрече той, без да се обръща конкретно към някого. — Някои хора бързо ще ме настигнат. — Лизи въздъхна щастливо.

— Пини ще ме научи много бързо — увери го тя. — Пини е най-умният човек на света!

За нещастие на Пини, той не беше толкова умен, че да се измъкне от паяжината на женските интриги, които майка му плетеше. Острото око на Джулия бързо забеляза скрития интерес, проявяван от Прудънс Едуардс към Пинкни и тя не изпусна възможността да

подразни сестра си за въздействието, което сина ѝ оказва в семейството на Едуардс. Мери веднага се залови за работа.

Общозвестен факт бе, че момичето на Едуардс се държи възмутително дори и за янки. Тя не носеше нито кринолини, нито корсет и крачеше по улицата с широки крачки като момче, така че всички да видят, че краката ѝ се движат. Нещо повече, отиваше непридружавана по улицата от дома на пастора до сградата „Южна Каролина“, където преподаваше в училище за чернокожи. И после се връщаше у дома отново сама. Ситуацията просто не можеше да не бъде използвана.

Първият път Пинкни не разбра, че срещата не е случайна. Майка му го помоли да я придружи до аптеката на д-р Трот на „Броуд стрийт“, където искала да види нещо, което Сали Брютън ѝ била препоръчала. Когато той ѝ помогна да слезе по стъпалата пред входната врата, тя тръгна много бавно, оплаквайки се, че е закачила тока си в подгъва на роклята. Малко неочаквано токът ѝ се оправи в мига, когато Прудънс Едуардс излезе от съседната врата. Мери изтича при нея и в продължение на цяла минута бърби, без да спира, след което представи Пинкни.

— Ще ни позволите ли да ви изпратим до дома, мис Едуардс? Не мога да ви опиша какви бандити се движат по улиците!

И, естествено, когато стигнаха до дома ѝ, мис Едуардс ги покани на чай. Двамата с баща ѝ пиели чай в много особени часове, обясни тя. Мери незабавно прие.

— Ще бъде крайно грубо да откажем — прошепна тя на Пинкни, докато Прудънс отиде да доведе баща си от кабинета му.

Следващият половин час бе мъчителен за Пинкни. Майка му и д-р Едуардс се захванаха сериозно да обсъждат окаяното състояние на униформата на хористите, Прудънс не вдигна поглед от ръцете в скута си, а той се опитваше да не проявява нетърпението си.

Когато се случи за втори път, той погледна гневно Мери в мига, когато тя се съгласи да пие чай, а после не скри, че е сърдит и пред двамата члена на семейство Едуардс в дома им. Д-р Едуардс сякаш не забелязваше нищо. Но Прудънс отвърна на сърдития му поглед с подобен.

— Не, мамо, така няма да я бъде — каза Пинкни строго, когато се връщаха към дома. — Правиш го прекалено очевидно. Притесняваш

ме, а освен това, обременяваш и мис Едуардс. Съвсем явно е, че тя не желае да посреща никой Трад като гост.

Мери се нацупи, обвини го в липса на уважение и промени тактиката си. Като жена, за нея проявата на враждебност от страна на Прудънс Едуардс беше напълно прозрачна.

— Тя просто е луда по Пини — довери се тя на приятелката си Керълайн Раг. — Ясно е като бял ден. Вече ѝ изпратих бележка да се отбие в нас след училище, когато времето е лошо и не ѝ позволява да се прибере у дома. А нали знаеш много добре, Керълайн, че всеки ден има буря.

— Мери, това не само е непочтено, но и не прилича на една жена да се занимава с такива неща. На всичко отгоре, избрала си погрешен път. Та ти не искаш да се виждаш с дъщерята.

— Татко ѝ ще дойде да си я прибере. Ще видиш. В погледа на това момиче има нещо лукаво. Тя ще приеме сделката, когато се стигне дотам.

— А бедният Пини? Та ти го хвърляш в ръцете ѝ!

— О, глупости, с Пини всичко е наред. Той е сгоден за Лавиния. И щерката на Едуардс може да върви след него колкото си иска, но това няма да ѝ помогне с нищо.

— И ти се наричаш християнка! Шокираш ме.

— Това, което наистина е шокиращо, е, че един служител на Бога е тук вече цели шест месеца и нито една душа в енорията му не е отворила врата, за да го покани. Дори един от членовете на енорийския съвет го сръза веднъж пред църквата.

— Говориш за мъжете. Но има много дами, които ще отворят вратите си доста бързо.

— Но те не могат да го направят. Дори аз не бих могла да му предложа чаша чай, ако няма и някой от семейството. А колко добре ще се почувства нещастният човек с малко внимание в живота си!

Това се оказа истина. Ейдам Едуардс намираще живота в Чарлстън твърде самотен. Като известен богослужител, той беше свикнал присъствието му да бъде желано на всяко събитие, да бъде канен на вечери, на чай, дори тогава, когато се събираха само мъже, за да пострелят. Освен това, той беше видна фигура сред аболиционистите от Ню Ингланд и речите, които произнасяше на различни събирания, бяха винаги очаквани с интерес. Строгите му

религиозни разбирания бяха искрени и той обичаше своето призвание. Пиететът на Мери Трад го даряваше с топлото чувство за изпълнена мисия при изпълнение на трудните си обязанности в една чужда, враждебно настроена територия. Мекият ѝ глас, чуруликащ около него, също го стопляше. Тази малка дама наистина можеше да направи живота тук малко по-приветлив.

Скоро семейство Едуардс станаха постоянни гости на чай във вторник и петък, независимо от времето. Пинкни се възмущаваше, че от него се изисква винаги да присъства. Мери се разплакваше. Пинкни оставаше.

Маниерите му бяха безукорни и той се вслушваше в разговора, който обикновено се състоеше от серия монолози, произнасяни от плътния глас на Ейдам Едуардс. Участието на Прудънс в тези разговори беше минимално. Пинкни беше свикнал да общува с момичета, които бърбореха много и караха мъжете да се изпълват с усещане за собствената им важност. Но Прудънс Едуардс го караше да се чувства особено.

Мери сияеше. Тя дори си тананикаше, докато се суетеше, приготвяйки се за гостите. Това вкисваше Джулия повече от обикновено. Тя отказваше да се запознае с Едуардс със същото презрение, с което отказваше и да положи клетвата.

— По дяволите — промърмори Пинкни. Беше първият звук, с изключение на драскането на тебешира по плочките, разнесъл се в трапезарията от дълго време насам.

Лизи и Шед вдигнаха поглед от своите плочки.

— Извинявам се — каза Пинкни. — Счупих си тебешира. — И той разпери вдървените си пръсти. — На мен ми стига за днес. — Той стана от масата, едва не прекатурвайки стола, и излезе, като тръшна вратата зад себе си.

Малките пръстчета на Лизи обхванаха тебешира още по-здраво. Тя се концентрира с още по-голямо настървение върху неравната редичка букви „W“, която изписваше. Ръката ѝ трепереше.

Шед погледна свещника, запален, за да разпръсне здрача, дължащ се на бурята навън. Снабдяването с газ беше възстановено и ярката светлина разкриваше жестоката истина за налепените по

стените парчета и прашните призми на едно време забележителната колекция от кристал.

— Опитвала ли си се някога да пишеш с лявата ръка? Страшно трудно е — изръмжа той бавно. Лизи продължаваше да се труди. — Разбира се, на мен ми е страшно трудно да пиша и с дясната, защото никога не съм учил. Ти не си по-голяма от майски бръмбар, но вече пишеш по-красиво от мен.

Лизи спря да пише.

— Измисляш си — прошепна тя неясно, без да откъсва поглед от буквите.

— Не, не измислям. Я, виж тук — и той ѝ показа своята плочка. Малкото момиченце надникна подозрително към нея. Смесица от „V“, „M“ и „W“ покриваха размазаната повърхност.

— Но при теб са три! — възкликна тя.

— Какво три?

— Три различни букви.

— Това не са ли само букви „W“?

— Не всички. Ето, това са — и тя ги посочи с показалец. Ръката ѝ беше спряла да трепери.

— А тази? — Той посочи едно „M“. — Същата, само че завъртяна обратно. Какво ѝ е лошото? Обърни плочата и ще разбереш какво искам да ти кажа.

Лизи обърна плочата. Очите ѝ се разшириха. След това веждите се събраха в напрегнат размисъл.

— Ще трябва да помисля за това — обяви тя. Шед чакаше. Пред прозореца се чуваше квакането на дървесните жаби.

— А-а-а, сега знам! — Тя го погледна усмихнато, показвайки дупките на падналите си зъбчета. — Ето виж, тези, които по-рано беше сбъркал, сега са добре, но са обърнати другите, които преди бяха наред. Буквата „W“ е добра само, ако я напишеш както трябва и я оставиш така. Иначе си е „M“, каквото и да си мислиш.

Шед изхъмка и се почеса по носа. Лизи го гледаше обезпокоено. Накрая около очите му се образуваха бръчици:

— Ах, да ме...! Права си, миси. Сега разбрах.

Лизи цъфна в усмивка. След това го дръпна за ръкава. В големите ѝ очи имаше палав блясък:

— Ако не стоиш на главата си! — каза тя и се изкикоти.

Шед я гледаше с обич. Той никога не беше поставял под съмнение обичта си към малкото момиченце, нито се бе питал защо бледата, изплашена фигурка, свита в тъмнината, беше докоснала сърцето му още при първата им среща. Беше доволен, че между тях има засилваща се връзка и че детето му се доверява, макар и все още безпричинно да се плаши от своите братя и майка си. Страхът ѝ от Джулия беше напълно разбираем; той сам се страхуваше от нея.

— Мистър Симмънс?

— Какво има, бебчо?

— Защо Пини ми се сърди?

— Той не се сърди на теб, сладурче. Той е сърдит на онзи янки, който го простреля в ръката. Защото сега трябва да започне да се учи наново с другата. И не само да пише, а и другите ежедневни неща, като да яде, да се облича, да прелиства страниците във вестника.

— Но може да четете, нали?

— О, да. Не му трябва ръце, за да четете.

— А ти можеш ли да четеш?

— Не, не мога. Разчитам на теб да ме научиш.

— Аз? Това е глупаво. Аз не мога да чета. Само книжки с картинки, защото там си измислям приказките. — Всъщност, Лизи прекарваше по-голямата част от времето си в сянката на долната веранда, прелиствайки страниците на една книжка, презрително захвърлена от Стюарт. Мечо седеше в скута ѝ, слушайки с блестящи очи тихия ѝ глас, докато тя „четеше“.

— Но ти скоро ще тръгнеш на училище и там ще те научат. А след това ти ще научиш мен.

— Мисля, че може. Наистина ли искаш да те уча?

— О, ще ти бъда много задължен.

— Тогава ще го направя. — Тя плесна с ръце. — Ще си играем, като аз ще бъда учителката, а ти и Мечо — учениците. Мога да ви накажа да стоите в ъгъла. Учителите имат право на това — и тя се усмихна дяволито.

На лицето на Шед се изписа безпокойство. Лизи задавено се засмя. След това лицето ѝ потъмня:

— Мистър Симмънс?

— А?

— Много не ми се ходи на училище.

— Защо, бебчо?

— Там има много хора.

Шед искаше да вземе тъничката ѝ ръка в своята, но беше забелязал страха ѝ да бъде докосвана. Той подбра думите си внимателно:

— Тези хора не ти мислят нищо лошо, Лизи. И когато някой се бутне в теб, това е защото хората не гледат къде вървят. И никой няма да ти направи нищо.

Очевидно беше, че не е убедена.

— И още едно нещо, миличка, но то се отнася до порасналите. На всеки човек се налага да прави неща, които не иска да прави. Когато аз отидох във Вирджиния, не ми се искаше. Бях изплашен до смърт. Но трябваше да замина. Сега, когато всичко свърши, мога да кажа, че не беше весело, но и не чак толкова лошо, колкото бях мислил, че ще бъде.

— Бил си изплашен?

— Нали ти казах, до смърт. Но всеки го е страх от нещо.

— Дори Пини?

— Дори Пини. — В гласа на Шед прозвуча печал.

На лицето на Лизи се появи замислено изражение. Шед чакаше. Накрая тя каза убедено:

— Не му личи. Мисля, че и аз мога да го направя. Мога да ходя на училище и да не ми личи.

— Разбира се, бебчо, разбира се, че ще можеш. Ти можеш да направиш всичко, стига да поискаш.

След големи колебания, Мери се реши да изпрати Лизи в училището на мисис Олстън.

— В края на краищата — обясни тя избора си, — тя има френска учителка, макар да не я познавам. И говорете каквото щете, но Елинър е от фамилията. Сестрата на баба ѝ се е омъжила за някой си Пинкни. Във времена като тези, това е единственото, на което човек може да разчита.

Седмица по-късно тя триумфираше над Джулия. Мадам Талванд беше затворила своето училище.

— Представяте ли си! — разказваше тя, умело изигравайки ужаса си, — самият генерал Сикълс окачил табелата на вратата. Мадам отказала да приеме дъщеря му и той затворил цялото училище. Не знам какво ще прави Керълайн Раг. Елинър Олстън просто няма място да приеме малката Керълайн.

Но мисис Олстън намери място за Керълайн. Както и за детето на Сикълс. Мисис Трад яростно се нахвърли върху й:

— Елинър, просто не мога да повярвам на това, което хората разказват. Мислех, че мога да разчитам на теб. Как можа да позволиш на този човек да ни натрапи дъщеря си? Да се подвизава сред момичетата на Чарлстън! В деня, когато онова момиче пристъпи прага на вратата ти, аз ще спра Лизи.

Еlegantната възрастна вдовица я изгледа строго:

— Спри и помисли поне веднъж в живота си, Мери! Каквото и да са извършили янките, ние не сме такива хора, че да воюваме с техните деца.

Мери се опита да спори, но мисис Олстън я отрязва:

— Лизи ще ми липсва — каза тя. Мери отстъпи. Когато се върна у дома, тя цитира думите на Елинър Олстън като свои, добавяйки някои наистина свои коментари.

— Ние не воюваме с децата! Само един янки може да опожари Кълъмбия. Горката мадам Талванд, но как би могла да разбере това тя. Нали не е от Чарлстън!

— Да, тук е едва от 1805 година — отбеляза Джулия.

Мери се престори, че не е чула. После отиде да разговаря със Софи за роклите на Лизи. Ако не можеха да се удължат, тогава щеше да потърси някои от своите, които да се подкъсят. Училището започваше на първи октомври, а това означаваше само след една седмица.

14.

— Тъпи глупаци! — смачка Пинкни вестника.

Джулия промърмори „едно и също“ и продължи да шие.

— Какво има, Пини?

— Политика, мамо, няма да те заинтересува.

— О! — отговорът задоволи Мери. — Извинявай, скъпи, защо не го обсъдиш с Ендрю? Вие мъжете разбирате тези неща толкова по-добре!

Вечното й гукане беше нещо, което Пинкни с мъка издържаше. Той излезе от стаята. Шед му даде няколко минути и се присъедини към него на верандата.

— Да запалим, кеп. — Пини взе пурата и изръмжа някаква благодарност.

— Значи, знаеш какво се случи. Това ще ни довърши.

— Да. — Шед знаеше, че това е неизбежно, беше дочул разговора на мъжете, които бяха замесени. Военното правителство бе позволило на щатската законодателна власт да поднови работата си и група южнокаролинци със сигурност щяха да направят точно онова, за което се съобщаваше във вестника. С пламенно ораторство те бяха приели серия закони, обединени в така наречения „Черен кодекс“, които обявяваха извън закона гласуването от страна на негрите и създаването на отделни съдилища и закони за бели и черни.

— Каква е следващата стъпка, Шед? Ти винаги знаеш.

— В Кълъмбия ще изплуват нагоре нови хора. И единствените между тях, родени в Южна Каролина, ще бъдат черни фигуранти. Онези, които наистина ще въртят нещата, са в хотела. Приготвили са си багажа и са готови да заминат от една седмица.

Както обикновено, прогнозата му се оказа точна. В течение на една седмица Джеймс Ор — временният губернатор бе заменен с полковник от армията. Още преди края на октомври бяха избрани нови законодателни органи, две трети от състава на които бяха чернокожи. Повечето бели бяха бивши агенти на Бюрото на Фридман. Настана времето на Радикалната Реконструкция.

Официалните формуляри, използвани от Военното правителство, бяха разпратени в тънки жълти пликове. Когато дойде първият понеделник на ноември, по всяка улица минаха с маршова стъпка униформени бригади; те спираха пред всеки дом и оставаха в стойка мирно, докато младшите офицери раздаваха известията за оценка на собствеността и дължимите данъци, грижливо сгънати в пликовете с цвят на канарче. Чарлстънци трябваше да платят до края на месеца.

Във вторник се появиха спекулантите. Лично, когато можеха да минат покрай тези, които отваряха врата на почукванията им, чрез бележка под вратата или използвайки тиради, произнасяни от тротоарите. Те бяха готови да помогнат на вдовици, на сираци или на ранени, съумели да се доберат до дома. Можеха да купят къщата за сто, триста или петстотин долара. И така снемаха от данъкоплатеца бремето на неизплатения данък.

— Лешояди! — изсумтя Джулия. — Но как разбират кого да измъчват? Те се залепват за най-слабите като Сюзана Адисън, останала сама с трите си деца. Забележи, че нито един от тях не посмя да дойде тук. Щях да отрежа нахалника веднага.

— Това е проклетие върху нас, Джулия. Бог ни наказва за всичките ни грехове и цялата ни суетност.

— Просто спри глупавите си брътвежи, Мери, или ще ти ударя шамар. — Мери погледна сестри си и реши, че е най-мъдро да продължи четенето на „Книгата на Йов“. Вече беше набелязала няколко пасажа, които имаше нужда да ѝ бъдат разтълкувани от д-р Едуардс.

Джулия излезе да намери Пинкни. Трябваше да има някакъв начин драгуните да се намесят срещу възмутителното нарушаване на реда.

На практика се оказа, че те могат да направят твърде малко срещу шума, който спекулантите вдигаха. Но гражданите разполагаха с някои средства. През този месец в много домове из целия град се състояха събрания. Най-изплашените и безпомощните намериха успокоение в посещенията на свои приятели, запазили спокойствие. Адвокатите се хванаха на работа и започнаха да проучват нотариални актове, завещания и прехвърляния на права. Жените подготвяха

списъци на нещата, които можеха да бъдат продадени. Хората се молеха заедно и един за друг. Спонтанно възникналата солидарност на града намери изражение в думи, изкрystalизира в успокоение и надежда за бъдещето.

Много хора се оказаха в състояние да отложат края, давайки на Пинкни за продан скъпоценни семейни антики. Ролята му в тези сделки го докарваше до отчаяние и гняв. Но той продължи да изпълнява противните си задължения, давайки на Шед анонимни пакетчета и получавайки от него притеснително малки суми за приятелите, които представяше. Той можеше да понесе това да знае, че те са безсъвместно мамени от купувачите. Реалността беше горчива, но поне безпристрастна. Ала искрената благодарност, която му засвидетелстваха, го докарваше до лудост. Това го изкарваше извън нерви, почти до състояние да забрави, че единственото, което бе по силите му, е да намали размера на измамата поне с малко. Сърцето му се късаше да се сблъсква със стоицизма на жените, които му благодаряха с такава топлина, сякаш не им беше взел скъпоценностите, а им ги беше дал.

През тези дни на отчаяние, продължили докъм декември, Пинкни продължи да посещава ежедневно Лавиния. Тя оживено бърбореше за последните малки успехи на Ендрю, за плановете за следващото „гладно парти“, за хитрата идея на Люси да преработи една от роклите за Лавиния, различни клюки за нейните приятелки и техните флиртове. Разсеяността на Пинкни я дразнеше. В крайна сметка тя прекарваше цял ден, за да се направи красива за посещението му и да измисли всички тези неща, с които да го развесели. И когато, както обикновено, той се извиняваше, че е време да се качи и поговори с Ендрю, тя винаги беше гневна, макар да изпитваше облекчение.

Да си сгодена не се оказваше толкова лесно, колкото си беше мислила. Другата алтернатива, обаче, беше още по-лоша. В много от момичетата можеше да се забележи отпуснатостта и примирението, характерни за старите моми. Наоколо просто нямаше достатъчно мъже, включително такива, повредени от войната. Що се отнасяше до Микел Джонсън, беше се оказала права. Той беше поискал ръката на Сара Лесли. Пини беше всичко, на което можеше да се надява. Щеше

да се оправи по някакъв начин. Щом Ендрю беше готов, нека той се оправяше с настроенята на Пинкни. Това не я интересуваше.

За разлика от това на Лавиния гостоприемството на Ендрю бе съпроводено от мълчаливост от негова страна. Двамата си подаваха гарафата край леглото на Ендрю, докато тя се изпразнеше или той заспеше. След това Пини си тръгваше, за да си легне и да стои с часове буден в тъмнината на спалнята, копнеейки за малко сън.

Декември настъпи точно навреме, за да го спаси. Ако беше продължил, макар и само с още няколко дни да споделя отчаянието на приятелите си, щеше да рухне психически. Но дните на сметките бяха изтекли, данъците или бяха платени, или — в най-лошия случай — бяха издадени съдебни решения за отнемане на имотите и бездомните получаваха право на подслон другаде. Чарлстън се бе адаптирал и беше оцелял и след тази криза както толкова много пъти преди, надигайки се от пепелта на руините, от разрушенията след ураганите, от пораженията след епидемиите, от нападенията на индианците и испанците в далечното минало и преди по-малко от век — два пъти на британците в продължение само на четиридесет години. На първи декември беше организирано най-голямото „гладно парти“ и те продължиха да танцуват до късно през нощта, въпреки комендантския час и правителството, което го беше наложило.

Населението на Чарлстън беше намаляло, но солидарността между останалите беше станала непобедима. Те черпеха сила от факта, че бяха оцелели.

— Много съм доволна, че отново си същия, Пини — каза Лавиния. — Сега, след като с тези ужасни данъци е приключено, всички се подготвят за Коледа. Ще прекараме чудесно.

Шед погледна малкия оранжев глобус в ръката си. Той не знаеше какво представлява това, нито разбираше защо Пинкни толкова се зарадва като намери точно такъв в своя чорап. Всъщност, Шед не разбираше какъв изобщо е смисълът на това да се коват пирони по перваза в кабинета и да се окачат тези изпоядени от молците стари чорапи по тях. Чорапът, предназначен за него, беше единственият в що-годе добро състояние. Не беше задавал въпроси за церемонията, неговият стил бе в това да се учи чрез наблюдение. Когато след

закуска, семейството се събра и почна да цъка с език над предметите в чорапите, тогава той разбра, че те правят това заради Коледа. Това и, разбира се, непрестанните посещения в църквата — бяха ходили снощи и отново се канеха да отиват преди обед. Хубавото беше, че поне не очакваха от него да ходи с тях. Дори майката на Пинкни, колкото и религиозна да беше, знаеше, че няма смисъл да се опитва да го кара да прави това.

— Аз не знам какво е това — трепереше тъничкото гласче на Лизи. Тя държеше мистериозното си съкровище. — Мирише силно. Да не е лекарство?

— Глупачка! — изсумтя презрително Стюарт. — Това е мандаринът. Винаги намираме мандарини в нашите чорапи.

Лизи прехапа устни.

— Един джентълмен не може да говори по подобен начин с една дама — обади се Джулия.

Мери прегърна Лизи.

— Милото детенце — започна тя да го успокоява, — то не помни — момиченцето замръзна в прегръдката на майка си.

Пинкни леко издърпа Мери настрана.

— Нека ѝ покажа аз — предложи той. — Това е едно удоволствие, което винаги си доставяме на Коледа, Лизи. До момента, когато Дядо Мраз не беше в състояние да минава през блокадата. — Той се замисли как би могъл да обясни подаръците през годините на войната.

— Аз знам, че Дядо Мраз не съществува — възрази Лизи сериозно. — Стюарт ми каза.

Момчето отстъпи назад пред гневния поглед на майка си и брат си.

Пинкни отново погледна Лизи:

— Мандарините са много вкусни. Сладки са. И вътре са подредени на малки хапки. Това, което трябва да направиш, е да обелиш своята. Ето така — той подмушна палец под кората на своя плод и го обели. Добитата с много практика ловкост изглеждаше приложена без никакво усилие. — Опитай едно парченце от моята, бебчо. Обещавам, че ще ти хареса.

Възползвайки се от това, че вниманието на всички беше приковано върху Лизи, Шед бързо обели своята мандарина.

Подредеността на парченцата го очарова. Той пое дълбоко екзотичния аромат, разнасящ се от отворения плод. Изведнъж сърцето му се изпълни с някаква усещане, което не можеше да назове. Тези хора, това семейство Трад, с всичките им разлики от другите хора, които беше познавал, преди да се срещне с тях, с всичките си безпокойства относно спазването на различни правила, с непрекъснатото повтаряне на „дамите правят това, джентълмените не правят онова“ — тези хора го бяха допуснали сред себе си по съвсем естествен начин, сякаш той не беше онова, което те, а и той също, знаеха, че е беден бял боклук — наричан презрително така даже от прислужниците, които пет пари не даваха дали някой ще ги чуе да го казват. Той не можеше да разбере всичко това. „Ще трябва да постъпя като малката, каза си той. Ще трябва да обмисля това.“

— Не обичаш ли мандарини, Шед? — попита го Пинкни. — Ако е така, аз и Лизи ще изядем твоята.

— Харесват ми, кеп — и Шед сложи парченце в устата си. С облекчение установи, че наистина много му харесва.

През седмицата след Коледа чарлстънци съумяха да организират серия чествания, които можеха да се сравнят с предвоенния период поне по брой, ако не по великолепието. Старият кон на Джосая Енсън и каретата му бяха непрекъснато на път, откарвайки и връщайки членовете на семейства Енсън и Трад по безкрайна поредица от балове и партита. Шед знаеше, че макар отношенията му с Трад да бяха поспециални, той няма да бъде добре дошъл в домовете на безбройните им роднини и приятели. Така че спокойно отказваше на всяка покана да отиде с тях. И наистина не искаше, защото имаше свои планове.

Излизаше да изучава града всеки ден. Не както по-рано — търсейки центровете на делова активност. Този път той търсеше начин да разбере семейството, в което живееше. Баща му беше казвал, че чарлстънци са по-различни от останалите хора. Казваше го с омраза. Но, от друга страна, той мразеше всичко и всички и затова Шед не му беше обръщал внимание. Сега беше готов да приеме, че баща му е бил прав. Не за омразата. За разликата. Шед се опитваше да сортира наблюденията, които бе натрупал. И докато се мъчеше да проумее скритата логика в тях, той бавно се разхождаше из улиците на стария

град, подбирайки по-тихите, където не се движеха хора, нямаше партита, нямаше бизнес, нямаше нищо, освен високи стари дървета и къщи. По някакъв необясним начин, ходенето по такива улици беше в хармония с мислите му.

И също както разходките му винаги завършваха обратно в дома на „Мийтинг стрийт“, така и мислите в главата му винаги стигаха до Пинкни. Той не мислеше за безусловната лоялност, на която се беше обрекъл още от първата им среща. Това беше факт и нямаше какво да се занимава с него. Вече беше сторено. За капитана.

Но Пинкни не беше кепа. Всъщност, беше и не беше. Онзи кеп бе един блестящ кавалерийски офицер. Пинкни Трад бе нещо повече. Този човек имаше много страни: беше глава на семейство и в същото време добър син и племенник; беше денди, кавалерстващ на своите дами вечер, но денем можеше да работи до изпотяване, помагайки, макар и непохватно на ремонтите, с които се занимаваше Соломон; пиеше чай като жена от порцелановите чаши тънки като черупка на яйце, до които Шед се ужасяваше да се докосне, а после вкарваше в себе си, без да му проличи и в най-малка степен, алкохол в количество, достатъчно да убие нормален мъж; можеше да се вбеси за някоя дреболия и да не мигне за нещо важно; имаше правила, които Шед все още не можеше да проумее, а се бе хвърлял в боя с безразсъдство, което макар и при невъзможно съотношение на силите, го бе извеждало от битката победител. И въпреки всички тези противоречия, въпреки изпадането от едно настроение в друго — радост, депресия, нежност, гняв, объркване, апатия, дружелюбност, неодобрение — въпреки всичко това, той изглеждаше някак едно цяло. От Пинкни се излъчваше усещането за монолитно непоклатимо единство. В многото му различни проявления дълбоко в себе си той оставаше един и същ. Това беше някаква загадка.

Шед реши, че отговорът е свързан с това място. Защото и мястото беше загадка. Той отдавна беше преодолял първата си смаяност, когато извисяващите се къщи само с размерите си го бяха направили да се почувства незначителен, изпълвайки го с агресивност. Сега той наблюдаваше как е организиран самият град, как тази стара част се различава от останалата, как всяка постройка в нея има индивидуалност и в същото време е част от някакъв неопределимо единен организъм. Сякаш гледаше човек, сложен човек, труден за

разбиране и пълен с изненади. Винаги изникваше нещо неочаквано. Що за място бе това, където имаше къщи боядисани в синьо, розово и зелено без никаква причина, и те се редуваха с тухлени къщи и къщи с бели стени? И на всичко отгоре би ли живял и най-смахнатия човек, който Шед някога бе виждал — включително баща му — би ли той живял в дом, който е боядисан в бледорозово като кутия за сладкиши?

Той поспря, за да погледне масивното чукче с форма на лъвска глава на вратата на къщата, до която беше стигнал. Чукчето беше излъскано до блясък. Колко много внимание обръщаха тези чарлстънци на дреболиите! Човек би помислил, че намерението им е било да не се привлича внимание към вратата — боята по нея беше олющена.

Той знаеше, че вратата извежда на верандата, а не води към вътрешните помещения. Дори верандите им не бяха като на другите хора — веранди, на които да седнеш и да гледаш минаващите. Не, техните веранди имаха врати, от които се слизаше надолу, и спуснати щори на горния етаж, с които да се оградят от улицата. Тези хора много държах на уединението. Високи тухлени стени заграждаха градините им. И къщите бяха издигнати под ъгъл, така че към улицата гледаше страничната стена. Но, Господи, дори това имаше своята функция! Тази сутрин той се бе натъкнал на един лейтенант — янкито огледа смълчаните къщи около себе си и изруга: „Дори и те се извъръщат от теб!“.

Шед го беше зърнал и по-късно да се навърта около една масивна врата от ковано желязо, поставена в стената. Лейтенантът се опитваше да надникне към опустошената градина. След това се беше отдалечил тъжен, а не триумфиращ, от гледката на развалините. Мястото излъчваше някаква неумолима прелъстителност, сякаш нареждаше: „Гледай, без да пипаш!“. Ако градовете бяха като хората, Чарлстън беше — и в това не можеше да има никакво съмнение — жена.

Той прекоси „Легер стрийт“, за да погледне отблизо порталната врата, за която му беше казал капитана. Много хора твърдяха, че това е най-красивата порта в града. Шед вдигна поглед нагоре, после го спусна, докосвайки с пръст извиващите се спирали, след което опипа остриетата на тежките мечове, кръстосани в рамката. Реши, че не са чак кой знае какво. Даже му се стори, че мечовете на вратата са проява на лош вкус. Погледна избелялата табела, прикрепена към вратата.

Буквите едва се различаваха: „Затворено по заповед на военните власти“. Тук живееше старата францужойка. Шед беше доволен, че на малката не ѝ се наложи да идва на училище, скрита зад тези мечове.

А момиченцето наистина беше голяма работа. Той виждаше с какво нежелание отива на училище всеки ден, макар никой от останалите да не го забелязваше. Но тя го правеше и не се оплакваше. Освен това сериозно се занимаваше с уроците въщи. Учеше и него. Поне тази дейност беше забавна за нея. Грешките, които той правеше, ѝ доставяха огромно удоволствие. А беше една добра малка учителка, по-добра, отколкото можеше да си даде сметка, че е. Когато двамата седяха на масата, той я гледаше и копираше каквото тя прави. Когато майка ѝ и леля ѝ я поправяха, а те се занимаваха с това през цялото време, той се учеше и от това. Жалко, че упреците отнасяше Лизи, но по този въпрос не можеше нищо да се направи. Освен да я размива от време на време. Изглежда бе единственият, с когото тя се смееше. Много се плашеше от останалите, дори от кепя. Изглежда усещаше, че Шед е готов да умре за нея, ако се наложи. И нямаше от какво да се плаши в него.

Шед чу чаткането на копита по паважа и възобнови разходката си. Патрулите на янките не бяха особено благоразположени към шляещи се бели, така както не им допадаха и шляещите се черни. И освен това, вече приближаваше време за обяд. Надяваше се, че скоро отново ще има пържени стриди. Когато спреше да мисли какво всъщност яде, вкусът им ставаше страшно приятен.

КНИГА ТРЕТА
1866–1867

15.

— Мамо, тази голяма ваза с кучешки дрян изглежда великолепно. Направо си вълшебница, когато стане дума да се подреждат цветя. Добро утро, лельо Джулия! Донесох ти „Месинджър“. Вътре има един слух, който би трябвало да те заинтересува. — Опитът на Пинкни да сдобри дамите се оказа безуспешен. Мери продължаваше да се цупи. Изражението на лицето на Джулия беше твърдо като гранит. Той погледна към Шед и вдигна поглед към небето, докато се разполагаха на масата за закуска. Не беше обезкуражен. Слънцето грееше, цветята цъфтяха, птиците пееха, пролетта правеше своята алхимия. Без значение какво ставаше, човек можеше да се чувства щастлив и пълен с надежди в ден като този.

Майка му започна да подсмърча зад салфетката си.

— Престани, Мери! Никога не съм те молила да помислиш за неудобствата, които ми причиняваш, като посрещаш онзи поклонник на Библията в моята дневна! Днес ще можеш да ми се отблагодариш за проявената от мен въздържаност, като отложиш за двацет и четири часа нелепите си преследвания на Преподобния джентълмен. Пини, надявам се няма да се разтревожиш от това, че не ще се наложи да придаваш достопочтеност на заниманията на майка си този следобед. Имам нужда от придружител до Сали Брютън.

— Сали? Но аз не съм поканен! Ще трябва да постъпя в манастир. Определено не можех да вървя с открито чело, след като ме извадиха от списъка на гостите на Сали.

— Партието е женско. Ще ме заведеш до там и после ще дойдеш да ме вземеш. Останалата част от времето прави каквото искаш.

Пинкни искаше да изкрещи от радост. Днешният ден определено не беше от онези, в които да се стои у дома.

— С удоволствие — каза той. Обърна се към майка си и се усмихна пленително. — Остави това, мамо. С Едуардс можеш да се виждаш, когато пожелаеш, но парти в Сали — това е събитие.

— Аз не мога да отида! — извика Мери.

— Защо не?

— Защото е престорено набожна глупачка, ето затова — изсумтя Джулия.

Мери хвърли салфетката си на пода, стъпка я с крак и изтича извън стаята. Джулия се надигна величествено и седна в стола на Мери.

— Аз ще позвъня за закуската — каза тя. — И ще наля кафето — добави с дразнещо спокойствие. — Майка ти изпрати съжаленията си на Сали, че няма да може да отиде. Ще играем вист, а печалбата ще бъде захар и сол. Хазартът, казва Архангелът, е мерзко деяние в очите Господ, така че майка ти, разбира се, не би могла да отиде. И е разстроена, защото не ѝ се пропуска случая. — Устните ѝ се изкривиха иронично при тези думи.

Пинкни се изсмя гръмко.

Имаше осем маси за карти. Сали разпредели гостенките си с добро познаване на нивото на игра и взаимоотношенията между партньорки и противнички. На собствената ѝ маса бяха поканени Ема Енсън, Джулия Ашли и Елинър Олстън. И докато край останалите маси се носеше нестихващо бърборене, четирите играеха с максимална концентрация и смели ходове. Изключвайки анонсите и обявяването на залозите, те не си казаха почти нищо, докато не се появиха две прислужнички с чая.

Джулия събра картите на купчинка в единия ъгъл на масата и се усмихна:

— Чудесно беше, дами. Благодаря ви. — Другите кимнаха в съгласие с нея. Джулия беше съвсем различна. Заядливата жена с кисело настроение от дома на Трад бе изчезнала. Партньорките ѝ на масата бяха най-близките ѝ приятелки, равни на нея по интелект, по житейски опит и познаване на тънкостите на играта при висок залог. В миналото всяка от тях беше залагала на карта цели състояния в Баден-Баден. Днес същото удовлетворение им носеше залагането на домашните запаси на стоки от първа необходимост. Това, което ги интересуваше, бе самата игра.

И удоволствието от разговора. Те рядко имаха възможност да се срещнат всички заедно; обикновено се виждаха поединично на партита, където правилата изискваха да се общува с всички, но да се

говори по-малко. Както и ведро настроение. В този свят на трудности допускането на каквото и да е обезсърчаване беше лукс.

— Как върви училището, Елинър? — поинтересува се Джулия.
— Ти наистина правиш чудеса с Лизи. Тя чете всичко, което ѝ попадне, независимо дали го разбира или не. Определено започвам да я обиквам.

— Добра ученичка е. Бих искала повече да са като нея. Но болшинството, опасявам се, имат глави от най-хубавия карарски мрамор. Все пак, не мога да се оплача. Плащам си данъците и ми остава малко, за да си купя „Мадейра“, от която се нуждая, когато преглеждам домашните им.

— „Мадейра“. О, ти си такава дама, Елинър! — възкликна Сали.
— Аз, обаче, съм по брендите. Когато Майлс се прибере у дома, ще намери скъпоценната си изба суха като Сахара.

— Какви са новините от Майлс?

— Нищо ново. Той все още се мотае из Лондон като див петел, опитвайки да намери някой — достатъчно любезен или достатъчно подкупен, — който да прекара златото под носа на нашето правителство в чувала с дипломатическата поща или в сандъка на някой херцог. Ако ставаше дума само за нашето, мисля, че щеше да се е оправил още преди месеци, но той представя всеки в Южна Каролина, който има инвестиции в Англия. Милият, страшно му е мъчно за дома! Писах му, разбира се, че нещата тук далече не са весели, но това едва ли го утешава. Той твърди, че Кралицата е заразила със суката си цялото население.

Ема Енсън изказа мнение, че това, от което Англия има нужда, е нова Реставрация, което напомни на Джулия, че още не е върнала броя на „Кънтри Уайф“, принадлежащ на Джосая.

— Ще го пратя по Пинкни тази вечер, иначе Лизи може да го намери, а аз одобрявам ранната зрелост само до някъде.

— По-големите момичета искат да поставим пиеса за първи май — засмя се Елинър. — От известно време се опитвам да се сетя за нещо подходящо. Може би ще цензурирам нещо от Уичърли за тях.

Те се захванаха да дискутират на литературни теми с доброжелателна саркастичност и Сали призна, че планира да се дегизира и да започне да посещава серията оперни представления, спонсорирани от генерал Сикълс.

— Не можеш да направиш такава нещо — каза Джулия свила устни.

— Хайде, Джулия, а защо не? Можем ли да се преструваме, че янките не съществуват? Защо да не се възползваме от онова, което можем? Чудесно е, че ученичките на Елинър ще се захванат аматьорски с театър — семействата им ще са доволни, ако техните момичета успеят да си запомнят репликите. Но никой не може да очаква от мен да се наслаждавам на една вечер арии, изпълнени от децата на приятелките ми. И това да се окаже единственото ми забавление.

— Но ние отново открихме Лицейския клуб — взмути се Ема. — Аз ти изпратих известие.

— Моя най-скъпа Ема, знам, че ми изпрати известие. И смятам да дойда наистина. Но на мен забавлението ми липсва повече от назидателността. Каква беше програмата последната вечер?

Пълното тяло на мисис Енсън потръпна.

— Хайде, Ема, няма нищо лошо в това да се посмеем! — Джулия и Елинър започнаха да се усмихват. — Кажи, Ема! — Сали беше неумолима.

Ема Енсън започна да се смее така, че по лицето ѝ потекоха сълзи. Другите се присъединиха към нея. Когато се успокоиха, Елинър Олстън отговори вместо нея, защото мисис Енсън беше разпратила покани до всички:

— Описания на Везувий — каза тя задавено и се изкиска.

— ... и на Аврора Борелис — додаде Джулия.

— ... от професор Франсис С. Холмс — завърши Сали.

Ема Енсън отново се разтресе:

— Как можахте да се лишите от всичко това? — И дълбокият ѝ плътен смях отекна из стаята, загубвайки се сред бърбенето около другите маси.

— Но — отбеляза Елинър по-спокойно, — Джулия е права. Не можем да се сприятеляваме с армията и торбарите.

— Съгласна съм — призна Ема. — Трябва да намираме нашето забавление в това да ги гледаме как се борят с бъркотията, която сами създадоха. О, просто не мога да дочакам лятото! Миналата година горещината направо ги стопи.

— Говориш за армията. Но онези противни мъже с клечки за зъби в устата си не страдаха.

— Така е, но и те не бяха особено щастливи. Те всички са изплашени до смърт от чернокожите. За тях всяко черно лице е неразлично от останалите.

— Искаха да ги освободят, нали? От какво се оплакват тогава?

— Според мен не знаеха, че негрите също ядат. Не очаквах, че всички тези черни и гладни лица ще погледнат към обедите на новите си господари.

— А също и към закуските и вечерите, Джосая ми каза, че били вложили много пари в нещо, което се наричало „Общество на колонизираните африканци“. Готови са да изпратят безплатно всеки съгласен да замине за Либерия.

— Това е ужасно. Нещастните души просто не знаят как да оцелеят.

— Да, но има и хора, които ще извлекат полза от всичко това. Джосая е поискал огромен хонорар, за да им оформи документите.

Джулия се намръщи:

— Не си представям Джосая да върши бизнес с тези хора — каза тя.

— Не ставай гъска, Джулия. Че с кого друго би могъл да прави бизнес? Джосая има син инвалид, дебела стара жена и празноглава дъщеря, за които трябва да мисли.

— Има също и Люси — допълни Сали.

Ема въздъхна:

— Да, и Люси. Аз съм една лоша стара жена. Това момиче е като агънце, предано е на Ендрю, държи се уважително с мен, проявява търпение с Лавиния и е по-добра дъщеря на Джосая, отколкото неговата плът и кръв. А аз просто не мога да се насиля да я обичам.

Елинър се опита да я утеши:

— Аз пък мразя съпруга на малката Елинър. Само защото има бенка на врата си. Просто не мога да откъсна поглед от нея: там обикновено виси най-дългият косъм, който съм виждала на света, и това ме хипнотизира сякаш съм заек пред змия. И ме кара да го мразя.

Сали надмина всички:

— А аз не мога да понасям единствения си внук. Прилича ми на крастава жаба. Освен това, има колики непрестанно.

— Хайде, Джулия, твой ред е. Кого мразиш ти?

— Всички във Вашингтон. И почти всекиго, където и да се намира.

Съгласиха се, че Джулия е спечелила.

— Колко е часът? — попита Ема. — Да изиграем ли още един робер? Изядох всичко, с изключение на чашите и чинийките.

Сали погледна часовника, забоден на колана си.

— Можем да изиграем поне още два. Предполагам, че накрая ще съм загубила всичката си сол, освен ако не ми провърви.

Джулия разбърка картите. И докато Ема раздаваше, те изтръгнаха обещание от Сали, че ще забрави за операта.

— Добре — съгласи се тя, — но няма да ви позволя да ме разубедите да се возя на уличните возила, които са решили да пуснат.

Елинър погледна картите в ръката си и направи кисела гримаса, неуспявайки да заблуди когото и да било:

— Това е различно — каза тя. — Най-малкото, което могат да направят, е да ни обезпечат някакъв транспорт. Направиха цените на чехлите толкова високи, че човек просто не може да си позволи да ходи.

Сали отвори анонса.

След като остави леля си на входната врата на Брютънови, Пинкни се отправи към края на „Кинг стрийт“, и после бавно тръгна по променадата по протежение на пристанището. Спря с лице към водата, посрещайки острия вятър с лице и усещайки топлото слънце по раменете си. Зад него слабо се разнасяха острите и донасящите се трудно през соления въздух викове на децата в Гардънс. Пред него се носеха четири чайки, които се спуснаха върху някакъв боклук във водата. Когато установиха, че не става за ядене, те изграчиха нещо една на друга, излетяха и бяха подхванати от въздушното течение. Пинкни ги наблюдаваше и се усмихваше, вживявайки се в тяхното усещане за свобода и грацията, с която се носеха над главата му.

Едно дръпване на палтото му го извади от съзерцанието. Беше Лизи.

— Ще ме заведеш ли у дома, Пини? Софи говори с приятелките си и не дава да си тръгваме, а аз искам да свърша книгата, която чета,

преди да се захвана с домашните.

Пинкни се поклони:

— За мен ще бъде чест, мис Трад. Но най-добре кажи на Софи, че се прибираме. Изтичай и ѝ кажи, а аз ще те настигна при Южната батарея. Не пресичай улицата преди да съм дошъл.

Е, толкова с времето, което уж беше на негово разположение. Вятърът изведнъж му се стори доста остър.

— Стегни се — обърна се той към себе си на глас. — Нямах причина да се самосъжаляваш в този прекрасен пролетен ден! — И тръгна през градината, поемайки аромата на маслинените дървета и глициниите. След това поведе Лизи за дома покрай уханието на невидимите градини по пътя им.

Когато се прибраха, Лизи не забрави да му благодари, след което изтича нагоре по стълбите. Знаеше, че Джулия не си е у дома.

Илайджа му донесе бележка, получена в негово отсъствие.

— Кога излезе мама? — попита Пинкни, след като прочете бележката.

— Малко след вас, мист Пинкни. Накара мист Стюарт да я придружи. И двамата изглеждаха разстроени.

— Благодаря ти, Лайджа. Няма да се бавя. — Докато вървеше нагоре по „Мийтинг стрийт“, той навъсено гледаше в краката си. Бележката беше от Мери — настояваше да я вземе от дома на Едуардс. Може би Джулия бе права. Може би майка му разиграваше някакъв неин спектакъл. Не беше прилично да забавлява Едуардс толкова често у дома си, от друга страна, беше унизително да влачи Стюарт със себе си у тях. Той силно почука на вратата на къщата.

Тя се отвори, но на прага стоеше не прислужник, а Прудънс Едуардс.

— Добър ден, мистър Трад, заповядайте. — И тя тръгна пред него към дневната.

Пинкни спря на прага. Майка му не беше в стаята. Нито мистър Едуардс. Той веднага предположи, че Мери беше изработила Едуардс да я заведе в кабинета си под предлог, че търси съвет в духовната област, и стисна зъби. Тя нямаше право да поставя в неудобно положение с поведението си който и да е било, та дори и чужденци като Едуардс.

— Отивам да намеря майка си — каза той.

Думите на момичето го спряха:

— Не си правете труда. Тя не е тук.

— Но аз получих бележка...

— Аз я изпратих. Скъпата ви майка и онзи светец — баща ми, са на учредителното заседание на сдружението на младежите. Вашият навъсен брат е един от тях.

Пинкни изчакваше обяснение.

— Хайде, седнете — предложи Прудънс. Тя самата седна в ъгъла на покритото с брокат канапе и потупа с ръка мястото в другия край. — Малко вероятно е да ви ухапя. — Тя се усмихваше, но в очите ѝ можеше да се забележи гняв.

Той се подчини.

— Ако възнамерявате да подложим на дискусия родителите си, мис Едуардс, веднага ще ви кажа, че не смятам да го правя.

— Не бих могла да измисля по-скучна тема за разговор. Ако ще дискутираме нещо, нека темата да бъдем ние самите. Защо ме отбягваш, Пинкни? Едва ли е защото ме намираш за досадна. Виждам, че това не е така.

— Мис Едуардс, аз...

— И не ме наричай „мис Едуардс“. За бога, аз те прилъгах да дойдеш тук и сега си мой гост в тази празна къща. Не си толкова тъп, че да смяташ официалността за задължителна, нали? — Гневните ѝ очи му отправяха предизвикателство.

Пинкни почувства в него да се надига съответстващ на това предизвикателство гняв.

— Не знам какво да мисля — отсече той.

— Тогава не мисли. Целуни ме! — Тя поднесе лице, измъчвайки го с поканата на полузатворените си очи и полуотворените си устни.

— Ти ме разиграваш...

— Както библейската курва от Вавилон? — Прудънс отвори очи и се засмя. — Май си шокиран. Дамите не произнасят думи като „курва“. Но от друга страна, аз не съм дама, нали? Аз съм янки, а на всеки е известно, че единствените дами на света са вашите бледи южняшки цветя. Каква изтънченост! Буквално припадат при звука на една англосаксонска дума. И знаеш ли защо припадат? Защото не могат да си поемат дъх от онези глупави железни корсети, в които напъхват талиите си. О, още една лоша дума — „корсет“. Прекалено

интимна, за да бъде произнасяна. Ами думата „крака“? Човек не би могъл и да предположи, че имат такива под нелепите си поли. А може би нямат, може би вместо това разполагат с колела. Но ти знаеш, че аз имам крака, нали? Забелязвала съм те да ги гледаш, когато вятърът развява полата ми. Ще го отречеш ли? Хайде, давай!

— Смятам веднага да си тръгна. — Той се изправи и установи, че има проблеми с равновесието.

— Страхливец! — просъска Прудънс. — Знаеш, че искаш да ме целунеш, че искаш да докоснеш истинско женско тяло, което не е обвито в метал. Интересно, какво ли е усещането, когато целуваш своята любима с трапчинката? Като дървена кукла, удобно настанила се в ръцете ти.

Озлобеният ѝ шепот атакуваше Пинкни като ято разсърдени стършели.

— Спри! — извика той. — Тихо!

Тя дишаше тежко от ярост. Бузите ѝ бяха порозовели и блестяха от избилите по тях капчици пот, гърдите ѝ плавно се вдигаха и спускаха. Пинкни не можеше да откъсне погледа си от нея. Плътно закопчаната догоре рокля стоеше като излята по тялото ѝ. Различаваше дори зърната на гърдите ѝ. Под тънкия памучен плат нямаше нищо.

— Страх ли те е? — присмя му се тя.

Той се свлече обратно на канапето и по някакъв начин главата ѝ се озова в ръката му. Устните му атакуваха устата ѝ. Тя плътно го обгърна с ръцете си и се притисна в него. И докато изучаваха взаимно лицата, очите, устните си с освободени от задръжки целувки, пръстите му дръпнаха шнолите от плътно пристегнатата ѝ коса. Тя падна върху раменете ѝ — тежка, копринено мека и ухаеща на тебеширен прах. Пинкни я отпусна. Той се натисна в облегалката на канапето, за да се освободи. Прудънс също свали ръцете си. Той я гледаше. Лицето ѝ сияеше поруменяло, желано и подсказващо, че е готова да даде всичко. Блестящата коса падаше върху рамене ѝ като фин сатен.

Пръстите ѝ ловко пробягнаха по бюстието ѝ и тя с едно движение го разтвори. След това хвана главата му и я наведе върху голите си гърди.

— Помогни ми да си намеря фибите, дявол да те вземе! Разполагаме с малко време! — Прудънс беше на колене зад канапето, на което Пинкни седеше отпуснат, нечуващ, съзнаващ само собствения си срам и отчаяние. Съвкуплението им беше протекло буйно, като между диви животни и те се бяха търкаляли по витиевия мотив на турския килим. Той беше освободил всичката си натрупала се нужда, объркване и гняв в нея, използвайки я по начин, който не си беше позволявал и с проститутка. Беше се проявил като брутален и груб. Нямахше думи, които да каже, и с нищо не можеше да поправи нанесената отвратителна душевна рана.

Прудънс бързо подреди косата си, огледа се в огледалото на перваза и се обърна към него:

— Най-добре ще е да се махнеш оттук — каза тя делово. — Никога не бихме могли да измислим убедителна причина за присъствието ти тук.

Съзнанието на Пини изплува от дълбините на страданието.

— Какво?

— Казах ти да се махаш от тук.

— Да, да — той с мъка се изправи на крака. — Ще направя каквото е необходимо утре — каза той.

— Какво е необходимо?

— Говоря за брака ни. Лавиния ще трябва да ме освободи от годежа. И след това ще говоря с баща ти.

Прудънс го избута към вратата.

— Няма да правиш нищо такова. А сега си върви. Пресрещни ме край училище утре в три и внимавай някой да не те види, че идваш. Ще поговорим тогава. Не казвай никому нито дума за това.

— Разбира се. Прудънс, аз просто...

— Тръгвай, Пинкни! Бързо!

Тя го проследи през щорите на прозореца в кабинета, докато той не се отдалечи на безопасно разстояние от къщата. Едва след това си позволи да се разсмее.

Джулия беше във великолепно настроение, когато Пинкни я взе от дома на Сали Брютън. Беше спечелила много захар, достатъчно за една от онези хугенотски торти, които така ѝ липсваха.

— В тазсутрешния вестник прочетох нещо много интересно — каза тя. — Може би ще отида да поговоря с Джосая тази вечер по въпроса. Ти кога ще ходиш у тях?

— Какво? Извинявай, лельо Джулия, нещо не се чувствам добре.

— Пролетна слабост, без съмнение. Но ти си достатъчно здрав, за да обръщаш внимание на такива неща. Попитах те по кое време планираш да отидеш при Лавиния.

Силното пребледняване на Пинкни убеди Джулия, че той наистина е болен. Тя настоя да се приберат веднага, за да може той да си легне. Беше щастлив да се подчини.

Когато главата му докосна възглавницата, той потъна в дълбок, спокоен сън, избягвайки от всичко, включително агониите на вината, които смяташе, че няма да му дадат да заспи цялата нощ.

Джулия изпрати бележка до Ема Енсън, извинявайки Пинкни за отсъствието. Беше разочарована, че не може да поговори с Джосая за статията от вестника. Но може би в нея нямаше нищо особено. Споменавахе се за проектозакон, който Конгресът във Вашингтон трябваше да обсъди и според който конфискуваните от Шърман земи следва да се върнат на бившите им собственици. Джулия не смееше да си позволи подобна надежда. Миналият октомври някой си генерал Хауърд беше пристигнал от Вашингтон с прокламация, възстановяваща земята. Оказа се, че това не е нищо повече от лист хартия и поредното доказателство за неефективността на президента Джонсън. Той можеше да прокламира, но не можеше да осигури изпълнението на думите си. Нищо не се бе променило.

Тя реши, че всъщност не ѝ се яде торта. Чудесното ѝ настроение се бе изпарило.

16.

Пинкни се качваше по широките, ниски стъпала на сградата, известна като „Южна Каролина“, а тялото и душата му бяха в смут. Имаше проблеми дори да нагласи походката си. Цели три години — от тринайсет до шестнайсетгодишна възраст — той с неохота беше изкачвал същите тези стъпала всяка петъчна вечер в продължение на пет месеца всяка година, за да посещава уроците в танцовата школа. Сега краката му бяха много по-дълги.

И не можеше да потърси утеха в спомените. Миризмата на тебешир го върна към настоящето и ужасната дилема, пред която се беше изправил. В пет часа трябваше да бъде в Енсънови. Но какво щеше да каже на Лавиния?

Всепроникващата миризма отприщи и спомените на тялото му. Той почувства една недобре дошла възбуда да пристяга слабините му и остър пристъп на срам го прободде в сърцето. Насили краката си да продължат нагоре.

Познатата бална зала беше в окаяно състояние, с мръсни прозорци и отпечатъци от крака по едно време излъскания под. Сега върху него бяха подредени редици прясно сковани чамови чиновци с все още блестящо лаково покритие. Той забеляза, че на плота на най-близкия до него чин е издълбан нечий инициал.

— Този поне се учи да пише — чу се звънкият глас на Прудънс зад гърба му. Пини рязко се извърна с лице към нея.

Тя постави изцапаните си с мастило пръсти върху устните му, за да му попречи да говори.

— Блед си като призрак. Седни на това чудесно „В“ и ме изслушай. Мога да се досетя за всичко, което смяташ да ми кажеш, и не желая да го чувам. — Пини се подчини.

Прудънс закрачи напред-назад и заговори отсечено, недоизговаряйки думите докрай. Не го поглеждаше. Тонът ѝ беше равен, лишен от емоции:

— Забрави за извиненията и чувството си за вина, Пинкни. Не си ми причинил нищо лошо. Прельстих те по най-лесния възможен

начин. Не си първия и съм сигурна, че няма да бъдеш последния. Нищо друго на света не може да направи едно момиче така любопитно, както израстването му на постоянна диета от повторения, че човек е грешен. Загубих девствеността си на тринайсет години и никога не съм съжалявала за това. Още първия път, когато те видях, разбрах, че искам да те имам. Изпречвах се пред теб при всяка откриване ми се възможност, но ти беше прекалено голям джентълмен, за да признаеш, че и ти ме искаш. Дори пред себе си. Накрая се уморих да те чакам. Въпреки девическата ти съпротива, ти в крайна сметка се оказа всичко, което очаквах да видя в теб. Предполагам, че животните от един и същ вид взаимно се подушват. Ако захвърлиш настрана чарлстънските си правила и ограничения, мисля, че и ти би го признал. Не искам отново да те изнасилвам. — И тя се изправи срещу него: — Е?

Пинкни допря устни до нейните. Тя го ухапа за долната устна, след това го хвана за ръката и го отведе до дивана в стаята за преобличане. Двамата трескаво се вкопчиха един в друг.

В топлата умора, която последва, Пинкни усещаше благодарност и желание за закрила, които едва не сбърка с любов. Той лежеше в люлката между гърдите ѝ и шепнеше нежни думи. Когато тя отвърна на това с опитните си ръце и отново предизвика възбудата му с практикувана лекота, той я прие за такава, каквото му се предлагаше — блудница.

Легенът с вода и чистата кърпа, които му бяха предложени след това, не бяха топли и парфюмирани както при Лили, но за Пинкни те бяха потвърждение на мнението му за Прудънс. След това той си тръгна, но не преди да се уговорят за следваща среща след два дни. Идеше му да затананика, докато тичешком слезе по стълбището. Покъсно поздрави Лавиния с целомъдрена целувка по веждата и за първи път възприе прозрачната ѝ престорена невинност като нещо мило, а не досадно. Не чувстваше никаква вина.

Или поне се самоубеждаваше, че не чувства такава.

Пинкни Трад не беше човек, който би се самозалъгвал за собствените си слабости. Беше възпитан от баща и в общество, които поставяха кодекса на честта най-високо сред ценностите, с които един

мъж живее. Целта може и да изглеждаше непостижима, но тя трябваше да бъде преследвана през целия живот на един мъж и когато това правило бъде нарушено, не можеше да има никакви извинения.

Любовната му връзка с Прудънс беше непочтена. Без значение беше, че тя бе инициаторката и че се бе представила в светлината на жените от „Чалмърс стрийт“. Той се държеше непочтено с нея. А Лавиния... Той дължеше вярност на бъдещата си жена. На практика той вършеше предателство по отношение на собствената си майка, рискувайки избухването на скандал, който щеше да унищожи щастието, което тя намираще в хладната утеха на Ейдам Едуардс и възгледите му за Бога. Ами самия Едуардс? Пинкни всъщност оскърбяваше този мъж със своето непридържане към законите на мъжкото поведение и оскверняваше Бога, представян от Едуардс. Едуардс имаше право да го убие, само че той заслужаваше нещо по-лошо.

Да, не можеше да спре. Прудънс Едуардс беше като силен наркотик в организма му. Тя доминираше над тялото и душата му. Той беше буквално обладан от нея.

Емоциите в Пинкни винаги бяха опасно силни. Освен това, той беше млад, с гореща кръв и на всичко отгоре беше лишен от сексуална активност през дългите години на войната и още по-дългите месеци на хаотичен мир, които бяха последвали. И в този момент съвсем неслучайно Прудънс му се бе предложила, точно когато самия въздух беше пропит с плодородието на чарлстънската пролет. Цъфтящи дървета, лози и храсти излъчваха аромат, от който не можеше да се избяга, и просто принуждаваха човек да се опиянява от изобилието им. Където и да погледнеш, свежата зеленина и ярките сатенено меки листа крещяха, че животът е, за да се живее, а самата земя прокламираше чувствеността, присъща на сезона.

В дните и седмиците, последвали неговото прелъстяване, Пинкни се бореше със себе си в скрит, изтощителен конфликт, който правеше дните му черни и измъчваше съзнанието му. Семейство Едуардс продължаваха да им гостуват на чай два пъти седмично. Прудънс се държеше както винаги — една мълчалива, сдържана, добре възпитана млада жена. Мери бърбореше и пърхаше наоколо. А Пинкни се пържеше в Ада. Той не смееше да погледне Прудънс, но не можеше да забрани на очите си да докосват отделните части на тялото ѝ, а

гледката напомняше на неговото тяло за тайната им. Той проклинаше вътре в себе си Едуардс като глупак и трябваше със сила да си наложи да не изкрещи за своя грях и да помоли Едуардс за опрощение.

Най-тежки бяха неделните дни. Нервите му вибрираха от мощния глас на Едуардс и някакви невидими въжета го теглеха към самотната фигура в кабинката под амвона. Внушителните думи на проповедта събуждаха в сърцето му мощна вълна от страх, вина и болка. Те удряха в главата му като светкавици, изтръгнаха се от устните на Едуардс: „От злото и пакостта, от греха, от лукавостта и домогванията на дявола, от твоя гняв и от вечното проклятие“.

И Пинкни отговори в хор с останалите и с гърч в душата си: „Господи, спаси ни!“.

„От прелюбодеянието и всички други смъртни грехове, от всички измами на света, на плътта и на дявола.“

„Господи, спаси ни!“

И през цялото време докато се молеше с всичката сила на тялото си, той гореше вътре в себе си със знанието, че под възглавничката, на която бе коленичил, има бележка от Прудънс, в която пише кога ще бъде следващата им среща.

Той криеше вътрешните си терзания добре, удивлявайки се от това, че никой не вижда никаква промяна в него. Единствените външни признаци бяха тъмните сенки под очите му и постоянната му умора. Сутрин той се разхождаше с мили наред, освобождавайки част от напрежението в себе си чрез физическото усилие, за да може да седне спокоен на масата за обяд. Следобедите, ако нямаше среща с Прудънс, той се усамотяваше в кабинета под предлог, че ще работи върху счетоводните книги, регистриращи постоянното намаляване на финансовите резерви на семейството. Всъщност, седеше на големия стол пред писалището, терзан от буйния, отчаян конфликт, разразяващ се в него.

Един ден чу, че някой се опитва да отвори вратата и изпита изблик на силно раздразнение. Нямаше ли право поне на един час свобода, не можеше ли поне за миг да престане да се безпокои за парите, за караниците в кухнята, за собствените си провали във всичко, с което се бе опитал да се захване? Той се насили да се съсредоточи

върху разтворените пред него страници. Може би досадникът щеше сам да се махне.

Тогава усети нечий поглед върху себе си. Бавно изви глава. Гневът му се изпари. Сериозното личице на Лизи надничаше като пълна луна зад откренатата врата.

— Мога ли да вляза, моля?

— Разбира се! Радвам се да те видя. Какво мога да направя за теб?

Тъничкото телце на момиченцето се плъзна през пролуката.

— Търсех си книгата — обясни тя. — Онази, която ми даде да се упражнявам. Беше в стаята ми, но някъде е изчезнала. Ако я загубя, мама ще се разсърди страшно.

С лек вик на радост тя изтича до писалището и взе орфаната червена книга върху него.

— Ето я! Пенси сигурно я е оставила тук, след като е почистила стаята ми. О, слава богу! — Лицето ѝ сияеше.

— Не ми каза защо я искаш. За интересни неща ли се разказва в нея?

— Но аз не я чета, Пини! — Тя беше смаяна от невежеството му.

— Тогава какво я правиш, ядеш ли я? — попита Пинки с игриво пламъче в очите.

Лизи се намръщи, но веднага разбра, че той се шегува с нея.

— О, смятам да я сложа на главата си и ще се разходя така по стълбите. Искаш ли да видиш? — предложи му тя.

— Бих искал, но съм малко изморен, за да стоя в хола. Не можеш ли да походиш тук?

— Мисля, че мога. — Тя закрепил книгата и започна да пристъпва с малки предпазливи стъпки из стаята.

— И за какво е всичко това? — поинтересува се Пини.

— Стойка. — Докато тя изричаше думата, книгата се плъзна от главата ѝ и падна на пода. — Видя ли какво ме накара да направя? Човек не може да говори и да поддържа стойка едновременно! Не ме питай повече. — Тя се наведе, за да вдигне бремето си. Книгата лежеше наполовина сред изстиналата пепел на камината. — О, по дяволите! — възкликна Лизи. И веднага направи гримаса: — Трябва да спра да говоря така. Леля Джулия ми мие устата със сапун за пране

всеки път, когато го кажа. Научих се от мистър Симмънс. Той ми харесва, Пини.

— И на мен. Леля Джулия ли те кара да ходиш с книгата на главата си?

— Не, това е от училище. Учим се да вървим изправени, да седим изправени и да ставаме като истински дами. Главата трябва да остава неподвижна. Аз го правя доста добре, но Керълайн Раг е по-добра и от мен. Затова се упражнявам.

— А, разбирам. Сигурно е много забавно да ходиш и седиш изправена.

Лизи се намръщи:

— Е, не чак толкова. Очаквам да стане забавно, когато се науча да бъда най-добрата. Искам да кажа, забавното идва, когато си най-добрия. Иначе не мисля, че да си държиш главата като някакъв лешояд е нещо кой знае какво! — Тя погледна към перваза над камината, който минаваше над главата ѝ. — Ето, това бих искала — прошепна тя.

— Какво е това, мъничето ми?

Тя посочи с очернен показалец:

— Искам да съм като тях. Не си ли ги поглеждал? Струват ми се красиви. Измислям си разни истории за тях през цялото време.

Пини стана и се приближи до нея при камината. Той погледна статуетките на грациозните нимфи, които танцуваха по ширината на перваза. Бяха босоноги и облечени в развяващи се рокли. Разперените им ръце и отметнатите глави бяха самото олицетворение на радостта.

— Много са красиви — съгласи се той. — Сега разбирам какво искаше да ми кажеш. Знаеш ли, миличка, тук има достатъчно място, за да танцуваш!

— О, не бих могла. Ще бъде много смешна.

— Не и на мен. Много ще се зарадвам, ако едно малко момиченце се позабавлява. Опитай. Просто разпери ръце и поскачай наоколо! Хайде! Седни и нека ти помогна да си завържеш обувките.

Тя седна плахо, вдървена, сякаш книгата все още беше на главата ѝ. И понеже Пинки не се смееше, започна да набира смелост. И скоро след това вече се въртеше буйно, подскачаше и накрая направи пирует.

Той я наблюдаваше и кимаше окуражително. И в този миг Лизи се спъна. Преди да е в състояние да скочи и да я хване, тя се заби в писалището, изпищя и падна на пода, държейки с две ръце коляното

си. Пинкни успя единствено да хване прекатурващата се лампа. Не беше достатъчно бърз за старата мастилница. Тя замръзна за миг на ръба на писалището, наклони се и падна в медното кошче за отпадъци.

— Добре ли си? Кажй на Пини къде те боли!

Лизи беше ужасена.

— Счупи ли се нещо?

— Не, нищо. Мастилото се разля, но право в кошчето. — Той протегна ръка. Пръстите му напипаха мастилницата. Някакво парче липсваше.

По изражението на лицето му Лизи разбра, че нещо не е наред.

— Счупила се е — каза тя обезсърчено. Започна да плаче, а след това се задави.

— Лизи, спри! Ще го залепим с лепило. — Пинкни изпадна в паника. Тя можеше да се задуши, ако той бързо не направеше нещо: — Соломон има цяло гърне с лепило. Но аз няма да мога да я оправя с една ръка. Ще ми трябва помощ. „Моля те, Господи, нека се хване“, примоли се той вътрешно. После се наведе закрилнически над момиченцето, проклинайки непохватността си.

Тялото ѝ трепереше от усилието да си поеме дъх. Бавно изражението на лицето ѝ се успокои. След малко тя вече можеше да говори:

— Страшно съжалявам, Пини.

— Знам. Но няма защо. Наистина!

— Наистина ли наистина?

— Честен кръст! — При вида на изплашеното личице на Лизи някаква буца заседна в гърлото му. Дяволите да го вземат! Как можа да се случи това в момента, когато вече беше прехвърлен някакъв мост на доверието? — Нека ти помогна. Много ли те боли коляното? — Само ако можеше да я прегърне и я утеши! Това щеше да утеши толкова много и него самия!

Но тя бързо се изправи на крака самичка.

— Никак не ме боли — каза. Лъжата беше очевидна. — Ще помоля Соломон за малко лепило. — Тя отбягна протегнатата ръка на Пинкни и изтича от стаята.

— Дяволите да го вземат! — каза той сега вече на глас.

Лизи намаза парченцата с лепило и ги нагласи с треперещите си, неумели пръстчета.

— Соломон каза да ги поддържа, докато хване. Дълго ли ще бъде? Трябва да си измия лицето и ръцете, преди да ме види леля Джулия!

— Няколко минутки. Искаш ли да ти разкажа историята на тази мастилница?

— История? О, да, би ли го направил, моля?

— Добре. Чакай да видим как беше. Имало едно време...

Лизи въздъхна щастлива и почти забрави страховете си.

— Имало едно време едно малко момченце на име Енсън Трад.

— Татко ли?

— Точно така. Нашият татко, само че ти не го помниш, мисля.

— Не. Но бих искала да съм го познавала.

— И аз бих искал да си го познавала, малка сестричке. Той беше прекрасен човек, много смел и много весел. Е, когато татко бил много, много малък, неговият татко, нашият дядо, му подарил едно пони за рождения ден.

— Кой рожден ден?

— Петия. Или може би четвъртия. Честно казано, не знам. Както и да е, татко много обичал това пони.

— Как се е казвало?

— Принц. Ама искаш ли да ти разкажа тази история или не?

— Искам, искам. Вече няма да те прекъсвам.

— Ето, сега вече си добро момиче. Та, значи татко обичал Принц. Всеки ден той отивал в конюшната още преди закуска и преследвал конярите, молейки ги да го оседлаят и да му позволят да го поязди. Когато семейството ни дошло да живее в града, нямало как — Принц трябвало също да бъде доведен. И тогава се случило нещо ужасно. Татко пораснал, но не и Принц. След известно време краката на татко започнали да се влачат по земята, когато го яхал. И той започнал да язди коне. А това много натъжило Принц, защото и той обичал татко.

— Бедният Принц!

— Да, но също и бедният татко. Било му много мъчно да гледа своя стар приятел така тъжен. И когато ездата щяла да бъде по-лека, той вземал и Принц, позволявайки му да тича в тръс до коня, на който

бил татко. И продължавал да го довежда в града. Слагал му юзда и го разхождал по „Мийтинг стрийт“ до „Уайт Пойнт Гардънс“.

Лизи се закиска.

— Точно така. Всички се смеели. Но на татко не му пукало. След време Принц остарял твърде много, за да може да тича след коня на татко. Той даже остарял толкова, че татко не можел и да го извежда на разходка. Единственото, което можел да прави Принц, било да яде от триците и да дреме под сянката на някое дърво.

— И умрял.

— Да. Станал на много години за едно пони. Татко вече бил почти възрастен човек. Но на мен ми каза, че въпреки че бил голям, плакал като дете. Погребали Принц под дървото, което най-много му харесвало, а татко запазил за спомен едно от копитата му. Накарал един дърворезбар от плантацията да му изработи капак и оттогава го държал на бюрото си като мастилница.

Лизи сбърчи носле:

— О, аз не бих искала някой да държи крака ми на своята маса! Мисля, че това е тъжно и долно.

— Понитата са по-различни от хората, Лизи. А и татко направил това от любов и в знак на вярност. Но в историята има още нещо. Искаш ли да го чуеш?

— Ако не е толкова тъжно, да.

— Мисля, че дори ще те разсмее. Значи, минало известно време. Татко се срещнал с една хубава дама и се оженил за нея...

— Мама?

— Мама. И те се сдобили с едно малко момченце на име... — той зачака.

— Пинкни!

— Пинкни. Момчето било много непослушно.

Лизи се усмихна в екстаз и прошепна:

— Не.

— О, да. Било най-лошото малко момче в цяла Южна Каролина.

— И какво е правило момчето?

— А-а, най-различни ужасни неща. Няма да ти разказвам за тях, защото в малката ти главица може да се появят разни палави идеи. Но най-лошото нещо било, че момчето бягало от къщи през прозореца, когато трябвало да си учи уроците.

— В училище?

— Не, тогава не е имало училища. Момчетата имали наставници, а момиченцата — гувернантки. Някой ден ще те заведе в Карлингтън и ще ти покаже класната стая. Е, та този ужасен Пини изскачал през прозореца в мига, когато наставникът му си обърнел главата. Татко разговарял с него, карал му се, дори го набил веднъж с пръчка. Нищо не се променило. Тогава той решил да опита с хитрост. Имало едно нещо, за което Пини направо бленувал. Мастилницата.

— Защо?

— Не помня. Всичко това е станало преди много време. Може би защото татко държеше на мастилницата си толкова много. Както и да е, аз исках тази мастилница за себе си, исках я повече от всичко останало на света. И татко сключи сделка с мен. Каза ми, че когато стана достатъчно добър, за да пиша домашните си с мастило, той ще ми я подари.

— И ти стана ли добър ученик?

— Да. Е, трябваше ми известно време. Понякога прозорецът ме викаше по-силно, отколкото мастилницата. Но аз силно я желяех. Освен това, може и да бях лош, но исках да доставя удоволствие на татко.

— Значи той ти я даде?

— Да, даде ми я. И когато ти пораснеш достатъчно, за да си служиш с писалка, аз пък ще я подаря на теб.

— Ще го направиш ли, Пини? Наистина ли ще го направиш? Аз ще се уча много добре.

— Наистина, малка сестричке! — Пини гледаше с любов щастливото й възбудено лице и реши да рискува: — А ти ще ми дадеш ли нещо?

Лицето на Лизи помръкна:

— Но аз нямам нищо — обясни тя. — Освен Мечо. Не знам дали бих могла да живея без Мечо, Пини. Но мога да опитам.

Пинкни усети, че очите му парят. Що за свят беше този, в който един мъж не може да намери пари, за да купи на едно дете нещо друго, освен храна и най-евтините обувки?

— Не искам Мечо, мъничето ми. Ще бъда горд, ако ме прегърнеш.

Лизи пое дълбоко дъх. След това пребледняла, но решителна, тя остави мастилницата на писалището и се приближи до Пинкни. Малките ѝ ръчички неуверено докоснаха коляното му, после гърдите му. Той стоеше, без да помръдва, разрешавайки си едва-едва да диша. Ръчичките ѝ се плъзнаха около шията му. Изведнъж тя конвулсивно ги стисна и отпусна глава на гърдите му.

— Това е моят Пини — прошепна тя на себе си.

Пинкни бавно обхвана със своята ръка телцето. Той я притисна за един дълъг миг, а после също така предпазливо я освободи, сякаш държеше едно от онези безобидни диви животинки, които понякога беше намирал заловени в капаните, поставени за хищниците из горите на Карлингтън.

Лизи отстъпи и отпусна ръце. На лицето ѝ имаше изражение като на пътешественик, който се е добрал до подслон в страшна буря.

— Мисля — каза тя с тъничко гласче, — че би ми се искало да ме гушнеш, моля.

Пинкни преглътна с труд:

— Мисля, че и на мене ми се иска — и той се опита да се усмихне. Лизи се покатери на коленете му и се сгуши в него. Пинкни я прегърна, без да казва нищо. В стаята започваше да се здрачава. Сълзите, които един мъж не може да си позволи да пролее, бавно се събираха в гърлото и сърцето му.

17.

Превръщането на Лизи в обичливото дете от миналото има драматичен ефект върху всички в дома на семейство Трад. На Пинкни това донесе чисто и дълбоко щастие и отдих от преследващото го усещане за провал. За Мери това бе доказателство за силата на молитвата и за безмерната любов на Бога. За Шед това бе изместване от най-близкото до Лизи място, което го накара да изпита ревност за първи път в живота си. Но той усети също и смирение и благодарност, когато Лизи използваше неговия skut за трон, така, както правеше с Пинкни, и обгръщаше неговата шия с ръчичките си. Лизи беше като дар, който никога по-рано не бе предлаган на Шед.

Възстановила доверието си към хората, Лизи си възвърна и старото импулсивно поведение. Къщата се превърна в бойно поле, а Джулия непрестанно се оплакваше от смеха на Лизи и трополенето на тичащи крачета. На масата в трапезарията доминираха повторения от рода на: „Дамите не стоят прегърбени... не говорят с пълна уста... не ритат по столовете... не прекъсват другите... не си човъркат храната... не си разливат млякото... не си играят с пудинга... не си слагат лактите на масата... не говорят, ако някой не се обърне към тях... не правят физиономии... не изпускат лъжици...“.

За Стюарт вниманието към Лизи означаваше едно добре дошло игнориране на собствените му прегрешения — скъсани и мръсни дрехи и лоши отзиви на учителя за проявите му. Той беше освободен да изразходва цялата си енергия в полза на дейността на Клуба. Последната се състоеше в изучаване стените и покривите на домовете в околността, прокраждане по най-добрите маршрути и шпиониране на патрулиращите врагове. Скоро щеше да дойде възбуждащото време, когато плановете на членовете щяха да влязат в действие и те щяха да извършат нападения с водни бомби и изгнили плодове, а после да избягат в седалището на Клуба, установено в двора на Алекс. Вече имаха и дневник, откраднат от класната стая, в който щяха да записват със собствен шифър всички бойни акции.

И той беше доволен най-сетне да види Лизи щастлива. През кратките мигове, когато не бе обладан от размисли за собствената си важност, така типични за тринайсетгодишните момчета, той изпитваше обич към сестра си.

Дните ставаха все по-топли, а кавгите вкъщи набираха заряд, приближавайки се към потенциала от предишното лято. Напрежението беше разредено от най-неочаквания източник — янките.

През юни правителството във Вашингтон промени за пореден път колективно взетото си решение и все пак реши да върне на старите собственици земята, иззета в района от Чарлстън до Бофор. Пинкни поздрави Джулия с наздравица.

— Най-вероятно лъжат отново — коментира тя. — Тези чакали просто не са способни на честност.

— Не, лельо Джулия, този път не. Шед го е чул от хора, които знаят със сигурност.

Джулия дари Шед със сърдит поглед:

— Истина ли е, млади човече?

— Да, мадам. При определени условия.

— Ха! Можех да се досетя. Във всичко, което те правят, има някакъв номер. — В множественото число тя очевидно включваше и Шед.

Пинкни се опита да го защити:

— Става дума за нещо естествено, лельо Джулия. Трябва да докажеш правата си, това е всичко и... хм, да положиш клетва. — Той зачака експлозията.

За негово изумление леля му се усмихна:

— Те без съмнение мислят, че това ще ме спре. Ако е така, жестоко се заблуждават. Както е казал Анри Наварски: „Париж заслужава една църковна служба“. Какво трябва да се направи?

— Не е необходимо да се бърза, Джулия. Има три месеца, преди отиването в провинцията да стане безопасно — усмихна се успокояващо Мери. Още преди векове плантаторите в Чарлстън бяха научили, че белите трябва да напускат плантациите си преди десети май и да не се връщат преди да е дошъл октомври. Нощният въздух през лятото беше пълен с болести.

— Глупости. Всеки изтекъл ден е ден на допълнителни поражения на моята собственост. Не ме е страх от блатната треска.

Моят стар надзирател си построи къща в боровата гора на север и никога не е имал проблеми. Мога да остана там до първите студове. Ако се прибирам в къщата всяка нощ, преди да се стъмни, всичко ще бъде наред. И ще имам на разположение целия ден за работа. Ето какво, Пинкни. Отнася се и до вас, мистър Симмънс. Искам веднага след обяда да излезете и да направите каквото е необходимо. Предполагам, че ще ми трябва военен ескорт. Погрижете се да бъдат въоръжени. Онова място сигурно гъмжи от черни вагабонти. Лизи, спри да се кокориш и си яж храната! Няма да те чакаме цял ден. Стюарт, днес следобед можеш да излезеш със Соломон. Той ще се поинтересува дали някои от чернокожите от имението са дошли в града. Запишете имената им. Смятам да наема добрите работници измежду тях и да ги взема с мен. Яж, момче, не се туткай! Има работа за вършене. — Нетърпелива и властна, тя прекъсваше в зародиш опитите им да проговорят.

— Лельо Джулия! — съумя да вмъкне Пинкни, когато тя замлъкна за миг.

— Е?

— Съжалявам, но не разполагаме с достатъчно пари, за да започнеш да наемаш работници за възстановяването на имението. Ако имахме, аз щях да съм отишъл в Карлингтън преди много време.

Отговорът ѝ ги изуми:

— Аз имам пари — каза тя. Маниерите ѝ бяха като на кралска особа.

Мери реагира първа измежду всички:

— Значи ти си стоеше и ме гледаше да продавам бижутата си, а през цялото това време си имала пари? Как можа да бъдеш толкова подла?

— Тези пари са от имението и аз ги държах за имението.

Това запуши устата на Мери. Тя не можеше да повярва на току-що чутото. Пинкни опитваше да се контролира, но това му се удаваше с труд. В стаята се почувства напрежение. След малко той бутна стола си назад и се изправи.

— Моля ви да ме извините, дами — каза той. — Изведнъж се оказа, че ми предстои много работа. Стюарт няма да ходи със Соломон, защото е твърде опасно. Аз ще отида с него. И то след като получа оръжие от Арсенала. Всичко ще бъде организирано

максимално бързо, лелю Джулия. Ако желаеш, можеш да започнеш да си стягаш багажа.

Шед измърмори някакви извинения и го последва на излизане от стаята.

В резултат, четири дни по-късно Джулия Ашли се изправи в своята дневна на „Шарлот стрийт“ пред нейния обитател генерал Даниел Сикълс. Той държеше Библията в едната си ръка. Джулия сложи ръка върху нея, погледна го прямо в очите и повтори думите, които той ѝ казваше:

— Тържествено се заклевам и потвърждавам пред всемогъщия Бог, че оттук нататък искрено ще подкрепям, запазвам и защитавам Конституцията на Съединените щати и обединението на щатите, и по подобен начин ще се придържам и ще подкрепям всички закони и прокламации, направени по време на бунта, имащи отношение към освобождението на робите... И нека ми помага Бог.

Седмица по-късно тя се отправи с първия поток желаещи да пътуват по река Ашли в посока на имението Ашли. Беше безукорно облечена в блестяща черна вълнена рокля. Помпозна шапка с лъскави черни пера украсяваше главата ѝ, защитавана допълнително от голям копринен чадър, който тя държеше с облечена в ръкавица ръка. Изливащият се дъжд бе дреболия, която нямаше силата да спре Джулия Ашли. Тя пътуваше в кипарисовата лодка, сякаш това бе кралска баржа. Четири плоскодънни лодки влачеха сандъците ѝ зад нея, заедно с прислугата и рота подгизнали юнионистки войници.

Пинкни си тръгна от кея.

— Не бих се развълнувал, ако я порази гръм — каза той.

— Бог не би посмял — изръмжа Шед.

— Обзалагам се, че си прав — изсмя се Пини.

— Хайде да се скрием от този проклет дъжд.

През следващите месеци Пинкни получаваше лаконични бележки от Джулия, донасяни от Соломон, когато му се налагаше да идва в града, изпълнявайки различни поръчения от нея. Задачите му основно се състояха в намирането на различни материали. Пинкни се съпротивляваше на любопитството си и не питаше Соломон в какви количества купува тя или как е уредила плащането. Основните

доставчици на инструменти, семена и фермерско оборудване вече бяха чужденци. Името Ашли не би ги подтикнало към даването на специални привилегии. Още по-малко към даването на кредит. Преди да започне войната, плантаторите уреждаха сметките си през януари, когато се появяваха в града за седмицата на конните състезания. Сега обаче девизът беше плащане в аванс или пък ако ли не, лихва от 15 до 20 процента.

В интерес на спокойствието името „Джулия“ рядко се споменаваеше вкъщи. Мери Трад се беше възстановила от изживяния шок и сега охотно разказваше за егоизма на сестра си. Но единственият желаещ да я слуша беше Ейдам Едуардс. Той се молеше заедно с Мери, за да бъде тя пречистена от грешния гняв и да стане така, че Джулия да осъзнае своя грешен материализъм. Мери намираще тези духовни съвети за крайно полезни. Гневът ѝ видимо намаляваше, когато бе заедно с преподобния доктор.

Заминаването на Джулия донесе жадуваното спокойствие в дома на Трад. Илайджа намери готвачка на име Клара и прислужница на име Хати, които заместиха Дилси и Пенси. Соломон се оказа незаменим, но едно момче на име Били беше готово да прави всичко, което му се кажеше, и нещата му идеха отръки. Кухнята се превърна в царство на тишината, в което властваше Илайджа. Пинкни усети, че може да очаква с нетърпение мига, когато се връща при семейството си и че този дом отново е едно кътче на покоя — такова, каквото го помнеше. Все още трябваше непрестанно да се грижи за всички тях, но трайно настанилото се в къщата щастие и особено кипящата жизненост на Лизи възвърнаха оптимизма, който винаги беше съществена част от него. Започна отново да вярва, че може да победи бедността и че ще преодолее неспособността си да намери приемлива работа. Беше сигурен и че ще може да изкупи моралните щети, които бе нанесъл на Прудънс и на собствената си чест. Най-сетне призна пред себе си, че не обича Лавиния и никога не беше обичал нея, а само образа, който беше създал в мислите си. Разбра също, че похотливостта му към Прудънс се е трансформирала в нещо много по-важно. Нещата може би започваха с лекотата, с която тя бе приела обезобразеното му голо тяло, което никой друг, освен Шед не беше

виждал досега. След като нямаше защо да крие тялото си, той постепенно спря да крие и мислите си. Единствено пред нея той можеше да говори за омразата, която изпитваше към собствената си слабост, проявяваща се в това, че не скъсваше връзката между тях. И продължаваше на един дъх да гълчи и нея. А тя не му говореше успокоителните неща, както винаги постъпваха другите жени. Тя се смееше над него и над себе си и съжаляваше, че си отравя живота с това чувство на вина. Спореше с него, караше го да поставя под съмнение високите изисквания, които той поставяше пред себе си. Малко по малко, той започна да разговаря с нея за всичко, дори за неспособността си да отиде в Карлингтън и да се изправи пред онова, което щеше да завари там. Прудънс никога не съчувстваше. Тя разбираше. Този груб интелект, който тя никога не се опитваше да прикрива, го привличаше и предизвикваше. Тя стана важна за него като приятел, а отдавна беше станала незаменима като любовница. Реши да помоли Лавиния да се съгласи да разтрогнат годежа. И за миг не се съмняваше, че Прудънс ще се омъжи за него, макар да беше практически без пари. Нито пък се питаше дали тя ще има силата да посрещне онова, което ги очакваше в бъдещето. Лавиния отказа.

— Ти трябва да си луд! — изкрещя тя. Уплахата и гневът ѝ я направиха непредпазлива и тя се разкри в изблик на откровеност, който разтърси Пинкни до дъното на душата му. — Не бих те освободила дори да ме молиш на колене — каза тя със студен глас. — И то не защото много те обичам. Това не е така. Твоята гадна дървена ръка ме кара да ми се повдига, а от мисълта да те погледна без нея ми настръхва кожата. Но по-скоро ще повръщам всеки час от живота си, отколкото ще се съглася да остана стара мома. Ти си вързан за мен, Пини, така както аз съм вързана за теб. Така че нека постъпим добре и за двамата. Ти никога няма да ме захвърлиш, защото държиш прекалено много на доброто мнение на баща ми. А аз няма да те захвърля, защото просто няма с кого да те заменя. Можеш да престанеш да идваш тук всеки ден. И без това ми досаждаш. Но ще ме придружаваш на всяко парти и ще подскачаш с мен, когато ти наредя да го правиш. Ще бъдеш джентълмен, а аз ще бъда дама и ще можем да живеем така. И никога повече не повдигай тази тема отново.

Когато си тръгна и каза на Прудънс, че Лавиния не иска да го пусне, за да се ожени за нея, отговорът ѝ дойде като още по-силен шок,

защото в него нямаше логика:

— Аз никога не бих се омъжила за тебе, скъпи. Ти си ми прекалено мил.

Оставаше му единствено да се примирява с тази ситуация, която във всяко отношение беше непоносима. Вътрешно присъщата му жилавост надви склонността му да признае поражението си и да се отдръпне в безчувствена апатия. Научи се да живее с измама и отвлечение към себе си, намирайки утеха в часовете, когато можеше да забрави за света, потънал в ангажиментите си в Арсенала, щастлив в компанията на Лизи или в сливането на цялото си същество с Прудънс. Не се мъчеше да се убеди, че е щастлив, но беше успял да намери нещо много близко до душевното равновесие.

Шед се оказа неочакван източник на сила. Тези дни той се задържаше повече от обикновено у дома. Както призна сам, сега, в отсъствието на лелята на Пинкни нещата били много по-лесни за него. Прекарваше безкрайни часове, седейки заедно с Лизи в нейното ъгълче на верандата, където играеха на „училище“. Но още по-дълго прекарваше с Пинкни. Говореше малко, задавайки от време на време по някой въпрос относно историята на града, а в по-голямата част от времето просто беше компаньон в мълчанието. Неизказаното му възхищение и доверието към Пинкни бяха скрито действащи лекарства. Пинкни отвърщаше на обичта, приемаше приятеля си и усещаше в себе си все по-засилващо се уважение към него, което за Шед значеше много, още повече, защото той усещаше, че заслужава тези неща. Мястото, което беше заел в семейство Трад, беше висока оценка за собствената му стойност. Мери го игнорираше, както игнорираше и децата си. Стюарт се хвалеше поред пред Пинкни и пред него, а Лизи непрестанно го молеше да дойде при нея и Мечо с книга.

Единственото нещо, което му бе отречено, това бе участие в обществения живот — което той не търсеше — и в споделянето на отговорността — за което жадуваше. Пинкни никога не му позволяваше да даде нещо за издръжката на дома. Той държеше дела на Шед от комисионната, която печелеха, да си остане само негов. Гордостта не му позволяваше да се чувства задължен и понеже Шед разбираше това чувство, той реши да не спори.

Поради това инвестира парите си в една новосформирана фирма на посредници. Знаеше, че ще го лъжат, но знаеше също, че печалбите

ще бъдат толкова големи, че не би си струвало да се главоболят да го лъжат с много.

Посредничеството беше бизнес, за който той знаеше откъм тъмната му страна. Подобни фирми живееха от малки фермери като баща му, предоставяха им семена и пари, за да се прехранват, докато не бъде събрана реколтата, а след това изкупуваха реколтата по цена, определена от тях. Фермерът оставаше в дълг през целия си живот, в постоянен страх от прехвърлени права над земята му, което беше необходима стъпка като гаранция срещу заемите. Реколтата, обикновено памук, се продаваше с печалба между 500 и 600 процента след като се почистеше. Семената, получавани като страничен продукт от почистването, се продаваха за памучено масло, с изключение на една малка част, която се даваше в аванс на фермера, за да подхване този годишен цикъл отново. Професията беше професия на лешояд.

Шед не каза на Пинкни, че е замесен в такъв бизнес. Вместо това, внасяше парите си в банката и чакаше момента, когато щяха да потрябват.

През ноември 1866 година изглеждаше, че моментът е дошъл. Макар скъпоценностите на Мери да бяха продадени за сума, която беше изглеждала като цяло състояние преди една година, сметката на семейство Трад се оказа едва достатъчна, за да се платят тазгодишните данъци върху собствеността. А в Чарлстън вече не беше останало нищо, което би могло да се продава срещу комисионна.

— Ще трябва да продам Карлингтън — каза Пинкни. — Макар по-скоро да предпочитам да загубя и другата си ръка. — Той беше изпаднал в трескаво отчаяние. — Не ми говори, Шед. Махай се оттук!

Шед изсумтя. Той знаеше колко е докачлив Пинкни на темата за Карлингтън. Моментът беше дошъл. Заради Карлингтън Пинкни трябваше да приеме неговите пари. Сърцето му щеше да надделее гордостта.

— Нека се поразходя насам-натам, кеп — каза той с обикновен тон, — може и да измисля някакво решение.

Той излезе с песен в сърцето и се отправи към хотела, където бяха неговите съдружници.

Това, което чу там, накара дъхът му да спре.

18.

Шед влезе в библиотеката и заговори с неприсъщо за него оживление.

— Хей, кеп, на какво казват хората „мергел“?

Пинкни вдигна поглед от счетоводните книги. Чувстваше се засрамен от това, че си беше изпуснал нервите.

— Рано се прибра. Какво ще кажеш за чаша вино?

— Не, благодаря. Защо не ми отговориш на въпроса?

Пини се засмя:

— Човек никога не може да те обвини, че говориш празни приказки. „Мергел“ се нарича варовиково полезно изкопаемо, което се намира в някои места в земята. Интересен материал. Пълен е с вкаменелости. Хората са попадали на кости на праисторически животни, на риба и може би дори на човешки същества. Защо искаш да знаеш? Само не ми казвай, че в хотел „Чарлстън“ е дошъл и археолог.

Шед подаде на Пинкни чашата с мадейра, която му беше налял:

— Говорят, че е добър тор — каза той. Беше толкова напрегнат, че се тресеше.

— Значи са луди. На почва, в която има мергел близо до повърхността, не расте нищо. В Карлингтън имаме голяма площ с мергел в земята. Там не е се е хванал даже отровен дъб. Но ако е надълбоко, тогава всичко е наред. Няма особена полза от него.

Шед се отпусна.

— Надявах се да е така. Когато беше в болницата, ти доста говори за някакъв малък кон.

— Така ли? Не си спомням. Трябва да съм бълнувал. Странно е какви неща изплуват в главата ти, когато си в треска! Да, когато бях малък, започнаха да копаят втора хладилна яма. Онази варовикова земя е подходяща за това, защото по някаква причина в нея винаги остава хладно. Та, когато изкопаха около три-четири фута, стигнаха до перфектно запазения скелет на еохипус. Черните се изплашиха до смърт и тичайки отидоха при баща ми. Той беше много възбуден. Негрите не искаха и да чуят да се приближат. Наложих се татко и аз да

слезем в ямата и да разчистим останалия варовик, който го покриваше. Тогава той ме изпрати за енциклопедията и трябваше да му прочета на глас за него. „Еохипус“. Ще ти призная, че се измъчих докато го произнеса правилно. Това е предшественикът на днешните коне, но разбираш ли, той не съществува от...

— Това е много интересно, професоре — прокашля се Шед.

— Наистина е интересно. Но имам чувството, че не ме слушаш захласнат.

— Чакай сега аз малко да те захласна. Този там... мергел... бил пълен с нещо, което се нарича фосфати. А всяка земя, на която се сади пшеница, трябва да бъде подхранвана и с фосфати през цялото време. Едни приятелчета от Филадельфия току-що са пристигнали в града, за да създадат компания с някакъв от местните, който има същата земя като твоята. И са донесли един милион долара с тях. Никой не би инвестирал такива пари, ако не разчита да си върне поне по петдесет долара за всеки вложен.

— Фосфати ли? Не знам нищо за това.

— В такъв случай, кеп, най-добре е пак да погледнеш в своята енциклопедия. Това е дяволски по-интересно от разни мъртви коне. Може да установиш, че държиш ключа на всичките си проблеми в онази хладилна яма. Под формата на копане на пари от земята.

Издъненият скиф се клатеше и пропускаше вода.

— Извинете, мист Пинкни — каза ухилено Били, — сигурно ни е хванал някой рак.

Пинкни кимна и се усмихна механично. Цялото му внимание беше приковано върху познатите места по брега.

Извитият дъб, в който се бяха вплели стеблата на глициния, трябваше да се покаже на следващия завой на реката. Вече бяха подминали навеса за лодки, където се привързваха по-тежките баржи. От постройката бяха останали само изгнили дъски, но той беше сигурен, че именно това беше навесът. Блатната трева, изгоряла до златно кафяво под лятното слънце, се поклащаше в невидимото течение на прилива и оказваше почти хипнотизиращо въздействие с ритмичното полюшване първо в едната, после в другата посока. Тя си беше върнала част от територията. Бентовете, които отбелязваха

присъствието на човека тук, построени от него, за да може да избира момента, когато да залее оризовите ниви, сигурно се бяха срутили, връщайки дивия изглед на полята по тези места. Това беше без значение. Истинското мочурище беше красива гледка за очите на Пинкни. Освен това, ако Шед беше прав, Карлингтън повече нямаше да види какво е това ориз. Но тревата щеше да остане вечно, част от реката, дом за птиците и храна за големите сезонни ята прелитащи патици.

Наближаваха. Мислите на Пинкни се въртяха около безсмислената сделка, която беше сключил със Съдбата. „Дано поне дървото да е още там, не възразявам къщата да я няма“, повтаряше си той наум отново и отново, в такт с повдигането на греблата от водата. Реката ги носеше все по-близо и Пинкни усещаше как сърцето му започва да тупти все по-силно.

Скоро. Всеки миг. Как беше възможно боровете да са се издигнали толкова много — не можеше да вижда през тях. Дали не бе сбъркал? Може би завоят бе на друго място... не. Ето го, там се виждаше неговото дърво. Той гледаше, без да може да откъсне поглед и сърцето му се изпълваше със спомени, с болка и благодарност. Огромната извита глициния все още сплиташе клони по местата, където се беше катерил по нея. Все още съществуваше онзи самотен клон, на който мятеше въже и се люлееше, въртейки се, сякаш яздеше кон. Когато беше много малък, беше чувствал, че буквално излита в безтегловен полет в небесата, готов да оседлае и обязди самите облаци. А след като поотрасна, бе открил за себе си изумителната жилавост на лианите, беше се катерил по тях, и презирайки тежкия сладък аромат на цветовете, ги беше късал на едно специално място, а после, обхванал с ръце и крака жилавото стебло, се оттласкваше и политаше заедно с него над реката, за да скочи във водата, запазила зимната си хладина, така че чак дъхът му замираще.

— Дом — каза той. А след това, ненаситно, забравил сделката, започна да се моли вътре в себе си. Моля те, Господи, нека е там! Къщата, домът, моя живот, Карлингтън. Нямаше нищо, което не би обещал, в замяна на черниците и обширната стара къща зад тях. Само още малко и... Греблата потъваха с плясване във водата, изтегляха се, изваждаха се, пак потъваха...

Кеят. Кеят все още си беше на мястото. Пинкни тупна Шед по рамото. Ето и високите дървета, вече започващи да пожълтяват. Черниците не бяха удачен избор за входна алея. Дъбът или магнолията оставаха зелени и през зимата. Но някой отдавна забравен Трад беше повярвал, че може да добави и копринени буби към всичко, което имаше в Карлингтън, и беше засадил черниците. Дърветата висяха под тежестта на провисналия испанския мъх. Пинкни нетърпеливо чакаше да подминат сивия, полюшващ се екран.

И тогава изкрещя пронизително бойния вик на бунтовниците.

— Там е! Били, Шед, къщата е там! Мили боже... това е Карлингтън. Приберете тези гребла. Да слизаме!

Построена за живот и през зимата, къщата беше по-ниска от високите сгради на Чарлстън, с които Шед бе успял да свикне. Бе само на два етажа. В центъра се виждаше огромна веранда с формата на полукръг, обхващаща и двата етажа, по периферията на която имаше колони от кипарис, боядисани с бяла, започваща да се люци боя. Стените бяха иззидани със сиво червеникавите тухли, изработвани в Чарлстън, а прозорците бяха с рамки от варовик. По някои от тях все още имаше здрави зелени кепенци. Три от останалите висяха под наклон, увиснали само на по една панта. Повечето от прозорците бяха голи и стъклата по тях — изпочупени. По стените се виеше бръшлян, тук-таме проникнал през тях вътре.

Пинкни не обръщаше внимание на пораженията. За него това беше домът и той го виждаше със сърцето си. Изтича пред останалите, без да обръща внимание на буренясалата входна алея и поляните.

Предната врата беше залостена. Наложил се Шед да му помогне да я отворят. Вътре го посрещнаха голи стени, покрити с паяжини и купища навети изсъхнали листа в стаите с избити прозорци. Пинкни влизаше пръв във всяка стая на къщата. Шед го следваше както обикновено малко зад него, наблюдавайки го внимателно през полузатворените си клепачи. Когато се върнаха при входната врата, Пинкни въздъхна дълбоко и после сви рамене.

— Направо са ни обрали, копелетата — каза той. Но в гласа му нямаше определено чувство. — Хайде, Шед. Сега ще ти покажа ямата с изкопаемите. — И той излезе, без да се обръща.

Дупката беше квадратна със страна около десет фута и дълбока три фута. Двата седнаха на ръба и заклатиха крака. Както беше обещал Пинкни, по стените на ямата стърчаха грапави буци с различни размери. Шед откърти една от тях и я разгледа. В нея имаше някаква кост с триъгълна форма.

— Зъб на акула — обясни Пинкни. — Като малък ги събирах. Те по някакъв начин излизат близо до повърхността, а след оран се показват и слугите изпращаха да ме повикат, за да разгледам браздите от плуга и да ги събера. Имах сигурно над двеста. Рекордърът сред тях беше дълъг цели осем инча. Сред тях се намираха и кости, но нищо така чудесно запазено както малкия кон. — Дъното на дупката беше посипано в опадали листа, така че не можеха да го видят. Макар да не бяха говорили по този въпрос, те решиха да го оставят както си беше. — Е, Шед, какво мислиш?

— Изглежда ми наред, кеп. Ще отчупя още няколко парчета и ще дам да ги анализират. Защо не вземеш този зъб?

— Не, благодаря. Там вътре се сбогувах с младия Пинкни. Не искам да започвам колекционирането на сувенири.

— Мога ли аз да го задържа?

— Разбира се. Хайде да тръгваме. Приливът се обръща.

— Готово, кеп.

Вече се качваха в лодката, когато чуха глас, който ги викаше. Пинкни се взря нагоре по реката, откъдето се приближаваше кану от издълбан дънер на кипарис. Когато приближи, те видяха, че един невероятно стар негър гребе в него. Той се усмихна с беззъбата си уста, когато видя, че Пинкни го е познал.

— Това е Куджо — извика Пинкни. — Татко Куджо! — Той се изкатери обратно на кея и се протегна към побелелия, съсухрен старец.

— Господ да те поживи, мист Пинкни! Не мислех, че ще те видя отново! — Куджо с мъка се изкачи на кея и изчезна в прегръдката на Пинкни.

Нямаха много време за разговори. Приливът нямаше да ги чака. Пини научи, че Куджо все още живее в бунгалото, което му беше служило за дом в продължение на петдесет години, и че внуците му, неговите „момчета“ му носели достатъчно храна и дърва за огрев. Пини трябваше да тръгва.

— Ще се върна, Куджо — обеща той.

На път за града, Пини разказа за стареца на Шед и Били.

— Той беше главен коняр, откакто го има на този свят. Научи татко да язди. Мен също. Както и Стюарт. А да знаете как обича конете! Говори им на някакъв особен език и те разбират всяка дума. Всички казваха, че Куджо е расовият кон на Карлингтън. Той лично е отгледал всеки състезателен кон, който някога сме имали... Освен това, съумя да погребее четири жени и да стане баща на повече от трийсет деца. Какъв велик старец! Най-голямото щастие беше, че го видях. Шед, животът започва да изглежда все по-добър. Ще видиш, на края ние ще бъдем победителите.

На следващия ден Шед научи къде се изпращат пробите за анализ. Той избра подходящ момент и се вмъкна в пощата. След това повтори същия номер и в банката. Върна се у дома с чек на името на Пинкни.

— Намерих един приятел, който е готов да рискува — обясни той. — Ще разберем резултата от анализа след месец-два. А дотогава това ще ни е от помощ.

Той така и не каза името на приятеля, проявил готовност да рискува.

19.

— Ема, как са краката ти?

— Джосая Енсън! Що за въпрос е това? Остава да ме попиташ как е черният ми дроб.

Съпругът ѝ се поклони ниско.

— Ще ми окажете ли чест да ме предпочетете за следващия валс, мисис Енсън?

— Ти да не си се побъркал? Я се занимавай с твоите работи, Джосая! Имам да кърпя.

Неочакваната широка усмивка на лицето на мистър Енсън направи лицето му почти младежко. Сърцето на жена му прескочи. Това беше първата истинска усмивка, която виждаше на лицето му след завръщането от Апоматокс.

— Ема, скъпа моя — каза той, — ние решихме, че е време да съживим Обществото. Заседавахме тази сутрин — говорях за всички тези, които сме останали — и направихме необходимото. След шест седмици ще се проведе бала на Сейнт Сесилия.

Ема Енсън ахна. Не беше необходимо съпругът ѝ да обяснява важността на новината. Обществото на Сейнт Сесилия представляваше есенцията на изчезналия стар свят в Чарлстън, такъв, какъвто беше едно време. Основано още когато градът представляваше малко, заградено със стени укрепление, това общество винаги бе представлявало символа на празничността и пищната елегантност на Чарлстън. Балът се провеждаше всеки януари по време на седмицата на конните надбягвания и представляваше върхът на обществената активност. Поканите за него се ценяха от гостите от всеки голям град в Европа и Америка. За самите чарлстънци първата стъпка на едно момиче към света беше нейното представяне на Сейнт Сесилия. Загуба на земя, пари, роби, семейни скъпоценности — нищо от това не можеше да се сравни със загубата на тази съкровена традиция. Възстановяването ѝ щеше да вдъхне нов живот на оределите редици оцелели, както нищо друго не би могло да го направи.

— Джосая — задъхано каза Ема. И те вплетоха пръсти в безмълвно разбиране.

И след това тя се сети да зададе хиляди въпроси. Откъде щяха да намерят съставките на пунша — Пунша на Сейнт Сесилия, — откъде щяха да намерят храна, оркестър — Обществото имаше свой оркестър, състоящ се от най-добрите музиканти на Европа, — най-сетне, откъде щяха да намерят парите, за да платят за всичко?

— Остави менажерите да се тревожат по тези въпроси.

Мисис Енсън прехапа устни. Членове на Обществото бяха само мъже. Винаги си беше така и така щеше да остане. Те организираха всичко, дори имената на дамите върху програмите им за танците.

— Надявам се, че ще ме оставиш да си избира роклята?

— Не просто това, мила. За този бал искам да се облечеш точно както беше облечена последния път. Спомнях си те все такава през цялата война. И този спомен ми казваше за какво се бия.

— О, Джосая! — устните на мисис Енсън се разтрепериха.

— И най-вече онова смешно ветрило със сините пера. Проклетото нещо се навря в носа ми. — Той погледна със светнали очи жена си. Да, беше добре. Той винаги можеше да накара Ема да се разсмее, когато заплашваше да се разплаче; за щастие, това не беше се променило.

— Малко е поизядено от молците — говореше му тя в момента, — но знам къде е. Дори янките не го пожелаха, толкова е раздърпано.

— Все някак ще го вземеш.

— И то с гордост.

— ... Има едно нещо, което само вие, дамите, можете да направите за бала, Ема.

— Но, разбира се. Какво е то? Цветята, украсата? Ще направим всичко.

— Трябва да се отнесете добре с генерал Сикълс. — Ема Енсън беше поразена. — Знам — каза нежно съпругът ѝ, — повярвай, мила, знам. Дамите никога няма да простят на янките, че ни победиха. Нито пък някога ще ни обвините, че сме загубили. Ние просто не ви заслужаваме. Тежко ми е да поискам това от теб, Ема, но съм в ръцете ти. Поканата до генерал и мисис Сикълс е условието за неговото разрешение да възстановим Обществото. Искам да ме информираш

кои дами ще танцуват с него. А аз ще се погрижа съпрузите им да се съгласят.

— Но, Джосая, това е непоносимо. Нахалството на този човек не знае граници. По-добре изобщо да нямаме бал, отколкото тези лешояди да ни дебнат в личния живот.

— Ема, помисли! Помисли какво означава балът за всички. А поканените ще бъдат поне петстотин. Е, все някак ще изгубим двама нежелани в тълпата. Ако ти и останалите помогнете.

— Не. Абсолютно не. Това ще развали всичко.

Джосая Енсън беше изумен. За първи път в двайсет и осем годишния им брак, жена му се противопоставяше.

— Ема, умолявам те!

Този път се шокира неговата съпруга. Никога по-рано Джосая Енсън не беше използвал подобни думи към нея. Тя си спомни как Дан Сикълс я беше унизил. Не, по-лошо: как тя се беше унизила сама. Ами ако той кажеше нещо по този повод на някой от гостите на бала? Тя погледна мистър Енсън през замъглените си от сълзи очи. О, Господи, колко победен изглеждаше той! А само до преди няколко минути бе толкова горд и щастлив!

— Джосая, моля те, прости ми. Аз съм една опака стара жена.

— Точно си мислех за това. — И той се засмя, без да убеди нито себе си, нито нея.

— Сигурна съм, че Сали Брютън ще направи каквото трябва. Ще ѝ се обадя утре и ще подготвим списъка.

— Ема — той я прегърна с двете си ръце. — Благодаря ти.

— Какво си позволяваш, Джосая Енсън? Та някой може да влезе всеки миг! Пусни ме сега преди да си ми разбъркал косата. — Нещата отново бяха постарому.

Пинкни размахваше чека като знаме. В очите му блестеше огъня на безразсъдството. Шед познаваше този поглед. След него следваше обикновено кавалерийска атака.

— Щом някакъв непознат може да рискува, можем и ние. Тази година ще си направим такава Коледа, каквито трябва да бъдат всички Коледи. — Пинкни отметна поруменялото си лице назад и нададе бойния вик. Шед се присъедини.

Семейство Трад имаха дузина приятели за Коледния обяд, но не изпращаха покани. Вдовици, приготвили се за пилешко крилце, за да могат децата им да напълнят стомахчетата си, намериха обвързан с панделка бут шунка пред вратите си, играчки за децата с бележки от Дядо Мраз, кошнички с плодове и сладкиши.

Лизи и Мери облякоха новите си рокли от кадифе и слязоха в трапезарията. Масата беше подредена за обяд с шест блюда. Стюарт провери новия си сребърен джобен часовник и предпазливо го постави обратно в джоба на жилетката си. Беше облечен в мъжки костюм. Пинкни запозна Шед със странния вкус на шампанското. А всички слуги намериха по едно странно малко кожено бележниче заедно с новите си дрехи. Ставаха притежатели на спестовен влог в Националната банка на Фридман. Спонсорираната от американското правителство банка беше готова да отвори на всеки негър сметка с пет цента депозит. Подчинените на Илайджа имаха по пет долара в новите си сметки, плюс сребърна монетка, за да се повозят на градския транспорт, който беше започнал да действа от „Уайт Пойнт Гардънс“ до далечния край на града при „Шепард стрийт“.

Приносът на Джулия Ашли беше бут еленско месо и цял наръч зеленика и елови клонки, за да се украси къщата. Тя се бе върнала от имението преди седмица, отслабнала повече от всякога, нежелаеща да разказва за живота си в плантацията, но озарена от някаква вътрешна топлина и тихо щастие, които я преобразяваха.

Когато излезе заедно с Ема Енсън да минат през приятелките си, Мери и Пинкни започнаха да се чудят какво се беше случило с нея. Но коментара на Шед сложи край на предположенията:

— Мис Ашли си търси белята, откакто я познавам — заяви той. — Мисля, че се е сблъскала с маса проблеми, опитвайки се да оправи сама плантацията. Просто някои хора трябва да се борят, за да са щастливи.

* * *

По време на първия следвоенен бал Сейнт Сесилия — така както е редно да бъде на всяко добро парти — имаше невидими, кръстосани и бурни течения. На най-видимото ниво беше изпълнената с радост среща за онези чарлстънци, които бяха принудени да се изселят — почти без изключение те бяха намерили начин да се върнат в града за този специален случай, да поздравят старите си приятели и роднини, да разменят новини за изминалите месеци или години, да се почувстват отново у дома, сякаш войната не я беше имало и като че ли това традиционно събитие изобщо не беше прекъсвало.

Не така очевидно, но не по-малко важно беше представянето на дебютантките в обществото. Всички онези, които бяха пропуснали „своята година“, бяха облечени в бяло и минаха в така наречената Голяма процесия заедно със своите бащи, братя или дядовци. Всички участнички вървяха с изправени глави и горди усмивки, така както стояха и зрителите; беше една мълчалива конспирация: никой не искаше да забележи колко мъже липсват, нито да намери нещо неестествено в странните двойки, съставени например от високо момиче, придружавано от братчето си, което беше малко момченце. Мистър Енсън съпровождаше Лавиния, макар тя да беше сгодена. Никое момиче не биваше да бъде лишавано от представянето си на този бал, защото това събитие оставаше спомен за цял живот. Разбира се, Пинкни беше записан в програмата ѝ за шестнайсетия танц. Той по правило беше запазен за любимите и съпрузите.

Величествени бални рокли, ушити от богати дантели, извадени от складовете и украсени със свежи гардении, се поклащаха от дълбоките книксени. Всяка майка тайно сравняваше белотата на ръкавиците на своето момиче с тази на другите. Те бяха избелвани в царевична каша още от момента, когато балът беше обявен. Дори някоя в Чарлстън да можеше да си позволи нови, тя никога не би унизила приятелките си да ги сложи. Мисис Сикълс беше проявила такта да се яви във видимо неудобни нови рокля, чехли и ръкавици. Дамите на Чарлстън пък имаха такта да скрият огромното си облекчение от очевидното ѝ притеснение.

Още преди да започнат танците, младите момичета вече бяха проучили набързо предстоящите им партньори от раздадените на всяка от тях програми. Реакцията винаги беше една и съща от повече от сто години насам. Сладостно прималяване при прочитането на някои от

имената, отчаяние при други, ужас при поне едно. И все пак, това си беше бал, при това първият за повечето от тези облечени в бяло момичета. Музиката беше вълнуваща, мъжете и момчетата изглеждаха еднакво романтични в костюмите си, възбудата беше заразителна. Събитието, без съмнение, щеше да се запомни за цял живот.

Мистър Енсън се поклони ниско пред дребничко момиче в бяла сатенена рокля. Генерал Сикълс тръгна напред, но една малка, решителна ръка го хвана за лакътя.

— Нали не планирате да направите скандал, генерале — прошепна Сали Брютън. Прозвуча по-скоро като утвърждение, отколкото като въпрос.

— Той трябваше да покани най-напред жена ми — прошепна остро Сикълс в отговор.

— Но, генерале — озари го с пленяващата си усмивка Сали Брютън, — тогава вие нямаше да бъдете на Сейнт Сесилия. Последната младоженка винаги има честта да дойде с булчинската си рокля и открива бала с президента на Обществото. Познавам момичета, които са готови да се омъжат за когото и да е било, стига моментът да е прецизно избран. Ами нещастните служители в църквите! Съставянето на графика на венчавките през сезона изисква дипломация, която е накарвала да се хванат за бутилката не един и двама от тях.

Сикълс се усмихна.

Кризата беше преодоляна.

През време на дългата, замайваща вечер, генерал Даниел Сикълс беше подложен на изпитание, в сравнение с което войната му се стори като пикник. Нямаше никакви оскърбителни прояви, нито каквото и да е било неуважение към него или съпругата му. Напротив, джентълмените и дамите на Чарлстън бяха толкова сърдечни, толкова очарователни, толкова загрижени за начина на прекарването им, че дори мисис Сикълс — една забележително тъпа жена — започна да подозира, че нещо не е наред. Нещастният генерал, който бе настоял за поканата, само защото жена му го бе измъчила да я поиска, откри, че някак необяснимо се беше превърнал в непохватен, дори недодялан гостенин. Той непрестанно настъпваше краката на партньорките си, дори съумя да го направи и със Сали Брютън, която беше легендарна с лекото си валсуване. Всички дами отказваха да приемат извиненията

му, поемайки вината с такава разгорещеност, че той разбираше, че причината е в него. Преди да е изтекъл и час, той вече се потеше обилно и ужасно. На втория час беше готов да удуши жена си. Когато сервираха вечерята, съвсем искрено желаше да е мъртъв.

За жителите на Чарлстън присъствието на техните потисници се оказа дразнител, който изостри остроумието им и добави пикантна подправка към удоволствието.

— Само много културния човек — обясни Джулия Ашли на племенника си, — ще се възползва от силата на изтънчеността. Чувала съм, че китайците имали ножове, толкова добре наточени, че жертвата ставала на ленти, преди да осъзнае, че ѝ изтича кръвта. Не съм се наслаждавала така от двайсет години.

За последния танц оркестърът засвири „На хубавия син Дунав“. Брадичката на Ема Енсън затрепери, когато мелодията зазвуча, но тя се насили очите ѝ да останат сухи. Това беше последният танц на последната Сейнт Сесилия — тази преди войната. Валсът тогава беше още нов, така както беше нова премяната на чарлстънци, които я чуваха отново тази нощ, шест години по-късно. Нищо не се беше променило, нищо, което да бе от значение. Тя разтвори раздърпаното ветрило от сини пера над долната част от лицето си, докато се овладее.

— Аз просто флиртувам с теб, Джосая Енсън — каза тя, когато съпругът ѝ се поклони пред нея.

— Скъпа, ти буквално пленяваш сърцето ми. Ще покажем ли сега на тези млади хора как изглежда истинският валс?

Ема Енсън се изправи, направи дълбок книксен и пристъпи в здравата прегръдка на мъжа си. И повече не почувства тъга.

Новоизлетите камбани на „Сейнт Майкъл“ пристигнаха от Англия през следващия месец. Митническият служител, назначен от Сикълс, определи мито от две хиляди долара, но всички с готовност дадоха по нещо от изтънелите си кесии. Камбанният звън беше отброявал минаването на часовете за всеки от тях още от рождението му, както и от рождението на техните бащи и деди. С връщането на камбаните се върна и наблюдателят, който пропяваше на всеки кръгъл час: „... часа и всичко е наред“. И чувайки познатия дълбок звън да

отеква над града, хората можеха да повярват, че това е истина. Те все още пазеха тази памет.

Една друга традиция — Котилион Клъб, беше възродена с бал, обявен за края на март. Тази организация беше много по-млада от Сейнт Сесилия, защото началото ѝ бе едва през 1800 година и по самата си същност беше не така стабилна. Нейни членове бяха ергените на Чарлстън. Членството се прекратяваше с венчавката, а служебните лица се избираха само за по една година напред. Президентът на Сейнт Сесилия се избираше доживотно, а останалите членове обикновено се преизбираха всяка година, освен ако някой не поискаше да бъде освободен. Котилион Клъб служеше за доказване на способностите. Пинкни беше член, но не беше номиниран за никакви по-особени задължения, на което беше благодарен. Анализът на пробата мергел се получи през февруари и това го хвърли във водовъртеж от активност.

Химическият анализ не говореше нищо нито на него, нито на Шед. Някой трябваше да дешифрира символите и числата, преди да могат да кажат дали новините са добри или лоши. Това, очевидно, беше задача на Пинкни. Прогресът на Шед в основното образование бе изумителен, но той не беше в състояние да научи една нова наука. Пинкни не бе уверен и в своите способности, но доверието на Шед в него бе абсолютно.

Той покани Прудънс да сподели с него тръпката на това предизвикателство. Тя, в крайна сметка, беше учител. И чест гост в дома на Трад. И случаят предоставяше възможност за приемлива връзка между тях. Освен това, както Пинкни призна, той искаше да споделя всичко с нея.

Кошмарът на измамата, необходима при посещенията у семейство Едуардс, накрая свърши. Пинкни и Прудънс можеха открито да проявяват интерес един към другото, поне като учени. И докато Мери гукаше възхищението си от мненията на Ейдам Едуардс, младият мъж и младата жена седяха навели глави над книгите, разпръснати върху масата в единия от ъглите на стаята. Не им потрябваха много седмици, за да научат онова, което искаха да знаят. Находището в Карлингтън съдържаше 60 процента калциев фосфат, което представляваше много висока концентрация. Той беше изходен продукт за получаването на фосфорна киселина, а тя на свой ред бе

съществена съставка за производството на химически торове. В целия свят имаше само четири известни находища на фосфат: Германия, Англия, районът около Бордо във Франция и едно неразработено находище в почти недостъпна точка на картата, наречена остров Раза. Находището в Карлингтън беше по-богато и от трите европейски източника, както и по-лесно достъпно от Раза.

Пинкни и Шед изпаднаха в еуфория.

— Нали ти казвах — смееше се Шед, — ще копаеш парите направо от земята, помниш ли?

Прудънс беше искрено щастлива за Пинкни. Тя знаеше по-добре от всички останали колко го бе измъчвал недоимъка при издръжката на семейството му. Но ангажиментите, които изникваха с разработването на находката при Карлингтън, започваха да отслабват силата, с която тя го държеше. Той нямаше повече нужда от тялото ѝ, за да намери смисъл и щастие в живота си. Този нов интерес поглъщаше цялата му енергия, даваше нови мащаби на импулсивността му, запълваше мислите му. А неговата любов към Карлингтън беше толкова силна, че никоя жена не би могла и да се доближи до това ниво. Тайните срещи в училището ставаха все по-редки и през все по-големи интервали. И в дивото ѝ сърце се зароди семето на гнева.

Когато представителите на Котилион Клъб дойдоха при нея, за да ѝ кажат, че имат нужда от залата за танци, семето даде първите си кълнове. Пинкни лесно можеше да уреди да говори с нея от името на клуба. И тогава щяха да имат възможността да прекарат поне един час заедно. Тя се насили да не мисли за него и Лавиния един до друг, заобиколени от музика, смях и за всички хора в Чарлстън, които трудно понасяха Едуардс дори само по два часа в неделните дни. Ревността не е благородно чувство и е детинска, напомни тя на себе си.

Но когато Пинкни ѝ каза, че е поканил Шед на бала, тя едва не се разплака. Защо можеше един мъж, при това пришълец тук, да пресече линията, която бе като висока стена за една жена? И фактът, че Шед не искаше това, изобщо не я успокояваше.

— Ти си луд, кеп — каза той, когато Пинкни му даде поканата като гост.

— Може би, Шед, но не и в този случай. Ще прекараш добре.

— О, бъди сигурен, че ще прекарам добре. Само че ще бъде на някое друго място.

Но Пинкни не искаше да приеме отказа. Той го уговаряше и убеждаваше в продължение на дни наред. Накрая намери слабото място в отбраната на Шед. Той постави официалния костюм на Енсън Трад на леглото на Шед. Костюмът вече беше прекроен, за да му стане. Шед знаеше, че Пинкни боготвори баща си. Подобен подарък беше невъзможно да бъде отказан. Пинкни вече се беше отказал от някакъв спомен, за да се почувства приятелят му добре. Шед трябваше да приеме. Той скри тревожното си чувство и отиде да се подстриже, обръсне и да си направи маникюр. Вечерта, когато трябваше да се проведе бала, той се разглеждаше в огледалото на дневната и не можеше да се познае. Беше понапълнял. Все още изисканият костюм с шлиц, подобен на лястовича опашка, изискваше по-горда осанка. Шед поизправи без усилие обикновено отпуснатите си рамене. Обърканата му преди коса беше пригладена и брилянтинът на бръснаря я беше направил по-тъмна — почти руса. Новите му мустачки бяха изтънени с геометрична прецизност, а редките му бакенбарди бяха изчезнали. От огледалото го гледаше джентълмен.

Над рамото му се появи главата на Пинкни:

— За какво си мислиш? — попита той с горда усмивка.

Около очите на Шед се появиха бръчици:

— Ще излъжа, ако кажа, че не се изненадах сам от себе си... Докато не заговоря с някого, кой би могъл да знае, че нямам и капчица синя кръв в себе си?

— Я, остави това. Хайде да тръгваме. Трябва да взема Люси и Лавиния. Когато ни видиш да пресичаме улицата, пресрецини ни на съседната врата. А дотогава можеш да позволиш на онова странно създание зад стола да дойде и да ти се полюбува. — Лизи се изкикоти и излезе от скривалището си.

20.

— Как го правят, Капитане?

— Как да правят какво, Шед?

— Ами всичките тези... госпожи, които махат безгрижно с ветрилата си, танцуват и разговарят, сякаш нищо на този свят не ги интересува. Едва ли аз съм единственият, продал повече от половината от онова, което притежава, но погледнеш ли ги, ще речеш, че хич не ги е грижа.

Пинкни огледа сцената пред него. Дългата бална на южнокаролинската зала бе разчистена от мебели, а подът бе полиран отвъд границите на безопасното. В далечния край на залата, на една украсена с цветя платформа се бяха разположили осем униформени музиканти и свиреха, без да спират, валсове. Параваните на прозорците бяха отрупани с разцъфнали цветя и при всяко полъхване на вятъра по пода се сипеха листенца от тях. Отвъд голямата френска врата облечени във фракове сервитьори поднасяха на двата края на дългата банкетна маса плодов пунш в големи купи. Пространството между тях бе изпълнено с подноси със сандвичи. А тук навън, на просторната веранда с колони, официално облечени господа се бяха събрали около една по-малка маса, начело на която, до единствената купа с пунш с усмивка на уста се бе разположил Илайджа. Пинкни запали една тънка пурета.

— Бих могъл да ти обясня, Шед, доколкото мога. Това е нещо, което чувстваш по-скоро с тялото, отколкото с главата си. Откакто се помня, всяка година Клуб Котилион винаги е организирал бал на това място. И тази година е поредният. Оркестърът е по-малък, закуските са оскъдни, жените носят своите стари рокли и нямат бижута, но всички си прекарват чудесно. Една от причините е, че хората в Чарлстън винаги са обичали удоволствията — нищо общо с пуританските селища в Нова Англия — друга причина е, че всички уважаваме традицията и се гордеем с нашите предшественици. И не на последно място, през изминалите години се научихме, че каквото и да ни отнемат янките, едно нещо ще остане винаги с нас, нещо ценно, което

преди невинаги сме забелязвали — нашите добри маниери. В книгите по история това се нарича „цивилизованост“, а за нас означава, че никой не бива да изяде повече от един от онези големи колкото нокът сандвичи, така че подносителите да изглеждат винаги пълни. Навремето три-четири бута, неколкостотин бисквити, два галона със задушени миди и половин дузина печени пуйки щяха да стигнат само за начало. Как ти се струва това?

Зорките учи на Шед се присвиха, което бе неговият начин да се усмихва.

— Не кой знае колко разумно, но подходящо за възхищение. — Той посочи с пръст през рамо. — Но струва ми се, че на никой от тях не му тежи. — На улицата се бе събрала цяла група войници и крещящо облечени цивилни, които гледаха нагоре към източника на музика.

Пинкни се усмихна.

— Направо им прилява, като ни гледат как се забавляваме. И това страхотно допълва удоволствието. Като говорим за него, дай да си вземем по нещо от Лайджа. Пушенето на верандата е разрешено, а пуншът се поднася със сламки. А след това в изпълнение на дълга си ще се присъединим към дамите вътре.

Както Пинкни бе и очаквал, Шед не обръщаше никакво внимание на любопитните погледи, с които зрелостничките пронизваха интересния приятел на Пинкни Трад. Вече бе свикнал да се доверява на инстинкта на Шед относно невидимите граници на неговите връзки с жителите на Чарлстън, които се долавяха, независимо дали се отнасяше до обитателите на къщата на Трад или до тези на града като цяло. Джошуа бе един подобен пример, Ема Ансън — друг такъв. Дебютантките в обществото не бяха за него. На Пинкни и през ум не му минаваше, че възлага прекалено много на Шед. Просто искаше да сподели с приятеля си колкото се може повече от онова, което ценеше в града. И двамата си даваха ясна сметка, че рамките на възможното са силно стеснени. Шед отиде направо пред Люси Енсън и се поклони несръчно.

— Шед! Колко мило да дойдеш, за да си поприказваме! Ще седнеш ли? — Пини се поклони, след това се отзова на призива на Лавиния. След известно колебание Шед се настани на тясното кресло до Люси.

— Дали ще ме издържи това нещо?

Люси го потупа успокоително по ръката.

— По-здрави са, отколкото изглеждат. Дори и свекърва ми не би могла да ги счупи.

Шед премигна. Никога не би предположил, че Люси е способна да се изрази толкова остро по нечий адрес. В доста редките им досегашни срещи тя не бе произнасяла повече от няколко думи. Люси бе от онези жени, които винаги следяха незабележимо дали има достатъчно чаши и чинийки, докато домакинята поднасяше чай.

— Забавляваш ли се, Шед?

Той разбра, че това наистина я интересуваше.

— Наполовина и наполовина — отвърна.

— И коя е добрата половина?

— Красотата. Никога преди не съм чувал подобна музика. И никога досега не съм изглеждал толкова хубав. — Той се учуди на собствените си думи.

Но усмивката на Люси сияеше от топлина.

— Мисля, че ми се изповядваш — произнесе тя с тих глас. — Веднага мога да позная една изповед, още щом я чуя. А сега, ако ми позволиш и аз ще отвърна със същото.

Шед не знаеше какво да каже.

— Ами... добре — отвърна неуверено.

— Искам да ми направиш една голяма услуга. Искам да се държиш така, сякаш съм те очаровала до главозамайване.

— В интерес на истината, мадам Енсън, това е точно така.

Люси се изкиска, с което му заприлича на малката Лизи.

— Моля те, не ме наричай така. Мис Ема е мадам Енсън. Аз не те наричам мистър Симмънс. Трябва да ми казваш Люси. — Най-накрая постигнаха компромисен вариант — „мис Люси“. Тя приемаше вниманието на Шед като повехнала градина дъжд; разговаряха с непривично оживление и прямота. — Нямах намерение да идвам тук, — обясни му тя, — но мистър Джошуа настоя. Ще съм му благодарна до края на живота си. Едва сега осъзнавам колко са ми липсвали тези празненства и хората. Знаеш ли, в един миг съм като всичките тези момичета, които флиртуват и танцуват, а в следващия съм омъжена жена и майка. Дватамата с Ендрю бяхме толкова млади! После дойде войната и след това... егоистично е от моя страна да си мечтая за

танци, когато Ендрю дори не може да ходи. Но е точно така. На колко години си, Шед?

— Не знам точно.

— Можеш да ми кажеш. Няма да те издам на никого.

— Нямам нищо против да знаеш. Просто аз самият... не съм сигурен. Предполагам, че съм някъде на около осемнайсет.

— Боже мили! А аз си мислех, че съм млада. Утре ще стана на двадесет и една. — Тя сбърчи вежди. — Направо ми е мъчно, че съм пораснала. Глупаво е, нали? Седя си тук и разговарям оживено с един красив млад мъж, което само по себе си е малък скандал, но удоволствието е прекалено голямо, за да го помрачавам.

— Скандал ли? Мис Люси, не искам заради мен да си имаш неприятности.

— Уууф! Колко си мил с мен! Приятно ми е да ти се доверя, Шед, но едновременно се чувствам покварена и изпълнена с желание за флирт. Мога ли да ти се доверя?

— Да, мадам. Тъй или иначе самият аз не умея да флиртувам.

— Ти и Пинкни. И той е толкова лош. Погледни сам всичките момичета — и жени — които го изпиват с погледи. А той не забелязва нищо.

— Но той е сгоден.

— Не се прави, че не разбираш, Шед. Погледни Лавиния. Прилича ли ти на момиче, което ще се жени за мъжа, когото обича? Пини трябва или да я нашиба с камшик, или още утре да я зареже.

И наистина, ако в балната зала назряваше някакъв скандал, той се дължеше единствено на държанието на Лавиния Енсън. Тук ги нямаше строгите погледи на майка ѝ и баща ѝ. Чувстваше се направо замаяна от свобода и от реакциите на всички момчета и мъже към тайната, която бе научила от Пинкни. Тя притежаваше нещо, което всички те желяеха. Макар и да не знаеше какво точно е то, самият факт, че съществуваше и беше в нейно владение я правеше съблазнителна по начин, по който не бе нито една от дебютантките. Но флиртуванията на Лавиния не бяха невинни, макар и плод на известно невежество. Дори по-възрастните мъже подсъзнателно реагираха, а младите се трупаха около нея като нощни пеперуди около запалена свещ. Единствен Пинкни изглеждаше невъзмутим. И Шед. А по-

възрастните придружителки изглеждаха направо ужасени от държанието ѝ.

Но от това балът само спечели, превръщайки се в най-успешният от много време насам. Защото едно от нещата, които бяха на най-голяма почит сред жителите на Чарлстън беше добрият скандал, а те от дълго време бяха лишени от подобен лукс. Сред цялото това вълнение неприемливото протеже на Пинкни Трад се оказа забравено и Шед получи възможността да се сдобие с приятел.

Това обаче не засенчи неговите впечатления от вечерта. Защото независимо от усилията на Пинкни, той не се чувстваше нито удобно, нито добре приет сред аристокрацията. А и великолепно облекло променяше човек както отвън, така и отвътре. И Шед си даде дума да не приема повече други покани от страна на чарлстъновци и някой ден да си купи най-хубавия костюм, който може да се намери.

Тази нощ не спаха нито Пинкни, нито Шед. След като изпратиха Лавиния и Люси до къщата на Енсън, те се преоблякоха, наеха коне и се отправиха да поюздат на лунна светлина към Карлингтън. Някъде по средата на пътя излезе студен вятър, но нищо не можеше да помрачи настроението им. Пристигнаха едва призори; утрото бе влажно и мъгливо. Двамата приседнаха на ръба на големия изкоп и докато от шапките им се спускаха едри капки, те вдигнаха тост за успешното начало на компанията за фосфат „Трад-Симмънс“. Разделението на работата щеше да се подчинява на вече предварително уговорения модел — Пинкни ще произвежда суровината, а Шед ще я продава.

— Край на тежките времена! — извика към небето Пини. — Нищо вече не ще ни спре!

Сякаш бе предизвикал небесата. Дъждът, който започна през тази сутрин, продължи с малки прекъсвания цели три месеца. Никой в Чарлстън не помнеше подобно нещо. Засетите преди дъжда семена изгниха в образувалите се езера от кал, които доскоро бяха градини с грижливо засаден грах и редове от фасул. А за нови засаждания вече нямаше време. Градските канавки бяха неспособни да се справят с мътните потоци вода. При пълнолуние някои от улиците се оказаха напълно залети и хората в покрайнините трябваше да използват лодки, за да се придвижват. Нямаше и най-малка възможност да се започне организирана работа в Карлингтън. Пътищата се бяха превърнали в блата, придошлата река Купър влачеше със себе си храсталаци и цели

дървета, които бе изтръгнала от бреговете. Пинкни бе прикован в града, макар да се тресеше от нетърпение за работа. По-голяма част от времето си прекарваше в стария барутен склад на „Къмбърланд стрийт“. Това бе Арсеналът на леката кавалерия и тук можеше да срещне приятели, бегълци от домовете си, които се чувстваха точно както него. Нерядко дотам го придружаваше и Стюарт. Зданието, където се помещаваше клубът на Алекс Уентуърт, бе залято с вода, а мисис Уентуърт не позволяваше на момчетата да се събират в къщата. Не разрешаваха и майките на останалите членове, включително и Мери Трад.

И така стана, че Стюарт трябваше да остане сам, когато повикаха драгуните да потушат един възникнал бунт. За пръв път почувства завист към приятелите си.

Най-тежко пострадалата част на града бяха уличките близо до доковете. В полуразрушените къщи живееха негри, по четири-пет души в стая. Преди не бяха обръщали кой знае какво внимание на окаяното състояние на своите жилища, защото така или иначе прекарваха по-голяма част от живота си на улицата или в градините. Но сега, когато трябваше да прекарат седмици под пропускащите покриви, това им се стори ужасно. Подобно на белите си съседи, негрите се захванаха с молитви, за да облекчат участта си. Но не след дълго в тях заговори гласът на полузабравените религии. Появиха се жени шаманки, занимаващи се с врачуване и билколечение, които твърдяха, че единствени знаят верния отговор. И причината за нескончаемия дъжд, според тях, била затворената в аптеката на Трот морска сирена. Още преди слухът да остарее с един час, близо двадесет души се бяха заклели, че са я виждали с очите си и че живеела в стъклена вана, пълна с вода. Мъже и жени сграбчиха дървета, които да използват като тояги, и разгневената тълпа се изля на улицата, сля се с мътната вода и се понесе към аптеката. Трябваше час по-скоро да освободят водната твар, инак нивото на придошлата вода щеше да се повдигне достатъчно, за да си отплува сама.

Твърде късно пристигнаха драгуните, за да спасят от разрушение стъкленниците и бутилките в аптеката. Все пак успяха да попречат на тълпата да убие доктор Трот, както и да преустановят възникналите междуособици, когато стана ясно, че сирената е всъщност малко

морско конче, затворено в колба със спирт. За Стюарт целият инцидент бе неописуемо забавен.

От всички обитатели в къщата на Град Шед бе най-потиснат от дъжда, но се стараеше да не го показва. Той непрестанно се шегуваше с Лизи, докато я носеше към и от училище в дните, когато „Мийтинг стрийт“ бе наводнена. А всеки следобед ѝ позволяваше да го убеди да ѝ чете романите на Уейвърли, докато тя самата люшкеше притиснатия към гърдите мечо. Двамата с Пинкни прекарваха часове в планиране и обмисляне на предстоящото разработване на варовиковите залежи. И през цялото това време той бе направо болен от тревога. Отвъд пределите на Чарлстън дъждът не бе така неспирен и проливен. Но беше достатъчен, за да унищожи реколтата от памук. А бъдеше ли унищожена реколтата, нямаше да има печалба, която да вложат в развитието на Карлингтън. Изпълнен бе с твърдото решение да не допусне някой друг да инвестира. Знаеше добре, че към фосфатната компания „Град-Симмънс“ ще бъде проявена точно толкова милост, колкото проявяваше той към памучните фермери. Единственото, което му оставаше, бе да чака.

Най-сетне през юни слънцето се показа. Отново зазвъняха камбанките на каретите по улиците, които се изпълниха с пара, и само за една нощ разцъфнаха розовите храсти, които трябваше отдавна да са изгнили. Докато армията и политиците се оплакваха от високите цени на храната, пристигаща по блестящите нови релси на трите железопътни линии, които бяха построили, чарлстъновци мрачно се наслаждаваха на своето умение да преживеят поредното сполетяло ги бедствие, както и на изсушените, горчиви на вкус зеленчуци, обикновено използвани за храна от негрите. Нищо не можеше да унищожи тези изсушени зеленчуци, дори библейски потоп. Точно както нищо не можеше да унищожи Чарлстън. Изсушените зеленчуци си останаха любимо ястие в града, дори когато времето най-сетне се оправи.

Шед се противеше на молбите на Пинкни да си опитат късмета по вода или по пътя. После неочаквано го завладя желание да види баща си, пригответи малка чанта, запаси се с комат царевичен хляб и взе влака за северния край на щата, за да види сам какво става с памука.

Набързо организираното пътуване бе един от повратните моменти в живота му. Откри, че макар и засегната, сеитбата не е

унищожена. Освен това видя още няколко нови града, които се бяха родили през зимата.

Градовете бяха възникнали вследствие от събирането на трите железопътни линии със старата като света река Едисто и памукопредачниците, построени от хора с набито око и стремеж за печалба. Вече нямаше нужда да се изпраца памукът надолу по реката и сетне за Англия, където се обработваше и тъчеше. Памукопредачниците го поемаха направо от чистачните машини и го навиваха на макари, където стойността му в тонаж бе хиляда пъти по-висока от тази на памучните бали.

А разходите по продукцията бяха почти минимални. Онези от белите, които се бяха изтозили от борбата с неподатливата почва и лошото време, вече се редяха на опашки за работа пред памукопредачниците. Десетчасовият работен ден им изглеждаше като празник, сравнен с робския труд на полето. Освен това ги настаняваха в прясно сковани двустайни бунгала от борови трупи и си имаха съседи, с които да празнуват в събота и да ходят на неделна църква. Не се налагаше да работят в събота, нито да доят крави. Мляко имаше достатъчно в магазина на градчето, където бе издигната памукопредачницата. Всичко, от което имаха нужда, се продаваше на кредит. За да се покрият разходите им, заплатата отиваше направо при управителя на магазина. А с онова, което оставаше, можеха да разполагат както намерят за добре. Не забелязваха, че са обвързани, а дори и да го знаеха, беше им все едно. Имаше достатъчно джин, който осигуряваха контрабандистите в събота вечер, а в неделя можеха да получат опрощение.

Шед Симмънс удължи пътуването си с още два дни. Нае муле и пое нагоре по реката, докато откри онова, което търсеше. Земята тук бе равна, реката се движеше бързо в правото корито и ако се построеше път, нямаше хълмове, които да заобикаля. Закупи три двадесетакрови ферми по два долара акъра и великодушно позволи на семействата да останат да живеят, без да плащат наем, докато той реши. В Чарлстън се завърна с празни джобове.

Разказа на Пинкни за памучните градчета, които бе посетил. Скри единствено намерението си да си изгради и той такава. Знаеше добре с какво презрение гледат оризовите фермери от Чарлстън на памука и всичко свързано с него, с изключение на хонорарите, които

получаваха памучните посредници в дните преди войната, когато посредничеството беше приемливо занимание за един джентълмен, пък дори и той никога да не бе посещавал страната, в която се произвежда памукът, нито някой от складовете по „Бей стрийт“, където се държеше. Това не му пречеше обаче да рисува картини от Рая пред бъдещите работници и да ги убеждава, че ще живеят в изобилие и никога вече няма да се притесняват за това как да си изкарват прехраната. За Пинкни, който бе израсъл с робовладелските представи на своя баща, това изглеждаше идеална система за наемане на работници за Карлингтън. Шед се съгласи, но мислите му бяха другаде. „По-нататък намери някой бял, който да работи в магазина“, каза той. Пини кимна нетърпеливо. Притежаваше много от предразсъдъците на своята класа, без да ги осъзнаваше и възприемаше като предразсъдъци. Разбира се, че ще им трябва бял за магазина, не можеш да очакваш от черните да научат счетоводство или да работят неуморно в продължение на много часове. Шед ще трябва да го потърси сред новопристигналите в хотела; нито един от рода Пинкни не би се захванал с търговия, дори да умира от глад. Пък и това за Пинкни бяха дреболии. Той искаше час по-скоро да иде в Карлингтън.

21.

Със заминаването на Пинкни редът в къщата напълно се обърка. Преустановиха се редовните посещения на Едуардови. Мери оплакваше настъпилата в живота ѝ празнина. Прудънс страдаше помълчаливо, но и по-дълбоко. Двамата с Пинкни си бяха разменили ролите. Сега тя бе неудържимата, а той този, който определя кога да се състоят потайните срещи. През периода на проливния дъжд нарастващото напрежение в него го бе принуждавало да ги зачестява и Прудънс бе свикнала да съществува в състояние на постоянно вълнение. А после той си бе отишъл.

Липсата на Пини се усещаше и в къщата на Енсън. Угаснали бяха призивите му към Лавиния, но той оставаше верен на своя приятел Ендрю и се срещаше с него, макар и само за няколко минути, почти през ден. И всеки път го окуражаваше да продължава с лабораторните си опити. Но след заминаването на Пинкни, Ендрю ги бе преустановил. Това беше тежък удар за баща му и неговата съпруга. Джошуа и Люси чувстваха, че не могат да възстановят у Ендрю вярата му в собствените способности. Ема Енсън определи Пинкни като „егоист“, прикривайки тревогата си за Ендрю в гневни изблици.

Лизи плачеше и бе станала непослушна. Шед би могъл да запълни празнотата около нея, но рядко се прибираше, непрестанно бе навън „по работа“ и това бяха единствените му оправдания. Когато Софи я изведе в градината, Лизи с удоволствие се изцапа колкото се може повече, за да я подразни.

Един зноен следобед Софи ѝ предложи забранена сделка: вместо да се мотаят из парка, биха могли да се повозят на трамвай. Само веднъж преди това Лизи се бе качвала на вълнуващите яркочервени превозни средства заедно с Пинкни и тогава се возиха не повече от пет спирки — от началото на линията при парка до „Броуд стрийт“. Тя развълнувано се покатери на платформата и потрепери от възбуда, когато кочияшът дръпна камбаната и сетне отпусна поводите на конете. Когато трамваят пристигна на „Броуд стрийт“, Лизи изпусна дълга въздишка. Но Софи ѝ каза да остане на седалката. Нямахше да

слязат тук. Очите на Лизи се разшириха. Какво приключение! Откакто преди две години се бяха преместили в този край, напускайки къщата на Джулия на „Шарлот стрийт“, тя не бе пътувала отвъд „Броуд стрийт“, която бе границата на рядко заселената зона.

Удивлението ѝ растеше, докато напредваха по „Мийтинг стрийт“. Тук цареше атмосфера на забързаност и делова активност. Тротоарите бяха изпълнени със забързани минавачи. От двете страни се издигаха нови сгради, носеше се шумът от строежи. В трамвая непрестанно се качваха пътници, които сетне слизаха и бързаха по работа. Единствено спокойни и невъзмутими оставаха две дами с невероятно розови бузи, чиито рокли блестяха от мъниста. Очевидно не бързаха за никъде. Лизи ги разглеждаше с повишен интерес, когато изведнъж грубата длан на Софи прикри очите ѝ и не ѝ позволи да гледа в продължение на три спирки.

На следващия ъгъл трамваят пое вляво. Лизи не можеше да откъсне изумен поглед от назъбените стени и кули на Цитаделата. На площада пред нея, под равномерния ритъм на барабаните, маршируваше едно армейско подразделение. Тази демонстрация на мощ и власт целеше да впечатли групичките от зяпачи, които се бяха скупчили по краищата на площада. Лизи се изплаши. Тя се сви, доколкото може, на седалката и се притисна към Софи. Трамваят спря на далечния край на площада и Софи я предупреди, че слизат.

— Не, не искам — почти проплака Лизи.

Софи я сграбчи за рамото и я дръпна на претъпкания тротоар.

Като си проправяше път с едната ръка, а с другата дърпаше Лизи зад себе си, Софи разбута струпалите се мъже и жени. Лизи се стараеше да не изостава и през насълзените си очи виждаше само помътнелите цветове на тъканите. Усещаше притискането на изпотени тела, острият мирис на застояла пот и евтино уиски. Една ръка развърза шарфа на роклята ѝ, друга дръпна лентата на сламената ѝ шапка. Груби гласове кънтяха над червенокосата ѝ главица. Не можеше да диша.

Софи я издърпа от тълпата и сетне пое по неравните павета на „Кинг стрийт“, където тротоарът бе почти празен. Изведнъж спряха.

— Погледни там — прошепна уплашено тя, като посочи на Лизи долната част на улицата. На отсрещната страна висока тухлена ограда заграждаше двор с изгоряла от слънцето трева. Масивната желязна

порта, увенчана със заострени копия, беше широко отворена. През нея Лизи можеше да види една огромна тухлена сграда. Не можеше да оцени красотата на нейните пропорции и ритмично редуващите се веранди с колони. Изглеждаше монолитна и ужасно заплашителна. Дъхът ѝ секна и тя почувства, че се задушава. Софи грубо я разтърси.

— Престани бъдеш лоша — изсъска тя. — Ти едно лошо момиче и аз доведох тук, за да покажа какво става с лоши момичета като теб. Това тук е сиропиталището, където затварят лоши деца. Искаш ли да узнаеш какво дават за храна? Ще ти кажа. Дават за храна веднъж на ден студен качамак и вода. И нищо друго повече. Спят на пода тези лоши момичета като тебе и дървеници хапят им пръстите. Ето тук ще изпрати тебе твоя майка, ако не престанеш да замърсяваш роклята и не обръщаш внимание на моите думи. Чуваш ли?

Лизи с мъка си пое дъх. Софи продължаваше да ѝ извива ръката.

— Казвам: дали чуваш? — Лизи кимна. — Тогава да вървим у дома. И да не посмяла кажеш, че съм те качвала на трамвай, защото дойдат войници и отведат тебе в сиропиталището.

Детското телце се свлече в несвяст.

— О, Исус! — изписка Софи. — Тя вдигна Лизи на ръце и забърза обратно към „Кинг стрийт“. В трамвая я държеше в прегръдките и лекичко я полюшваше, като не спираше да се моли на глас. Лизи дойде на себе си, преди да се приберат у дома. Когато купето пресече „Броуд стрийт“ и Лизи зърна познатите къщи и дървета, дишането ѝ се успокои.

— Ще съм добра, Софи — обеща тя. — Моля те, никога вече не ме води на това място. Обещавам да съм добра.

След няколко дни Мери Трад забеляза, че къщата е по-спокойна от обикновено.

— Мисля, че Пини е този, който разглезва Лизи — заяви тя пред своите посетители. — Никога досега не е била толкова послушна.

Отсъствието му продължи цели четири месеца. Всеки път, когато Шед се отправяше за Карлингтън, за да се осведоми за развитието на нещата и да докладва за неговия напредък с доставките и продажбите, Мери изпращаше по него писмени и устни заплахи към Пинкни да се

върне незабавно у дома, но неизменно получаваше вежливи писмени и устни откази.

Майка му имаше нужда да се опре на него; тежките условия изчерпваха почти до край смелостта на жителите на Чарлстън. За много от тях спечелените от продажбата на земята и имота им пари вече привършваха. Бедността чукаше на вратата на всички, цените непрестанно растяха като резултат от унищожената реколта и многобройните мошеници и прекупвачи, които дебнеха наоколо с добре натъпкани портфейли. В най-критично състояние бяха самотните жени, чиито мъже не бяха се завърнали от войната. Те нямаха никаква надежда за оцеляване, ако не им помагаша близките, или ако бяха прекалено горди, за да приемат да се превърнат в бреме на своите роднини. Както и преди бе ставало, сплотеното общество намери начин за оцеляване. Всички се стараеха да се лишат от каквото могат, с изключение на веселието. И тогава вдовиците Шоуден ипотекираха къщата си, за да могат да плащат наема на една красива, солидна сграда на „Броуд стрийт“. Това беше комфортен малък хотел, който се превърна в Конфедеративния дом за майки, вдовици и дъщери на войници от Конфедерацията. И за да го поддържат, всички останали започнаха да се задоволяват с още по-малко.

През септември Сикълс бе заменен от генерал Е. Р. С. Кенби, чието управление бе още по-сурово и унижително. Той нареди на хората си да не позволяват под никакъв предлог нарушаването на полицейския час, дори дамите и техните придружителки биваха арестувани, когато вечер си тръгваха от гладните вечеринки, сетне ги изправяха пред военен съд в караулното и ги откарваха в затвора на ъгъла на „Броуд“ и „Мийтинг стрийт“. Вместо да търси тяхното съдействие, той издаваше заповеди относно въоръжените отряди; на мъжете от Чарлстън не им оставаше нищо друго, освен или да се примирят или да оставят неохранявани улиците, които обитават, а сега повече от всякога имаше нужда от защитата им, защото с всеки изминал ден Юнионистката Лига ставаше все по-силна. Като капак на всичко дойде ударът, който нанесе върху духа им Кенби със своите неочаквани действия. Той инспектира крилото, което бе обитавал Сикълс в дома на Джулия Ашли, и заключи, че условията не са достатъчно луксозни. Ето защо реши да се настани с жена си в къщата на Майлс Брютън, а въоръжената стража отпред сякаш стоеше, за да

напомня постоянно, че дори старият град не принадлежи на своите жители. А Сали Брютън замина при съпруга си в Англия.

„Имам нужда от теб, Пини!“ — призоваваше го непрестанно Мери Трад, но той не отговаряше. Трябваше да поддържа работата в Карлингтън, това бе единствената им надежда за оцеляване. И трябваше да го върши сам, за да не узнае никой какво отчаяние събуждаше в него необходимостта да разкъсва земята, която открай време бе хранила семейство Трад и накрая ги бе приютявала в сетния им покой. А той трябваше и да скрие от тях ужасните пристъпи на блатна треска, които започнаха да го събарят към средата на лятото.

Появяваха се регулярно всеки трети ден, така че можеше да натъкми посещенията на Шед към дните, в които бе здрав. В лошите дни започваше работа от ранни зори, а когато към обед започваше да го втриса, той бързаше към леглото си в къщата, преди тялото му да започне да трепери дотолкова, че да не може да се движи. Тогава край него оставаше Куджо, покриваше го с един груб чаршаф, а когато втрисането преминаваше в изгаряща треска, го охлаждаше с мокра кърпа и поднасяше кратуната с вода към изсъхналите му устни. Едва когато започваше да се поти, напрегнатите черти по лицето на Куджо се отпускаха и той самият заспиваше на леглото, което бе разпънал до това на Пинкни. Не след дълго похъркванията му се смесваха с равномерно, изтощено дишане на спящия Пинкни.

Един ден през ноември Шед направи неочаквано посещение, за да донесе заедно с бутилка шампанско договора, който бе подписал след двумесечни преговори. С това приключваха предварителната подготовка. Първо трябваше да го отпразнуват, а сетне да се захванат с производството.

Още с влизането до слуха му достигна зловещото еластично бълнуване. Куджо изтича да го спре в хола, но Шед го изблъска встрани и влезе в дългата сенчеста стая, където навремето Енсън Трад се бе спазарил със сина си за една мастилница. Пинкни го видя и направи опит да се надигне, но мускулните конвулсии се оказаха по-силни от волята му. Той се отпусна на покритото с петна легло и докато се мъчеше да запази контрол над изтощеното си тяло, зловещо прокълнтя звукът от тракащите му зъби. Лицето му беше призрачно бяло, с тъмни кръгове под хлътналите очи. Кожата сякаш бе опъната докрай, скулите и изтънелият нос стърчаха като остриета. Шед

коленичи до него и пое ръката му. Беше бледа и костелива като лицето му, а ноктите имаха синкав цвят.

— Исусе! — изпъшка Шед. — Той умира!

— Не, сър, мис'ър Шед, не умира — отвърна Куджо. — На закуска ще е добре, не бива да тревожите.

Шед не му повярва. Той остана коленичил до Пинкни, докато леглото престана да се тресе. А после продължи да мери с разтревожени крачки стаята, докато Куджо начесто даваше на Пинкни да пие вода. Когато треската отмина, Пинкни бе отпаднал, но весел.

— Защо, по дяволите, дойде днес? — запита той.

Шед се втурна към него. Пот струеше от тялото на Пинкни, дрехите и косата му бяха подгизнали.

— Разбра ли защо не ползвам чаршафи и възглавници? — отрони той усмихнато. — Не ме гледай сякаш се връщам от оня свят, с мен всичко е наред. Само един малък пристъп на малария.

— Сигурен ли си?

— Разбира се. Всичко, от което имам нужда, е малко почивка. Кажете на Куджо да ти намери легло и чаршафи. — Той затвори очи и веднага потъна в дълбок сън. Шед намали светлината на фенера. Макар влажна и хладна, кожата на Пинкни имаше здрав цвят. Независимо от това, през тази нощ Шед остана до него на пода.

На сутринта очите му бяха подпухнали и всички мускули го боляха. Призори Пинкни се събуди преливащ от жизненост, която на Шед се стори раздражителна.

— Какво, по дяволите, става с теб? — запита той.

Пинкни се засмя.

— Ами нали знаеш, че винаги се забърквам в нещо — отвърна той. — Първо действай, а после ще си плащаш. Никога не съм предполагал, че треската ще ме повали. Знаех, че хваща всички бели, които остават по тези места през лятото, но просто няхах търпение да започна. И ме хвана.

— Не можеш ли да вземеш нещо за нея?

— Мога. Казват, че хининът премахвал болките и треската. Имах малко, но свърши.

— Нямах акъл колкото за един рак. Ще те откарам обратно с мен. — И така и стори, въпреки гневните възражения на Пинкни. Всъщност тук почти не бе останала работа. Момчетата бяха

разширили изкопа на повърхностния слой варовита глина с тунели, които следваха залежите надолу под земята. Вече знаеха, че той извива към западния периметър и се разширява на много акра на север и юг. Къщата бе недалеч от източния край, Пинкни не искаше да се копае в тази посока, макар че залежите продължаваха и под основите ѝ.

Освен това бяха оправили старата улица с бунгалата на робите и бяха боядисали стените и поставили прозорци на три стаи в къщата. Едновременната столова сега бе оборудвана с тезгях и рафтове, където още преди първи януари щяха да подредят всички необходими стоки за работниците. До тогава не можеха да наемат никакви работници, според новата традиция, която страната бе прибавила към колекцията си от закони. За всички негри новогодишния ден бе известен като Денят на Освобождението. На идната сутрин те имаха право да приемат или отхвърлят работата, която им се предлагаше. А след сключване на сделката работодателят трябваше да осигури храна, напитки и дори фойерверки за празненството.

Шед вече бе закупил кирките, лопатите, въжетата, вагонетките и мрежите, от които щяха да се нуждаят. Оставиха ги на склад в Чарлстън докато момчетата на Куджо сковат баржи, за да ги прекарат.

— Като пристигне управителят на магазина, ще трябва да му дадеш нещо по-удобно от лагерна койка — отбеляза Шед. — Може би мис Ашли ще ти отстъпи някое легло и маса.

— Леля Джулия? На нея дори добрите думи ѝ се свидят!

— Не се знае. Отново е получила къщата си в града и Стюарт ми каза, че вътре имало достатъчно мебели да се оборудва хотел. Помоли я; идната седмица се връща в града.

— Небеса! Сега вече със сигурност ще остана тук.

— Ето че грешиш.

Доктор Трот, придобил популярност покрай историята с морската сирена, снабди Пинкни с необходимите количества хинин.

— Не повече от трийсет зрънца дневно — каза той, — инак ще се отровите.

Пини кимна. Същият ден пое петдесет и треската престана.

Дните му бяха изпълнени докрай. Искаше да види екипировката за Карлингтън, да се срещне с приятелите си и със семейството си.

Трябваше да посети леля си и Лавиния. И двете имаха с какво да го изненадат.

Лавиния искаше да уговорят датата на сватбата.

— В края на краищата, Пини — заговори му съблазнително тя, — тази Коледа ще станат четири години, откакто сме сгодени. Разбирам, че е било необходимо да мине толкова много време. Татко ми обясни, че е трябвало да си стъпиш на краката, за да можеш да се грижиш за бъдещото си семейство. Това буди в мен уважение и ме кара още повече да те обичам. Но, Пини, ужасно е да те гледам как се претрепваш от работа и как всички те използват и разчитат на теб, а ти се правиш на храбър и силен. И през цялото това време аз жадувах да си до мен, да се грижа за теб и да споделяме заедно неволите. И това непрестанно ме ядеше отвътре. Ето защо станах толкова зла и раздражителна. Знаеш, че всички онези ужасни неща, които ти казах, всъщност не ги мисля. — Големите ѝ сини очи се впиха в него. Тя го обгърна с голите си, пухкави ръце и с невинно изражение го целуна по бузата. — О мой съпруг ангел! — прошепна в ухото му. — Знаех си, че няма да ми се сърдиш. И аз никога, никога няма да ти се сърдя за нищо. — Тя го пусна и се сгуши на рамото му, вдигна очи към него, усмихна се, при което трапчинката ѝ заприлича на бенка. — Татко казва, че ще спечелиш много от това, с което си се захванал. Страшно си умен, за да ти хрумне да продаваш стари камънаци на янките. А това значи, че нищо не може да попречи на нашата сватба. Струва ми се, че съм най-щастливото момиче на света.

Пинкни се хвана за единствената възможност.

— Трябва да говоря с баща ти — каза той.

— Разбира се, че трябва. Но не точно сега, нали скъпи? Двамата с мама тъкмо приключиха с местенето на „Шарлот стрийт“ и той е обезумял като стършел от онова, което са оставили янките. Ходя на пръсти около него, защото е раздражителен като мечка.

Отлагането беше добре дошло за Пинкни. Той се съгласи да изчака със срещата с Джошуа Енсън, без да осъзнава, че по такъв начин дава съгласието си за сватбата.

След няколко дни видя Джошуа Енсън, но нямаше възможност да разговаря с него. Двамата се оказаха неволни наблюдатели на скандала между Ема Енсън и Джулия Ашли. Пинкни отведе леля си на „Шарлот стрийт“ да види къщата още в деня, когато пристигна от

имението. Докато пътуваха към горната част на града, тя му разказа новините, които малко по-късно бяха разгневили нейната стара приятелка и съседка. Възнамеряваше да даде къщата под наем, но не наведнъж, а на отделни стаи.

— Отидох да я видя, когато янките ми я върнаха — обясни тя. — И тогава го реших. От една страна, тази година дъждът унищожи реколтата ми от ориз, а имам нужда от пари. От друга, заниманията в имението отнемат цялото ми свободно време, а и най-вече градът се променя. Никой вече не иска да живее в горната му част, освен черните и част от бялата измет. Ако я дам под наем, ще мога да си избира сама наемателите. Наех един посредник, който срещу комисионна ще се грижи да ми плащат редовно. По едно семейство на стая; в къщата ще живеят бели, а черните — в пристройките.

Битката започна, когато го повтори пред Ема Енсън и мъжете бяха напълно безпомощни. Мистър Енсън не беше в състояние да спори с жена си.

— Джошуа построи тази къща за мен като сватбен подарък — повтаряше тя. — Прекарахме тук целия си живот, докато не ни я откраднаха янките. Сега, след като отново ни я върнаха, смятам да прекарам остатъка от дните си в нея.

Пинкни също се оказа неспособен да се разбере с леля си, колкото и да се опитваше. Градът се променяше. Джулия Ашли не бе първата, която превръщаше къщата си в пансион. Под непрестанните удари на съдбата и унижението, чарлстъновци бавно се затваряха в себе си — едно физическо и емоционално затягане. Старият град, който бе издържал на всякакви атаки от страна на хората и природата, отново ставаше тяхно убежище. Някак несъзнателно те се отдръпваха зад онази защитна линия, която бяха вдигнали още първите обитатели на Чарлстън — „Броуд стрийт“. Зоната на север от нея можеше да бъде предадена на пришълците. Но на юг от „Броуд стрийт“ беше и винаги щеше да бъде истинският Чарлстън. Никога нямаше да ги победят, докато се придържаха към своите традиции; така винаги можеха да се върнат от там, откъдето са започнали.

Пинкни затвори счетоводната книга, която бе изучавал внимателно, и я пхна в чекмеджето на бюрото. Фосфатната компания „Трад-Симмънс“ разполагаше с достатъчно средства, за да покрие през първите три месеца всички разходи по заплатите. На другия край на

стаята Лизи също затвори книгата, която четеше, и отвори друга. Пини въздъхна едва доловимо. За налегналата го напоследък депресия винеше предимно големите дози хинин, които поглъщаше. От друга страна, имаше много неща, заради които би трябвало да се чувства щастлив. Съвсем скоро Карлингтън щеше да започне да дава регулярна продукция и главните му грижи щяха да отпаднат. Вярно, Лизи не бе така привързана към него както преди, но и не се бе отдръпнала по твърде тревожен начин, просто бе тиха и ужасно послушна. Стюарт компенсираше нейното безразличие; той следваше брат си на всяка крачка, винаги когато Пинкни се отправяше към Арсенала, за да се срещне и поговори с приятелите си; понякога седеше и чакаше часове наред с надеждата, че Пинкни ще се появи. Опасенията, че Джулия може да създаде проблеми се оказаха безпочвени. Без повече да обръща внимание на бедственото положение с оризовата реколта в имението, тя вече говореше с оптимизъм за сеитбата през 68-ма. След самотата в плантацията оживеният социален живот в града ѝ доставяше удоволствие и тя беше добра компаньонка. Пини почти бе забравил колко забавна и интересна може да бъде леля му. Двамата си спомняха заедно за Лондон, говореха за книги, които бе забравил, че някога е чел. Тя притежаваше удивително широки познания по отглеждането на ориза и беше в състояние да говори с часове по този въпрос. От съвсем малък Пинкни бе израснал с мисълта, че ще бъде оризов плантатор в Карлингтън. Но сега вече това бе невъзможно. Той седеше заслушан в разказите на Джулия за имението и за отдавна отминалите дни от живота там и виждаше Карлингтън такъв, какъвто е бил в онези времена, когато е бил твърде малък, за да осъзнае какво се разкрива пред него.

Що се отнася до Мери, тя направо блестеше от щастие. Нейното красиво, любимо дете отново си бе у дома и то по-красиво от всякога — сега той бе с бронзов загар от слънцето и твърди като камък мускули. Винаги, когато излизаха навън, тя с гордост го хващаше под ръка. А когато си бяха вкъщи, можеше да забавлява Едуардови.

И Прудънс и Ейдам се бяха променили. Тя се държеше затворено и резервирано, а баща ѝ бе трогателно щастлив, че отново е в дома на Традови. Очите му грееха топло, винаги когато погледнеше Мери, докато Прудънс избягваше погледите на околните.

Внезапно Пинкни почувства леденото докосване на треската в основата на гръбнака. „Проклятие — рече си той, сигурно съм забравил да си взема лекарството.“ В същия миг удари камбаната на „Сейнт Майкъл“.

— Четири часа! — извика часовоят. — Всичко е наред!

— Можеше и да е много по-добре, по дяволите, — рече Пинкни. Беше забравил, че Лизи е в стаята с него. Но не можеше да забрави, че му предстои да се ожени.

22.

На следващия ден Пинкни се почувства значително по-добре. Целият ден прекара в складовете и привечер изглеждаше съвсем добре след активната работа. Когато се прибра, завари къщата изпълнена с врява. Майка му припкаше наоколо като истинска квачка. Беше сряда; вечерта Стюарт трябваше да отиде на училище по танци, банята му вече беше готова, но не и той.

— Мамо, часът е едва шест, ще си дойде на време — успокой я Пинкни. Мери не му обърна никакво внимание.

— Къде е това момче? Никога не е бил тук, когато ми трябва. Стюарт? Слизай веднага! — извика тя нагоре по стълбите.

Но Стюарт бе далеч извън обсега на нейния глас. Ранното здрачаване на зимното небе бе довело до още по-широки дръзки набези на клуба. Прикрити в руините на изгорелите сгради или в недовършените постройки на тези, които тепърва щяха да бъдат издигнати те придвижваха района на своите операции все по-близо до центъра, където се намираха юнионистките военни части и Цитаделата. Както винаги, предвождаше ги Алекс, но този път автор на плана бе Стюарт. Докато надничаше иззад надписа, който обещавахе, че в магазина се продават „Най-добрите стоки в цяла Каролина“, той потрепери от гордост. Тази нощ предстоеше да проучат тайните проходи, през които да се доберат незабелязано до площада. От там по часовника на Алекс щяха да наблюдават караула и часовете, по които се сменя. С това приключваше ужасно дългия период на подготовка.

Утре щеше да е неговият — на Стюарт — момент да поеме водачеството. Както обикновено щеше да се завърти около Арсенала. Не можеше да си спомни кой ще е на пост, но знаеше, че няма да е Пини. Стюарт щеше да се държи като малко момче, за да измами поста. После, докато останалите членове на клуба предприемат отвличащи действия, той щеше да се промъкне и щеше да открадне отвътре барут.

И в клуба щяха да чакат него, а не Алекс. Щяха да имат достатъчно време, за да направят бомбата, преди да стане време да се прибират за вечеря. И после щеше да настъпи моментът. Щяха да тръгнат по вече изучения маршрут, да изчакат, докато часовоят стигне най-далечния край, да изтичат до прозореца на оръжейната и да хвърлят бомбата. На площада няма прикритие, но ако действаха достатъчно бързо, янките нямаше да имат време да реагират.

— Стюарт! Побързай. Насам идват хора. — Алекс го дръпна за крака. Стюарт се откъсна от своите героични мечти за утрешния ден и погледна надолу. Алекс вече бе слязъл. — Хайде! — извика той, извъртя се и побягна.

Звукът от нечие пеене накара Стюарт да обърне глава. Точно под него група чернокожи маршируваха под ритъма на собствените си напевни гласове. „И положиха тялото на Джон Браун в гроба черен...“ Пламъкът на факлата, която носеше един от тях хвърляше зловещи сенки. Стюарт замръзна.

— Ей! Какво е това? — Факлоносецът спря. — Прилича на птица с червена глава! — Той вдигна ръка. Светлината достигна до Стюарт. Той отстъпи назад.

С пронизителни вопли черните мъже се понесоха през скелето на конструкцията право към него. Краката му едва бяха докоснали земята, когато една ръка го сграбчи за шията и го изтегли на светло. Вдигнаха факлата над главата му.

— Я виж какво си имаме тук! — рече онзи, който го бе хванал. — Една малка птичка. Какво правеше там горе, бяло момче? Не знаеш ли, че нощта е за негрите? Мама не ти ли каза да стоиш у дома по тъмно?

— Той не слуша какво му казва мама — каза другият и се наведе към дърпащото се момче. — Не уважава. Негов баща трябва нашиба хубав за това.

— Може негов баща умрял на войната — предположи факлоносецът. — Може армия хванала негов баща и изпекла го жив. — Той пхна пламъка в лицето на Стюарт. Стюарт почувства парещца болка в бузата и ухото. Мъжът, който го държеше, отблъсна факлата встрани.

— Не изгаряй това момче, Тоби. Мисля, че тази птичка нуждае от хубав камшик, това всичко. И ние помогнем той научи се. Точно

както белите учат нас. — Стюарт се залюля сред насъбралите се мъже, един удар отзад го завъртя.

От всички страни върху му се сипеха юмруци, блъскаха вдигнатите му ръце, лицето, ушите, бъбреците, очите, устата. Чуваше се само звукът от ударите на юмруци в плътта, нещо закапа. Тъмни кръгове от кръв се появиха в краката му. После през звъна в ушите си долови нещо ново. Шум от тичащи крака и викове. Ударите спряха. Пуснаха го и той падна на земята. Спасен! Беше спасен! Той с мъка отвори подпухналите си, окървавени клепачи. Трепкащата светлина на факлата за миг падна върху лице, което му се стори познато. Беше замъглено и странно, но от него се излъчваше спокойствие.

— Алекс — опита се да каже той. После една тухла се стовари на главата му и светлината угасна.

Илайджа влезе забързан в Арчър хол. Стана му приятно, като забеляза, че е два пъти по-многолюден от обичайното. Тази нощ се готвеха да встъпят много нови членове. Той самият бе член на Обединената лига вече повече от година и се гордееше с трайно растящата мощ на неговия орден. Белите не ставаха по-силни. Илайджа се бе вслушвал внимателно в политическите разговори на вечеря у Трад, откакто се бяха върнали мистър Пинкни и мис Джулия. Очевидно се бяха отказали от надеждата, че техните хора ще успеят да направят нещо против конституцията на Южна Каролина, която щеше да бъде подписана в Кълъмбия през идния януари. Илайджа знаеше какво се казва в нея. Черните щяха да получат право на глас. А след това те щяха да създават законите. И никога вече черен няма да влезе в затвора. Всичко, което трябва да стори, е да гласува за републиканците, както го съветваше Обединената лига.

Той поздрави няколко приятели, с които се бе сблизил на срещите, и те го осведомиха за причините, поради които събранието е толкова многолюдно. Тази вечер щеше да говори Деди Кейн. Илайджа плесна с ръце. Много пъти бе чувал това име, Деди Кейн обикаляше целия щат, за да произнася речи, но досега Илайджа не бе го виждал. Той си проби път към средата на стаята. Както обикновено, на сцената бе издигнат олтар, обвит със звездното знаме, на който бе поставена разтворена библия и копия от Конституцията и Декларацията за

независимостта. Илайджа се приближи, доколкото можеше. Под този олтар щеше да произнесе своята реч Деди Кейн.

Сърцето му заби още по-бързо, когато чу шума от затварянето и залостването на вратите. Имаше нещо вълнуващо в тайнствения характер на сбирката, в секретните знаци, които си разменяха по улицата членовете, в прошепнатите късно през нощта, през отворения прозорец съобщения за следващия ден и час на среща. Но най-вълнуващо от всичко бе онова, което предстоеше. Чувстваше го не само в себе си, но и в хората наоколо. Най-сетне моментът настъпи. В един миг всички лампи бяха изгасени. И тогава зад олтара някой запали огъня на Свободата. Всички започнаха да пляска с ръце, да тропат с крака в пода и да пеят. „Тялото на Джон Браун...“

Един висок и ясен глас, който идеше откъм огъня, надви шума на тълпата. А сетне иззад пламъците се появи едър мъж, облечен в червено расо. Това беше Деди Кейн. Той вдигна ръце нагоре и дългите му ръкави се развяха като пламъци.

— Исусе мили! — възкликна Илайджа. Той се облеци толкова силно, че чак очите го заболяха.

— Братя и сестри — извика силният глас. — Знаете ли кой съм аз? Казвам, познавате ли вашия брат?

— Да, да, да, братко — изкрещя в отговор тълпата.

— Наричат ме Деди Кейн. Вие познавате ли ме?

— Да! Деди Кейн!

— Но имам и други имена, много други, които никой не знае. Искате ли да ви ги кажа?

— Да! Да, братко!

— Името ми е мъст. Името ми е кръв. Името ми е смърт. И още много други имена имам. Искате ли да ги узнаете?

— Да! — този път ревът бе оглушителен.

— Името ми е черньо. Името ми е роб. Името ми е момче.

— Не! Никога! Не, не, не! — чу се сподавен плач.

— Името ми е кръв! — Разнесоха се ръкопляскания.

— Да!

Пляс... пляс... пляс...

— Името ми е смърт!

Пляс... пляс... дум...

— Името ми е мъст.

Дум... дум...

— Да!

Дум... дум... дум...

— Името ми е Деди Кейн! Кажете го!

— Да! Да, Господарю мой! Деди Кейн! И отново тропот на крака.

Деди Кейн дръпна една горяща лента от огъня и я приближи към лицето си. С другата ръка направи знак на тълпата да замълчи.

— Братя и сестри — поде той, — вижте белега на Каин. Аз нося белега на Каин. Също както Каин е убил Авел и бил белязан със справедливия гняв на Бога, така и аз съм белязан от Всевишния да бъда символ на гнева на моя народ. Погледнете ме! Вижте лицето ми. Моите братя и сестри ме гледат със съжаление. Това е лице на бял човек. Това е лицето на греха! — Под ярката светлина на пламъка лицето му изглеждаше призрачно бледо. Кървавочервени пламъци горяха в очите му. Тълпата изстена и се залюля.

— Съжалете ме! Заповядвам ви!

Стаята се изпълни със стонове и вопли. Една жена заплака.

Облечената в червено ръка отново даде знак за мълчание.

— Знаете ли как се сдобих с това лице, с този каинов белег? Знаете. Всички вие знаете. Нима го получих от баща си? Не! От майка си ли го получих? Не! Получих го от белия човек! Получих го от бащата на белия човек! И от бащата на неговия баща! Как ли? Вие знаете как! Аз знам как. Всички ние знаем как и това е нашият срам. Когато белият човек облада майка ми, той попита ли я дали го иска? Не! Когато неговият баща облада майката на майка ми, той попита ли я дали го иска? И какво казваха моят баща и бащата на неговия баща, когато виждаха как белите им взимат жените? Можеха ли да кажат „не“?

— Не! — изрева в отговор тълпата.

— Можеха ли да кажат: „Остави жена ми на мира“?

— Не!

— А когато се роди детето, когато се роди бебето мулат, младенецът, белязан с белега на срама, можеха ли да кажат: „Бели човече, вземи си бебето, то няма нищо общо с мен“? Можеше ли баща ми да каже това?

— Не!

— Можеше ли вашият баща да каже това?

— Не!

— Братя и сестри. Можем ли да го кажем сега? Можем ли да кажем: „Оставете жените ни на мира“?

— Да. Благодаря на Бога! Да!

— Да. Можем да го кажем. И ще го кажем. Ще кажем на белия човек — ето я твоята мъст. Ето го твоят срам. И той ще види своя срам в белега на Каин. Ще го зърне в пламъка на факлата. Така както го виждате вие. Той ще го види и ще знае. И никога вече няма да докосва жените ни. В пламъка на факлата ще види Каин. Във всепречистващия огън. Огънят, който е символ на Всевишния. Огънят, който са следвали чадата на Израил. Огънят! Огънят ще изгори нашия срам. Огънят! Ще го изгори! Ще изгори стените, които ограждат белия човек. Ще изгори неговите семена. Ще изгори и него. Аз ви го казвам. Обещавам ви го. Кълна се пред вас. Близко е съдбовният ден. Денят на огъня. Денят на смъртта. Денят на нашето отмъщение. Денят на Каин! Следвайте ме, братя. Следвайте ме към Огъня на Свободата. Следвайте ме!

И тълпата го последва, пеейки, викайки, крещейки тайните слова на Обединената лига.

— Свобода!

— Линкълн!

— Верни!

— На Лигата!

Крещяха до пресипване. А сетне Деди Кейн вдигна ръце за благословия. И те го последваха в клетвата и се заклеха да бъдат републиканци.

Илайджа бе изхвърлен навън заедно с развълнуваната тълпа. С мъка се придвижваше напред. Все още бе под въздействието на преживения шок. Лицето на Деди Кейн беше лице, което познаваше. Кожата бе потъмняла, човекът бе остарял. Но иначе това беше лицето на Алекс Уентуърт.

Той взе трамвая за вкъщи, прекалено изтощен, за да върви.

— Моля те, Боже — мърмореше по пътя. — Не позволявай на мис Пинкни да ме попита къде съм бил. Позволи ми да си легна изтощен.

Никой не го попита къде е бил, никой дори не го забеляза. Всички слуги бяха в кухнята, плачеха и се молеха. Лизи беше в кабинета, гушнала се в ръцете на Шед, който я люшкаше, нашепвайки

някаква приспивна мелодия без думи. А Мери, Пинкни и Джулия бяха в болницата, където доктор Перигрю правеше отчаяни опити да спаси живота на Стюарт.

Вече три седмици Стюарт се движеше по тънката линия между живота и смъртта. По-голямата част от времето беше в безсъзнание, а когато, макар и рядко идваше на себе си, трябваше да го успокояват с лаудан, за да не си счупи нещо от силните конвулсии. Два дена преди Коледа го докараха вкъщи.

По това време Джулия вече бе взела решение и го обяви с типичния маниер на императрица:

— За нова година трябва да се върна в имението. Ще взема децата с мен. Момчето има нужда да се откъсне от компанията, с която ходи, Лизи се нуждае от подходящо възпитание, което никога не ще получи от майка си. — Мери заплака и направи слаб опит да възрази, но Пинкни не ѝ позволи. Помнеше добре своята златна младост в плантацията на Трад. Щом той не можеше да осигури същото на брат си и сестра си в Карлингтън, може би Джулия би успяла в имението. Това беше тяхно право по рождение.

КНИГА ЧЕТВЪРТА
1868–1875

23.

Децата на Традови прекараха цялата 1868 в имението Ашли. За Стюарт това бе година на укрепване, както на тялото, така и на невидимите рани на духа му. От осем годишна възраст познаваше живота на карлингтънската плантация. Сетне дойде войната и баща му и брат му го изоставиха в разпокъсания свят на жени и падащи бомби. Животът в имението се ръководеше от сезоните, реката и времето за сеитба и прибиране на реколтата. Това беше като съюз с природата, това беше като спомените му от щастливите времена, когато беше обичан и се чувстваше в безопасност. Беше като завръщане в Рая.

Карлингтън дори не беше спомен за Лизи; беше го напуснала още преди да стане на две години. Светът на оризовата плантация бе като едно ново, вълшебно царство на далечни хоризонти и горди фазани, които подскачаха из моравата между къщата и реката. В началото, когато узна, че ще живее тук, далеч от къщи, тя бе разкъсана между страха си от Джулия и ужаса си от Софи. Докато пътуваха нагоре по реката, седеше със затворени очи, скована от ледения зимен вятър и абсолютното убеждение, че баронското имение е нещо като сиропиталището и се чудеше защо я отвеждат там, след като така упорито се бе старала да бъде добра. Когато лодката се удари в малкия пристан, тя отвори очи и зърна в далечината една уютна тухлена къщичка. Два фазана, разтревожени от шума и раздвижването се втурнаха разгневени и с настръхнали гребени към тях през моравата. После внезапно спряха и разгърнаха ветрилата на опашките си. И тогава Лизи осъзна, че е попаднала в омагьосана страна.

Златните запаси на Джулия сякаш бяха спрели времето тук. И да имаше някаква разлика тя не беше от значение. Имението Ашли все още бе нещо като малък остров на красотата и реда, това бе единствената плантация в околността, която не бе изгорена и опустошена от армията на Шърман.

На сутринта след пристигането им Джулия обяви дневния режим, който трябва да се спазва.

— Лизи — рече тя — ще има редовни занимания по всичко онова, на което не я е научила майка ѝ. Освен това, ще трябва да учи уроците, които е пропуснала. И ще трябва да се научи да се държи като лейди. Стюарт ще прекарва времето си навън и ще заздравява и тренира своето тяло. С ума му ще се заемем по-късно.

И годината започна.

Джулия взе Стюарт и Лизи със себе си при обиколката на нейните владения. Движеха се бавно, донякъде заради Стюарт, който нямаше достатъчно сили да се задържи на кон и затова се возеше в каручка. Лизи пожела да се качи при него. Четирите коня пред конюшната ѝ се видяха огромни и страшни. Джулия не възрази против нейното желание.

— Ще се научиш да яздиш, след като се научиш как да се държиш.

Първо се насочиха към боровата гора, където Джулия огледа в какво състояние е лятната къща и посочи кутиите, които бяха прикрепени към стеблата на дърветата.

— Янките добиват захар от кленовете — рече тя. — А ние получаваме терпентин от боровете. А също дървесина за подпалки и талпи за строеж. Отглеждаме и кленови дръвчета, но те са по-различни. Ще ги видите през пролетта — имат розови цветчета, които с времето стават зелени.

От тук те пое по тясна пътечка през смесена гора, която ги изведе до едно обрасло в растителност езеро. Водата беше тъмна и неподвижна. В нея се отразяваха едрите цветове на лилиите, които се бяха събрали на единия край, и короните на сивкавите кипариси. От дърветата се спускаха многобройни ръкави на испански бръшлян, които висяха неподвижно в застиналия въздух. Имаше нещо зловещо и красиво в това сякаш навеки застинало огледало. Дори пронизителният глас на Джулия не можеше да разведри мрачната атмосфера.

— Не идвайте тук сами. Понякога от клоните на дърветата се спускат водни змии. От кипарисите се правят водонепроницаеми уплътнения за бунгалата и дървените канута, които едно време са ползвали индианците. До осем мъже са се качвали в едно такова. Използваме ги и за кухненски принадлежности. Ще ви покажа. Дървото е по-здрaво от метал. Ако го мокрите от време на време, за да не се пропука, може да издържи цяла вечност.

Продължиха през няколко оградени полета; под краката им изскачаха изплашени пъдпъдъци. Джулия ги посочи с камшика си.

— Бихме могли да живеем от лов — каза тя. — В горите има мечки, диви патици и гъски; всичко, което трябва да сториш, е да насочиш пушката към тях, когато прелитат наблизко, и да дръпнеш спусъка. Толкова са нагъсто, че винаги удряш най-малко по една. Потоците също гъмжат от храна. Почти през цялата зима държим мрежи в тях за пъстърва, платика и вирджински костур. През пролетта пъстървата хвърля чуден хайвер. — Тя погледна през рамо и се усмихна на Стюарт и Лизи. Това им се видя неправилно. — Някой да е гладен? Ако искате, можем да си направим една лека единайсетка — така наричат англичаните втората закуска.

Нахвърлиха се настървено върху бисквитите и млякото в кошницата, която бе поставена отзад — неусетно бяха изгладнели от чистия въздух. След това си похапнаха от сочните кайфърски круши, които се полюшваха по пътя през градината, през която минаха. Сладникавият мирис на гниещите плодове не наруши с нищо удоволствието.

— Под онзи навес там складираме захарната тръстика за меласа — обясни им Джулия. — Нищо на света не може да премахне вонята.

От двете им страни се занизаха прясно боядисани в бяло бунгала, малко по-нататък над една по-висока сграда се издигаше малка квадратна кула. Над някои от къщите се виеше дим.

— Това са жилищата на прислугата, а там е църквата — каза Джулия. — Всички работници в баронството са хора от Ашли, които никога не са го напускали или пък са се опитвали, но са се връщали. Но повечето сега отказват да живеят „на улицата“. Искат да са свободни хора, а свободните хора си имат свои жилища. Ето защо наредих да построят нови бунгала надолу по пътя към града и към Съмървил. Всеки от тях притежава десет акра земя, на която да отглежда реколта за прехрана и да храни своя добитък и всеки месец ми плаща по един долар рента. А аз плащам на мъжете, понякога и на жените, които работят при мен. Не е кой знае колко по-различно от едно време, само дето са по-малко и вече не се хранят и обличат толкова добре. Янките — които си мислят, че знаят всичко — решиха за полска работа да се дава по десет долара месечно. Така че за мен сега е по-евтино отпреди, когато трябваше да издържам цялото

семейство. За черните свободата излезе доста скъпо нещо. Засега твърдят, че нямат нищо против... Ето там са хамбарите, конюшната и ковачницата. Някой друг ден ще ги разгледаме. А сега ще отидем на оризовите полета. Около тях се върти всичко.

Когато наближиха реката, някаква ужасна воня накара Стюарт и Лизи да запушат носове.

— Ще свикнете — увери ги Джулия. — Местните отдавна са привикнали към този парфюм с дъх на солена вода и тиня. Макар че плантаторите предпочитат сладководна тиня. Изправете се на двуколката, за да виждате по-добре.

От двете им страни, докъдето стигаше погледа, се простираше изкоп, разделен на квадратни участъци, които бяха запълнени с блестяща синьо-черна кал. Приличаше на сатен. Леля им примижа под бледото зимно небе. Не се виждаше никакво облаче.

— Ако времето се задържи — продължи тя, — оризовите полета ще изсъхнат достатъчно, за да почнем разораване през следващата седмица. Онази голямата канавка се нарича „дрена“, а по-малките „четвъртинки“. Дрената заобикаля полето от три страни. От четвъртата страна е реката. Вие, нискообразовани дечица, знаете ли нещо за Египет? — И двамата признаха, че не знаят нищо. — Така и предполагам. А и какво друго да очаквам? Египет е една древна страна, която навремето е имала могъща цивилизация. И била изцяло зависима от една река. Но те не управлявали реката така, както я управляваме ние. По-скоро тя властвала над тях. — За Стюарт нямаше никакво съмнение, че леля му е убедена, че египтяните е трябвало да се допитат до нея за това как да живеят.

След това тя ги отведе в къщата. Стюарт се нуждаеше от почивка преди вечеря. Младите му кости вече бяха заздравели, но все още се чувстваше твърде слаб и когато се уморяваше, го измъчваше ослепяваща болка. Мигренните пристъпи на Джулия бяха останали в миналото заедно с града, но тя не ги бе забравила и изпитваше съчувствие към момчето. Предполагаше, че страданието от счупения череп по нищо не се отличава от яркоцветните болки, които бе имала тя. Но имението я бе излекувало, и със сигурност щеше да помогне и на Стюарт.

На обяд основното блюдо беше една вкусно изпечена и зачервена пуйка. Стюарт заяви, че през живота си не е опитвал нещо по-вкусно и

не след дълго си сипа допълнително цяла малка планина ориз. Лизи тъкмо понечи да последва примера му, когато Джулия обяви, че ядат фазан. На мига Лизи почувства, че гърлото ѝ се свива.

— Не ставай глупава, Лизи! Това е женската. Мъжките са си там, където ги видя, и все така надигат гребени.

Но Лизи вече не чувстваше глад.

Още същия следобед започнаха уроците ѝ. Дългите, изящни пръсти на Джулия заиграха по черно-белите клавиши на пианото. Лизи беше омагьосана. След това Джулия я запозна с С-гамата.

— Ще се упражняваш един час — нареди ѝ тя. — Първо с дясната, после с лявата ръка. Утре ще сложим метроном, а вдругиден ще го правиш вече с две ръце. — Мъничките ръце на Лизи зачукаха объркано по клавишите. — Хайде, Стюарт. Да видим какво прави оризът.

Купите с намокнат във вода памук вече бяха приготвени. Джулия пръсна отгоре зърната и въздъхна.

— Ако нищо не стане, ще се наложи да купя още, а един Бог знае, откъде бих могла да намеря. Да знаеш само колко мъка видях, докато се сдобия с тази партида миналата година, а после дъждът за малко да я унищожи изцяло. Проклети янки — тя поклати глава. — Ще му мислим, като му дойде времето. А сега да проверим какво става със запасите ни.

Стюарт и Лизи скоро се убедиха, че Джулия е неуморима.

Всяка сутрин тя даваше нареждания за дневните занимания на Лизи, а после взимаше Стюарт на своите ежедневни контролни обиколки. Докато той си почиваше преди обяд, Джулия преподаваше поредния урок по пиано на Лизи и я посвещаваше в тайните на домакинската работа. Следобед я учеше на бродерия, а след това, докато Лизи се упражняваше на пиано, тя извеждаше Стюарт на езда. След като се прибираха, Стюарт отиваше пак да си почине, а Джулия учеше Лизи на разговорен френски и същевременно я запознаваше с особеностите при изготвяне и поднасяне на чай. По време на вечеря тя им разказваше за историята на Чарлстън, за баронското имение и за фамилията Ашли. Вечер им четеше книги за пътешествия или по европейска история, а през това време Лизи бродираше наново онези конци, които леля ѝ бе скъсала като неправилно зашити. След като Лизи и Стюарт си лягаха, Джулия се връщаше при своите счетоводни

книги, проверяваше домашните на Лизи и правеше списък на нещата, които трябва да се свършат на следния ден. Лизи бе напълно уверена, че леля ѝ въобще не си ляга.

Докато малкото момиче навлизаше в учебните занимания и се „цивилизоваше“, Стюарт се запалваше все повече от поддържането на плантацията. С изключение на Соломон, не можеше да понася нито един от черните работници. След жестокия побой, от който едва не изгуби живота си, в душата му бе останала дълбока омраза към всички негри. Но Соломон беше различен. Стюарт го познаваше твърде добре, за да гледа на него като на представител на черната раса. Соломон беше негов приятел. Докато Джулия се занимаваше с уроците, той прекарваше свободното време в дърводелницата и в ковачницата, където Соломон бе царят. Излизаше само когато работата приключваше или предстоеше поредната занимателна разходка с леля му. Целият януари и февруари прекара в наблюдение над разораването на полетата и в появата на първите кълнове. Заедно с Джулия внимателно обследваше дигите и отбелязваше състоянието на „улеите“, оборудвани със сковани от дърво затворни врати. Наблюдаваше засаждането на граха и овеса и дори веднъж язди един от конете, който дърпаше зад себе си завързан на въже храст, за да се закрият семената. После иззад гората дойде пролетта и едно след друго разцъфнаха оранжевите цветчета на кленовете, жълто-зелените цветове на дъбовете и сивкаво сивите на тополите. През март, когато цялата гора сякаш бе посипана от разноцветен звезден пращец, двамата със Соломон често ходеха при потоците да хвърлят мрежи, в които подскачаха сребристите тела на мигриращите съомги, и събираха купи пълни с хайвер, докато по същото време в къщата Лизи се учеше как да прибира тежките зимни завеси в чували с камфор.

На петнадесети същия месец започна засаждането на ориза. Лизи беше освободена от многобройните си занимания и се присъедини към Стюарт и Джулия, които отидоха да наблюдават от една платформа в хамбара покриването на семената.

— Ако зърната не са утежнени с достатъчно количество кал, те ще изплуват отгоре, когато водата стигне до тях — обясни Джулия. — Онези огромни варели отвън са пълни до половината с кал. — Докато говореше, капакът, зад който бяха струпани оризовите зърна, бе изместен встрани и те потекоха в улея надолу и се разпиляха по

платформата. В единия ъгъл, трима ухилени мъже нагласяваха за свирене своите банджоси, докато от другия дотича група засмени черни момичета, които се заеха да разпръскват равномерно зърната по платформата с босите си крака, придръпвайки с ръце нагоре полите си.

Четири черни малчугана се появиха, нарамили дълго, издълбано от кленово стъбло корито, в което се плискаше калната вода, и го изсипаха на пода. След това започна музиката. От двете страни на платформата мъже и жени пляскаха под ведрия ритъм на банджото, докато момичетата танцуваха, смесвайки с краката си калната вода и зърната. Те вдигаха ръце нагоре, а краката им блестяха от прашната слънчева светлина, която проникваше през отворената врата. Малчуганите не спираха да тичат напред-назад, заливайки краката на танцьорките с потоци от кал, която се смесваше с плъзгавата маса от семена на пода. От време на време през улея пускаха нови количества оризови зърна и те като златен дъжд се стичаха по главите и раменете на танцьорките. Музиката и веселбата бяха направо заразителни. Не след дълго Лизи, Стюарт и Джулия също запляскаха с ръце и се присъединиха към общото веселие. Лизи дори се опита да се завърти подобно на танцьорките, вдигнала ръце високо над главата си. Тя падна от платформата, но едно от момичетата я подхвана и я подаде в ръцете на своя брат. Никой не обръщаше внимание на факта, че цялата е покрита с кал, но Джулия внимателно събра полепналите по роклята ѝ зърна и ги хвърли обратно на пода.

След близо един час шумна веселба зърната най-сетне бяха покрити. Музиката продължаваше, докато мъжете изринаха ориза във висока, блестяща пирамида. След това музикантите поведоха веселия парад към скованите от дърво маси на двора, където бяха подредени най-различни ястия.

— Хайде, Лизи — каза леля Джулия, — имаш нужда от баня.

На следващия ден накиснатия, омесен с кал ориз беше насипан в дълги, тънки торбички, които привързваха по две. Джулия и децата отидоха да гледат засаждането на първата клетка. Докато една част от мъжете укрепваха и подравняваха редовете, други внимателно поведоха между тях чифт волове, за да разорат още по-надълбоко оризовите бразди. Отзад ги следваха жените със запретнати нагоре поли, а торбичките със семената бяха привързали на кръста си. Те се привеждаха ниско, за да избегнат вятъра, който развяваше фустите им,

и разхвърляха оризовите зърна с равномерни, повтарящи се движения, като отърсваха пръсти, за да се освободят от лепкавите семена. Песента не секваше, дълбоките мъжки гласове се смесваха с тънките женски в бавния ритъм на старите негърски религиозни напеви.

На всеки час през този дълъг ден двете мъжки групи работници се сменяха. Жените разтриваха скованите им плещи, а през това време мъжете уморено разкършваха рамене. А после си тръгнаха неочаквано.

— Къде отиват, лельо Джулия? — запита Стюарт, когато това стана за пръв път. — Още е рано и по-голяма част от полето не е засадено.

— О, ще се върнат следобед — отвърна Джулия. — Плащам допълнително при засяването на ориза и премия за най-добрата група.

Стюарт набърчи чело.

— Не бих правил това. След като им плащаш за целодневна работа, трябва да работят цял ден.

— Говориш като янки, Стюарт. Тези хора продължават все още да работят по старата система и дори дарената им свобода няма да промени нещата. Винаги сме имали прекалено много хора тук. Така е и при останалите плантатори. Чернокожите непрестанно раждали деца и тези деца израствали. Храна имало достатъчно за всички и не било трудно да се строят нови бунгала, така че негърското население продължавало да расте. И ето че в наше време вече няма достатъчно работа, с която да ги държим заети, а хората без работа са неспокойни хора. Ето защо се зароди „нормативната система“. От всеки мъж или жена, работещи на полето, се изисква да изпълни определена норма за деня, независимо дали ще е оране, сеене или беритба. Нормата е четвърт акър. Могат да я изпълнят за колкото време пожелаят, дори за цял ден. Преди това нямаше никакво значение, защото разполагахме с близо двеста работници. Сега имам двадесет и осем. Но те все още искат да изработват по една норма на ден. Ако искам да работят повече, трябва да ги убедя по някакъв начин. Ние ги научихме на нормите и сега си патим от това.

— Мързеливи чернилки.

Джулия го плесна през устата.

— Ако още веднъж повториш тези думи, ще те нашибам с камшик, независимо дали си болен или здрав. Само бялата измет си позволява подобни изрази. Това са цветнокожи, или негри, или полски

работници, или прислужници. В старите дни ги наричахме просто „нашите хора“. Един джентълмен се познава по начина, по който се грижи за хората си. Никога не го забравяй.

— Обещавам, мадам.

Засаждането приключи късно следобед. Джулия даде сигнал с ръка и Анкръм вдигна резето на затворните врати. Водата от реката нахлу в дрената. Само за час тя попи в изсъхналата земя, а след това нивото ѝ в дрената започна да се покачва. Слънцето вече се скриваше, когато първите клетки вече бяха наводнени. Вода и небе се оцветиха в тъмноалено. Течащата по каналите вода приличаше на шуртяща по вените и пълна с живот кръв. По здрач цялото поле бе залято с вода почти до горе. Джулия даде знак на Анкръм да намали притока, а след това изпрати децата да вечерят и да си лягат. Само двамата с Анкръм останаха да чакат появата на луната. Анкръм повдигна малко вратите и двете самотни фигури наблюдаваха как водата тихичко се излива в полето, докато го заля на дълбочина три инча.

— Добра работа, Анкръм! — извика Джулия. Една птица присмехулник се пробуди недалеч и запя приглушена песен.

— Ще се видим утре.

Над тях, в сияещото от лунна светлина небе танцуваха звездите. До зори оставаше съвсем малко. Джулия забърза към потъналата в сън къща, като размахваше радостно ръце. Първият ориз вече беше засят.

* * *

Засаждането продължи с неотслабващо темпо през целия месец. И други неща трябваше да се сеят, но оризът винаги беше пръв. Той изискваше специални условия в зависимост от времето. Първо трябваше да има достатъчно сухи дни, за да не се свлекат в калта дълбоките бразди, а самото засаждане винаги се извършваше при отлив, за да може после полето да бъде залято с прясна вода. Когато условията не бяха подходящи, заемаха се с дръвчетата и зеленчуковата градина. Лизи вече се справяше доста добре с гамите Е, F, G, А и В и дори свиреше една малка пиеса от Бах. Освен това издържа успешно изпита по обикновено плетене и се зае с трудната задача по плетене на дантели. Дилси я учеше как да запържва месо в сос, как се бели дива

шипка, която децата на работниците носеха от гората, а тя се бореше с деленето и все не можеше да запомни, че *il faut* винаги другият глагол да е в подчинително наклонение. Шест пъти пада от коня си и така намрази ездата, че ѝ остана за цял живот.

В средата на април преустановиха със засаждането, защото дойде време да се берат ягоди и зелен грах. Всеки ден, в който не валеше, Лизи и Пенси отиваха до езерото с кипарисите да берат растящата по бреговете перуника — дивият ирис, който се виеше по края на гората като синя лента. Гората бе изпълнена с тежкия аромат на жасмин, а около дървесните стволоче теменужките бяха покрили земята с мек плюшен килим. Птици пееха в клоните на дърветата високо над тях, докато се носеха в преследване на многобройните насекоми.

На първи май Джулия премести домакинството в грубо скованата лятна къща в гората. По традиция на десети същия месец белите напускаха плантацията, а единадесети се смяташе за началото на сезона на треската. Но очите на Джулия, от които нищо не убягваше, бяха разпознали признаците на малария у Пинкни и това я бе направило още по-предпазлива. Никой не знаеше каква е причината за блатната треска, но през двата века, откакто бяха заселени тези места, хората бяха научили, че тя връхлита белите, но не и черните, че се явява в началото на март чак до първата слана през октомври и че единствената защита против нея са боровите гори. Допълнителна тайнственост създаваше и фактът, че най-често се заразяваха онези, които излизаха прекалено често нощем. Дори голямата къща в имението не представляваше сигурна защита, макар да затваряха всички врати и прозорци и да запалваха камината при залез-слънце. Но в близост на боровата гора рискът бе значително по-малък. Тук можеха да се наслаждават до насита на нощния вятър.

Лизи бе направо очарована от простотата на лятната къща. Цялата мебелировка бе от борово дърво, изработена в дърводелската работилница на плантацията. Креслата имаха меки възглавници, облицовани с муселин. Но от всичко най-много ѝ хареса откритата на три страни веранда, на която имаше окачен на въжета хамак и просторна плетена люлка. Мръщеше се единствено, когато всяка сутрин след закуска трябваше да язди до имението за ежедневните уроци по пиано и учебните занимания.

През последните две седмици на май приключиха със засаждането. Полето бе изпълнено с косове, които търсеха семена. Джулия се зае с проверка състоянието на домашните животни и на богатия асортимент от селскостопански сечива, които имаха непрестанна нужда от точене и поправка. На Стюарт повериха наглеждането на затворните врати. Той бе толкова горд от поставената задача, че най-малко пет-шест пъти на ден проверяваше нивото на водата в клетките и се чувстваше неописуемо щастлив, когато се налагаше да отвори вратите и да пусне още вода. Имаше загорял и здрав вид. Но това, което го учудваше, бе, че не растеше. Лизи бе само на осем години, а ръцете ѝ вече се подаваха изпод дългите ръкави. На петнадесет Стюарт вече имаше нисък глас, с който много се гордееше. Но тялото му сякаш се бе задоволило с постигнатите малко над пет фута. Той компенсираше това, като правеше мускули и изграждаше в себе си мъжественост. Всяка сутрин, когато позволяваше времето, той излизаше в реката с една от тежките ладии и гребеше повече от миля нагоре по течението, а после се спускаше обратно, като използваше греблото за кормило. Изпробваше себе си и коня срещу всяка подходяща по височина ограда или паднало дърво, спомняйки си уроците на Пинкни от времето, когато бяха в Карлингтън. За щастие, конете в Ашли бяха далеч от онези расови животни, които бяха направили известни цветовете на фамилия Ашли в надбягванията преди войната. Конят на Стюарт отказваше значително по-често, отколкото се съгласяваше да скача и по такъв начин главата на момчето остана цяла.

Началото на юни беше прекрасно. Още преди десети бяха засадени и покрити и последните оризови полета. Но Джулия не изглеждаше толкова доволна, колкото Стюарт очакваше. Всяка сутрин преди закуска тя обикаляше по края на по-ранните насаждения и се взираше във вълничките, които утринният вятър вдигаше в черната вода.

— Трябва вече да никне — повтаряше тя. — Там долу. Време е да се покажат първите кълнове над водата. Ако въобще нещо става от тези семена.

— На вкус оризът беше добър, лельо Джулия.

— Знам — сопна се тя. — Освен това вместо по два, засадох по три бушела зърна на един акър земя. Но да опиташ на вкус не е като да

отгледаш, нали? Искам да ги видя как растат.

— За малко да ми отхапе главата — оплака се Стюарт на Соломон.

— Мис Джулия, тя понякога разтревожен като стар костенурка — изкиска се в отговор черният мъж. — Сигурен сега сезон за костенурки.

Така и беше. Реката бе изпълнена с праисторическите очертания на жълтокоремчести водни костенурки, които плуваха нагоре към местата за гнездене. Соломон взе Стюарт със себе си при следващата лунна нощ. Скриха се в един гъсталак близо до брега на реката и зачакаха. От време на време облаци закриваха луната и те чува костенурките далеч преди да ги забележат. После луната изгря и двамата видяха как едно малко същество пълзи нагоре по брега. То спря, замисли се за миг и после се зае да копае в песъчливата почва малко над водното ниво. Соломон се хвърли върху него.

— Кажы молитвата — изръмжа той, — защото чака тебе тенджера с твое име на нея.

Грозно сгърчената глава се замята трескаво, докато малките краченца махаха безпомощно във въздуха. На бледата слънчева светлина жълтеникавия корем изглеждаше нежен и беззащитен. Соломон подскачаше пъргаво от крака на крак и я усукваше в мрежата, като ловко избягваше острите ѝ зъби.

— Скипио, той изгубил четири пръста, защото обича костенурки яде — обясняваше с радостен глас, — но този стар костенурка не вкуси от пръсти на стар Соломон, не, сър. — При тези думи той напъха главата на костенурката в торбата и челюстите изчезнаха. — Подай онова въже, мастър Стюарт, сега ние вържем нея и отведем у дома. Дилси има работа за утре.

На следващия ден Джулия ги нашиба и двамата. Стюарт не трябваше да излиза на реката нощем през юни. След това наблюдаваше как Дилси учи Лизи да прави супа от костенурка. Лизи предпочиташе вместо това да набият с камшик и нея.

Дилси срязва въжето, с което бе вързана костенурката, и после я изправи на крака. Докато животното се бореше, навън се показва грозната му и страшна глава. Вратът ѝ беше дълъг, с набръчкана кожа, която приличаше на някакъв гротескно разкривен акордеон. Дилси я следеше внимателно и когато вратът се източи докрай, тя извика: „Хо,

костенурко!“ и я удари с брадвата! Тъмна, гъста течност шурна от раната. Лизи почувства, че ѝ призлява.

Дилси и Соломон окачиха костенурката да виси за краката, след това Соломон отиде за още дърва за огъня под големия казан в кухнята. Когато кръвта от костенурката изтече, водата в казана вече кипеше. Соломон я откачи от куката и я пусна в бълбукащата вода. Само пет минути по-късно по знак от Дилси той я изтегли за въжето и я пусна на близката маса. След това взе чук и длето и започна леко да я удря, докато горещата черупка се пропука на няколко места, после я разтвори, а отдолу се показаха меките, кръгловати яйца.

— Добре — каза Джулия, — поне три дузини са. — Тя вдигна едно, духна го да изстине и после го подаде на Лизи. Докато Лизи се вглеждаше в него, Дилси ловко разряза костенурката, отдели краката и извади черния дроб. Джулия подбутна Лизи и тя бе принудена да гледа, докато готвачката отдели жилавата кожа от суровото месо, изми го и после го хвърли в едно ведро със студена вода, което отнесе в кухнята.

— Следващата можеш сготвиш сама, мис Лизи — заяви Дилси с широка усмивка.

— Няма да мога — отвърна Лизи. Но го направи само след два дена. Джулия не позволяваше никаква мекушавост. Лизи сама извърши целия процес по превръщането на отвратителното чудовище в гъста, ароматна супа, като вари месото в продължение на дълги часове, за да се отдели от костите, след това ги изхвърли собственоръчно, нарязва месото на малки парченца с помощта на ножици и го размеси със сол, чесън и ситно нарязани картофи.

Придобитият покрай костенурката готварски опит се оказа от голяма полза на Четвърти юли. Джулия бе осигурила храна и фойерверки за празненството на работниците, някой друг се бе погрижил да има достатъчно джин. При боя, с който приключи празненството, двама души бяха простреляни, а един получи тежка рана в главата. Анкръм дотича разтревожен в къщата, тъкмо когато Джулия учеше Лизи как се прави доматен кетчуп. Джулия бе оставила работниците да празнуват, но тя самата винаги намираще с какво да се захване. Семейство Ашли са били тори още по време на Революцията.

Анкръм грабна аптечката, Лизи взе един чист чаршаф и кутия с памук, докато Джулия носеше бутилка бренди.

— Сигурно са изпили всичкия алкохол — заяви тя спокойно. Оризът вече бе покълнал.

Когато пристигнаха, тя се зае да раздава камфор на ранените, а някои от по-лошите рани направо поля с алкохол.

— А сега си вървете къщи — нареди им Джулия. — Лизи, ела да се заемем с простреляните.

Двама мъже бяха засегнати — единият в рамото, а другият в бедрото. Но и двата куршума бяха излезли от другата страна.

— Слава богу — въздъхна Джулия, — мразя да ги вадя. Промий раните. Използвай сапун и гледай да е достатъчно, за да щипе. Тези двамата няма да работят поне две седмици. — Тя напои една памучна марля с терпентин и я притисна към входното и изходното отворстие на всяка рана. — А сега нарежи чаршафа на ленти и ги превържи, Лизи. Аз ще погледна как е главата на Рюбен. — Макар и с известна неопитност, пръстите на момичето се справиха със задачата. Джулия забеляза, че лицето ѝ е бледо, но изпълнено с решимост. Преди да превържат раните, Джулия собственоръчно ги почисти.

Сетне накара Лизи да гледа, докато потапяше памука в бренди, за да го напъха в зеещата дупка в черепа на Рюбен. За да изпълнят кухнята им бе необходим почти целия запас от памук, който бяха взели със себе си, както и остатъкът от брендито.

— Това, което никога не бива да забравяш, що се отнася до раните на главата, — обясняваше леля ѝ, докато намотаваха дългите ленти, — е, че кървят обратнопропорционално на сериозността си и че мозъкът не усеща нищо. Рюбен не почувства никаква болка. Ти си добро момиче, Лизи. — При тези думи лицето на детето блесна от радост.

Лятната горещина не след дълго се превърна в най-страшния враг за Джулия. Водата от клетките, които бяха засадени първи, бе източена и после настъпи моментът, когато ежедневно в тях трябваше да се поддържа необходимото ниво на влажност на почвата — в никакъв случай да не се позволи пресушаване, но и да няма прекалено много вода, в която да израснат бурени. Трябваше да се борави изключително внимателно с вратите. И хората го вършеха. Леля им правеше всичко възможно, използвайки заплахи, обиди и пари, само и само да получи желания резултат.

Не искаше Стюарт да е наблизо, когато се занимаваше с работниците и затова го караше да изоставя работата при затворните врати. Отначало това го гневеше, което бе типично за темперамента на семейство Трад, но Джулия Ашли си оставаше непреклонна. Но след това решението бе намерено от синовете на Анкръм. Стюарт тъкмо се скиташе из гората с надежда да зърне някоя катерица, по която да стреля, когато забеляза, че някаква дребна тъмнокожа фигура тича по пътеката на елените.

— Стой! — извика той, чувствайки се като пълноправен член на „Райфъл кльб“. Момчето замръзна на място. — Къде отиваш? — запита Стюарт.

— Моля те, боже, добри мастър Стюарт, пусни ме избягам оттук. Мой баща ще мен набие, ако мене спипа. Аз трябва наглежда бебе, но аз отишъл да скача в реката.

Стюарт се разсмя.

— Върви тогава, няма да кажа на никого.

Как по-рано не се бе досетил за тази възможност? Спомни си за Карлингтън и студената вода. Но сега бе юли, а не април. Дори и да е хладна водата, още по-добре.

Всъщност, водата се оказа топла и само от време на време се появяваше някое по-хладно течение, от което удоволствието само ставаше по-голямо. Стюарт плуваше с часове всеки ден. След седмица накара Соломон да му отстъпи въжето и направи люлка за скачане във водата.

— Защо не опиташ, Лизи? — запита я веднъж.

— Защото не мога да плувам.

— Научи се. Аз ще те науча.

— Не искам.

— Пъзла.

— Не съм.

— Такава си.

Лизи му се изплези и си тръгна. Тя също бе получила своя дял от нрава на Традови. В този случай, обаче, дълбоко в себе си бе уверена, че Стюарт е прав. Но изпитваше панически ужас от реката. Представяше си я пълна с костенурки, които я дебнат на дъното, за да ѝ отмъстят, и с водни змии, готови да обгърнат нозете ѝ и да я повлекат надолу. Избягваше я винаги, когато можеше.

Но два дни по-късно не успя.

— Иди повикай Стюарт, Лизи — каза Джулия. — Искам да ни закара до лятната къща.

— Но сега се упражнявам на пиано, леля Джулия!

— И сама го чувам. Лявата ти ръка днес е малко задрямала. Бах изисква кристалночисти тонове. А сега върви за Стюарт.

— Да, мадам. — Лизи спусна капака на пианото. — Хайде, мечо, ще те разходя. — Тя бе дълбоко уверена, че мечо страшно обича музиката.

Беше ранен следобед, най-горещото време на деня. Докато пресичаше моравата, Лизи почувства, че дрехите ѝ залепват за нея, а краката ѝ са плувнали в пот. Тя извика няколко пъти Стюарт, после погледна назад към къщата. „Младите госпожици никога не повишават тон“, — често ѝ повтаряше Джулия. Но в отговор се чу шумно плискане на вода. Не се виждаше никакъв, сигурно се бе скрил отдолу под пристана. Лизи пристъпи на него и тропна ядно с крак.

— Излизай веднага! Леля Джулия иска да те види.

— Не мога да се кача на пристана. Нивото е спаднало твърде много.

— Не е.

— Спаднало е.

— Не се прави на ударен, Стюарт; няма да се измъкнеш така лесно. Ще ти хвърля въже. Хайде, побързай. Леля Джулия е бясна, защото Дилси е забравила нещо в лятната къща.

— Добре. Но ще трябва да ми подадеш панталоните. Облечен съм не повече от новородено.

Лизи беше потресена. Джулия винаги бе настоявала Стюарт да се къпе с бански.

— Добре де, хайде чакам! — подвикна ѝ той отдолу.

— Къде са те?

— В края на пристана. Подай ми ги и си затвори очите.

Лизи внимателно положи мечо, така че да е далеч от водата, после пристъпи към ръба. Тя легна по корем и протегна надолу ръка, в която държеше панталоните и ризата на Стюарт, като същевременно затвори очи. Почувства дръпване и отвори ръка.

— Дръж си очите затворени.

— Държа ги.

Отдолу се чу плискане на вода, после настъпи тишина.

— Стюарт! — извика тя все още със затворени очи.

— Тук съм. — Гласът идеше отзад.

— Облечен ли си? — Тя се обърна.

— Да. Можеш да погледнеш.

От яркото слънце я заболяха очите. Стюарт сякаш беше зад завеса от танцуващи разноцветни кръгове. Лизи премигна и погледът ѝ се проясни.

— Стюарт! — извика Лизи. — Веднага остави мечо! Ще го намокриш. — Тя се изправи.

Стюарт се завъртя, държейки мечо извън обсега ѝ.

— Стюарт, престани да ме дразниш! Дай ми мечо. Стюарт, не бъди лош! Стюарт, дай ми мечо! — Но не можеше да го стигне. — Стюарт! — Тя престана да тича след него. — Стюарт Трад, ще кажа на леля Джулия, че си плувал гол!

Стюарт спря само на няколко крачки от нея.

— Няма да посмееш.

— О, да, ще посмея, ако веднага не ми дадеш мечо.

Лицето на Стюарт почервения.

— Сополанка такава — рече ѝ той, — ето ти проклетата мечка. — Той запрати плюшеното мече с всичка сила към нея. Играчката удари Лизи право в гърдите, от което тя загуби дъх, отскочи от нея и тупна във водата отвъд пристана.

Лизи се помъчи да изпищи, но все още не можеше да си поеме дъх. Тя изтича до края на пристана, изплака и после се хвърли след кафеникавото телце, което плаваше по течението.

След като изплува, Лизи загреба отчаяно, сграбчи мократа кукла и я притисна към гърдите си. Течението я повлече надолу.

Стюарт скочи от пристана и заплува под водата, за да стигне по-бързо до Лизи. От ужас тя бе застинала с разтворени очи и уста. Той я сграбчи за плитките и я измъкна на повърхността, след което се помъчи да я издърпа към брега. Течението ги бе отнесло надолу към оризищата. Стюарт се вкопчи в една от дървените прегради и се задържа за нея.

— Помощ! — извика той.

Близо до брега имаше три жени, които плевяха в ориза. Още щом чуха вика на Стюарт, те мигом зарязаха работата и затичаха през

полето към тях.

Стюарт подаде притихналата Лизи, след това се преметна през преградата и тупна в полето. Една от жените бе притиснала Лизи към гърдите си, сякаш е мъничко бебе. Мазолестите ѝ ръце потупваха равномерно гръбчето на момичето. Лизи се закашля, изплю малко вода, после се задави и повърна.

— Няма нищо, агънцето ми, ей сега ще се оправиш — успокояваше я жената. После разтвори ръка и я погали нежно.

Лизи отново се закашля и си пое с мъка въздух. Жените и Стюарт я следяха разтревожени. Най-сетне детето се успокои и проговори:

— Фюй, как мразя тази миризма на оризова тиня.
Всички избухнаха в смях.

* * *

Джулия нашиба Стюарт с камшик, а Лизи бе напляскана с дървената лъжица. И двамата стоически понесоха наказанията си. Излъгаха я, че Лизи паднала в наводненото оризище, докато помагала на Стюарт да се прехвърли през преградата. В очите на Джулия това бе престъпление против ориза. С типична детска солидарност и двамата стигнаха до извода, че най-добре ще е да не споменават пред Джулия истинските причини за инцидента. Беше като съюз на Трад срещу Ашли. Знаеха, че жените от полето никога няма да ги издадат.

Докато същата нощ Джулия се занимаваше със счетоводството, Лизи тихичко се прокрадна при Стюарт.

— Буден ли си? — прошепна тя.

— Разбира се, че съм буден. Леля Джулия ме кара да си лягам с кокошките. Какво искаш?

— Обмислих всичко и реших да се науча да плувам.

През целия август жегата ставаше все по-непоносима. В Чарлстън на такова време му викаха „лепкаво“. Джулия не откъсваше очи от небето, изпълнена с опасения, че може да се появи зловещият жълто-зелен гребен — предвестник на урагана. Това беше единствената сила, която можеше да унищожи реколтата. Стеблата бяха високи, добре почистени от плевели. Стюарт продължаваше да

отговаря за вратите, но вече само за половината от тях. Другата половина беше поверена на Анкръм. Всеки ден по обед, когато в небето надвисваха тежки, бели облаци, те поемаха по брега на реката. Започнеше ли буря с проливен дъжд и напорист вятър, те се втурваха като обезумели и вдигаха вратите, за да напоят клетките и по такъв начин да защитят реколтата от бурята. Зад тях, по реката се сипеха светкавици, но двамата не им обръщаха внимание. Оризът бе по-важен от страха им.

Лизи следеше бурите от покритата веранда на лятната къща. Обичаше гръмотевиците, светкавиците и свежата миризма на озон. Но никога не забравяше за домашните си задължения — поддържаше огъня в гостната, когато навън застудяваше, и на всеки час почукваше висящия на стената барометър, за да се увери, че не се задава някой страховит ураган. Тайничко мечтаеше да ѝ се случи подобно приключение, а знаеше, че и Стюарт е любопитен да го види. Той се бе превърнал в истински оризов плантатор, загрижен за бурите. Пфу!

24.

Докато в имението, половината от семейството се опасяваше от буря, останалите на „Мийтинг стрийт“ негови членове бяха благодарни, че тяхната буря е отминала. Годината бе изключително драматична.

След като Джулия отведе децата, Пинкни се отправи възможно най-бързо за Карлингтън, за да наеме работниците. Почти цял ден изгуби, за да ги запознае с предстоящата работа и да намери най-удачните форми на взаимодействие между отделните групи.

В сравнение със сложното управление на една плантация, добивът на фосфат беше като игра в детска градина. Скалистият слой се изкопаваше, промиваше и транспортираше. Три прости действия, които не зависеха от времето или прищевките на природата. Можеха да работят и при дъжд; залежите не се влияеха нито от горещина, нито от влага.

Всъщност не се оказа толкова просто. Защото цялата работа трябваше да се извършва на ръка, от хора. А хората сами по себе си бяха като природата — променливи, непостоянни. Първият проблем беше определянето на нормата. Навиците от плантацията си казваха своето и тук и хората очакваха нормата да е лесно изпълнима, в рамките максимум на половин ден. Пинкни бе свикнал да ръководи. Далеч по-трудно се оказа да ги принуждава да работят. Трябваше да си изгради авторитет, но също така имаше нужда от съдействие. Половин работен ден му се виждаше крайно недостатъчно.

В продължение на седмици опитваше един след друг различни методи, докато изучаваше работниците: кой е по-силен, кой — интелигентен, кой може да дава нареждания и кой е свикнал да се подчинява. Още в началото разпозна онези, които можеха да му създадат неприятности, и ги уволни. Към края на февруари в Карлингтън имаше не повече от хиляда фунта фосфат, готов за транспортиране, на стойност седем долара, а до този момент Пинкни бе вложил близо две хиляди долара в заплати. Но вече приключваше

периодът на опити и грешки. И на първи март той се зае да прилага на практика наученото.

Всички мъже бяха разделени на групи от по четири, като внимателно се балансираха по сила и характер. Всяка група получаваше собствена норма и район, в който да работи — четири на шест фута. В началото на работния ден членовете на групата изравяха горния слой, който покриваше залежния пласт. След като се спускаха на дълбочина от два до четири фута, водещият групата слизаше на дъното и се заемаше да кърти скалистия слой с лост, като от време на време изхвърляше скалните отломъци на повърхността. Вторият член на групата товареше късовете на вагонетка и ги откарваше до една разчистена край реката площадка, където ги изсипваше на голяма камара. Другите двама прехвърляха отломъците в едно масивно дървено корито и сетне го спускаха в реката, за да промият материала. След десетина минути вдигаха коритото и изсипваха съдържанието му в чакащата наблизко товарна баржа. Всяка група получаваше заплата според товара на баржата, а не по час. Както и бе предполагал Пинкни, скоро между отделните групи се разпали съревнование и мъжете в групата си помагаша един на друг, за да успеят в надпреварата. Имаше и недоволни, но все пак Пинкни бе подбрал групите добре. Всички бяха длъжни да признаят, че системата е чудесно замислена и работи.

Към края на март Карлингтън бе изпратил близо сто тона фосфат. Пинкни яздеше неуморно през разцъфналата пролетна гора, далеч от шума и мръсотията на изкопите и се питаше защо се чувства толкова потиснат.

В къщата на „Мийтинг стрийт“ майка му си задаваше същия въпрос:

— Защо ли се чувствам толкова потисната?

Люси Енсън потупа пухкавата ръка на Мери.

— Защото няма за кого да се грижиш, братовчедке Мери, ето защо. Ти си от онези жени, които жадуват да се грижат за удобствата на своето семейство, а сега то е далеч от теб. — Тя се вгледа отблизо в очите на Мери и отново я потупа. Винаги се вълнуваше дълбоко от сълзите ѝ. А ето че и сега идваха.

— Ти си толкова добро момиче, Люси. Не зная какво бих правила без теб. — През последните три месеца, откакто Пинкни и децата бяха заминали, Мери се крепеше изцяло на Люси. Макар и странно, това бе

типично за обществото, в което живееха — по-младата, но омъжена Люси бе подходяща придружителка на близо двадесет години по-възрастната Мери. След заминаването на Пинкни Люси бе станала често срещан гост в дома на Традови; два пъти седмично тя идваше на чай. Посещенията ѝ даваха възможност и на Ейдам Едуардс да бъде там.

Когато Мери за пръв път я покани, Люси се почувства обидена. Имаше предостатъчно работа; Ендрю се нуждаеше от внимание и грижи, бидейки само на пет години — шумен и настоятелен като всички момчета на тази възраст; Лавиния се бе самопоканила да остане на „Мийтинг стрийт“, когато родителите ѝ отново се преместиха в къщата си и непрестанно дразнеше Люси и на всичко отгоре Ема Енсън бе взела със себе си прислужниците и единствената помощ идваше от гувернантката на малкия Ендрю — Естел и нейната помощница. Освен че готвеше, тя переше дрешките на Ендрю и ги преправяше, щом започваха да му умаляват. Джошуа Енсън им помагаше също, но Люси усещаше, че са му в тежест. Всячески се стараше да живеят колкото се може с по-малко разходи. И го правеше безшумно. Люси бе незабележима в действията си и не се натрапваше на околните.

Може би по тази причина се съгласи с плана на Мери. Това бе единствената покана, която бе получавала от много време насам.

Веднъж взела решение да отиде, тя реши да се погрижи за външността си. Не познаваше Мери Трад кой знае колко добре; Лавиния бе онази, която ходеше често там — за да обсъждат предстоящата грандиозна сватба и да разговарят за това как Пинкни ги е зарязал и двете. Нямахме никакво желание да се превърне в компаньонка и изповедничка на Мери, по-скоро бе любопитна да узнае доколко е верен слухът, че в семейство Трад управляват Ейдам Едуардс и дъщеря му, а майката и синът са отхвърлени. Слуховете бяха противоречиви и объркани, а и хората изглежда ѝ спестяваха най-солените клюки, защото бе прекалено млада.

След първите няколко гостувания тя откри, че Мери и Ейдам Едуардс са добродетелни, та чак да ти доскучае, но това не я разочарова. Имаше по природа добро сърце и възрастната двойка ѝ се хареса с очевидното удоволствие, което двамата изпитваха от скучното

общуване помежду си. След първата седмица Едуардс доведе Прудънс и с това скуката на Люси изчезна напълно.

Двете момичета бяха почти на една възраст, но толкова различни, че всяка от тях намираще другата за екзотична. Прудънс не познаваше никой друг в Чарлстън, освен Традови. Люси познаваше всички, но нямаше близки приятели.

Беше се появила на бял свят доста години след като родителите ѝ бяха изгубили надежда да имат дете. Израсна в прекомерни грижи и внимание — не ѝ позволяваха да се разхожда по-далеч от градината. Майка ѝ бе ужасена при мисълта, че Люси може да прихване някоя болест от децата, с които играе. Но стана така, че самата Люси загуби родителите си по време на епидемията от жълта треска, която намали значително населението на Чарлстън през 1858. Люси бе единствената, която оцеля, сама в къща с жълт флаг на покрива и четиринадесет трупа вътре — на нейните родители и на слугите. По-големият брат на баща ѝ, който бе ерген, я изпрати да живее в Савана с нейните братовчеди и доста по-късно я върна тук, за да я представи на „Сейнт Сесилия“ и с благодарност да я предаде на грижите на Ема Енсън, когато Ендрю поиска ръката ѝ. След като се погрижи наследството ѝ да се превърне в подходяща зестра, той умря, спокоен, че е уредил живота на племенницата си. Подобно на всички жители на Чарлстън, Люси имаше близо десетина роднини, но нито един от тях не ѝ беше толкова близък, колкото Енсънови. Толкова си бе мечтала Лавиния да ѝ е като сестра! Винаги бе искала да има сестра. Мъчеше се да скрие от себе си, че не я харесва. Но истината бе, че направо я отвращаваше.

Но затова пък страшно много харесваше Прудънс Едуардс. Предложи ѝ приятелството си с такава непосредствена прямота, че Прудънс нито за миг не се усъмни в нейната искреност. Не след дълго тя също очакваше с нетърпение събиранията на чай у Традови. Макар и странна, компанията се чувстваше щастлива.

Люси наистина не можеше да разбере защо Мери Трад се чувства толкова потисната. Мъчеше се да я успокои доколкото може, потресена от сълзите ѝ. Семейство Едуардс си бяха тръгнали преди половин час, а вече бе време и тя да тръгва, за да не закъснее за вечеря. Но не можеше да остави Мери в такова състояние. Тя потупа възрастната жена успокоително, чудейки се какво ли става отвъд улицата.

Беше почти като копие на сцената у Традови. Джошуа Енсън правеше неумели опити да успокои Лавиния, която плачеше и говореше досущ като Мери.

— Толкова към нещастна, татко. Срамувам се от себе си; имаш право да ми се сърдиш. Бях направо ужасена, когато Пини се върна от войната. Чувствах се толкова изплашена и объркана, говорех ужасни неща и имах още по-ужасни мисли. Не знам какво ми стана. Първо си живеехме в нашата къща, сетне тези ужасни янки ни изхвърлиха и трябваше да се наблъскаме тук, без да знаем какво ни чака занапред, после ти си дойде у дома, беше толкова уморен, вгълбен и нещастен, мили татко, толкова ми липсваше, а Пини също бе станал различен, хладен и безчувствен. Знам, че войната променя ужасно хората. Но, татко, аз съм само едно малко момиче и не мога да разбера всичко това. Толкова съм объркана. Знам, че бях лоша, съжалявам, но, татко, сега съм вече голяма, разбирам всичко по-добре, разбирам и теб и Пинкни, ценя го и го уважавам, точно както си ми казвал, че трябва. Наистина, татко, повярвай ми! И го обичам. Ако не ми позволиш да се омъжа, това ще разбие сърцето ми. О, татко, моля те не бъди лош! Повярвай ми, бях много потисната и ядосана и затова казах тези неща на Люси. Казах ги, за да я подразня. Ако кажеш на Пини, ще умра. Татко, толкова те обичам! Не мога да издържам, когато ме гледаш така сърдито.

Мистър Енсън въздъхна. Той надзърна в големите ѝ, пълни със сълзи очи и видя онова мъничко момиче, което търсеше спокойствие в прегръдките на баща си. Никога не бе успял да откаже каквото и да е на дъщеря си. Искаше да ѝ повярва.

— Ще пиша на Пинкни — произнесе бавно той.

Лавиния го погледна разтреперана.

— И ще го помоля да се свърже с мен, за да започнем приготовленията. Както сама разбираш, сватбеното тържество ще е скромно.

Лавиния се хвърли на врата му и го докосна с мократа си буза.

Веднага след като получи призива на Джошуа Ансън, Пинкни се върна в града. Пристигна точно по средата на една от поредните чаени сбирки на майка му. Макар че се задържа само колкото да поздрави

гостите, да целуне майка си и след това отиде да се преоблича, за Люси не остана скрит ефектът, който предизвика у Прудънс появата му. Беше едва забележим, по-скоро като слаб изблик на енергия, от който Люси почувства, че настръхва. Веднага го позна, изпитала бе същото към Ендрю. Знаеше добре, че това е истинска страст, а не неясна и обърквана момичешка фантазия. „Боже, боже, рече си тя. Не съм чула никакви слухове за това. От мен нищо няма да излезе. Прудънс е моя приятелка. По дяволите Лавиния. А и нищо не може да се направи.“

Пинкни най-много се притесняваше от срещата с бащата на Лавиния, но веднага след като зърна добре познатото, уморено лице на Джошуа Енсън, той почувства, че е под опеката на своя кръстник, който само по стечение на обстоятелствата е баща на момичето, за което с неохота ще трябва да се ожени. Мистър Енсън споделяше подобни чувства. Привързаността му към Пини изтласкваше грижите за предстоящата сватба някъде назад в съзнанието му. Той го прегърна през рамо и го поведе към библиотеката.

— Нали не смяташ, че е прекалено рано да пийнем по едно малко? Радвам се да те видя, Пинкни. Изглеждаш във форма. Заповядай, седни. Разкажи ми как вървят работите в Карлингтън.

— Благодаря, сър. Сега вече всичко потръгна добре. Нали ви писах за мартенските ни добиви!

— Да, да. Чудесно. Установихте ли връзка с купувачите? Платиха ли ви вече?

— Не зная. Вчера следобед пристигнах в града, но се оказа, че Шед е заминал нанякъде по работа. Струва ми се, че баща му отново е болен, но Шед не го споделя с мен. Казал е на мама, че ще се върне след няколко дни. Не знам дори дали поддържа кореспонденция и счетоводство.

Мистър Енсън имаше разтревожен вид.

— Но това не е разумно, Пини. Един човек може да ти спаси живота и след това да те обере.

— Никога, братовчеде Джошуа. Готов съм да заложа живота си — Пинкни се засмя. — Мисля, че вече го заложих веднъж. И това свърши работа.

Мистър Енсън отново насочи разговора към изкопните работи. Пини също искаше да говори за това, дори си позволи да се похвали

пред своя кръстник за системата, която бе въвел.

— Единственото слабо място — приключи той, — е в промиването на скалите. Понякога не ги покриват добре и част от отломъците остават във водата. Друг път изпускат въжето и целия товар потъва в реката, заедно с коритото за промиване. „Чарлстън Майнинг“ разполага с голям промивен цех, със специални машини, които вършат цялата работа. Но зад тях са парите на цяла Филадельфия.

— Знам къде във Филадельфия можеш да получиш пари, ако ги искаш.

— Не искам янки в Карлингтън, братовчеде Джошуа. Нито парите им. Накрая ще закупят цялото място.

— Хайде, хайде, Пини. Филадельфия не е Ню Йорк.

Пинкни трябваше да признае, че мистър Енсън е прав. Чарлстън вече бе признал Бостън, Балтимор и Филадельфия за равни градове по история и традиция. Преди войната неведнъж тук идваха гости от тези „равни“ градове, за да гледат конните надпревари по време на седмицата на надбягванията.

— Не може ли да поговорим за това, когато се върне Шед? — запита Джошуа и се надигна. — Имам важна среща с генерала относно някои оплаквания. Ще слеза в центъра заедно с теб.

— Добре... ох, братовчеде Джошуа, що се отнася до сватбата...

— О, да. Дамите искат да обсъдят нещата. Чакай да видим... Вече сме април. Ти ще си имаш работа с доставката на промивната машина. А лятото пък е прекалено топло. Да им кажем ли, че могат да се готвят за следващия януари? Така или иначе ще се съберем за големия бал, а и добре познавам Ема и съм сигурен, че ще иска да напълни църквата. Двете с майка ти ще уточнят датата, а Лавиния може да открие бала. Така ще им дадем нещо, с което да се занимават.

Пинкни се съгласи, че най-добре ще е да се заемат с важните неща, а другото — после.

През следващия месец Джошуа Енсън ловко използва познанията си по право и човешката природа, за да повлияе на Пинкни и Шед, без те да го осъзнаят. На първи юни вече имаха наеман надзирател в Карлингтън, Пинкни и Шед разполагаха с офиси на „Броуд стрийт“, а филадельфийската банка изпрати свой представител, който да огледа Карлингтън, да се запознае с финансовото състояние

на фосфатната компания „Трад-Симмънс“, всичко това като подготовка за отпускане на кредит.

Пинкни се чувстваше щастлив. Вече не се налагаше ежедневно да наглежда изкопните работи в Карлингтън, нито да дели една стая с Джим Ригс, бивш прекупвач на зърно, който сега се грижеше за магазина на компанията.

Шед също бе изключително доволен. Харесваше му, че си има свой собствен офис с табелка с името му на вратата. Освен това, значително бе нараснало възхищението му пред мистър Енсън, затова че бе успял да осигури в такива кратки срокове и при такива изгодни условия обещания кредит. Шед знаеше, че в подобни случаи лихвата достигаше двадесет процента. Готов бе дори да измисли още един анонимен инвеститор, но не се наложи. В добавка банковият кредит щеше да позволи да се разплатят с първия анонимен инвеститор. А с останалото и с припечеленото от тазгодишната памучна продукция щяха да се съберат достатъчно средства, за да започне изграждането на своя собствена памукотекстилна фабрика.

Но може би най-щастлив от всички във Филадельфия бе Едуард Пенингтън. Той знаеше, че кредитът ще е добър. Двамата с Джошуа Енсън бяха приятели още от времето, когато отидоха заедно в Принстън. Често бе посещавал с жена си къщата на „Шарлот стрийт“. А сега и синът му Нед щеше да получи възможност да види Чарлстън като представител на семейната банка. И нямаше да се налага да се притеснява за хладината в отношенията между южняци и северняци. Едуард Пенингтън бе внесъл необходимата сума, за да отърве сина си от армията. Цялата война Нед бе прекарал в дома си във Филадельфия. Мистър Пенингтън знаеше, че може да разчита на приятеля си, за да му спести някои неприятни срещи.

25.

Мистър Енсън посрещна Нед Пенингтън на североизточното железопътно депо на „Чапъл стрийт“. Той огледа с тревожно изражение двата сандъка и трите чанти, които придружаваха младия човек. След това загледа Едуард Пенингтън Трети със зле прикрито удивление.

— Здравей, Нед. Нали нямаш нищо против един стар приятел на семейството да те нарича просто Нед? Държал съм те на колене много пъти, когато още носеше пелени. Почакай за малко; ще уредя една кола да откара багажа ти. Двамата с теб ще се поразходим. От къщата ни дели само един квартал и пътят е покрит с дебела сянка от дърветата.

Но тайно в себе си предпочиташе и момчето да се качи на колата. Според големия термометър на стената на депото температурата приближаваше тридесет градуса, а младият Пенингтън бе облечен с вълнено сако и носеше кожена шапка. Твърдата му яка бе добре изпъната и гладка, което означаваше, че я е сменил, преди да слезе от влака. Нед избърса потното си лице и врата си с кърпа и вежливо се съгласи да почака на място.

„На припек слънце, когато ей там е сянката“, помисли си с отвращение Джошуа Енсън. „Той е не само мамино детенце, но и глупак. Е, няма да е тук за дълго. Трябва да оправя документите по кредита, преди да го убие тази жега.“

Но този път находчивият мистър Енсън си бе намерил майстора. Нед Пенингтън се отнасяше с безкрайно внимание към своите задължения. Това бе първият случай, когато му поверяваха самостоятелна задача от банката и той беше добросъвестен до степен, която потискаше мистър Енсън. Искаше да знае всичко за фосфатите, включително химическото им съдържание и геологичните теории за възникването им в чарлстънска област. След като научи това, той се зае със счетоводните книги, които изучи изключително подробно. Естествено, наложи се и да отиде собственолично в Карлингтън, за да види как вървят работите. Поиска да се извършат няколко пробни сондажа на по-голяма дълбочина, за да е сигурен, че изкопните работи няма да бъдат преустановени скоро, поради изчерпване на находището.

Баща му бе уверен, че един месец ще е достатъчен за изпълнение на задачата. Но не и Нед.

Докато се доберат до къщата на Енсън, гърбът на Нед бе покрит с мокри петна, а якичката му бе смачкана. Джошуа хвърли поглед към момчето, което се подпираше уморено на вратата и си спомни, че е син на негов приятел.

— Трябва да впишеш още нещо в утрешното си разписание, Нед, — рече му той с омекнал глас. — Утре ще те заведе на шивач и ще поръчае няколко ленени костюма. По тези места лятната жега може да стопи човек.

— Не знам само как ще го храним — обърна се на вечеря мистър Енсън към жена си. Беше изпратил Нед в стаята си, за да събере сили и да си отдъхне след пътя. — Видя ли колко много яде това момче?

— Яде колкото трябва — отвърна Ема. — А като привършим храната, ще гладува заедно с нас. Няма да му навреди много.

— Ема, не бива да го правим нещастен. Пинкни разчита на този кредит.

— Тогава нека Мери Трад го храни. Още утре сутринта ще й кажа.

Мери беше очарована. Тя покани на вечеря и Ейдам Едуардс.

— Вие ще си имате ваш янки, а аз ще си имам мой, Ема. Така никой от нас няма да се чувства обиден. Освен това, дъщерята на мистър Едуардс е много привлекателно момиче и това ще се понрави на момчето на Пенингтън. Чакай да видим — ти и Джошуа, Пини и Лавиния, семейство Едуардс, аз, мистър Пенингтън. О, не се получава. Имам нужда от още една лейди. Знам, че Пини ще покани и Шед и това напълно ще обърка разположението на масата. Ще помоля Люси да дойде. Тя е толкова добро момиче и винаги ми помага.

Към края на обяда Енсънови се извиниха и станаха от масата. В края на краищата, Нед имаше работа с Пинкни, а не с Джошуа. А и без това всяка вечер бяха заедно с него. Шед и Люси също споменаха, че имат други ангажменти. По обичай масата на семейство Трад бе подредена за шестима. Мери се бе погрижила всичко да е наред — менюто, цветята на масата, нейната рокля и състоянието на салфетките. И беше прекалено заангажирана с тези неща, за да забележи напрегнатата атмосфера, която цареше сред по-младите на масата. Прудънс измъчи себе си и Пинкни, като докосваше крака му

под масата, докато разговаряше с Нед Пенингтън за правата върху солниците. Но Нед почти не я чуваше, защото не можеше да откъсне очи от трапчинката на Лавиния, винаги когато тя се усмихваше на Пинкни или на самия него.

Нед Пенингтън беше на двадесет и шест години. Не една и две млади дами му се бяха усмихвали многозначително — той беше добре възпитан и добре образован син на преуспяващ banker. Но нито една от тях не притежаваше усмивката на Лавиния Енсън. Имаше нещо особено привлекателно в меките ѝ, сочни устни и в сините очи над тях, които сякаш му обещаваха нещо или го омагьосваха, без самият той да осъзнава това. За първи път в живота си Нед се сблъскваше с мекия южняшки акцент на девойки, които при това не скриваха и възхищението си пред превъзходството на мъжа. А и никога досега Едуард Пенингтън Трети не се бе отделял от къщи за толкова дълго време. Израсъл бе под наблюдението на грижливи учители и бе обиколил Европа в компанията на един възрастен свещеник. Отначало се чувстваше потресен от привидно объркания живот, който водеха тези южняци, от липсата на ред в офисите им и склонността им към безгрижни удоволствия. Пинкни се бе извинил, че не може да го покани на нито едно от партитата, които сякаш се организираха непрестанно, а Лавиния бе настояла за компенсация да си направят и те такова. В ранния следобед Мери Град се зае да свири на пиано, докато „младите хора“ потанцуват. Беше направо потресаващо. Почувства се засрамен от своите собствени мисли, докато се носеше обгърнал тънката снага на Лавиния, а от косите ѝ се издигаше омаен аромат.

Но поне работата вървеше добре. Беше се запознал подробно с всички книги, заети му от мис Едуардс, и беше уверен, че знае достатъчно за минералните свойства на фосфата, за да може да се ориентира в обстановката, когато пристигне в Карлингтън. А това предстоеше да стане съвсем скоро. Нед затвори счетоводните книги на компанията и погледна своя масивен златен часовник. Седеше на бюрото на Пинкни, в неговия офис и го очакваше да се появи всеки момент. Трябваше да уточнят програмата за посещения на плантацията. Пинкни искаше това да стане след 4 юли. Смяташе, че на следващия ден след празненството работниците ще са по-склонни да спират за малко работа и да отговорят на въпросите на Нед. За Нед

това беше типична проява на южняшка мудност. Днес бе едва 29 юни. Нямахме никакъв смисъл да се губят цели пет дни. Той отново вдигна капака на часовника. Пинкни закъсняваше.

През два квартала от него Пинкни също погледна към окачения на стената на склада часовник. Чувстваше се обиден, но не и обезпокоен от това, че Нед закъснява. „Сигурно се е изгубил, помисли си Пини. Бедният нещастник! Нужно му е да повтори всяко нещо поне шест пъти, докато го научи както трябва, а досега само два пъти е идвал тук.“ Зачуди се защо ли Нед бе променил намерението си да се срещнат в офиса. В бележката не се споменаваха нищо повече. Не че това имаше някакво значение. Пинкни се облегна на стената, кръстоса дългите си крака и се помъчи да прогони от главата си мислите за Прудънс Едуардс.

Двуколката на Джошуа Енсън закова пред входа на малката сграда с офиси.

— Вие иска мене занесе друго писмо, мис Лавиния? — запита Джеремайя.

— Не, благодаря. Ще ме почакаш тук. Аз ще се кача горе, за да се видя с мистър Трад.

— Но, мис'ър Пинкни той в Арсенал. Аз оставил това писмо само един час назад и джентълмен на врата ми казал, мис'ър Пинкни бил вътре.

— Остави на мен да се грижа за това къде е мистър Пинкни — изкикоти се Лавиния. — Стой тук и ме чакай докато се върна.

— Мис Ема, тя стане бясна, ако държа много дълго тази двуколка навън. Тя казва, аз закарам нея на чай. Тя не каза нищо да ходя по офиси.

— Млъквай. От това, че мама не знае, никой няма да пострада. От теб се иска да чакаш, това е всичко. — Лавиния приглади косата си и слезе от двуколката. Докато се изкачваше нагоре по стълбите към офиса на фосфатна компания „Трад-Симмънс“ тя си свали ръкавиците. След това облиза устни и разтвори вратата.

— Мистър Трад, тук ли сте? О, мили боже, това не сте ли вие, мистър Пенингтън? Каква приятна изненада! — Лавиния му поднесе своята напарфюмирана, разголена до лакътя ръчичка. Той склони глава

над пръстите, които бяха стиснали неговите, после се изправи. Лавиния изчака точно толкова, колкото сметна за необходимо, преди да издърпа ръката си от неговата, малко по-бавно, отколкото трябваше. Тя вдигна ветрилото си, разтвори го и помахаша с него пред лицето си. — Струва ми се, че се изчервявам, сигурно ще е от жегата тук. — Нед се втурна да отвори прозореца, при което си удари болезнено крака в ръба на бюрото.

Докато беше с гръб към нея, Лавиния направи три крачки и застана между него и креслото за посетители. Когато Нед се извърна, ветрилото се вееше още по-тревожно.

— Много сте мил, мистър Пенингтън — произнесе тя с отпаднал глас. — Сигурна съм, че онова, от което имам нужда, е малко свеж въздух. — Тя лекичко се залюля. — Мога ли да поседна за малко?

Нед почти се затича. Ами ако припадне? Колко невъзпитан е, че не я покани веднага да седне.

— Моля — опита се да каже, но се задави и махна с ръка към креслото, докато бързаше към Лавиния. В същия миг тя пристъпи и за негов най-голям ужас ръката му докосна гърдите ѝ. Слава богу, изглежда, че тя не забеляза това. Сред шума на полите си, Лавиния се отпусна грациозно в креслото и се облегна назад. Нед продължаваше да я придържа за ръката. Лавиния тихичко изпъшка.

— Простете — измърмори объркано Нед. — Аз не исках...

Тя се приведе напред и Нед отстъпи. Ръката му бе изтръпнала и сякаш в нея се бореше някакво страстно желание да се протегне отново и да докосне меката, закръглена плът, допирът от която се бе отпечатал дълбоко в съзнанието му.

— О, не се извинявайте, мистър Пенингтън. Грешката е изцяло моя. Пинкни — искам да кажа, мистър Трад, — все ми се присмива за това колко съм неловка.

— Но това не е вярно, мис Енсън. Когато танцувах с вас, имах чувството, че се нося из облаците.

Лавиния го погледна с широко отворени очи. Сетне сведе поглед към сгънатото на скута ѝ ветрило. Усмихна се, трапчинката цъфна на брадичката ѝ и Нед Пенингтън почувства, че коленете му омекват. „О, божичко, рече си той. Как бих искал да докосна с върха на езика си тази трапчинка! Май съм извратен.“ В този миг като през мъгла до него достигна звънливият смях на Лавиния.

— Не бива да ми говорите така, мистър Пенингтън. Ще ми завъртите главата. — Тя хвърли поглед към влажното му чело и изпълнени със страст очи и после се наведе. — Ако кажа на мистър Трад, че сте флиртували с мен, той ще бъде ужасно разгневен. — Отново се очерта трапчинката ѝ. — В края на краищата, макар и само да сме сгодени, трябва да се спазва благоприличие. — Тежките ѝ клепачи се вдигнаха бавно, сякаш за да дадат възможност на Нед да осъзнае онова, което е казала, след това сините ѝ очи го фиксираха, големи и невинни.

— Аз... аз само си помислих... аз не знаех... — заекваше Нед.

— Искате да кажете, че не сте знаели? Но разбира се, откъде ще знаете? — Големите ѝ очи се изпълниха със сълзи. — Виждате ли, всичко стана заради войната. Имаше едно момче — аз бях много малка, още носех плитки — което обожавах. И когато ми казаха, че е загинал, това разби сърцето ми. В края на краищата всяко малко момиче има сърце. — Две едри сълзи се спуснаха надолу, едната пое към треперещата ѝ устна. Последва измъчена усмивка и сълзата потъна, пленена от трапчинката. Нед почувства, че устата му е пресъхнала. — Предполагам, че ме мислите за глупава. Такава бях. Но след това просто не можех да се накарам да мисля за други момчета. По-късно, когато войната отмина, вече бях достатъчно голяма, за да ме сгодяват. Но това означава хората сами да се представят, а това не беше благопристойно. Разказах за затрудненията си на братовчедата Пинкни, който винаги ми е бил като баща. — Лавиния притисна ръце към гърдите си. — И той ми даде своята дума. Обещах му да го освободя от нея, веднага щом пожелае да се ожени. Аз самата не вярвах, че някога ще пожелае да го сторя. — Тя притисна устата си с ръка, после лекичко я отвори и прехапа показалеца си. За миг Нед зърна блестящите ѝ зъби и розовото ѝ езиче отзад. Усещаше, че диша все по-трудно. Отчаяно се мъчеше да каже нещо.

Лавиния изхлипа. От очите ѝ бликнаха сълзи.

— Моля ви, недейте! — Нед протегна умолително ръце. И някак от само себе си тръпнещото тяло на Лавиния се озова в прегръдките му.

— Успокойте ме! — прошепна тя в ухото му.

Нед почувства, че губи контрол. Устните му се плъзнаха по измокрената от сълзи буза, спуснаха се към трапчинката и после, не

срещайки никаква съпротива, се спряха върху отворената уста на Лавиния. Главата му се завъртя, ръцете му докоснаха влажното ѝ лице, косата и после забранените полукълба на нейните гърди.

— Кажи, че ме обичаш, Нед!

— Обичам те, обичам те!

— Кажи, че си луд по мен.

— Да. О, боже, да!

Лавиния се усмихна и го целуна по ухото.

— Толкова съм щастлива! — каза тя.

Когато не след дълго се появи Пинкни, Нед вече си беше отишъл. Молбата на Лавиния да ѝ прости и да я разбере, прозвуча безстрастно. Отговорът на Пини беше такъв, какъвто трябваше да бъде. Когато разказа на Шед, че Лавиния и Нед ще се женят, приятелят му само лекичко кимна. Но след като Пинкни излезе, той се смя, докато го заболя коремът. През цялото време на срещата той се бе намирал в съседния офис, зад леко откренатата врата, незабелязан от двойката.

— По-чисто изпитана работа не бях виждал — превиваше се той. — Тази малка хитруша трябва да се захване с политика. Онези тлъсти мошеници ще има какво да научат от нея...

Джошуа Енсън не изпита никакви угризения, когато узна, че трябва да даде благословията си на Лавиния и Нед. Не харесваше момчето, но също така не харесваше кой знае колко и Лавиния, което призна с изпълнена със съжаление усмивка пред жена си. Смяташе я просто за безсърдечна двуличница. Докато Нед бе все още замаян от своя късмет, той уреди с Ейдам Едуардс да ги венчае в салона на къщата на „Шарлот стрийт“, купи им билети за Филадельфия и си осигури всички необходими подписи за получаване на кредита.

— А сега, скъпа Ема, мисля, че е време да посетим този твой братовчед в Савана. Дори ако трябва да се настаним в хотел. Нека събитията малко се поохладят. Хората ще ни одумват поне още месец, след онова, което направи дъщеря ни.

На „Мийтинг стрийт“ Мери лежеше в стаята си с влажна кърпа на главата и за всички посетители „не си беше у дома“. Пинкни замина

за Карлингтън, за да проучи най-удобното място на реката за построяване на промивен цех и да потъне поне за седмица в пиянска забрава.

Бащата на Шед отново беше болен.

А Люси Енсън покани Прудънс Едуардс на чай. Надяваше се да намери подходящ начин, за да задвижи нещата между Пинкни и нейната приятелка. Сега, когато Лавиния си бе отишла, нямаше никаква причина да не се оженят. Един Трад би могъл да се ожени дори за дъщерята на Ейб Линкълн и тя щеше да бъде приета от всички в мига, в който си смени името.

Но още с първите ѝ настоятелни думи Прудънс я прекъсна.

— Пинкни и аз? Ти си луда! — Тя избухна в плач. Да, призна си, обича го; а след това изля цялата си болка и отчаяние. Никога не бе вярвала, че може да обича когото и да било; отначало не го обичаше, вярно, желаше го, но не го обичаше. Дори не знаеше, какво е това любов. Докато не бе станало късно.

— Но, Прудънс, Пини сигурно те обича. Той никога не би си... искам да кажа, сигурно е прекалено завладян от чувствата си, иначе щеше... — Резкият смях на Прудънс прекъсна обърканите ѝ обяснения. После тя ѝ разказа набързо за своята кариера преди Пинкни. И след това.

— Готова бях да легна с всеки червенокос мъж, който ме пожелаеше. Пък дори и да е еднорък. Представях си, че това е Пинкни. Все си мислех, че някой ден ще се спусне самият Архангел, за да ме накаже със смърт. Най-често подобни мисли ме спохождаха в църквата.

Люси мъчително си пое дъх.

Прудънс погледна към своята единствена приятелка, на чието лице бе изписано отвращение.

— Каквото и да си мислиш за мен, Люси, аз самата си мисля два пъти по-лоши неща за себе си. Отгледана съм с мисълта, че мъжът е греховно създание. Всичко, което съм вършела през живота си, като се започне от това, че при раждането си съм убила собствената си майка, всичко е било грях. Така и продължих: бях мързелива, алчна, не уважавах баща си, не обичах Бог — бях грешна във всичко. Мисля, че това дори ми допаднаше. Идваше ми отвътре. Така че, както сама разбираш, когато се влюбя в някого, най-доброто, което мога да

направя за него, е да съм далеч. А този го обичам. Дори не мога да се преборя със себе си. Какво да сторя?

Люси я прегърна и двете заплакаха заедно. Когато сълзите им пресъхнаха, тя взе ръцете на Прудънс в своите.

— Нали ми каза, че училището ти е било полупразно? — рече тя. Прудънс кимна.

— Не само моето. Всички. Мислехме си, че знаем всичко. Мислехме, че е достатъчно да свалим оковите на черните и те ще пламнат от желание за знания. Че достатъчно ще е да ги образуваме и те ще ни обичат. Ще ни обичат много. Е, да, изпратиха децата си да учат. Но те спряха да идват, още щом се научиха да четат „котка“ и да пишат имената си. А по улиците бандите им пребиваха от бой всеки попаднал им бял, пък бил той и янки мисионер аболиционист. Какво си мислехме, като дадохме свободата на тези бедни създания, без дори да разполагаме с необходимите средства, за да се грижим за тях? Бяхме престъпно безгрижни. И несправедливи. Дори Архангелът започва да се съмнява в себе си. Това е чудо, в сравнение с което отдръпването на Червено море изглежда детска работа. Божичко, Люси, всичко, с което се захващам, се проваля. Толкова съм ядосана. Искам да направя нещастен целия свят.

— Дори и Пинкни.

— Най-вече Пинкни. Защото той е прекалено благороден, за да продължи да спи с мен. Все още го иска, макар не както преди, но няма да го стори. Защото е джентълмен до мозъка на костите си. И аз го мразя.

Люси я слушаше мълчаливо.

— Добре — проплака Прудънс. — Не го мразя. Обичам го, желая го, но не мога да го имам. Какво да сторя? Да се хвърля от кулата, веднага след като оня тъп караулен извика своето „всичко е наред“?

— Най-доброто, което можеш да направиш, е да се махнеш от тук. Иначе само измъчваш себе си от желание към него. А когато разбереш, че е неизпълнимо, постепенно ще се примириш, а после, след известно време желанието ще угасне. — Гласът на Люси беше равен и уверен.

Прудънс вдигна очи към тавана. Чувстваше в себе си някакъв нов, различен от досегашния срам. Съвсем беше забравила за Ендрю.

— Как мога да говоря така с теб, Люси? Искрено съжалявам. Ще ми простиш ли?

Люси се усмихна.

— Няма какво да ти прощавам. Стига да ме послушаш. Страшно се привързах към теб, Прудънс, и не бих искала да те виждам, че страдаш. Искам просто да ти предам малко от моя опит. Сигурна съм, че ако успея да ти помогна, тогава няма да се чувствам толкова зле и самата аз.

Този път Прудънс бе тази, която прегърна своята приятелка.

— Знаеш ли — отрони тихо тя, — веднъж казах на Пинкни, че не искам да се ангажирам с него, защото го обичам прекалено много. Мисля, че тогава бях искрена и говорих разумно. Време е вече да изпълня това, което му бях казала. — Тя се изправи решително. — Ще ми липсваш, Люси.

— И ти ще ми липсваш. Ще ми пишеш ли?

— Не. Не искам и ти да ми пишеш. Иначе ще ми се прииска да се върна.

— Къде ще отидеш?

— Не зная. Църквата има мисионерски училища на най-невероятни места. Ще те видя отново преди да замина. Необходимо им е известно време, за да ми намерят ново място.

— Аз почти винаги съм тук. Ако имаш нужда от приятел.

— Бог да те благослови, Люси. — Прудънс се засмя. — Чуй ме само как говоря — като самия Архангел. Но наистина го мисля. — Тя целуна Люси по бузата и бързо излезе.

Шест седмици по-късно Мери Трад даде прощален обяд по случай заминаването на Прудънс Едуардс. Вече никой не говореше за скандалната раздяла между Лавиния и Пинкни. Хората бяха далеч по-заинтересувани от новия Губернатор, който назначиха янките. Робърт Скот беше бивш полковник в едно подразделение от Охайо, след това се бе издигнал до важен пост в администрацията на Фридман. Говореше се, че понякога така се натрясквал, че трябвало да го носят до кабинета му и че дори черното мнозинство в Палатата на представителите обмисляло как да го дискредитира. Не по-малко цветист бе човекът, когото черните бяха избрали за конгресмен, макар да не беше такъв пропаднал пияница. Боун бе професионален комарджия и картоиграч от остров Роуд.

По време на споменатия обяд Мери не пропусна да подразни добронамерено Ейдам Едуардс за този политик от неговия роден щат. В отговор Едуардс избухна в смях. Дъщеря му изглеждаше изумена.

— Направо ще припадна — прошепна тя на Люси. — Той се засмя. Той наистина се засмя!

На следващия ден тя отпътува за Балтимор, а там се качи на кораб за Сандвичевите острови, където имаше англиканска мисия.

А в къщата на Традови отново настъпиха спокойни летни вечери зад дебелия завеси, които отблъскваха топлината. Мери и Пинкни бяха еднакво щастливи от настъпилите спокойни дни.

26.

В имението не оставаше време за почивка. Наближаваше жътва. На десети септември водата от оризищата бе източена, за да засъхне калта. И всеки път, когато поради дъждовното време се налагаше да ги наводнят отново, Джулия започваше страстно и ядно да къльне едновременно на няколко езика, които Стюарт и Лизи не познаваха. И всички непрестанно се оглеждаха за признаци на ураган.

А в същото време прибраха реколтата от грах и вече узрялото жълтеникаво грозде, от което Лизи беше направо очарована. Зърната бяха толкова едри, че само едно от тях можеше да изпълни устата ѝ, а сладкият сок, който потичаше, когато спукваше със зъби обвивката, ѝ се струваше като божествен нектар. Не можеше да се спре да яде. Още по-забавно бе да гледа как се прави гроздово вино. Дилси ѝ позволи да затвори една от бутилките, напълнени с готовото вино. Само след половин ден то избухна с невъобразим трясък. Освен това я научи как да прави сладкиш със сушени праскови, мек и ронлив. Джулия, която непрестанно бързаше нанякъде, намери време при едно от минаванията си през кухнята да ѝ разкаже съкратената версия на „Али Баба и четирийсетте разбойника“. На следващия ден започна беритбата на фъстъци. Лизи и Дилси свариха част от тях, а друга част изпекоха във фурната. По-голямата част от реколтата се пазеше за храна на прасетата. Същата нощ двамата със Стюарт се хванаха на бас кой ще събере повече празни черупки от фъстъци. Лизи спечели от Стюарт едно пени, но сетне се превива цяла нощ от страшни болки в стомаха. Изяла бе прекалено много. Така че на следващия ден загуби пенито при утрешното надбягване до реката. Вече се отнасяше с ентузиазъм към къпането; любимото ѝ занимание бе да се залюлее на възето и после да тупне във водата, стиснала нос с пръсти. Но никак не обичаше да си потапя главата. Стюарт почти винаги я изпреварваше, както под, така и над водата.

А после дойде октомври. Опасността от ураган отмина. Нощите взеха да стават хладни, а дните вече не бяха така горещи и лепкави.

Семейството отново се върна в голямата къща, Джулия официално закри сезона за къпане и отново се зае с учебните занимания на Лизи.

Само на три пъти Лизи бе освободена от тях — първия ден на жътвата, първия ден на вършитбата и първото веене.

За Лизи жетвата беше като бавен и красив танц. Жени и мъже пристъпваха през високите оризови класове, сякаш се носеха през море от слънчева светлина. Разтваряйки се пред тях, оризът се полюшваше на вълни, после, когато отминеха, отново се затваряше. Почти невидими бяха малките ръжени в ръцете им, само от време на време остриетата им проблясваха под слънчевата светлина. Изглеждаше, сякаш косят с магия златокосите глави из полето. Движеха се с бавен, неуморен ритъм и не спираха да пеят. Всеки от тях изпълняваше най-малко две норми. Реколтата бе повече от изобилна, времето се задържа добро и когато приключеха с жетвата, чакаше ги голямо празненство.

Жетвата отне близо две седмици. По-голяма част от купите бяха прекарани с плоскодънни лодки до хамбара и там бяха складирани за по-нататъшен транспорт. Джулия обясни на Стюарт, че ще ги превържат на вързопи и така ще ги закарат в града. Останалата в полето слама ще бъде събрана за храна на животните. Джулия тържествуваше. Оризът бе с отлично качество, сигурно на бушел се събираха най-малко четиридесет и седем фунта. За среден добив се считаха четиридесет и пет, а четиридесет и шест фунта вече означаваха много добър такъв. Реколтата беше великолепна.

— Обзалагам се, че ще съберем по четирийсет бушела от акър. Цената през тази година ще достигне долар и четвърт за бушел, защото миналата реколтата бе слаба. Това означава близо петдесет долара на акър. Дори татко не е мечтал за нещо по-добро!

— Ще бъдем ли отново богати, лельо Джулия?

— Не, Стюарт. Съмнявам се, че някога пак ще сме богати. Но поне ще можем да покрием загубите си от миналата година. И ще имаме добро зърно за следващата сеитба. За мен и това е достатъчно.

— А сега какво предстои, лельо Джулия?

— Утре е вършитбата. Винаги я правим на ръка. Мелницата може да смачка зърната.

Лизи бе щастлива, че поне за ден ще се отдели от книгите и ще отиде в хамбара. Гледаше как жените вършеят с камшици над

разхвърляните по земята снопи и подвикваше от удоволствие, когато отделни зърна подхвъркваха във въздуха. Помоли се да ѝ позволят и тя да опита и почти всички спряха работа, докато една едра жена с широка усмивка ѝ показва как се прави. Беше доста по-трудно, отколкото изглеждаше. Когато се върна обратно на платформата, беше неутешима. След като приключиха с разслояването на оризовите снопи, жените се отдръпнаха, а на тяхно място застанаха мъжете с тежки дървени млатила. Те се заеха да удрят с всички сили, докато се отделят и онези зърна, които не бяха паднали от ударите на камшиците. Този път Стюарт бе този, който поиска да опита. Но той се провали още по-драстично от Лизи. Тя се почувства доста по-добре. Джулия ги изпрати вкъщи да вечерят. А тя остана, докато всичкото зърно бе прибрано в горната част на плевника, за да чака следващата сеитба.

На следващия ден Дилси продуха първият ориз и го сготви за обяд. Винаги след това, когато си спомняше за прекараната в имението една година, пред очите на Лизи изникваше преди всичко този момент — на веенето.

Церемонията беше проста и примитивна. Изсипваха оризовите зърна в един дълбок хаван, издълбан от кипарисов дънер, след това ги начукваха с един дълъг дървен чукан, докато се напука обвивката. После зърната се пресипваха в широки и плитки кошници. Дилси подемаше някоя бавна песен, докато полюшваше кошницата в бавен кръг и от време на време я подрусваше, при което оризът подскачаше във въздуха. Вятърът отнасяше плявата встрани, а пречистеният ориз се спускаше като бял дъжд обратно в кошницата.

Както в града, така и в плантацията всеки ден за обяд поднасяха сготвен ориз. Когато вятърът бе подходящ, Дилси продухваше достатъчно количество, за да ядат една седмица. Хипнотизиращата магия на полюшващата се кошница и блестящият сребрист ориз, който се спускаше сред дъжд от плява, бяха очаровали Лизи още първия път, когато присъства на тази сцена и продължаваха да я очароват всеки следващ път. Дилси обеща да я научи, но ръцете на момичето бяха твърде къси, за да държат голямата кошница. Знаеше обаче, че расте и измерваше темповете на този растеж именно по това докъде достигат ръцете ѝ, когато обгърне кошницата.

При първото веене на зърната, едвам можеше да я задържи. През ноември дойде деветия ѝ рожден ден и Дилси ѝ подари една кошница, която бе изплел за нея Соломон. Беше доста голяма, но все пак вече можеше да я хване здраво. Това бе най-добрият подарък, който получи, по-хубав дори от илюстрования атлас, подарен ѝ от Джулия, или еленовите рога, които пожертва за нея Стюарт. Бяха най-големите в неговата колекция от простреляни животни. В кухнята имаха повече дивечово месо, отколкото можеха да сготвят.

Вярна на думите си, Дилси посвещаваше по един час всеки ден, за да научи Лизи да вее ориз. Джулия забеляза това, но нямаше нищо против. Вече приближаваше краят на тази година. Нека детето се радва на всичко в плантацията, докато може. Поработила бе здраво и дори ако упражненията ѝ по пиано да пострадаха малко от честите посещения в кухнята, в това нямаше нищо лошо. Лизи съвсем не бе надарена в музикално отношение. А даваше признаци да стане добра готвачка. Така или иначе второто може би щеше да ѝ е нужно повече, когато се пренесеше в света извън имението.

В средата на декември Джулия върна децата у дома, на „Мийтинг стрийт“. Стюарт беше мълчалив и през цялото време се бореше с напиращите в очите му сълзи. Лизи пееше коледни песнички на мечо. Прибрала бе в куфара си дрехите за езда, които бе ушила за нея Пенси и които се надяваше никога вече да не облече, една книга, между чиито страници бяха притиснати изсушени цветя и растения с грижливо изписани имена, гума — подарък за Пинкни, с гравирани върху ѝ неговите инициали, една бродирана кърпа за майка ѝ и малко сладко от ягоди, запечатано с парафин, който едва ли би спрял Софи. Беше се научила, макар и доста зле, да свири на пиано, да убива с боен вик водни костенурки, да бродира сравнително добре, да говори малко френски, да подрежда масата за обяд, да плува безстрашно и още на две много важни неща: че оризът трябва не само да се яде, но и да се уважава и че момчетата са по-важни от момичетата. На всичко това я бе научила Джулия.

Елинър Олстън направи Лизи героиня на деня, когато момичето се върна в училището през януари, като ѝ позволи да демонстрира уменията си в поднасяне на чай и разговорен френски. После всичко

продължи постарому. На следващата сутрин бе наказана в ъгъла, за това, че предаде бележка на Керълайн Раг в часа по аритметика.

Стюарт се радва на популярност значително по-дълго време. Той също ходеше на училище. Нямаше вече уроци при Уентуърт. През 1867 преподобният доктор А. Туумър Портър, известен чарлстънски свещеник, откри училище с помощта на епископските църкви от масачузетската епархия. Нареккоха го Църковно училище на Светото обединение и бе предназначено специално за децата на плантаторите, като осигуряваше не само образование, но и спане и прехрана. Вноските бяха минимални; малко бяха онези плантатори, които можеха да си позволят лукса да отделят средства за училище, когато трябваше да възстановяват опустошената от армията на Шърман земя.

Когато Стюарт се върна в града, доктор Туумър бе издействал от Федералното правителство да му бъде преотстъпен един неизползван арсенал, който се намирал в съседния на църквата квартал. Това беше голяма тухлена сграда и трите етажа бяха достатъчно просторни, за да поберат всички класни стаи и ученици. Пред самия арсенал имаше просторен двор с пилон за знаме в центъра. Не след дълго момчетата зарязаха топката и започнаха да играят на войници, марширувайки с пръчки на рамо, сякаш носеха пушки. Когато през 1868 година Джулия, в качеството си на плантатор, записа Стюарт в училището, то вече носеше неофициалното название Академията на Портър. Образователният стандарт бе доста висок и учениците от класа, в който изпратиха Стюарт, бяха с две години по-млади от него. Но това не го притесняваше. Чувстваше се като лъва на лагера. Всички бяха чували за побоя, който му бяха нанесли хората на Деди Кейн и момчетата слушаха с благоговение заканите на Стюарт за кървава разплата.

— Веднага, щом порасна, ще приключя с деянията на тази отрепка — повтаряше непрестанно Стюарт. Никой не се съмняваше, че ще го стори. Беше само на петнадесет и доста слаб за възрастта си, но въпреки това никой не се съмняваше в думите му.

През тази година доктор Портър бе важен фактор в живота на Мери Трад, също както и в живота на сина ѝ. Той я бракосъчета с Ейдам Едуардс. Посещението на Нед Пенингтън не бе завършило само с неговия роман. Никога преди това Ейдам Едуардс не бе изпитвал такова щастие, както по време на обедите у Традови, давани в чест на

Нед. И причината не бе само в чудесните ястия, защото пътят към сърцето на Едуардс съвсем не водеше през неговия стомах. По-скоро се дължеше на чувството за уют и спокойствие в една добре поддържана къща. Прудънс никога не бе обръщала внимание на онова, което яде. И никога нямаше цветя на масата им. А обядите при Мери Трад бяха като едно откровение. И когато преустановиха така внезапно и дълго време Мери „не си беше у дома“, Ейдама Едуардс се почувства сякаш е бил изхвърлен на улицата. Изведнъж осъзна, че в Мери е събрана цялата топлина, която бе липсвала в живота му. Обясни й се в една дълга и стилна реч. Мери поплака малко и после сложи ръката си в неговата. Ожениха се през май.

Разбира се, преди това Мери се посъветва с Пинкни. В края на краищата, той беше глава на семейството. Пини й даде благословията си и настоя да остави Лизи и Стюарт в Чарлстън. Едуардс възнамеряваше да приеме поканата на една църква в Брун Маур, Пенсилвания. Мери поплака малко, но за Пини бе съвсем ясно, че ще се съгласи с радост.

— Така и не знаех как да постъпя с децата — призна си неочаквано тя.

Лизи се зарадва на оживлението, което настъпи покрай сватбата на майка й. Джулия преотстъпи Пенси, за да помогне в подготвянето на сватбените дрехи. И без това модата бе отишла далеч и роклите сега изглеждаха съвсем различно. Налагаше се да прекроят почти всички дрехи на Мери, които все още можеха да се носят. Онези, които бяха прекалено износени, скъсиха за Лизи. Така тя се оказа притежателка на пет рокли с ръкави достатъчно дълги да покриват китките й и поли, стигащи до ботушите. Лизи побърза да се покаже с тях на Пинкни и Шед, като се завъртя елегантно, без дори да падне книгата от главата й.

Но най-хубавата вест бе, че Мери възнамерява да вземе Софи със себе си, когато тръгне. Лизи призна на Шед, че това е най-щастливият миг в живота й. А когато малко по-късно му разкри някои от методите за отглеждане на деца, които бе приложила спрямо нея Софи, Шед я придърпа и мълчаливо я притисна към себе си.

След като Мери замина, Лизи автоматично стана господарка на къщата. Това беше ръководна позиция. Тя се разположи на онзи край на масата, който беше обслужван пръв, звънеше на Илайджа, когато

трябваше да се поднася следващото меню, обмисляше какво да се готви, важничеше, когато пиеха чай и нареждаше на всички наоколо.

Всичко изглеждаше много ексцентрично — двама млади мъже под чехъла на едно малко момиче, но Чарлстън открай време беше толерантен към ексцентричността. А и нещата вървяха добре. Уроците на Джулия очевидно си казваха своето и веднага щом слугите се увериха, че малкото момиче знае какво прави, те ѝ отдадоха дължимото уважение, без да губят от любовта, която изпитваха към нея. Пинкни и Шед все още гледаха на нея като на малко дете и изглежда не можеха да разберат онова, което върши.

И двамата бяха прекалено заети със собствените си грижи, за да се запитат защо толкова често Лизи търси успокоение, сядайки на коленете ту на единия, ту на другия. Пинкни пътуваше често до Карлингтън. Новата промивна техника бе увеличила толкова много ефикасността на работата, че се налагаше да се разширят изкопните операции. А и беше засипван с многобройни покани. Един двадесет и шест годишен ерген, носещ фамилията Трад и занимаващ се с проспериращ бизнес беше примамка, която караше всички майки на неомъжени момичета да тръпнат. Самите девойки обръщаха внимание единствено на неговата едра, мускулеста фигура, блестяща усмивка и галантни маниери. Те бяха още по-запалени от майките си. Пини знаеше добре правилата: внимаваше да не обърне прекалено внимание на някое от момичетата. Подобно нещо би довело незабавно до предпоставки за обявяване на годещ, а той нямаше никакво желание да се опари втори път.

Приемаше поканите, но знаеше добре, че в никакъв случай няма да позволи да го оженят.

Що се отнася до Шед, идеята за брак никога не бе измъчвала мислите му. Единственото, което го занимаваше, беше строежът на памукопредачната фабрика и градът около нея. Наричаше го Симмънсвил и това го караше да се чувства като крал. Така се чувстваше и момичето, което бе настанил в една от първите завършени къщи. Името ѝ беше Гарнет Пърл Честър, Шед наричаше къщата ѝ „бижутерска кутия“, а тя намираще определението му за едно от най-елегантните, които някога е чувала.

Гарнет притежаваше онази мургава, ранно напъпила красота, с която се отличаваха момичетата от планинския район, откъдето идеше.

Беше избягала от къщи с един мъж, който я бе зарязал след няколко месеца, а сетне се бе отправила да скита из щата, докато накрая се подреди на опашката от хора, които чакаха за работа пред офиса на симмънсвилската памукопредачница. Шед я издърпа от опашката, купи ѝ нови дрехи, настани я в бижутерската кутия и я заплаши, че ще я убие, ако позволи на някой друг мъж да я докосне. Тя сметна, че ѝ е излязъл късмет. Желанията му бяха прости и никога не я биеше — две качества, които не бе срещала при мъжете, с които досега се бе сближавала. Освен това, той прекарваше по-голямата част от времето си из помещенията на фабриката, където непрестанно се изпитваха новозакупените машини.

Стюарт, единственият, който би могъл да оспори властта на Лизи в къщата на Традови, рядко се вясваше в семейството. Почти всички ваканции, давани от Портър, прекарваше в имението, с изключение на коледната, когато самата леля Джулия дойде в града и отне водещата роля на Лизи. Последвалите две седмици бяха единственият мрачен период в живота на Лизи. Вече с лекота се справяше с училищните си задължения, двете с Керълайн Раг бяха станали неразделни приятелки и Лизи гледаше на задълженията си в къщата като на естествено продължение на онова, което бе научила в имението. Дори и да се появеше нещо, с което да не може да се справи, винаги можеше да потърси помощ при Шед и Пини или да се оплаче на красивата кукла, която ѝ бе изпратила Мери от Пенсилвания. „Клариса“ беше най-добрият слушател.

Независимо от всичко, животът течеше щастливо в тази малко странна къща. Заедно с всички жители на юг от Броуд и нейните обитатели бяха развълнувани, когато през 1869 инсталираха уличното осветление; почти не обръщаха внимание на новите сгради, които се издигаха в покрайнините на града. Това си беше работа на „новите“, не на чарлстънци. Макар че много от коренните жители на Чарлстън намираха препитание в новосъздадените там офиси, те се връщаха да обядват в центъра, а и вечер не се задържаха.

Независимо от проблемите по изграждането на фабриката, Шед все по-често обръщаше внимание на съобщенията за странната организация, която била създадена в северната част на щата. В началото всички се смееха на името Ку-Клукс-Клан и на причудливата идея мъже да носят островърхи шапки. В чарлстънския ежедневник

почти нищо не се споменаваше за нея или за щатската милиция от черни, която губернаторът Скот бе събрал като отговор на появилата се организация. Надигна се недоволен ропот, едва когато през 1870 губернаторът получи подкрепления от Вашингтон, макар че нито едно подразделение не бе изпратено в Чарлстън. В интерес на истината, янките в града дори бяха почнали да намаляват. През същата година бяха затворени и всички училища за ликвидиране на неграмотността.

През 1871 година Скот беше дискредитиран. Неговите съпартийци си затвориха очите пред факта, че бе натрупал щатски дългове в размер на над петнадесет милиона долара. Възмутиха се едва, когато научиха, че е подписал нов заем, без дори да се консултира с тях, както изискваше процедурата. Принудиха го да напусне опозорен поста си, под ескорта на същите тези подразделения, които бе поискал предишната година. А на негово място дойде Франк Моузес, който крадеше с далеч по-голям финес.

— Пини!

— Да, мадам. Да не възнамеряваш да ми се караш, че не си изядох обяда? Много е жилав.

— Пини, не ме ядосвай! Трябва да говоря с теб за нещо много важно.

Той остави вестника и направи опит да се усмихне. „Началническите“ пристъпи на Лизи винаги го забавляваха, но той знаеше, че тя ги взима на сериозно. Разпореждаше се из къщата като някоя стара госпожа.

— Какво има, бебче?

— Погледни ръцете ми. — Тя ги протегна към него. Пинкни се изправи разтревожен.

— Какво има? Обрив? Удари ли се?

— Не, глупчо. С подобни неща и сама мога да се справя. Това, което не е наред, е пред очите ти. На показ. Пини, не виждаш ли, че раста като гъба?

Той осъзна изумен, че тя е права. И как досега не го бе забелязал? Роклята ѝ стигаше едва до коленете, а ръцете ѝ се показваха на три инча отвъд края на ръкавите, които бяха доста прокъсани.

— Миличка! На колко години е тази рокля?

— Получих я, когато мама се омъжи.

— Но това беше преди повече от две години! От тогава не си ли получавала нови дрехи?

— Обувки. Само от това имах нужда. Но сега изведнъж започнах да раста ужасно бързо. И вече имам нужда от всичко.

— И ще го имаш... Единственият проблем е, че не зная от какво се нуждае едно малко момиче. Знаеш ли откъде да го купим?

— Не знам.

— Да попитаме братовчедката Люси Енсън. Тя сигурно ще знае. Какво ще кажеш да отидем при нея?

— Трябва да помисля. Тя самата не се облича кой знае колко добре.

— Облича се като лейди.

Лизи сбърчи вежди. Пини знаеше какво означава това. Зачака я да вземе решение.

— Кога най-рано можем да отидем? — запита Лизи. — Ах, Пини, още нещо...

— Да? Какво е то?

— Искам рокля за голямо момиче, а не бебешки дрешки. Скоро ще съм на дванайсет, знаеш нали?

— Да, мадам, тоест мис Трад...

Люси беше тази, която отвори, когато почукаха на вратата.

— Вървете си — проплака тя. — И не се приближавайте. Ендрю е болен. Доктор Перигрю се опасява, че е хванал жълтата треска.

Пинкни метна Лизи на рамо като чувал с картофи и побягна по улицата. Веднага, щом се прибра, извика на слугите:

— Никой да не излиза навън, докато не ви кажа. И никого няма да пускате в къщата. В града има жълта треска! — При тези думи Клара и Хети нададоха уплашени писъци. — Илайджа, отведи ги в кухнята и се опитай да ги вразумиш.

Лизи остана в креслото, където я бе стоварил Пинкни. Очите ѝ бяха разширени, устните ѝ трепереха. Пини коленичи до нея.

— Съжалявам, че те уплаших, бебче. Но трябваше да се действа бързо. Знаеш ли какво е това жълта треска? — Лизи поклати глава. — Една ужасна болест. Никой не знае откъде идва, нито каква е

причината, но покосява много хора. Някои от тях умират. Не исках да те хване и теб, затова побягнах. Щом Ендрю я има, всеки, който влезе в къщата, може да я прихване.

— А защо Люси не избяга?

— Защото Люси веднъж вече я е преболедувала. Втори път няма да я хване. Аз също съм я изкарал, още преди ти да се родиш. И мен няма да ме хване. А сега трябва да свършим някои работи.

— Ще трябва ли да напуснем града?

— Не знам къде бихме могли да отидем. Започне ли веднъж, треската може да се появи навсякъде. Мисля, че най-безопасно ще е да си останем у дома. Ще отскоча до доктор Трот за малко пиретрумова пудра. А ти ще си вържеш кърпа на устата и после ще поръсиш пудрата навсякъде из къщата. Да не забравиш да си сложиш и ръкавици. А като престанат да се вайкат слугите, можеш да ги накараш да ти помагат.

— А защо ти не ми помогнеш?

— Мъничка моя сестричке, вече си достатъчно голяма, за да го направиш сама. Аз трябва да помогна на Люси. Щом сама отваря вратата, сигурно е останала без прислужници. Ендрю е моят най-стар приятел и сега се нуждае от помощта ми.

— Ами ако се разболея, Пини?

— Моя миличка Лизи, достатъчно е само да почнеш да подсмърчаш и аз веднага ще дотичам при тебе.

— Наистина ли?

— Честен кръст.

— Добре тогава. Побързай, защото Люси изглеждаше много изморена.

Пинкни я прегърна и излезе забързан.

27.

— Какъв ужасен късмет! — измърмори Ендрю, когато Пинкни влезе в стаята. Гласът му бе слаб и под привидната му самоувереност прозираше маската на страха.

— Цяла седмица нямах възможност да дойда. Не можеш ли поне да ми кажеш „здрасти“?

— По дяволите, не се оплаквам от това. Люси ми каза, че не можеш да се отървеш от зрелостнички. Яд ме е само, че съм ужасно слаб. И ми е студено. През юли. А и знаеш ли, Пини, болят ме краката. Как стана така, дявол да го вземе, че след като години наред не чувствах нищо, изведнъж ме сграбчи тази проклета треска!

Пинкни хвана горещата ръка на Ендрю в своята. Нищо не можеше да каже. Ендрю го погледна с присвити очи; лицето му пламтеше, а устните му бяха тъмночервени. Когато отвори уста, Пинкни забеляза, че езикът му е покрит с кървавочервен налеп. Налице бяха всички белези на жълтата треска. Люси му бе съобщила, че вдигал до четиридесет градуса по време на пристъп. Пини знаеше, че при следващите пристъпи температурата ще е по-висока.

Люси влезе безшумно с леген вода.

— Пинкни, ще се отдръпнеш ли за малко? Искам да измия Ендрю с навлажнена гъба.

— Дай на мен.

— Не. Знам, че му харесва. Винаги аз го правя. Ако искаш, можеш да ми помогнеш като начупиш малко лед. Ще го намериш в охладителя на килера.

Пинкни отсъства близо петнадесет минути. Люси го пресрещна на стълбите.

— Четирийсет и един — прошепна тя. — Започна да бълнува.

През следващите няколко дни, Пинкни и Люси заедно се грижеха за Ендрю. Поставяха ледени късчета в устата му, мокреха горящото му от треска тяло и го придържаха, когато започваха гърчове. По време на пристъп Ендрю не можеше да познае Пинкни. Отначало вперваше ужасен поглед в пламтящата му от светлината на лампата червена коса

и изглежда го взимаше за сатаната. След това започваше да крещи ужасен, заравяше глава в гърдите на Люси и я молеше да го спаси. Люси го притискаше към себе си, сякаш е малко дете.

— Шшшш, всичко е наред! — мърмореше непрестанно тя. — Шшш, успокой се. Вземи това — и му пъхваше поредната ледена бучка.

Пинкни изведнъж си спомни, че точно така го бе прегръщала майка му, по време на неговите пристъпи.

— Люси — рече той, — къде е малкият Ендрю?

— На „Шарлот стрийт“, слава на небесата... Всичко е наред, Ендрю. Ще се справиш. Всичко е наред.

Но треската продължаваше и Ендрю ставаше все по-неудържим и невменяем. Той забрави предишния си страх от Пинкни, често се вкопчваше в него, придръпваше го към напуканите си устни и шептеше:

— Тя е виновна за всичко, мръсницата. Ти го знаеш. Ти знаеш всичко. Знаеш, че ме държеше в леглото си. Аз исках да си ида. Носех телеграми. Много важни. Жизненоважни. Ако бях успял да занеса тези телеграми, щяхме да спечелим войната. Тя шпионираше в полза на янките. Ти го знаеш. Защо ѝ позволи да го направи? Защо ѝ позволи да си разтвори краката и да ме плени? Ти можеше да я спреш. Можеше да ми позволиш да отида в Савана. Ако бях занесъл тези телеграми, щяхме да спечелим войната. И щях да имам крака. Тази мръсница ми отне краката. Тя ме унищожи. Тя унищожи Юга. И ти го знаеш. Знаел си го през цялото време.

— А сега пък те мисли за Господ Бог — отбеляза Люси.

Ендрю отблъсна Пинкни, извърна се към жена си и започна да ѝ крещи непристойности.

— Стига, Ендрю — прекъсна го Пинкни и запуши устата му с ръка. Ендрю стисна със зъби палеца му и го прехапа до кост. Шурна кръв и се смеси с пяната в устата на болния. Той се разплака. Пинкни дръпна ръка, но Ендрю го сграбчи за китката.

— Моля те — хлипаше той, — моля те, милостиви отче! Остави ме да умра! Не искам да живея! — Изцапаното му в кръв лице се сгърчи болезнено и той изгуби съзнание.

Люси потопи гъбата в легена и се зае да му мие лицето.

— Бедничкият Пини — прошепна тя. Гласът ѝ бе нежен, като пръстите, които галеха клепачите на мъжа ѝ. — Какво мога да кажа, освен че Ендрю няма да помни нищо от това, като дойде в съзнание. Ще трябва да го забравим и ние. Мъчно ми е, че си тук; сигурно ти е много тежко.

— На мен? Не, тежко е за теб.

Тя го погледна изнурено.

— Вече съм свикнала — отвърна, докато капеше вода върху устните на Ендрю. — Ледът свършва. Ще бъдеш ли така добър...

Камбаните на „Сейнт Майкъл“ пробудиха Пинкни. Биеха призивно за неделната служба. Той бавно завъртя глава, почувства как пукат прешлените му и изведнъж си спомни къде е. Ендрю лежеше притихнал. Люси седеше до него, опипвайки китката му.

— Защо ме остави да заспя? — прошепна Пинкни.

— Треската отмина, а ти беше много уморен. Спа съвсем малко. Виж, Пини, пулсът му е съвсем нормален! — Тя се усмихна, но лицето ѝ беше изтерзано.

Пинкни погледа Ендрю. Кожата му беше лимоненожълта. Слепоочията му бяха хладни, когато ги докосна, но пулсът беше силен и ритмичен.

— Защо не полегнеш за няколко часа, Люси? Той спи.

Люси кимна.

— Така и ще направя. Нали ще ме събудиш, ако има някаква промяна?

— Да.

— Честна дума?

— Честна дума.

Започна се след час. Ендрю въздъхна, после се закашля. От устата му бликна бистра течност. Пинкни го избърса, след това се приближи към леглото до прозореца, където бе заспала Люси. Тънък лъч слънчева светлина се спусна през цепката на пердето и освети лицето ѝ. Имаше торбички под очите и тънки, врязани гънки по челото и край носа. Няколко бледосинкави вени прозираха под прозрачната кожа, малко под линията на косата. Пинкни се поколеба. Беше дал дума. Докосна я по рамото.

Люси с мъка отвори очи.

— Започна да повръща — рече ѝ Пинкни и ѝ подаде ръка да стане.

— Благодаря ти, Пини.

През остатъка от деня, Люси държеше главата на Ендрю с една ръка, докато с другата поднасяше към устата му легена. Пини донесе още чиста вода, за да го плакнат по-често. Не след дълго бистрата течност, която бликаше от устните на Ендрю, се помътни от кръв. Люси погледна отчаяно Пинкни.

— Опасявам се, че ще припадна — заяви тя.

— Дай на мен. — Той пое легена от ръцете ѝ.

— Не. Скъпи Пини, ти не можеш да държиш главата му изправена, ще се задуши. Просто застани зад мен, моля те, и не ми позволявай да падна. Малко остава.

Пинкни изпразни легена, избърса го и ѝ го подаде обратно. Тя го поднесе бързо към устните на Ендрю, който пак бе започнал да повръща. Течността този път бе съвсем тъмна. Пинкни протегна ръка да опипа пулса на Ендрю. Отначало му се стори, че не долавя нищо. Най-сетне го почувства. Едва доловим, със заплашително дълги паузи между отделните удари.

— Как е? — попита Люси.

— Все още добре.

— Не те бива да лъжеш, Пини. Но все пак ти благодаря... о, боже! — Ендрю повърна толкова обилно, че този път легенът се изпълни почти догоре. Повърнатото беше съвсем черно. Люси се олюля. Пинкни я обгърна с ръка и задържа главата ѝ. По тялото ѝ преминаха спазми. След няколко секунди тя се овладя и пое дълбоко въздух.

— Сега съм добре. — Беше изпуснала легена. Изтръгна се от прегръдката на Пинкни, взе го, и го изми.

— Дано това да е краят на пристъпа — прошепна тя. — Иначе ще умре. — Люси се надигна отпаднало. Роклята ѝ бе цялата в петна. — Ще се преоблека и ще сменя чаршафите. В гостната има бутилка бренди. Донеси две чаши, ако обичаш.

Още първите глътки коняк върнаха цвета на лицето на Люси.

— Сега вече разбирам, защо мъжете толкова обичат да пият алкохол — каза тя. — Страшно е ободряващ.

Пинкни отново наля в чашите. Не след дълго щяха да узнаят дали Ендрю ще прескочи трапа. По външния си вид по-скоро приличаше на умрял. Кожата на шията и брадичката му бе пожълтяла и отпусната. Дишането му бе толкова повърхностно, че едва се долавяше.

„Трябва да кажа нещо, помисли си Пинкни. Каквото и да е, само да направя по-малко болезнено това очакване.“

— Какво знаеш за вкаменелостите, Люси?

— За кое?

— За вкаменелостите. Старите скелети от отдавна умрели същества. — Изведнъж почувства, че плаче. Започна да ѝ разказва за еохипуса. Беше ужасно изморен. — Прости ми — рече ѝ. — Не зная защо плача.

— Разбирам те. — Тя го докосна по ръката.

В този миг Ендрю изпъшка. Тялото му леко помръдна. Двамата се втурнаха към него. Люси дръпна одеялото. По чаршафа бавно се разстиляше тъмно петно от урина. Но той щеше да живее. Люси се извърна към Пинкни; очите ѝ бяха заслепени от сълзи. Тя захлипа притиснала глава в гърдите му, докато той я тупаше успокоително.

— Спасихме го, сега вече всичко ще е наред. О, Пини, цял живот ще ти бъда в дълг!

Докато камбаната на „Сейнт Майкъл“ отброяваше часовете, а караулният повтаряше своя успокоителен вик, Люси и Пинкни смениха мокрите чаршафи и измиха с топла вода треперещите нозе на Ендрю. Рано призори спря отделянето на кървава урина и дишането постепенно се успокои. Пулсът му беше слаб, но ритмичен и той бе потънал в дълбок, оздравителен сън.

Люси приглади възглавницата зад него и се усмихна отпаднало.

— Умирам от глад. Искаш ли да приготвя нещо за вечеря?

Пинкни изведнъж осъзна, че не е хапвал нищо от три дни.

— Мога да изям цяло конско стадо — каза той. — Къде е килерът, мисис Енсън?

Нежнорозовото сияние на зората изпълваше двора между къщата и кухненските пристройки. Стъпките им отекваха със свръхестествена сила в тухлената стена. Люси се препъна, но успя да се задържи.

— Да не ме мислиш за пияна?

— Не. Препоръчвам ти го обаче.

Ядоха ненаситно всичко каквото намериха в кухнята. Когато свършиха, небето се бе оцветило в лимоненожълто. Беше настъпила сутринта. Някаква птичка пееше своята бодра песен, кацнала на близкото дърво. Люси погледна към Пинкни.

— Не знаех, че имаш кафява брада — каза тя. От гърлото ѝ се надигна гъргорещ смях и тя клюмна над покритата с остатъци от храна маса.

Пинкни я остави да спи. После бавно се изкачи до стаята на Ендрю и отново застана на пост до леглото.

Близо пет седмици и половина бушува жълтата треска из Чарлстън. Когато отмина, в града имаше над три хиляди умрели. Двеста двадесет и седем от тях бяха чарлстънци, между които Елинър Олстън и четирима от нейните ученици.

За Лизи загубата на нейните приятели бе тежък удар. Това бе нейната първа среща със смъртта на някого, когото познава. Пинкни се стараеше да я окуражава, но когато тя отказа да тръгне на погребения, той се показа категоричен:

— Трябва да отидеш, Лизи. И аз ще дойда с теб, но не мога да заема твоето място.

— Но какво значение има това? Те са мъртви. Няма да знаят дали съм там. Няма да отида.

— Ще отидеш. От уважение към твоите приятели и техните близки. И да знаеш, че грешиш. Госпожа Олстън и учениците ще те видят. Те ще ни гледат от небесата.

Тъмносините очи на Лизи потърсиха неговите.

— Наистина ли вярваш в това?

— Да.

— Ама съвсем наистина?

— Честен кръст.

Неочаквано устата на Лизи се присви.

— Обзалагам се, че Сюзън Джонсън не гледа надолу, а нагоре. Толкова е зла, че може да вкисне мляко.

Пинкни направи опит да не се засмее, но не успя.

* * *

По препоръка на Люси веднага след погребението на Олсън Лизи отиде в магазина на Робинсън на „Кинг стрийт“. Пинкни прекара два досадни часа в чакане, докато Люси запознаваше Лизи с тайните на платовете, коланите, яките и копчетата. На тръгване Лизи вече бе горда притежателка на фина дамска чанта с презрамки и закопчалки.

Съвместните дни и нощи бяха задълбочили още повече топлите чувства между Люси и Пинкни. Без да се налага да си го казват, двамата знаеха, че могат да разчитат един на друг. За Пинкни беше съвсем естествено да се обърне към Люси за помощ, когато става дума за неговата малка сестра, както и за Люси, когато се налагаше да ѝ помогне с нещо, отнасящо се до Ендрю. И двамата намериха живота си обогатен от тези контакти.

Движението им през „Мийтинг стрийт“ вече бе почти непрестанно. Двете къщи бяха като две срещуположни еднотипни пристройки. В известен смисъл Пинкни се превърна в глава и на двете семейства, но тежестта не се оказа двойна, защото заедно с нея дойде и още едно приятелско рамо. Люси беше като майка на Лизи и негова сестра. Когато Шед се завърна от Симмънсвил, той беше доста подразнен от факта, че Пинкни е направил Ендрю официален консултант на „Трад-Симмънс“. Но все пак одобри появата на бюро и инвалидна количка, които Пинкни бе накарал да поставят в стаята на Ендрю. И въпреки всичко на Шед Ендрю му се стори по-оживен от всякога. Имаше занимание, а и помагаше на семейството си. Дори и да не разбираше много от сделки и договори, Джошуа винаги беше наблизо и можеше да му помогне.

Шед беше този, който предложи следващата голяма стъпка на Енсънови. Люси трябва да излиза по-често, заяви той. Не беше забравил, колко щастлива се чувстваше тя на бала в „Котилиън клъб“. Пинкни го подкрепи, Ендрю нямаше нищо против и Люси най-накрая се съгласи. Тя нае готвач, купи си две нови рокли и се съгласи да се отзове на няколко покани. А след като Ендрю започна да се справя добре с боравенето с инвалидната количка, тя дори покани на няколко пъти приятели на вечеря.

— За мен всичко това е като един нов прекрасен живот — обясни тя на Пинкни. — Винаги съм мечтала да имам брат и сестра. Сега в твоето и на Шед лице имам двама братя, а Лизи е нещо средно като по-малка сестра за мен и по-голяма за малкия Ендрю.

Новосъздаденото разширено семейство често излизаше заедно. Най-популярната разходка бе до пазара „Ван Сантън“, където, освен изобилие от сладолед се продаваха и най-разнообразни играчки — мечта за всяко дете, и дори стереоскопи и диапозитиви от далечни градове, чиято гледка ги караше да надават възторжени и понякога ужасени възгласи.

През октомври Лизи тръгна на училище, отначало при мисис Хопсън, а сетне в дневното училище за млади госпожици. Вносните тук бяха значително по-високи от тези при Елинър Олстън. Но всеки месец „Трад-Симмънс“ товареше по стотина тона фосфат, така че Пинкни можеше да си позволи да плаща петдесет долара на година, плюс още двадесет за уроците по рисуване и графика и дванадесет за разговорен френски. Предложи да плаща и за уроци по музика, макар цената им да беше четирийсет долара. Люси и Лизи обсъдиха предложението, след това Лизи изсвири един малък сонет на Моцарт и двете решиха, че ще е по-добре да се откаже.

Новото училище ѝ харесваше много. Керълайн също ходеше в него. Притесняваше се обаче от това, че не ѝ позволяваха да приема покани от момичетата, с които се запозна там, а също и че не може да има много рокли и сако с яка от мека кожа и подплата. Това беше нещо като зимна униформа за всички момичета от горната част на града. Пинкни беше безкрайно облекчен, че може да прехвърли решаването на този проблем на Люси.

— Но всички останали момичета ходят облечени така, братовчедке Люси! Казах на Пини, че това е единственото нещо, което си мечтая да получа за рождения ден. А той ми подари четка за коса. Аз вече си имам четка.

Люси, която всъщност бе избрала простоватата на вид, но покрита със сребро четка, за миг изпита желание да я използва по малко по-различен начин, за да убеди немирницата. Вместо това се опита да я вразуми с думи, изпълнена с опасения, че на дванадесет години човек все още не е напълно разумно същество.

— Лизи, не всички останали момичета носят подобни сака и ние двете го знаем добре. Например момичетата от Чарлстън. Пък и времето тук рядко става чак толкова студено, че да се използва кожена подплата. Просто не са необходими. Може би оттам, откъдето идват семействата на тези момичета, не са достатъчни само дебели ръкавици, за да им е топло през зимата. Опитвам се да ти обясня нещата като на голямо момиче — на госпожица.

— Говориш като леля Джулия. „Една лейди прави това и не прави никога онова.“ Мразя подобни заявления.

Люси се усмихна.

— И аз също, но това е единственият начин човек да се научи. Защото зад всяко едно „прави“ и „не прави“ стоят съвсем обективни причини, подобни на тази, която ти изтъкнах за кожените дрехи. А сега престани да се цупиш и ме изслушай. Да си лейди или джентълмен означава първо да се съобразяваш с чувствата на другите хора. Винаги дъвчеш със затворена уста, защото гледката на смляната в устата ти храна е неприятна за околните. Не прекъсваш другите, защото ще бъдат потиснати от това, че не са могли да завършат мисълта си. Когато някой влиза в стаята, ставаш, за да покажеш, че този човек е добре дошъл и може да седне в твоето кресло, ако пожелае. Разбираш ли? Другият човек, останалите — винаги първо се съобразяваш с тях.

— Не мисля, че това е добра сделка.

— Не е. Защото една лейди или един джентълмен винаги общуват с равни на себе си. Всеки от тях се стареа да се представи в най-добрата светлина. И всеки получава равен дял от тези взаимоотношения. Освен това, не бива за всяко нещо да се мисли като за сделка. Не искам никога вече да чувам от теб подобен израз. Той е вулгарен.

— Ето пак! И леля Джулия винаги казва, че това или онова е вулгарно. И мама — също. И все не мога да разбера какво значи това.

— О, божичко! — въздъхна Люси. — Затъвам все по-надълбоко. Наистина, струва ми се, че е още рано да си поговорим с теб за това, какво е добрият вкус. Знаем, че дванадесет години не ти се струват малко, но бих предпочела да поизчакаме още някоя година. А сега да се върнем към дрехите.

— Добре. Зная какво ще направим. Ще предложа на всички, които нямат топли дрехи, да използват моите. Защото първо мисля за

тях. Но те ще ми откажат, защото мислят първо за мен. И накрая всичко ще бъде чудесно. — Лизи я погледна победоносно.

— Не, скъпа, не. Не можеш да имаш сако с кожена яка и подплата, защото то непрестанно ще напомня на другите момичета, че те нямат такива. Кожите са много скъпи. Малко са онези семейства, които могат да си позволят подобен разход.

— Но сребърните четки също са доста скъпи.

— Да, Лизи, но никой не вижда четката ти. Можеш да ѝ се радваш насаме, без да дразниш околните. А и сигурна съм, че не ще кажеш на никого за нея.

— Вече го сторих. Момичетата ме попитаха какво съм получила за рождения ден и аз им казах.

— Каза ли, че имаш четка за коса?

— Ами разбира се, че казах, че имам четка за коса. Нали това е четка.

— Искам да кажа, че можеш да не споменаваш, че е сребърна.

Лизи вдигна очи нагоре.

— Слушай, Люси, не съм чак толкова глупава. Това би било чисто самохвалство.

— Точно така. Същото ще е и като носиш сакото. Разбра ли?

— Мисля, че да. Разбрах, че няма да получа сако, дори ако още сега се опъна на земята.

Люси остави нещата така.

След седем месеца, когато Стюарт завърши обучението си в Портър, на Пинкни се наложи да стигне до подобен компромис с твърдоглавието на младежа. Той също се наложи, без да стигне до разбирателство с другата страна.

Стюарт тъкмо бе навършил деветнадесет и бе дълбоко уверен, че знае всичко, за разлика от Пинкни. Сблъсъкът бе яростен. Като малък, Стюарт бе обожавал своя по-голям брат и неведнъж бе мечтал подобно на него да се запише в кавалерията, да носи сабя и блестящи ботуши, да язди чистокръвен жребец и да посича войниците от юнионистката армия. Но войната бе свършила твърде рано. Ако можеше, би я започнал отново. Стюарт направо кипеше от гняв и си го изкара на Пинкни.

— Вие се предадохте — реवेशе той. — Сключват сделки с янките, ходите в техните магазини, разговаряте с тях на улицата и дори

влязохте в Търговската камара. Пини, ти си предател.

Всяко едно от обвиненията на Стюарт удряше точно по болните места на Пини, който, ако и да беше се научил да гледа реално на живота, не беше се примирил с омразата си.

— За бога — отвърна уморено той, — войната свърши преди седем години. Нищо не можем да променим, Стюарт.

— Аз не съм се клел. И не ги признавам.

— Ура за теб. Не ти се е налагало да ги признаваш, защото досега аз те издържах. — Пинкни вече бе разгневен не по-малко от своя брат. Двамата се гледаха със святкащи очи. Пинкни забеляза наболите мустаци, които бяха очевидната гордост на късния пубертет и гневът му се усили. Космите бяха червеникави. Ако пожелаеше, Стюарт можеше да си пусне и брада.

— Непрестанно ми повтаряш, че си мъж! — ревеше Пини. — В такъв случай, дръж се като мъж. Добре, не искаш да ходиш в колеж. Но, за бога, хвани се за работа и си изкарвай прехраната!

— Няма да работя за янките и твоята фосфатна компания. Непрестанно унищожавате оризищата на Карлингтън, за да могат янките да сеят жито.

— Няма да те издържам. Предполагам, че ще избягаш при леля Джулия. Там ти харесва. Тя си управлява плантацията, докато ти се къпеш в реката и ходиш на лов за неизвестни животни.

Стюарт пребледня. Беше се изпуснал пред всички, как веднъж помислил една кошута за елен и я застрелял. Сега Пинкни използваше това срещу него.

Пини се почувства засрамен. В гнева си бе отишъл твърде далеч. Единственото, с което се гордееше Стюарт, бяха неговите ловни постижения. Не го биваше много в учението, леля Джулия не му бе поверила важна работа в плантацията, а и съучениците му вече не го уважаваха кой знае колко, защото бяха пораснали повече от него.

— Съжалявам, Стюарт — рече Пини. — Изхвърлих се. Сигурно заговори Традовия нрав. Ще ми простиш ли? Знам, че ако се обзаложим, ще ме биеш на стрелба. — Той протегна ръка.

Лицето на Стюарт светна и той сграбчи протегнатата длан.

— Ще си намеря работа — промърмори момъкът.

— Ако ми позволиш, бих могъл да ти помогна. Имах намерение да те взема на работа в компанията, но след като си така твърдо решен

да не работиш в нея, се отказвам. Но може би ще ми позволиш да ти помогна да постъпиш при драгуните.

— О, майчице, разбира се! — извика с момчешки възторг Стюарт, забравил за своята мъжественост.

Взеха го за помощник на капитана на един ферибот по река Купър. Само след две години той стана капитан, получи собствен ферибот и бе произведен за лейтенант от кавалерията. Никога не сваляше униформата, освен когато отиваше на забава в Сейнт Сесилия или в Котилиън клуб. Стюарт бе възмъжал, имаше красиво, обгорено от слънцето лице и тънка, добре подрязана брада. Живееше у дома, но семейството рядко го виждаше. Появяваше се внезапно, хапваше набързо и поемаше към някоя забава или на нощен обход. Ако питаха Пинкни, Стюарт бе един доволен от живота млад мъж.

28.

Пинкни прекара само няколко месеца в спокойствие след като стигнаха до разбирателство със Стюарт. Очаквал бе да има неприятности от страна на Стюарт и когато очакванията му останаха излъгани, той заживя в измамно и опасно самоуспокоение. И се пробуди от него със силата на експлозия.

През октомври 1872 Лизи навлезе във втората година, откакто бе господарка на къщата и тогава започна да посещава училището по танци. Подготовката за това събитие приличаше на развихрил се малък ураган. Лизи за пръв път щеше да получи дълга рокля и в избора на цвета, ръкавите, кройката, шарфа, фустанелата и съответната прическа бяха привлечени всички наоколо.

— Мразя я! Мразя това наследство от Град! Сякаш е телена. Гадна, мръсна червена тел! — Тя бушуваше в един миг, а в следващия светваше при вида на новите си обувки или панделка. Пинкни се мъчеше да намери убежище у Енсънови, но Люси бе не по-малко увлечена от предстоящото събитие.

— Това е ужасно важно, Пини! Тя става млада лейди. Първата дълга рокля в живота на едно момиче е по-важна от всичко, дори от сватбената. Пък и време е, мисля, да свикваш с шумотевницата. Дълго няма да има спокойствие в къщата ви. Ако сега ти се струва неспокойна, почакай само да видиш, като дойде първата любов!

Когато настъпи часът на великото събитие, Люси се появи, за да помогне на Лизи. След това слезе по стълбите, за да предупреди Пинкни и Шед. Очите ѝ блестяха от възбуждение.

— Прекрасна е — каза Люси. — И за бога, не ѝ го спестявайте, кажете ѝ го! — Всички се струпаха в основата на стълбите. Слугите надничаха любопитно откъм гостната.

Лизи се спусна надолу, сякаш държеше на главата си книга. Вместо да бе с добре познатите опашки, косата ѝ бе накъдрена и привързана отзад с широка златисточервена панделка. Роклята ѝ бе в син цвят. Беше ушита от фин муселин, фееричен като летен вятър, и дългите ѝ поли се носеха около нея. Тънка бяла дантела бе пришита по

деколтетото и краищата на ръкавите и се спускаше отпред до сатенения шафран, който обикаляше кръста ѝ. Ръцете и шията ѝ бяха нежно бели и тънки, светлината се отразяваше по голите ѝ рамене. Изглеждаше невероятно нежна, млада и невинна. Сърцето на Пинкни се сви болезнено. Искаше му се да заплаче.

— Много си красива, сестричке — рече той. — Ще ми позволиш ли да те придружа? — Той сви ръка и я вдигна към нея.

Лизи се изкиска и хвърли поглед на Люси.

— Мисля си — каза Люси, — че един джентълмен веднага би забелязал, когато една лейди има нужда от своето наметало.

Лизи се изкиска повторно. После изви глава назад и каза:

— Предполагам, че просто няма добри маниери.

Шед вдигна малката вълнена наметка от креслото близо до стълбите и се поклони несръчно.

— Той просто е заслепен от вашата красота, мадам. Ще ми позволите ли?

— О, сър, вие сте *прекалено* галантен — произнесе закачливо Лизи. Тя приклекна и се извърта с гръб към Шед, за да му позволи да нагласи наметката. — Колко е приятно! — В гласа ѝ се долови задоволство.

Тя се поклони леко на Пинкни, после пъхна облечената си в бяла ръкавица ръчичка под лакътя му, погледна към Люси, усмихна се на Шед и излезе, оставяйки след себе си едва доловим аромат на рози.

— Не е ли мила, Шед?

— Какво? О, да. Тя ще е най-красивото момиче там.

Люси поклати глава.

— Не, няма. Керълайн Раг ще е най-красивата. Но нашата Лизи също се чувства като красавица, а това е най-важното.

Пинкни предаде Лизи на придружителките в залата „Южна Каролина“ и само след пет минути отново бе у дома.

— Какво си направила с нея, Люси? Това дете направо флиртуваше с нас! — Той се смееше, но в очите му се четеше раздражение.

Люси му сипа една чаша мадейра и го настани в креслото.

— Вкиснат си, защото ревнуваш. Разбира се, че я научих да флиртува. То си върви с танцуването. Знаеш добре, че не можеш винаги да си единственият мъж в живота ѝ. Ти или Шед. Така че

престани да се зъбиш. Време е да вечеряме. Обещах на Лизи, че ще изчакам, докато я върнеш у дома. Иска да ми разкаже за танците.

В девет без четвърт Пинкни отиде да вземе Лизи и после я поведе към къщи. Тя затича пред него, нетърпелива час по-скоро да разкаже всичко на Люси. Беше влюбена и Той я бе поканил да танцуват три пъти.

Появата на този романс в къщата на Традови бе като пускането на змията в райската градина. Отиде си покоят. Лизи престана да се занимава с менюто, да бърше прах от мебелите и да напомня на Хети, че трябва да колосва яките на мистър Пинкни, а вместо това всеки ден канеше на гости Керълайн. Двете момичета се затваряха в стаята на Лизи и вместо да се занимават с домашните, по цял ден си говореха за момчета.

Люси трябваше да изтърпи безброй сълзи, гняв и заплахи за самоубийство заради онова, което Лизи наричаше „бедняшки гардероб“. Освен това тя се превърна в изповедник на съкровени мисли и съветник по желание.

Шед бе жертва на най-яроствните атаки. Лизи настояваше да го учи да танцува, за да ѝ стане партньор в упражненията. Той оказа упорита съпротива. Но един път след вечеря Лизи седна в скута му, обви шията му с ръце, целуна го и му се замоли по-настойчиво от обикновеното. Той се изправи бързо и я постави на крака.

— Ти вече си една млада лейди, момичке. Не можеш да сядаш когато си поискаш в скута на един мъж, пък дори и това да съм аз. И тъй като изглежда, че ще ме преследваш до смърт, смятам да се съглася да ме учиш.

Не след дълго упражненията вече течаха по строго определена програма. Плитките на Лизи летяха зад нея, а обутите ѝ с черни чорапи и ботушки крака следваха ентузиазираниите стъпки на Шед в ритъма на валса. За Пинкни бе почти невъзможно да работи в кабинета от непрестанното тропане над главата му.

— Нещата не могат да продължат да се влошават — оплака се той на Люси и Ендрю.

Ако бе си припомнил тези думи няколко месеца по-късно, той с радост би ги съдвквал. През 1873, на празника на Св. Сесилия, влизайки в балната зала, той погледна над тълпата и остана поразен в самото сърце от красивото лице на една от зрелостничките. За Пинкни

първата любов дойде късно, но го прониза по-силно, отколкото който и да е млад мъж.

Той незабавно се обърна към Люси за съвет и помощ. Люси бе изненадана от безумието и блясъкът в очите му. Беше ѝ казал със спокоен и хладнокръвен глас, че с мъка контролира гнева и отчаянието си. И отначало тя дори не заподозря мащабите на страстта, която кипеше в него. Едва по-късно започна да я съзира.

— Миличък Пини! Много добре знаеш какво трябва да сториш. Бъди внимателен. Танцувай с нея. Говори ѝ. Изпращай ѝ цветя. Произнеси няколко красиви речи. Опознай я. За едно момиче красивото лице е най-маловажното нещо. Трябва да узнаеш дали е достойна за теб.

— Дали е достойна за мен! Люси, кой съм аз, че да е достойна тя за мен? Един недъгав стар войник! През юни ще стана на тридесет. Мили боже, в нейните очи аз съм като баща.

— Откъде знаеш това? Говорил ли си с нея по време на бала? — Той си призна, че се е страхувал дори да я доближи.

— Е, в такъв случай си голям сладур. Виж какво, Пинкни Трад, ти си мъж, в когото всяка жена би била щастлива да се влюби и да бъде обичана от теб. Ти си силен, а жените харесват това. Чувствителен си; всяка жена може да намери в теб събеседник, който да я разбере. И си мъж, Пини, а не момче. Достатъчно е само да разбере, че я забелязваш и тя ще си загуби ума. За бога, няма момиче в този град, което да не си е правило устата за теб, откакто се измъкна от лапите на Лавиния.

Пинкни знаеше, че нерядко зад това желание се криеха и финансови интереси, но той бе уверен, че може да предложи на една жена много повече от финансова сигурност.

— Не бъди магаре — изсъска Люси. Той я погледна, изумен от моментната злоба в гласа ѝ. — Прощавай — продължи тя с нежен глас. — Просто ми е неприятно като те слушам как говориш за себе си. — Тя си помисли, че парите наистина са нещо привлекателно, но ако само някоя посмее да го вземе заради тях, тя лично щеше да я оскубе до кожа! Изведнъж осъзна, че Пинкни ѝ говори. Беше заровил лицето си в шепи и тя с мъка го чуваше.

— ... живях като монах през всичките тези години. Не зная как да живея с тези чувства. По цели нощи не спя. Не знам дали някога

въобще ще успее да заспя. Тя е непрестанно пред очите ми. Никога преди не съм се чувствал така.

Люси протегна ръка към сведената му глава, но после я отдръпна. Това нямаше да помогне.

— Защо не поговориш с Шед? Може би някой друг мъж...

Пинкни вдигна глава нагоре.

— Шед! — изстреля той. — Какво разбира Шед от любов? Радва се на своята малка кукла в нейната мъничка къща, но единственото, което наистина обича, са растящите числа в неговата собствена банкова сметка. Памук! Направо не можех да повярвам, когато ми го каза за пръв път.

— Няма да ти позволя да говориш така за Шед, както не ти позволих да говориш за себе си. Той е мой и твой приятел.

— Права си — изпъшка Пинкни. — Просто не знам какво говоря. Цялата тази история направо ме побърка. Божичко, защо ли въобще ти казах...

— За „куклата“? Не се прави на гъсок. Всъщност, ти въобще виждал ли си я? Как изглежда? Гримира ли се?

— Люси, ти ме изумяваш.

— Не. Не спори с мен. Ще ми кажеш ли?

— Няма. Искам да забравиш, че говорихме за нея. И ще ти кажа само още едно нещо. — В очите му блеснаха пламъчета. — При условие че се закълнеш да не споменаваш пред никого.

— Честна дума. Какво е то?

— Е, добре, името ѝ е Гарнет.

— Какво?

— Гарнет Пърл.

— Сега го измисли.

— Мога ли да си измислям подобни неща?

Люси се превиваше от смях. Пинкни се присъедини към нея и за миг от лицето му изчезна измъченото изражение. Но почти веднага се върна.

— А нейното име е Ан — каза той.

— Какво красиво име — отвърна Люси.

— Без „а“ накрая. — В устата му това име ѝ бе прозвучало като нежен стих.

— Мис Люси, нуждая се от вашата помощ.

— Шед, ако посмееш само да ми кажеш, че си влюбен, направо ще те халосам по главата. Вече осем месеца участвам в преследването между Пини и Ан Гуигнард и вече се чувствам остаряла.

Очите му се присвиха.

— Нищо подобно. Имах нужда от един съвет как да постъпя с това. — Той й подаде бяла надписана картичка.

Беше покана за чай и танци в дома на мистър и мисис Уилсън Сейнт Джулиен. Люси я разгледа внимателно.

— И какво искаш да узнаеш, Шед? — рече тя, без да го поглежда.

— Искам да знам какво означава това. Не съм забелязал името ми да е губило едно „м“ през последните няколко седмици. — Гласът му бе равен и насмешлив. Едва тогава Люси забеляза и се усмихна. В старите чарлстъновски среди Симмънс и Симънс се произнасяха по един и същ начин. А Сейнт Джулиен бяха една от най-старите и горделиви фамилии в града.

— Ще ти кажа — отвърна Люси. — Сейнт Джулиен имат трима сина — най-големият иска да стане лекар, средният не го бива за нищо, а най-малкият е като треска в окото на майка си. А освен това имат и една много красива и добре възпитана дъщеря, която ще бъде представена в обществото идния януари.

Шед кимна.

— Синя кръв и добра порода, предлагани на висока цена.

— Нещо подобно, само че никога не го казвай на глас. В известен смисъл това е комплимент — те желаят да ти я покажат, още преди да я изведат на бала. Това интересува ли те?

— Може би.

Люси отвори изненадано уста.

— Не става дума за купуването на младото момиче — продължи усмихнато той. — Просто се питам какво ще стане, когато симънсите се по едно „м“ ме видят на тази забава.

— Шед! Само не ми казвай, че искаш да се изкатериш сред чарлстънското общество.

— Зависи. Колко високо може да се изкатери някой, който има дебела кожа и може да издържи да е на присмех години наред?

— Ако внимава къде стъпва и се движи бавно и предпазливо — на една трета. Но ако е подходящо оженен, ще стигне дори две трети. Не мога да повярвам, че си готов да играеш на тази игра. Пинкни ми каза, че не искаш да ходиш никъде с него и че вече се е отказал да те кани.

— Ето как гледам на всичко това. Имам нужда да раста, да се придвижвам нагоре. Трябва да завърша тази фабрика. Там някъде сред прахоляка аз построих един град, чието име също е с две „м“. Напролет ще отворя моя собствена банка в Едисто. Не мога повече да произвеждам фосфати. Пинкни отказва да построим пречиствателно съоръжение, каквото имат в Чарлстън Майнинг и аз не мога повече да настоявам. Нишката се къса.

Люси надзърна в кехлибарените му очи. Бяха замъглени, сякаш криеха нещо, която тя знаеше добре, че не ще измъкне на бял свят с въпроси.

— Щом искаш, ще ти кажа какво да правиш нататък.

— Да опитаме. Обзалагам се, че ще е доста забавно.

— Така. Ще намеря подходящ лист за твоя вежлив положителен отговор. Ще наредиш на Илайджа да го занесе лично, а на заранта преди забавата ще изпратиш букет рози и визитна картичка за домакинята. Имаш ли визитни картички?

— Разбира се, че не. Там, откъдето идвам, хората се разбираха със здраво ръкостискане.

— Тогава ще отидеш при Уолкър Еванс и ще поръчаш гравирани картички... Ето хартия и писалка. Ще ти кажа какво да напишеш.

— Мистър... Шед, всъщност как е истинското ти име? Нима си кръстен „Шед“?

— Казвам се Джо.

— Чудесно. Тогава пиши: „Мистър Джоузеф...“, а второто ти име? — той поклати отрицателно глава. — Тогава ще ти измислим едно. Какво ще кажеш за Шедуел? Звучи многообещаващо.

— Отвратително и помпозно.

— Толкова по-добре. Така ще е по-забавно. — Люси се усмихна загадъчно. — Е, добре, да продължаваме: „Мистър Джоузеф Шедуел Симмънс с удоволствие приема вашата мила покана за...“

Когато приближи началото на сезона за срещи и забави, двамата с Люси внимателно подготвиха стратегията за действие. Тези часове

бяха изпълнени със смях.

Това беше необходима противоотрова за часовете, които Люси прекарваше с Пинкни. Ан Гуигнард му бе отказала. Щеше да се жени за един свой далечен братовчед от Савана, който тъкмо завършваше колежа в Чарлстън.

— Проклятието на Традови — отбеляза с горчивина Пинкни. Люси се стараеше всячески да го разведри.

— Момичето е глупаво — каза тя на Шед.

Подобно на по-голямата част от хората Пинкни също постепенно се възстанови от понесения удар. Но когато зърна Ан да води в сватбена рокля Големия парад на Света Сесилия, той се почувства сякаш са му изкарали въздуха. Някой го докосна леко по рамото и той срещна погледа на Люси.

— Хайде сега една хубава усмивка на братовчедката Люси — процеди през зъби тя. — Всички разочаровани майки се надяват да те видят смазан. — Тя се прикри зад ветрилото си и закачливо му се изплези.

Пинкни избухна в смях.

— На бала, госпожо Енсън, на който твоят свекър е президент. Не те ли е срам?

— Ни най-малко — отвърна Люси. — Чудесно го направихте, мистър Трад. Ще наградите ли тази нещастна женица с още една усмивка, преди да я залови мис Ема? — Тя отново завъртя очи.

Пинкни продължи да се смее.

— Стига. Ти си перла сред жените. Чувствам се чудесно. Ела да се присъединим към другите и да се повеселим!

— А още по-добре ще е, ако успеем да разучим на кои коне да залагаме утре. Двамата с Ендрю смятаме да се опитаме да спечелим едно състояние.

За пръв път от тринадесет години насам в Чарлстън отново се откриваше Седмица на конни надбягвания. Конната надпревара в чест на Вашингтон бе определена за гала — откриването. Нито един от конете нямаше да се състезава с цветовете на Чарлстън, по скамейките щяха да седят „новите хора“, за дългия път към горната част на града щяха да използват конски трамваи, но въпреки всичко това си беше

чарлстънската Седмица на конни надбягвания. Всички щяха да отидат и всички щяха да заложат и после да тръпнат в очакване да бъде даден стартът.

Рано на следващия ден „Мийтинг стрийт“ бе изпълнена с хора. Съдбата отреди януарският ден да е като пролетен. Илайджа, облечен в нов костюм от преправена стара ливрея, която бе получил преди време като коледен подарък от семейството, се приближи величествено към мястото, откъдето тръгваха трамваите. Той отказа да се качи в първите два и едва третият получи неговото одобрение. Илайджа размени няколко думи с кочияша. След това се настани на широкото външно стъпало и го насочи да спре точно пред вратата на Енсънови. Цялото движение бе спряно, докато Били поставяше няколко широки дъски между стъпалата и платформата на трамвая и след това Шед прекара Ендрю с неговата инвалидна количка по дъските. Били прибра дъските в трамвая, постави едно яркозелено знаменце отпред и се отдръпна, докато останалата част от Енсънови и Традови се качваха на платформата. Малкият Ендрю направо подскачаше от вълнение, но баща му го смъмри. Първо се настаниха Лизи и Люси, след тях Пинкни, Шед и Стюарт. Илайджа се появи последен, нарамил голяма плетена кошница, покрита с бяла кърпа. Той я постави на една седалка и след това даде знак на кочияша. Трамваят бавно потегли.

С приближаването си към горната част на града купето се пълнеше все по-бързо, но никой от качилите се на „Мийтинг стрийт“ сякаш не забелязваха това. Илайджа стоеше на пост пред количката на Ендрю и отпъждаше всички пътници, които проявяваха интерес към скамейката с кошницата. Никой не можеше да мине назад покрай количката. Трамваят продължи бавно по „Мийтинг“, после зави по „Броуд“ и накрая излезе на „Ратлидж авеню“. Слънцето се отразяваше във водите на езерото край мелницата на Малси. Измина близо час преди да стигнат до края на линията на „Шепърд стрийт“, после още половин час, докато Шед избута количката на Ендрю до огромните мраморни пилони, които бележеха входа към хиподрума. Отзад бързаха Люси и Лизи, хванали под ръка Стюарт и Пинкни. Малкият Ендрю държеше баща си за ръката. Улицата беше изпълнена с минувачи, но никой не се блъскаше и всички изглеждаха весели.

Когато следобедния хлад напомни за приближаващия залез, фамилната процесия се върна по същия път. Изчакаха да се появи

трамваят със зеленото знаменце и после наблюдаваха с възхита как Илайджа и кочияшът връщат всички останали пътници. През това време Стюарт и Шед нагласиха дъските до платформата, а после отново ги прибраха вътре. Всички бяха развълнувани и щастливи от преживяването. Ендрю бе зложил три долара и спечели пет. Пинкни заложи четири и ги изгуби. Студеният обяд им се видя много вкусен, конете им се сториха страшно бързи, ревовете на публиката — заразителни и денят бе обявен за много успешен.

Когато пристигнаха на „Мийтинг стрийт“, освен тях в купето нямаше никой. Тъкмо извиваха от „Броуд“ и видяха как един фенерджия запалва уличната лампа. Люси сръга малкия Ендрю, за да го събуди.

— Шест часа и всичко е наред — извика караулният. Пинкни подаде ръка на жените, докато слизаха от платформата.

— И едва ли би могло да бъде по-добре — промърмори той.

29.

— Миссър Пини! — в гласа на Илайджа се долови болка. Пинкни захвърли писалката и се втурна към вратата.

От очите на черния мъж струяха сълзи. Лицето му беше посивяло от болка и шок.

— Лайджа, какво е станало? Боли ли те нещо? — Пинкни го прегърна през рамото. Вместо отговор, внезапно остарелият мъж му подаде с трепереща ръка тъничка, облицована в червена кожа книжка.

— Те затворили, миссър Пини. Помолил някои джентълмени да ми прочетат какво пише на вратата. Те затворили докрай. Всички мои спестявания отишли.

— Може би е грешка, Лайджа. Сигурно не са прочели както трябва. Или банката е затворена за обедна почивка. Ще отида да проверя. А сега спри да се тревожиш.

Но „Националната спестовна банка на свободните хора“ и компанията „Гръст“ бяха затворили вратите си завинаги. В отговор на многобройните телеграми и писма Министерството на финансите на Съединените щати излезе с кратко изявление. Банката бе обявена за фалирала. Вносителите нямаше да получат обратно своите спестявания.

— Проклети да са — кипеше от гняв Пинкни. — Подкрепяше ги Федералното правителство и те измамиха всички нещастни негри, които си вложиха парите при тях. Първо им дадоха земя и веднага след това я взеха. След това им дадоха училища и им ги взеха. А сега им откраднаха парите. Когато трябваше да преизберат Линкълн, бяха ужасно загрижени за своите черни братя. Как могат сега да се отнасят по този начин с тях? Направо ми се иска да се върна обратно в Гетисбърг и да започна отново.

— Не и аз — рече Шед. — Колко пари имаше в сметката си Илайджа?

— Над осемстотин долара. Спестявал е практически всяко пени, което е получавал през последните девет години. Лично аз разкрих тази проклета сметка на негово име. Ще трябва да изпразня

собствената си сметка, за да платя на стария човек и да покрия данъците. В Карлингтън цените отново са скочили.

— Аз ще върна на стареца неговите пари.

— Не мога да ти позволя да го сториш.

— На мен не са ми нужни.

— Но отговорността за Илайджа е моя, а не твоя.

— Не се прави на магаре, капитане. Някога да си ми взимал наем за стаята? Щом мога да го приема като подарък, и ти ще приемеш от мен няколко банкноти.

Пинкни склони най-вече заради „капитане“. Шед не беше го използвал от години. Той потупа по рамото своя приятел.

— Благодаря. Ще кажа на Илайджа.

— Не му казвай, че парите са от мен. Илайджа е такъв сноб, че това ще го сломи. Бях бял боклук, нека такъв да си остана за него.

Пинкни се ухили.

— Това е само защото никога не си го молил да потанцува. Младите госпожици те мислят ако не за самия крал Артур, то поне за сър Ланселот.

Откакто Люси бе пуснала слуха, че имал банка и че майка му е от стар вирджински род, който навремето притежавал плантацията Шедуел, Шед се бе придвижил далеч напред в социално отношение. Последното естествено бе измислено в момента, за да направи впечатление още на когото е нужно.

Пинкни бе разтревожен от машинациите на Шед и Люси. Ако отидеха твърде далеч, цялото местно общество може да се обърне срещу тях. За Шед едва ли имаше някакво значение, но това беше единствената среда за Люси. Колкото и да се бореше с това, мислите му непрестанно го отнасяха към личния живот на Люси и Ендрю. Не биваше да забравя Илайджа. Старецът бе съвсем смазан.

— Ах, благодаря, миссър Пинкни, но аз не заслужава — бе отвърнал Илайджа на предложението да си получи парите. — Аз взимал от вашите ръце с една ръка и заклевал се против вас с другата прекалено много време. — Сълзи потекоха от очите му и той забърбори съвсем неразбрано. Пинкни с мъка успя да различи думите „Обединена лига“ и „Деди Кейн“.

— Лайджа — рече той. — Това е минало. Ти ходеше на твоите събрания, слушаше речите, но винаги си ни правил само добрини.

Нека най-добре да го забравим.

Но Илайджа не се примири толкова лесно. Той разказа на Пинкни за тайните ритуали, назова имената на слугите, които се бяха заклели да изгорят къщите на своите господари и разкри истинската самоличност на Деди Кейн.

— Лицето му е като на миссър Уентуърт, приятелят на миссър Стюарт, само дето минали много години през него. Той онзи, който счупил глава на миссър Стюарт. Той нарочно го избрал. Той казал следващия път разцепи я на две. Той излъгал за това момче, миссър Пинкни.

— Аз ще се погрижа, Лайджа. Не се притеснявай. Но най-добре ще е да не ходиш вече на тези събрания.

— Аз вече спрял. Онези янки джентълмени дето идвали, те казвали, че единствени приятели на черния народ. Аз питам кой единствен приятел открадва на черен човек само каквото има. Не, сър, миссър Пини. Аз и лига разделени завинаги.

Пинкни кимна.

— И само ще спечелиш от това. Утре ще те заведе до банката на белите, която ползвам аз. Там парите ти ще са на сигурно място.

Илайджа стисна ръката на Пини в своята.

— Аз благодаря много. Вие винаги бил добро момче.

Пинкни избухна в смях.

— Стари лъжецо. Бях ужасен и ти го знаеш добре.

— Висок дух, миссър Пини. Това, което било винаги. Освен може би два, три пъти. — Пинкни го прегърна и излезе. Чувстваше се далеч по-добре.

Инцидентът с Илайджа го накара да се вглежда по-внимателно в политическата борба, която кипеше в Южна Каролина и в цялата страна. Досега просто я беше игнорирал, като по този начин избягваше излишна конфронтация и си повтаряше, че това няма нищо общо с него. Предполагаше, че Шед е по-запознат с обстановката, но това, което истински го изненада, бе новината, че Стюарт е член на Демократическия клуб.

— След две години — обясни той на Пинкни, — ще има избори за президент на Съединените щати и за щатското управление на Южна Каролина. Вече сме започнали активна подготовка и каквото и да стане, смятаме, че ще победим. Юлисис Грант ще бъде изхвърлен от

Вашингтон и този път няма да може да избяга. Възнамеряваме да изхвърлим неговата продажна армия извън пределите на щата.

— Как?

— Ако се наложи, дори намазани с катран и перушина. Но ще си идат. Съвсем наскоро са се изтеглили от осем конфедеративни щата. Вече десет години са във Флорида, Луизиана и Южна Каролина. Прекалено дълго е.

— Борбата няма да е лесна — намеси се Шед. — Нали помните какво обичаше да повтаря нашият почетен сенатор?

— Не помня — отвърна Пинкни.

— Става дума за Дж. Дж. Патерсън. Сигурно главата ти е била заровена прекалено дълбоко в пясъка, щом не си забелязал появата му тук след изборите през седемдесет и седма. Пристигна от Пенсилвания. Един приятел го попита на следващия ден как смята да почисти клоаката на щатската управа. Патерсън едва не падна от смях. „Но защо — отвърна той, — поне още пет години ще си тъпчем джобовете от Южна Каролина.“ Нямахме никакво намерение да си тръгне, ако не го изхвърлят насила.

— Точно това ще направим — рече Стюарт. — Трябва само да изчакаме до седемдесет и шеста и ще направим нашия ход.

— А дотогава? — попита Пинкни.

— Ще си вършим работата колкото се може по-безшумно.

— А Деди Кейн? Нали разбра какво ми съобщи Илайджа.

— Той също чака изборите. Нали е любимото момче на републиканците! Не се безпокой за Деди Кейн. Аз ще се погрижа за него.

Пинкни се почувства по-уверен. Нямахме и най-малка престава какви сътресения ще има през тази година на „Мийтинг стрийт“.

Той отново потъна в ежедневните си занимания, които с годините се бяха превърнали в навик: на закуска четеше вестник, след това придружаваше Лизи до училището, после отиваше в офиса, следобед се отправяше към склада, за да проследи как се разтоварват лодките от Карлингтън, прибираще се за вечеря, от време на време посещаваше някоя забава, не пропускаше неделната църква, винаги във вторник се виждаше с драгуните, имаше веднъж в месеца събрания в Търговската камара, а също коледните празненства в семейството и напрежението, което винаги съпровождаше посещенията на Джулия,

сезонът на баловете, надпреварванията, поканите за чай и танци. Много рядко напомняше за себе си с по някой слаб пристъп блатната треска. И тогава нямаше нищо против Лизи и Люси да се повъртят загрижено около него, а след това изпращаше Илайджа при доктор Трот за хинин и използваше дните на болестта за почивка, прехвърляйки не без задоволство задълженията си на своя заместник. Шед неведнъж го обвини в небрежно отношение, в писмата си майка му се оплакваше, че е забравена от собствените си деца, защото нито едно от тях не отивало да я види в Пенсилвания, а Лизи го хокаше, че вечно е недоволен. Струваше му се, че животът си тече край него, но това не го тревожеше. Познал бе война, грижи, бунтове, страст и отчаяние, още преди да стане на тридесет. А сега, когато бе навършил тридесет и една, бе доволен от този спокоен и безгрижен живот.

През 1875 Пинкни се поддаде на непрестанните настоявания на Лизи и закупи парцел на остров Съливанс. Пролетта бе изпълнена с активност, чести обсъждания с фирмата, която се бе заела със строежа, и непрестанно сипеци се от всички страни съвети. Най-малко два пъти в седмицата Лизи променяше желанията си относно вратата на нейната стая и броят на рафтовете в скрина. Но независимо от тази неразбория, къщата бе готова още преди да свърши училището на мисис Пинкни на трийсети юни и по нищо не се отличаваше от другите къщи на острова.

Преди войната островът беше курортно място за жителите на Чарлстън, които не искаха да пътуват до Саратога или Нюпорт, за да избегнат лятната горещина. Наричаха тамошното селище „Мултривил“, на името на форт Мултри, който се намирал на южния край. В големите хотели се предлагаше всякакъв лукс и няколкостотин семейства имаха просторни къщи с пристройки за прислугата отзад. В хотелите имаше оркестри, които свиреха на забавите, а по алеите отпред непрестанно се разхождаха тълпи от хора. Всичко това сега бе разрушено от оръдията на блокадния флот, но онези, които обичаха почивка с дъх на море, се бяха заели през седемдесетте да го построят отново. Все още нямаше хотели и оркестри, нито алеи и красиви къщи, ала просторният пясъчен плаж и океана си бяха все същите. Но и това бе съвсем достатъчно.

Лизи обожаваше къщата на острова. Със своята простота тя й напомняше за лятната къща в имението, но беше далеч по-приятна,

защото вятърът духаше през нея ден и нощ. Беше издигната на високи обли колони, за да може въздухът отдолу да циркулира свободно и по такъв начин къщата се издигаше високо над пясъчните дюни. Една дълга и тясна стая бе разположена успоредно на бреговата линия и тя служеше едновременно за гостна и всекидневна. От двете ѝ страни няколко по-малки стаи водеха до пътечки от натрошени морски черупки. В едното крило се намираще спалнята за гости, заедно със спалните на Лизи, Пинкни и Стюарт. В другото бяха кухнята, килерът и спалнята на Хети и Клара. Веднъж или два пъти в седмицата Шед също идваше на острова; през август спалнята за гости бе във владение на Джулия, защото по това време нямаше кой знае какво да се върши в имението, освен да се чака поредната буря.

От три страни къщата бе заобиколена от просторна, покрита с покрив веранда, която всъщност бе истинската всекидневна, освен когато се задаваше някоя буря. Тук имаше дълги, покрити с меки възглавници кушетки, кресла и маси, направени от бамбук, който растеше край Карлингтън. Но онова, което Лизи най-много харесваше, бе големият въжен хамак, какъвто досега никога не бе виждала. Когато Джулия идваше на гости, Лизи взимаше възглавницата и завивките и спеше отвън в хамака, полюшвайки се лекичко от нощния бриз.

От верандата започваше широка пътека, която пресичаше дюните и се спускаше към една покрита с покрив платформа, построена до знака за най-висока точка на прилива. Тук се криеха на сянка, когато слизаха да се къпят в океана. Но независимо от дебелия сянка и дрехите, които непрестанно носеше на слънце, само два дни след пристигането кожата на Лизи вече бе зачервена и покрита с лунички. Лизи стенеше от болка, докато я мажеше с крем, но удоволствието бе прекалено голямо, за да обръща кой знае какво внимание на това. Семейство Раг имаха къща съвсем наблизо; двете с Керълайн се щураха непрестанно по пясъка, досущ като пясъчните крабове, които живееха в приливните плитчини.

Преди зазоряване Пинкни и Стюарт взеха новия трамвай, който стигаше чак до фериботния пристан в южния край на острова. Там Стюарт поемаше командването на своя кораб. Екипажът вече го очакваше напълно готов. Обикновено Пинкни бе единственият бял пасажер. Още на следващата спирка фериботът се изпълваше с негри, които товареха своята продукция, за да я изложат на градския пазар.

От пристанището на „Маркет стрийт“ Пини извървяваше пеша разстоянието до своя офис на „Броуд“. Люси му готвеше обяд, а също и на Шед, ако не беше в Симмънсвил. В края на деня Пини поемаше обратния път. Стюарт правеше своя последен курс в шест и двамата се прибираха тъкмо навреме за вечерното къпане.

В къщата рядко се палеха газени лампи. След вечеря излизаха на верандата и там си приказваха тихо, докато паднеше здрач, наслаждавайки се на багрите на вечерното небе, а после палеха свещите над леглата си. Равномерният тътен на блъскащите се вълни и тихият шепот на вдигания от вятъра пясък ги приспиваха за минути.

През най-горещите часове на следобед Лизи и Керълайн се опъваха в хамака и си мечтаеха за бъдещето, докато банските им костюми изсъхваха на телата им.

— Аз ще се омъжа за милионер като мистър Симмънс, само че някой по-висок — каза Керълайн. — Ще имам цяла дузина бебета, най-малко сто рокли и каляска с кадифени седалки.

— А аз ще се омъжа за някой красив и храбър, като Айвънхоу, който ще ме спаси от ужасна участ.

— Като каква например?

— Не зная. Може би разбеснели се коне. Той ще ме забележи на улицата и веднага ще се влюби в мен, но няма да посмее да ме доближи, защото... защото нещо ще му попречи, а сетне конете ще се откъснат от впряговете и ще се понесат надолу по „Маркет стрийт“, а аз тъкмо ще си идвам от леля Люси, където съм вършила добри, благородни дела, като например да не позволя на малкия Ендрю да подпали къщата и той ще се навърта наблизо с надеждата, че ще успее да ме зърне за миг и...

— Мой ред, мой ред е. Аз ще стана прочута певица в Операта и кралицата на Англия ще ме покани да пея пред нея и макар да съм най-добрата певица на света, аз ще приема поканата от добро сърце и ще я ощастливя. А после принцът ще...

— Грабне обувката ти и ще избяга с нея!

Възхитени от гения на своето въображение, те започнаха да се въргалат и да пискат като малки кученца, а въжетата на хамака скърцаха мъчително. И двете бяха почти на шестнадесет години, но не знаеха за света много повече, отколкото когато бяха на шест.

Понякога се занимаваха с разгадаването на онези мистерии, които ги измъчваха най-много. Разменяха мнения за това как хората имат деца. Керълайн бе уверена, че знае точния отговор.

— Погледни пъпа си и ще видиш, че е бил завързан с конец. Сигурно това е направено с цел. И каква друга, ако не, за да можеш да имаш бебе? Докторът прерязва конца, тумбакът ти се отваря и той изважда бебето отвътре. — Керълайн говореше с уверен глас. Предишната година нейната омъжена сестра бе родила и тя бе наблюдавала как се променят формите ѝ, докато расте малкото бебе в корема ѝ.

— Значи ли това, че момчетата нямат пъп? Предполагам. Нямам братя. Ти имаш.

— Не съм ги виждала без дрехи.

— Защо не попиташ някого от тях?

— Не мога!

Керълайн се изкиска.

— Можеш да попиташ Джон Купър. Той с удоволствие ще ти го покаже, стига да има.

— Керълайн! Ти си ужасна. Махни си я! — Тя отблъсна ръката на своята приятелка.

— Ооох! Взимам си я.

След това двете се заеха да обсъждат недостатъците на Джон Купър. Той беше проклятието на Лизи, единственото високо момче в училището по танци и неин ентузиазирани и неизбежен почитател. След близо три години активни упражнения той все още я настъпваше по краката, докато танцуваха валс, а после се извиняваше зачервен, мъчейки се да поведе разговор.

— Е, добре — рече Керълайн. — Тази година няма да те притеснява. Миналият юни завърши Портър и не след дълго ще замине за Вирджиния, където ще учи за проповедник.

— Но това ще е чак в края на лятото. — По някакъв неизвестен начин Джон Купър винаги се появяваше наблизко, когато момичетата отиваха да се къпят, макар къщата му да бе на цяла миля от тяхната. — А и какво ще правя следващата година в училището по танци? По-добре Джон Купър, отколкото никой.

— Може би дотогава Били Уилсън ще е пораснал. Доста е висок за годините си.

— Уф, той е ужасен. Пуши цигари. Можеш да го подушиш отдалеч. Какво ли ще стане с мен, Керълайн? По-висока съм от всички наоколо, с изключение на Пинкни. Гледам на Стюарт отгоре, а той вече е голям мъж. Надвишавам дори Шед.

— Не се безпокой. По догодина приключваме училище и тогава ще почнем да се срещаме с големи момчета, а те ще са и по-високи. Как мислиш, дали Стюарт въобще знае, че съществувам? Такава късметлийка си, че имаш красив брат!

— Ха-ха. Но не умее нищо друго, освен да приказва за политика. Ако си падаш по възрастни мъже, по-добре хвърли око на Пини. Той е точно толкова сладък, колкото изглежда.

— Не, потрябва ли ми някой по-възрастен, бих предпочела това да е мистър Симънс. Той ще е ужасно щастлив в къщата му да се разпорежда млада жена и сигурно всеки ден ще ми подарява бална рокля... — И двете продължиха мечтанията си в този дух.

Когато училището по танци отново възобнови заниманията, Лизи откри, че Били Уилсън не е израснал достатъчно, ала Хенри Симънс и Бен Огайър са се превърнали в кльощави гиганти. Колкото и да се стараеше, тя не можеше да си внуши, че някой от двамата заслужава да стане герой на нейното сърце, но те бяха добри танцьори и петъчните вечери се превърнаха във връхна точка на седмицата.

На шестнайсетия си рожден ден Лизи проби ушите си и си постави мъничките перли, които Мери Едуардс ѝ бе изпратила от Филадельфия. И тогава вече се почувства като истинска лейди.

КНИГА ПЕТА
1876–1877

30.

— Престани с тези лекции, Пини. Искаш ли да купиш моето корабче или не? Можеш да го използваш за влекач на твоите баржи и тогава повече няма да плащаш на Брейсуел.

— Но няма никакъв смисъл да напускаш, Стюарт. Можеш да намалиш курсовете или да го извадиш на сухо за няколко месеца.

— Аз също съм Трад, големи братко. И винаги се посвещавам с цялото си сърце на онова, което върша. Казах ти, че очаквам с нетърпение да дойде тази година. Отсега до пълната победа ще бъде денем и нощем за Хемптън и демократите.

— А след победата?

— Дотогава има много време. Като успеем, ще му мислим. Не можеш да ме спреш, Пини, и няма да ти благодаря за това, че се опита. Защото бих искал да се присъединиш към нас. Веднъж вече последва генерала, ела сега при нас.

— Имам си свои задължения.

— Така е. Но мисля, че съдбата на твоя щат е по-важна от производството на торове.

— Ще купя тази проклета лодка. Кажете цената. А след това си тръгвай, преди да съм те ударил... и всичко добро.

Изборите за губернатор на Южна Каролина щяха да се проведат на седми ноември. На седми февруари започна кампанията.

Вече десет години щатът бе под потисническото управление на радикалните републиканци. Това бяха години, в които събраните данъци изчезваха в джобовете на законодателите и техните сподвижници, години, през които над милион акри земя бяха конфискувани от нейните собственици, които не можеха да си платят данъците, и други милиони акри бяха продадени по два долара акъра — или по-малко. Съдии, назначени от същите тези законодатели управляваха в ущърб на всеки бял, който бе служил в Конфедеративната армия, независимо от обстоятелствата и истинността на обвиненията. Така наречените „изборни служби“ се продаваха на онзи, който дава най-много, и единствените коренни

жители на Южна Каролина, работещи в същите тези служби, бяха доскорошните роби, които не можеха нито да четат, нито да пишат. А когато една сряда губернаторът изгуби хиляда долара на карти, още на следващия ден законодателите издадоха указ и го наградиха с хиляда долара като израз на „благодарността на гражданите на Южна Каролина за неговата вярна служба към щата“. Фосфатните залежи, които можеха да помогнат Чарлстън да израсне отново, бяха разпределени между неговите приятели с помощта на нов закон, който даваше приоритет на щатските власти върху изкопните работи в заливите и реките. И тези приятели натрупаха милиони, докато раните от войната продължаваха да зяят и красивите къщи на стария град се превръщаха в съборетини.

Всичко зависеше от гласовете на черните и изборът на новия президент.

На всеки бял се падаха средно двама черни гласоподаватели и вече близо десет години Обединената лига работеше за тяхната организация. Но имаше много такива като Илайджа, които бяха обърнали гръб на лигата и не малко бяха онези, които смятаха, че янките и републиканците не са направили достатъчно за тях, а и както винаги, имаше такива, които не разбираха, не се интересуваха и не искаха да взимат участие в предстоящите избори.

Демократите възнамеряваха да спечелят преобладаващата част от гласовете с убеждение или с насилие там, където не помагаше убеждението. Републиканците, от своя страна, бяха твърдо решени да задържат златната мина на корупцията, благодарение на която се бяха обогатявали близо едно десетилетие. И както бе предсказал Стюарт Трад, на сцената назряваше поредният кървав конфликт.

Генерал Уейд Хемптън, човекът, който оглавяваше кавалерията на Южна Каролина, след войната се оттегли в Мисисипи. И ето че сега отново се появи като кандидат за Губернатор на демократите. Беше петдесет и седемгодишен, със снежнобели коси, гъсти, завити мустаци, романтична натура и уверени движения. Двеста и деветдесет лейбъристски клубове от целия щат се бяха организирали в негова подкрепа. Дори Ку-Клукс-Клан предложи на Хемптън своята подкрепа, но получи отказ. „Моите хора нямат нужда да крият лицата си. Те са горди, че им се отдава възможност да спасят Южна Каролина от мръсните лапи на чужденците, които изстискват последните й капчици

кръв. Искам всички да знаят кои сме ние.“ Едно от изискванията към последователите на Хемптън бе винаги да действат открито. Всички те носеха червени ризи и съвсем скоро околните научаваха имената им.

Като техни опоненти, републиканците разполагаха с черната щатска милиция, която бе сложила ръка върху всички арсенали. Но, страхувайки се, че тази милиция не е пропита с достатъчно републикански дух, те се осланяха на две групировки от чернокожи главорези — „хънкидорите“ и „живите дъбове“.

Обикновеният чернокож имаше нещастieto да попадне по средата. Беше пионка, към която протягаха ръце и двете страни.

Напрежението продължи да расте през пролетните месеци. Съвсем неочаквано за Пинкни се върна познатото от годините преди войната ежедневие. Всяка нощ из града обикаляха патрулите на леката кавалерия, като носеха факли, за да осветяват онези места, където не стигаше светлината от лампите. А през деня пред арсенала се строяваше един въоръжен до зъби отряд, готов да се хвърли в атака при първия сигнал. Червените ризи препускаха из околностите на групи от по десет войника, предвождани от лейтенант. Спираха пред колибите или по кръстопътищата и убеждаваха чернокожите и белите да гласуват за демократите, акт, който оприличаваха на „пресичането на река Йордан“. Понякога хънкидорите ги изпреварваха, друг път идваха след тях. Но засега все още нямаше случаи на директни стълкновения и насилствените действия бяха рядкост.

В града фитилите бяха по-къси. Все още нямаше бунтове, но спорадичните сбивания принуждаваха „Райфъл кльб“ и военната полиция да са нащрек.

Една майска сутрин, малко след изгрев-слънце Пинкни се върна от нощен обход. През тази нощ неговият патрул бе разпръснал три сбивания на „Бей стрийт“ и рамото го болеше от запратен по него камък. Беше оставил коня си в конюшната на кавалерията, а от там до вкъщи пътят бе доста дълъг. Докато отключваше входната врата, обмисляше дали да не подремне за час преди закуска. Но вратата се отвори само една педя. Завладя го тревога.

Точно зад вратата, проснат по гръб на пода лежеше Илайджа. Дишането му беше неравномерно. Пинкни избута вратата със сила и приклепна до стария негър. Когато повдигна главата му, почувства по пръстите си топлината и влагата на стичащата се кръв.

— О, божичко! — Той извика на Клара и Хети да дойдат.

Но първа на входа се появи Лизи. Тя изписка, обърна се и побягна обратно в къщата. Когато Пинкни внесе отпуснатото тяло с помощта на двете жени, Лизи вече бе запалила лампата в кабинета и бе покрила с чаршаф кушетката.

— Поставете го тук — нареди тя. — Хети, донеси ми малко топла вода и сапун. Клара, иди за легена в кухнята. Пини, ще ми трябва твоя бръснач, за да острижем косата, както и малко бренди.

Пинкни я погледна изненадан.

— Знам какво правя! — сопна се Лизи. — Доктор Перигрю ще бъде тук най-рано след час; той спи като труп. Донеси ми каквото ти казах и след това можеш да отидеш да го повикаш. Хайде, по-бързо всички! Аз ще донеса превръзки и памук. — Външният ѝ вид контрастираше с авторитетното поведение. Нощницата ѝ бе прекалено къса, виждаха се босите ѝ крака, а косата се спускаше надолу в безпорядък. Но никой не помисли да ѝ противоречи.

Когато най-сетне Пинкни доведе доктор, той обяви нейното лечение за не по-лошо от неговото. Но според него надеждата за оздравяване бе малка.

През целия ден Илайджа ту губеше съзнание, ту идваше на себе си. Все пак успя да им съобщи за случилото се — Обединената лига бе наредила всички напуснали редовете ѝ членове да се завърнат незабавно. Малко след началото на вечерния час двамина почукали на вратата. Илайджа отказал поканата им и един от тях го ударил с железен лост.

— Миссър Пини, аз искам мои спестявания още сега. Аз искам златни монети. Аз искам види злато, аз не искам гледа само цифри в книгата.

Пинкни побърза да изпълни молбата му. И когато Илайджа отново дойде в съзнание, той погали с ръка монетите и на лицето му изгря усмивка.

— Не е ли красив гледка? — очите му се затвориха. — Аз обмислял за златни зъби каквито има Тоби, но аз радостен, че променил намерение. Аз ще има най-хубав погребение, каквото помни гробище. — Той отново се усмихна и се унесе. Пинкни не изпускаше ръката му.

Лизи тъкмо бе запалила лампата, когато Илайджа дойде на себе си за последен път.

— Погледни това голямо бебе момиче, миссър Пини. Тя прекалено чувствителен. Сега аз отива си. Не плачи. Аз получил си за всичко. Имам ги точно до мен, торба чисто злато на една страна и Исус Христос от друга и сега отива на сватбена вечеря. — Устните му за последен път се разтеглиха в усмивка и след това ръката му натеза в тази на Пинкни. Той я остави на гърдите на стареца и му затвори очите. След това прегърна разплаканата Лизи.

— Миссър Пини, най-добре вие не ходи на погребение. Много различни хора отива там, но никой не бъде бял.

— Благодаря ти, Клара... разбирам. Но ти си само от няколко години при нас и може би не знаеш някои неща. Илайджа бе част от семейството. Нямах възможността да присъствам на погребението на баща ми, но ще мога да придружа Илайджа.

И така приятелите на Илайджа Трад присъстваха на най-грандиозното погребение, което някога са виждали. Ковчегът от гладко полиран махагон бе покрит с венци, а облеченият в кадифен костюм Илайджа бе положен върху снежнобял сатен. Конете, които дърпаха катафалката, бяха черни и блестящи. Завързаните на главите им щраусови пера подскачаха, а юздите им бяха облечени в черна коприна. Пред катафалката бавно пристъпваше хорът на Африканската Методистка Епископска църква, всички бяха облечени в нови раса и носеха дайрета. Те пееха радостни песни и краката им танцуваха. Процесията бе предвождана от самия свещеник, в двуколка, теглена от бял жребец. Отзад се точеше дълга колона от талиги и каруци, изпълнени с хора, облечени в бели дрехи. Зад самата катафалка вървеше, свел глава надолу, Пинкни Трад.

Когато пристигнаха на гробищата, той с възхищение погледна към мраморната плоча, на която Илайджа бе чакал да бъде издълбана последната дата. Той хвърли първата буца пръст и после изчака да зароят гроба. След това се сбогува с приятелите на Илайджа; не искаше да остане на последното празненство, което щяха да имат заедно с Илайджа.

В края на юни Лизи завърши обучението си в училището за млади госпожици на мисис Хопсън Пинкни. Церемонията се проведе в градината на училището. Със своите дълги бели рокли и широкополи шапки единадесетте випускнички изглеждаха необикновено млади и щастливи. Пини и Шед плувнаха от пот на слънцето, но Люси успя да се спаси от жегата, като се прикриваше под сянката на чадърчето и си вееше с ветрилото. Но всичко това не повлия върху продължителността на заключителното слово на мисис Пинкни. Люси се смили над своите придружители и от време на време помахваше с ветрилото си към тях. Когато церемонията приключи, Пинкни и Шед обсипаха мисис Пинкни с комплименти. Пини напомни за роднинските им връзки и я надари с целувка по бузата, което я накара да се изчерви. Шед познаваше някои от бащите на момичетата, които бяха от новите хора. Той ги представи на Пини и Люси, а после проследи с пламъчета в очите как Люси ги надиграва в играта на вежливост. А след това всички чарлстъновци отидоха на сладоледена забава у Рагови.

На другия ден Пинкни и Шед откараха Клара, Хети, Лизи, Люси, Ендрю, малкия Ендрю и неговата бавачка на остров Съливанс. Пини бе издигнал Били в ранг капитан на стюартовия ферибот, който бе запазен само за тях по време на пътуването.

На пристана имаше въоръжена охрана. На острова не пускаха никой, който нямаше там работа. По време на предстоящите размирици той щеше да е най-безопасното място в цяла Южна Каролина.

Преместването се оказа навременно. На четвърти юли празненствата из щата завършиха със стълкновения между чернокожите републиканци и чернокожите демократи. Само след няколко дена в малкия град Хамбург избухна бой между червеноризците и щатската милиция. Хамбург беше в областта Еджфилд, роден край на Уейд Хемптън и преимуществено черното население на този край бе сред първите, които „пресякоха река Йордан“. В отговор беше докаран нов „отряд на милицията“, съставен от членове на „живите дъбове“, чийто водач бе полковник Адамс. Отрядът се състоеше от осемдесет мъже, въоръжени с уинчестъри, а щабът бе разположен в стария затвор за негри.

След това битката се пренесе в съдилищата. Водачът на Червените ризи, генерал Метю Бътлър настоя отрядът на милицията да бъде разпуснат и да се прекратят опитите за сплашване на хамбургското гражданство. Чернокожият съдия отказа. Той самият имаше чин генерал-майор в щатската милиция и с управлението си спомагаше за легализирането на групировката на „живите дъбове“.

На осми юли в града нахлу група от конни червеноризци, които започнаха да стрелят във въздуха с револвери и да призовават към бунт. На една платформа теглеха малко оръдие. От прозорците на затвора бе открит огън и един от червеноризците падна. Избухналата впоследствие битка стана известна в северняшката преса като „Хамбургската сеч“. Крепостта бе почти изравнена със земята, по време на самата битката бяха убити шестима чернокожи и неизвестно количество след това.

Губернаторът Дейниъл Чембърлейн поиска и получи незабавна военна помощ от президента Грант.

Още преди да пристигне помощта, събранията „Черно негодувание“ разпространиха мълвата за клането из целия щат. В Чарлстън събранието се проведе в Маркет хол. Говорител бе самият Деди Кейн.

Някои информатори от редиците на Обединената лига предупредиха своите бели работодатели и чарлстъновци имаха време да се подготвят.

— Слава богу — каза Пинкни, — че Стюарт и неговата група червеноризци заминаха за Кълъмбия. Знаете ли от колко време търси Деди Кейн? Ако му падне, онова, което се случи в Хамбург, ще е като детска игра.

По време на срещата по улицата около залата патрулираше леката кавалерия и членове на „Райфъл кльб“. През отворените прозорци се чуваше гласът на Деди Кейн и възгласите на публиката. Заплахите му бяха смразяващи.

— В щатите има осемдесет хиляди черни мъже, които могат да боравят с уинчестъри, и двеста хиляди черни жени, които ще запалят факли и ще извадят ножове!

Тълпата изрева възторжено, след това широката порта се разтвори и развълнувани негри се понесоха навън. Спряха, когато

зърнаха петстотинте бели мъже насреща им. После тихо се спуснаха по стълбата и се разпръснаха. Деди Кейн излезе през задната врата.

— Направо се чудя — отбеляза след това водачът на драгуните, — как се случи така, че жените им са няколко пъти повече от мъжете. Слава богу, че нямат право на глас. Вдигам тост за това, джентълмени! — и той надигна манерката си.

До живеещите на острова не достигаха политически новини. Не получаваха дори ежедневните вестници. В началото Лизи бе малко обидена, че Енсънови ще останат в къщата. Ендрю я изнервяше. Годините на неподвижност бяха превърнали красивия млад офицер в планина от сланини, бавното, но неумолимо затъване в душевна депресия бе придружено с непрекъснато пиене и към тлъстините на Ендрю се прибави и отпуснатата, влажна кожа. Приличаше ѝ на голяма бяла жаба. Когато седеше отпуснат в креслото, плътта му се подаваше през страничните пречки и винаги преди да заговори имаше отвратителния навик да надуе бузи. А тринадесетгодишният малък Ендрю беше прекалено млад, за да заинтересува една шестнадесетгодишна лейди, каквато бе Лизи. Вече бе твърде голям, за да има бавачка. От доста време Люси бе пренасочила усилията на Естел към домакинството, но независимо от това тя продължаваше да гледа на малкия Ендрю като на свое най-важно задължение и прекомерната ѝ загриженост дразнеше Лизи не по-малко, отколкото самото момче.

— Изяж си зеленчуците... не забравяй шапката... не влизай в дълбокото...

И малкият Ендрю избягваше Естел, доколкото можеше. Лизи не го винеше, но изпитваше ревност. Момчетата разполагаха с толкова много свобода, можеха да се покатерят на количката за лед и да си правят снежни топки от разтрошени ледени парчета, в които поставяха шишета с подсладена вода. Можеха да се возят съвсем сами с конския трамвай, който пресичаше острова от единия край до другия. А ако случайно нямаха пари, за да си платят пътуването, тогава се възползваха от услугите на каруците със зеленчуци, бутилирана вода и риба, които обикаляха всяка сутрин. А най-хубавото от всичко беше, че

можеха да се къпят и пекаат на слънце колкото пожелаят, без да се страхуват от лунички.

На Лизи ѝ позволяваха да се къпе само рано сутрин и късно следобед. През останалото време се готвеше за своето въвеждане в обществото.

— Съжалявам, мила — рече ѝ Люси, — но дори да прекараш есента в пълна с мляко вана, пак ще имаш лунички през януари. Тези от миналото лято изчезнаха едва тази пролет. Ако искаш да си хубава трябва да се научиш да търпиш.

Лизи се съгласи, че си заслужаваше да търпи. Всичките ѝ мечти бяха концентрирани върху красивия принц, който щеше да я зърне на бала и да се влюби в нея.

— Това се случва понякога, нали братовчедке Люси?

— Да, мила, случва се. — На Лизи се стори, че гласът на Люси прозвуча малко странно.

— Разкажи ми пак за бала, моля те, само още веднъж!

— Добре, чакай да помисля. Пинкни ще наеме каляска...

— С врата.

— С врата, която се затваря достатъчно шумно, та всички да се обърнат и да видят кой е дошъл. Над входа ще е опъната тента, достатъчно дълга, за да стига до каляската в случай че завали, а пътеката и стълбите ще бъдат покрити с бяло платно, за да не се изцапат полите на роклята ти.

— Защото и тя ще е бяла.

— О, да, най-бялата на света. А също и твоите ръкавици. Всеки ще получи по един чифт бели ръкавици като подарък от Обществото.

— Стига с тия ръкавици! Разкажи ми за списъка за танци.

Люси се усмихна.

— Обещах ти, Лизи. Няма да забравя. Ще се погрижа мистър Джошуа да запише в твоя списък за танци само високи джентълмени.

— Да не е само Джон Купър, че направо ще умра. О, майчице! Като говорим за дявола... — Джон се беше върнал вкъщи за лятната ваканция и освен това бе изобретил брилянтен начин да я вижда всеки ден. Всяка сутрин и всеки следобед той взимаше малкия Ендрю да плуват, а после го връщаше обратно. Люси беше благодарна за помощта му. В някои дни подводното течение бе необичайно силно и синът ѝ не бе привикнал с океана. Лизи продължаваше да гледа на

Джон като на напаст божия, но по никакъв начин не можеше да срещне разбиране от страна на Люси.

— Отнасяш се ужасно с него, Лизи, и крайно време е да престанеш. Свикнала си да се разпореждаш с мъжете. На Пинкни и Шед това може да им се струва забавно, но едва ли ще се понрави на джентълмените, с които ти предстои да се запознаеш. Те очакват от момичетата да се държат по определен начин и ти ще трябва да научиш този начин. Аз ще те науча, ако не се правиш на магаре и ме слушаш. А сега върви да се поупражняваш с Джон. Когато се появи на верандата, ще се престориш на изненадана и ще кажеш: „О, Джон Купър, каква приятна изненада, че ви виждам!“.

— Това е тъпо. Нито ще е изненада, нито пък приятна.

— Няма значение. И ще се усмихваш, когато го казваш.

— О, по дявол... Божичко, братовчедке Люси, погледни! Та това е Джон Купър! Колко е приятно да ви видя!

Бедният Джон бе толкова изненадан, че се препъна болезнено.

Когато научи, че Деди Кейн е бил в Чарлстън, Стюарт ядно изруга.

— Този черен копелдак е плъзгав като сурово яйце, но аз ще го спипам.

— Внимавай какво говориш, Трад. Под червената ми риза се крие едно чувствително място.

Алекс Уентуърт избухна в смях, като видя изненаданото изражение на Стюарт.

— О, боже, Алекс, моля те да ми простиш. Забравих.

— Само се шегувам. Не го приемай навътре. Хайде, ела да пием по едно в кръчмата и ще подслушаме какво си говорят републиканците.

Двамата стари приятели се бяха срещнали съвсем случайно на улицата в Кълъмбия. Майката на Алекс го бе изпратила да живее при нейното семейство след скандала в Чарлстън относно произхода на Деди Кейн. Не бяха се виждали близо осем години. Също като Стюарт и Алекс бе на двадесет и три и запален демократ. Съвсем наскоро се бе оженил за едно момиче от Кълъмбия, но предпочиташе да си прекарва времето със своите приятели от отряда на червеноризците, вместо със

своята млада съпруга и нейните родители, които работеха в една застрахователна компания, притежание на нейния чичо. Стюарт беше лейтенант, Алекс — капитан. Все още водач.

— Искам да ми разкажеш за Чарлстън — рече Алекс. — Липсват ми местата от детството, но моята мила мама категорично отказва да ме покани на гости у дома. Понякога си мисля, че татко извади късмет, като загина геройски по време на битката при Бъл рън. Ако беше останал жив, обзалагам се, че тя щеше да превърне живота му в истински ад. Жените са страшно глупави. Смятам да науча Хелън на някои по-добри неща.

— Липсваше ми, Алекс. Защо не се върнеш в Чарлстън с мен? Не е необходимо майка ти да знае. Можеш да останеш у нас.

— Не. Тя заслужава по-добро отношение. Пък и Кълъмбия наистина се превърна в мой дом... Слушай, имам по-добра идея. Генералът събира нещо като почетна гвардия, която да го придружава по време на пътуванията му из щата. Кампанията започва идния месец, веднага след като Демократичната конвенция го излъчи за свой официален кандидат. Ще те взема с мен. Какво ще кажеш?

— Какво бих могъл да кажа? За мен това е изненада. Наистина ли можеш да го направиш?

— Хелън е братовчедка на Хемптънови. Смятай въпроса за уреден. А сега, какво ще кажеш за по един малък бърбън?

Алекс наистина удържа на думата си. На петнадесети август генерал Уейд Хемптън бе официално обявен за кандидат от страна на демократите за поста губернатор. В Кълъмбия вече беше събрана почетна гвардия, която да го ескортира. На следващия ден започнаха обиколката на щата.

31.

Пинкни разказа на дамите от къщата за повишението на Стюарт, но съобщението не бе посрещнато с особен интерес. Може би щеше да е най-интересно за Ендрю и неговия син, но в този момент и двамата спяха. Ендрю почти винаги си лягаше веднага след вечеря, а малкият Ендрю бе настинал. Люси и Лизи бяха прекалено заети с упражненията на Лизи с кринолина. Тя бе разочарована, че не ѝ позволяват да носи някой по-нов модел рокля с турнюр и шлейф отзад, но Люси бе отказала категорично да слуша подобни предложения.

— Нито една лейди от Чарлстън няма да носи подобно нещо, защото разголва прекалено тялото. Вярно е, че кринолинът изисква твърде много плат за роклята, но независимо от това момичетата продължават да ги носят. Пък и това напомня за старите хубави дни. Същото, както когато засвирят „Синия Дунав“ за последен валс на вечерта.

На Лизи уроците се сториха обезкуражаващи, но ужасно интересни. При едно от редките си посещения Пинкни с мъка се съдържа да остане сериозен. Лизи беше облечена в костюма си за къпане. Отгоре бе облякла един от старите корсети на Люси, а самият кринолин бе покрит с дълга фуста.

— Чувствам се като слон — оплака се тя. Но беше признала на Люси, че намирала за много вълнуваща гледката на своя тъничък кръст и внезапно пораснал бюст, независимо от затрудненията в дишането.

— Чудесно се справяш — окуражи я Люси. — Това е. Малки стъпки, една пред друга, и разтвори стъпалата си като патица. Роклята се клати встрани, а не напред-назад. Добре. О, чудесно, скъпа, много по-добре от вчера! Завий край дивана, така, сега ела в средата. Отпусни ръцете напред. Добре. Сега се завърти, бавно, не бързай. Добре. Премести ръцете встрани. Много добре. Сега свий пръсти и придърпай малко нагоре кринолина. Хвана ли го? Добре — сега едновременно. Наклони го напред, пристъпи назад и седни на дивана.

Лизи седна. Кринолинът подскочи и я удари по челото. За миг отдолу се мярна синия ѝ бански костюм. Тя избухна в сълзи.

Пинкни побърза да се скрие.

— Всичко е наред, Лизи — успокой я Люси. — С мен се е случило почти милион пъти, преди да се науча. — Тя се приближи до Лизи и оправи фустата. — Хайде, миличка! — Люси я дръпна за ръката. — Ще опитаме още веднъж, а аз ще придържам ръцете ти, докато накланяш кринолина. А после ще вечеряме.

Лизи се изправи, разходи се напред-назад и след това приседна внимателно.

— Приличаш на най-красивото цвете — рече Люси и я целуна. — Ще съобщя в кухнята, че сме готови за вечеря и после ще ти помогна да се настаниш на масата. А сега си избърши очите. Това е последният урок за днес. Когато ние, дамите, се облечем с корсет и кринолин, известно е, че не ядем много. Скоро ще разбереш защо. Няма достатъчно място за храната. Ще си взимаш съвсем малки късчета и ще ги гълташ, преди да посягаш към следващите. А като излезеш от стаята, ще свалим корсета и тогава ще можеш да похапнеш.

Дълго след като Лизи си легна, Пинкни и Люси останаха на верандата, настанени в удобните люлеещи се столове. Никой от тях не бързаше да наруши мълчанието. Наближаваше прилива, вълните се пречупваха лениво, сякаш океанът бе изморен след дългото изкачване по стръмния бряг. Сред тръстиката на дюните проблясваха светулки. Цигарето на Пинкни сякаш примигваше в отговор, докато той подръпваше от него.

Той внезапно се разсмя, сподави смеха си и после пак продължи тихичко да се киска.

— Никога през целия си живот — каза, — не съм виждал нещо по-смешно от тези кюлоти под клетката. Наистина ли си минала през всичко това, като си била малка?

В отговор се разнесе тихият смях на Люси.

— Шшш — смърри го тя. — Може още да не е заспала.

— Разбира се, че е заспала. Толкова е късно. Но ти не ми отговори. И ти ли си праскаше носа с кринолина?

— Най-малко хиляда пъти. Живеех с един мой чичо, ерген. Трябваше сама да се уча и най-често грешах. Веднъж дори си насиних окото. — Тя отново се разсмя и не можа да се спре и той. — Смехът ѝ

бе заразителен. Пини почувства, че страните го болят, но не можеше да се спре.

— Шшшш — едва успя да произнесе Люси, но само след миг отново избухна в неудържим кикот. Когато най-сетне се овладяха и двамата се чувстваха отпаднали.

— Мили боже! — изпъшка Пинкни. — Всичко ме боли. Не помня от колко време не съм се смял така.

— Аз също. Накрая дори се разплаках. Какво мъчение — Люси млъкна и с мъка си пое въздух. — Ох! — прошепна тя и въздъхна.

Една невероятна по размери огнена топка се издигна на хоризонта, сякаш запратена от невидима гигантска ръка. Двамата я загледаха с невярващи очи, докато тя се издигаше, променяйки цвета си, и изтриваше звездите, изгрели малко преди това на небосвода.

— Никога досега не съм гледала как изгрява луната — прошепна Люси. — Не знаех, че е толкова красиво.

— Аз съм виждал — отвърна Пини. — Но не и над океана. Трудно е да повярваш дори.

Отново потънаха в мълчание, наблюдавайки как златистото преминава в жълто и накрая избледнява съвсем, докато Луната се издигаше нагоре. Сякаш появата ѝ бе загладила океана. Вълните ставаха все по-ниски, лениви тъмни очертания и само от време на време се мярваше белотата на пяната. Широка сребриста пътека се простираше от брега до хоризонта.

— Сякаш можеш да се разхождаш по нея — рече Люси. — Интересно, къде ли би могла да ме отведе?

— И аз за това си мислех.

— Зная.

Отново ги обгърна тишина. И тогава Пинкни я погледна. Бледа, нереална светлина се отразяваше в сълзите, които се стичаха по бузите ѝ. Той притисна ръката ѝ в своята.

— Люси.

— Шшшт. Зная... Винаги зная какво мислиш.

— И знаеш, че те обичам?

— Да.

— Но аз току-що го разбрах.

Устните ѝ се разтвориха в едва доловима усмивка.

— Ти го знаеше преди мен?

— Шшш — ръката ѝ стисна неговата. Тя извърна глава и срещна изумения му поглед. — Това просто е едно от онези мистериозни неща, които се случват. Чувствам онова, което чувстваш и ти, и знам какво мислиш. Невинаги и не всичко. Само най-важните неща. Точно сега се страхуваш, че си постъпил глупаво. Недей. Ти ме направи пощастлива, отколкото можех някога да се надявам. Миличък Пини, от пет години съм влюбена в теб. Точно от пет години. Дадох си сметка за това именно на днешния ден. Не е ли странно?

— Кога, Люси? Не разбирам.

— Когато ми разказа за онзи кон — еохипуса. И аз почувствах, че сърцето ме боли, както твоето.

Пинкини се наведе да целуне ръката ѝ. Беше загрубяла и мазолеста; той почувства мъка.

— Какво ще правим сега? — запита, макар да знаеше отговора.

И той дойде.

— Нищо не можем да направим — Люси го докосна по косата, след това целуна сведената му глава. — Толкова често съм жадувала да го сторя. О, Пини, не смяташ ли, че това, което стана до тук, е достатъчно? Не ти ли стига, че го знаем и двамата? Аз мога да живея така и да съм щастлива.

Той вдигна глава и надзърна в молещите ѝ очи.

— Разбира се, че можем.

Тръгна си преди зазоряване. Люси намери бележката от него в кутията за конци:

Трябва да хвана първия ферибот. Обходът започва в шест. Не знам кога ще мога да се върна, но ще го направя при първия удобен случай. Твой П.

Тя притисна нежно тънката хартия. Мисълта за това какъв ще бъде животът ѝ от сега нататък нахлу внезапно и я накара да се чувства слаба. Всеки разговор, всяка подобна бележка щеше да е изпълнена с двоен смисъл и следователно — опасна. Трябваше да се научи да мами. Почувства в устата си горчивина. Но той я обичаше. И тя можеше да притисне тази бележка към гърдите си. Не се нуждаеше от признания или любовни писма. Тя скъса бележката на две и я зарови

сред другите хартии в кошчето. След това подреди подноса със закуска за Ендрю и го занесе.

Процесията беше дълга близо половин миля. Най-отпред яздеше отряд червеноризци от областта Чироу; ездачите махаха с ръка на подредените край пътя хора. Конете се дърпаха и въртяха глави, разтревожени от шума и виковете на тълпата, но ездачите ги задържаха в бавен ход.

След тях вървеше оркестър от негри, с окачени на червени ленти барабани и ярко блестящи фанфари. После идваше оръдието — лъскаво и блестящо почти колкото фанфарите. Конят, който го теглеше, беше огромен. Неговата черна грива и опашката бяха сресани, привързани с червени панделки, а кожата му блестеше като огледало.

Зад оръдието препускаше почетната гвардия от червеноризци, чиито медни копчета също блестяха ярко. Бяха подредени по двойки. В средата яздеше генералът, яхнал снежнобял кон, и махаше с шапка на тълпата, а косата му се развяваше на вятъра като гривата на жребца. Носеше сив костюм, в същия цвят като униформата, с която бе воювал за Южна Каролина и с която бе ранен три пъти в битката при Гетисбърг, но не се бе отказал да предвожда кавалерията.

Процесията пресече прашния площад на Чироу, след това се строи около платформата, която бе издигната в средата на площада. Платформата бе облицована с червено платно. Върху ѝ, притисната под тежестта на блестящите черни вериги, бе приклепнала човешка фигура, наметната с траурно покривало. От четирите страни на фигурата бяха поставени надписи: „Южна Каролина“.

Уейд Хемптън праметна крак през седлото и пристъпи право на платформата. После бавно закрачи към фигурата. Докато се приближаваше, веригите паднаха с трясък, приведената фигура се изправи, отхвърли покривалото и всички видяха, че това е момиче, облечено в бяла рокля с дълги ръкави. В този миг оръдието гръмна и тълпата обезумя. Южна Каролина бе освободена.

— Никога не се проваля — прошепна с ъгълчето на устата си Стюарт. Продължаваше да гледа право напред.

— Да се надяваме — отвърна с прозявка Алекс. — Мислех, че ще има повече бой и по-малко речи. Но щом на генерала му харесва,

какво друго ни остава, освен да се примирим? Погледни го само. Свеж е като маргаритка, а на седмица има по три подобни представления.

— А остават още два месеца. Възможно ли е да има толкова много градове в Южна Каролина?

— Почти. Оставил е Чарлстън и Кълъмбия за края. На всеки са отредени по два дни.

— Хопа! Това е интересно. Водещият демократ на Чироу всеки момент ще ни каже колко сме чудесни.

През първата седмица на септември къщата на острова бе посетена от Джулия Ашли. Когато узна, че Енсънови възнамеряват също да се настанят там, тя категорично отказа да дойде, но Пинкни отиде в имението и успя да я убеди да промени намеренията си. Тя никога не би признала, че е уморена, но знаеше, че приближава шестдесет, а ежедневните обиколки на плантацията бяха ужасно изтощителни по време на жегата.

Никога не плуваше, но два пъти на ден се разхождаше по брега на реката, вдигнала над главата си огромен по размери черен копринен чадър, който отдалеч приличаше на облаче. Както винаги, леля Джулия си оставаше импозантна фигура. Още с появата си в къщата тя отправи критични бележки относно стойката на Лизи, буйното поведение на малкия Ендрю и готвенето на Клара. Беше вледеняващо вежлива с Ендрю, но одобри, макар и негласно положените от Люси усилия. Сякаш засенчи всички.

Бедният Джон Купър бе измъчен до смърт от разпитите на леля Джулия за обучението в университета и от нейните човеколюбиви религиозни проповеди. Но независимо от това, продължаваше да се появява два пъти на ден — беше се посветил на малкия Ендрю и същевременно бе влюбен до болка в Лизи. Чаровното ѝ отскоро отношение към него вселяваше в душата му нови надежди и мечти. Но точно в този следобед тя бе отишла на гости у Керълайн и той бе паднал в примката на леля Джулия.

— Мартин Лутър е бил либертин — рече доволно леля Джулия. Джон тъкмо се мъчеше да си припомни всичко, което знае за Лутър, когато на верандата неочаквано дотича Естел. Люси вдигна глава от бродерията.

— Прощавайте, мис Люси, но на задната врата има един войник, който търси миссър Купър.

Джон скочи на крака; беше пребледнял, въпреки тена си. Всичко необичайно го тревожеше.

— Ще дойда с теб, Джон — рече Люси. Тя хвана момчето за ръката и го побутна леко към посетителя.

Върнаха се само след няколко минути, придружени от млад рус Херкулес, облечен в омразната униформа на Съединените щати.

— Мис Ашли — каза Люси, — позволете да ви представя Лукас Купър. Той е братовчед на Джон. — Лукас се поклони на Джулия. Тя не поднесе ръка. Люси го покани с ръка и всички седнаха.

Лукас бе единственият сред тях, който изглеждаше спокоен. Обясни им, че в момента се намира в ужасно неудобно положение. Постъпил на служба на запад като кавалерийски лейтенант, но след раняване го върнали обратно на изток. Когато отново се възстановил, изпратили го заедно с полка му в Южна Каролина, в поддръжка на губернатора Чембърлейн.

— В действителност, аз отказах да участвам в тази експедиция още в мига, когато научих за нея. Не исках да предприемам никакви действия срещу моя щат. Но в армията всичко става ужасно бавно. И докато не пристигнат документите за освобождаване, продължавам да съм част от моя полк. Полковникът, който е свестен човек, ми даде двуседмичен отпуск. Докато изтече, вече ще съм цивилен. А междувременно трябва да нося армейската униформа и да се крия при стария Портър. Той ми предложи да посетя форт Мултрие и да дойда да поплувам. Не знаех, че на пристана има въоръжен пост, където трябва да покажеш пропуск. Слава богу, че братовчедата Джон може да гарантира за мен.

Люси се мъчеше да не гледа в яркия белег, който пресичаше мургавия му врат и се губеше под линията на косата.

— Някой да иска чай? — запита тя. По него имаше и други, макар и по-стари и малки белези, които бяха като бели линии; единият се намираше край ъгъла на устата, другият минаваше косо през веждата над лявото му око, а най-дългият бе като белезникава бразда през брадичката му.

Малкият Ендрю се зададе откъм сенчестата всекидневна.

— Това от индианците ли ти е?

— Ендрю! Що за маниери?

Лукас Купър се усмихна.

— Позна. Един сиукс за малко да ми отмъкне скалпа. За тях светлите коси са голяма ценност. Имах късмет, че носех нож в ботуша си.

Ендрю го гледаше очарован.

— Уби ли го?

Лукас постави пръст на устните си.

— Не пред дамите. Ще ти разкажа някой друг път. Но всъщност този дивак ми направи услуга. Бях в армията на генерал Кастър. Ако не бяха ме настанили в лазарета на форта, днес едва ли щях да съм тук. Винаги съм носел късмета си на рамо.

Дори Джулия изглеждаше впечатлена. Битката при Литъл Биг Хорн на 25 юни бе дала своя отзвук в Чарлстън не по-малко, отколкото навсякъде другаде из страната. Гласът ѝ прозвуча съвсем добросърдечно, докато разпитваше Лукас Купър за семейството и живота му. Беше от порядъчна фамилия. Живеели в плантация край река Уондо, баща му бил инвалид от войната, баба му е носела фамилията Лукас, преди да се омъжи, а той самият бил един от първите завършили училището на доктор Портър.

— Винаги съм му бил благодарен — обясни Лукас. — Благодарение на него ме приеха във Военната академия. Иначе едва ли щях да получа колежанско образование.

Естел се появи отново и прошепна нещо на Люси.

— Вечерята е почти готова — обяви Люси. — Двамата млади джентълмени ще ни окажат ли честта да я споделят с нас?

Джон се изчерви. Никога преди това не бяха го канили и сега не биваше да приема. Но без съмнение Лизи щеше да се прибере за вечеря.

Лукас реши и заради него. Той се изправи.

— Благодаря ви, мадам Енсън, но не бихме могли. Джон ми обеща да ми заеме бански костюм и двамата да поплуваме, преди да тръгне последният ферибот за града. Все още трябва да живея в казармата — той се поклони на Джулия. — Ваш предан слуга, мадам. — След това раздруса ръката на малкия Ендрю, целуна Люси и си тръгна. Джон пое неуверено след него.

Наближаваше седем часа. Керълайн и Лизи подскачаха на плиткото между двата вълнолома.

— Лизи, виж! Джон Купър излиза от вашата къща с един войник янки. Дали не са го арестували?

— Не зная и не ме интересува.

— Е, а знаеш ли аз какво ще ти кажа? Бих извършила престъпление, само за да ме арестува този войник. Това е най-красивият мъж, когото съм виждала през живота си.

Лизи погледна натам, но мъжете бяха с гръб към тях.

В къщата Люси повтори заключението на Керълайн.

— Това е най-красивият мъж, когото някога съм виждала. Изглеждаше като изваден от роман.

Джулия се засмя.

— Изглеждаше като неприятности, ето като какво. Аполон с ужасно минало. Ако този петел остане в Чарлстън, най-добре ще бъде бащите да заключат своите пиленца.

Издание:

Автор: Александра Рипли

Заглавие: Чарлстън

Преводач: Иван Златарски; Юлиян Стойнов

Година на превод: 1993

Език, от който е преведено: английски (не е указано)

Издание: първо

Издател: ИК „Бард“

Град на издателя: София

Година на издаване: 1993

Тип: роман (не е указано)

Националност: американска

Печатница: „Абагар“ — Велико Търново

Редактор: Теодор Михайлов

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/11903>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.